sosyalizmi kuracağız



Fidel Castro

belge yayınları

BELGE YAYINLARI:156
SOSYALİZMİ KURACAĞIZ

Fidel Castro'da Büyük Fransız Devrimi'nden bu yana gelen birçok değerin karmasına tanık oluyoruz. Devrimci kararlılık, sürece müdahale, jakoben bir atılganlık, ve herşeyden önce devrimci ahlâk ve onur. 30 yıldır emperyalizme direnen, teslim olmayan, bir yandan ulusal onura sahip çıkarken, öte yandan enternasyonalizmi somut biçimde yaşama geçiren bir ülkenin kimliği ile, Fidel'in kimliği iyice birbirine karışmış görünüyor. Bu küçük ülke, ikiyüz yıllık devrimci idealler adına birçok değeri ayakta tuttu. Onlar dolar emperyalizminin meydan okuyuşuna karşı bağımsız, eşit ve adil bir toplum kurma ideallerini ayakta tutuyor, yalnız kendilerinin değil, herkesin onurunu savunuyorlar.

BELGE YAYINLARI:156
Birinci Baskı: Nisan 1992

ISBN 975 - 344 - 021 - 9

SOSYALİZMİ KURACAĞIZ/ Derleyen: R.Zarakolu / Düzelti: Şen Süer Kaya, Sema Erdemli, Kamil Sevinç / Dizgi: Bibliotek / Baskı: Yaylacık / Kapak Düzeni: Zehra Şenoğuz / Kapak Baskı: Orhan Ofset / Cilt: Emek / BELGE ULUSLARARASI YAYINCILIK: Başmusahip Sok. Talas Han 16 / 302 Cağaloğlu / İstanbul Tel: 511 63 20

Fidel Castro

SOSYALİZMİ KURACAĞIZ

Seçme Yazılar

Türkçesi
Ahmet Angın / Şen Süer Kaya
Ragıp Zarakolu



Bu derlemede yer alan bazı yazıların yayınlanması için izin veren Toplumsal Kurtuluş ve Kıvılcım dergisine ve 1967-1968 yılında yayınlanan Gerçekler Postası'nın yazıişleri müdürü Alpay Kabacalı'ya teşekkür ederiz.

Öndeyiş

Henüz hiçbir insan toplumu komünizme ulaşmadı. İnsanı daha üst bir toplum biçimine ulaştıran yollar çok zor. Komünist toplum insanın, durmadan ilerleyen sosyal bilincin en yüksek düzeyine ulaştığı bir toplumdur. Komünist toplumda insan, tıpkı ailesinin dar sınırları içinde olduğu gibi, işte o kadar büyük bir anlayışa, yakınlığa ve kardeşliğe ulaşacaktır. Komünist toplumda yaşamak, bireyci olmadan, halk arasında ve halkla, sanki yurttaşlarımızın hepsi, gerçekten en sevgili kardeşimizmiş gibi yaşamaktır...

***

Marx'ın öğretisinin asıl özü, sosyalist ve komünist toplumun mutlak bir teknolojik üstünlüğe, üretici güçlerin tam gelişmesine dayanması gerektiği düşüncesidir, öyle ki, bu toplum biçiminde insanoğlu herkesin ihtiyaçlarını giderecek yeterli maddi ürünleri yaratabilecektir. Üretici güçlerinin son derece düşük gelişme düzeyiyle, ortaçağ toplumunun komünizm altında yaşamayı amaçlayamayacağı, su götürmez bir olgudur. Yoksul ve geri üretim güçleriyle eski Küba toplumunun da komünizm altında yaşamayı pek umut edemeyeceği açıktı...

***

Komünizm altında yaşamayı amaçlayan bir halk, bizim yapmakta olduklarımızı yapmalıdır. Az gelişmişlik düzeyinden yükselmelidirler; insanın harcadığı çabaları ve insanın döktüğü teri, pratikte sınırsız miktardaki maddi ürünler üretme mucizesine dö-

nüştürmek için, teknolojiye egemen olmalıdırlar. Eğer teknolojiye egemen olmak istemezsek, eğer üretim güçlerimizi geliştirmezsek, Komünist bir toplumda yaşamayı düşleyen hayalperestler diye nitelenmeyi hak ederiz.

***

Bizim bakış açımızdan sorun, yine de, komünist bilincin üretim güçleriyle aynı ölçüde geliştirilmesi gerektiğidir. Üretim güçlerinin gelişmesinde atılan her adıma, devrimcilerin bilincinde, halkın bilincinde görülen bir yükseliş eşlik etmelidir...

***

Ve herşeyden önce, belirli bir bilinç yaratmak için para ya da servet kullanmamalıyız. Tersine zenginlik yaratmak için bilinci kullanmalıyız. Kendisinden beklenenden biraz daha fazlasını yapması için bir insana daha fazla şeyler sunmak, onun bilincini parayla satın almak olur... Daha önce belirttiğimiz gibi, son derece bol bir zenginlik yaratmazsak, komünizm kesinlikle kurulamaz. Ama bunu sağlamanın yolu, bence, para ya da servetle bilinç yaratmak değil, tersine bilinçle zenginlik yaratmaktır.

1968

Fidel CASTRO

Hapishane Notları

BÖLÜM I (*)

(*) Bu bölümde yer alan yazılar Fidel Castro tarafından Moncado Kışlası baskını eyleminden dolayı tutuklu bulunduğu sırada kaleme alınmıştır. Türkçe olarak ilk kez 1968 yılında Gerçekler Postası dergisinde yayınlanmıştır. Çevirmeni olan ve artık yaşamayan Ahmet Angın'ı saygıyla anarız.

Julius Cesar ve Fransız İhtilali

Julius Cesar, tıpkı Catilina gibi gerçek bir ihtilalci idi; tarihin o derece saygıdeğer hale soktuğu Çiçeron ise, Roma'ya hakim olan reaksiyoner oligarşinin cisimleşmiş şekliydi. Bu, Fransız ihtilalcilerinin Cesar'ı lanetlemesine ve Brutus'ü de onun yüreğine aristokrasinin hançerini sapladığı için kutsallaştırmalarına engel olmadı. Fransız aristokrasisine meş'um darbeyi indirmiş olan bu adamlarda, Roma'daki Cumhuriyet'in Fransa'daki Monarşi olduğunu plep sınıfının Cumhuriyet'e karşı ayaklanmasının, diğerinde burjuvazinin Monarşi ile mücadelesinin karşıtı olduğunu anlayacak kadar tarih görüşü yoktu. Yani Galya'lılar arasından, fiilen ve pek haksız da olmadan yeni bir Cesar'ın çıkacağından şüphe edilemezdi. Apaçık olan bu noktada, Fransız ihtilalcileri üzerindeki bu önemli Roma etkisinin nereden geldiğini her zaman düşünmüşümdür. Bu, bir *Fransız Edebiyatı Tarihi*'ni bir gün karıştırırken XVI. yüzyıl Fransız yazarlarından Amyot'un Latince'den Plutarkhos'un *Hayat ve Moral Eserleri*ni çevirdiğini öğrendiğim güne kadar sürdü. O Plutarkhos ki, yüzyıllarca sonra Yunanistan ile Roma'nın büyük adamları ve önemli günlerine ait anıları, Büyük İhtilal'in öncülerine yol göstermiştir.

27.1.1954
Isla de Pinos

Marx ve Hugo

Hangi "Napoleon"u okumaya başladın? Ludwig'inkini mi, yoksa Hugo'nunkini mi? Büyük'ünü mü, Küçük'ünü mü? Eğer Küçük'ü ise, şu anda ben de onu okuyorum. Ne benzeyişler!.. Burada bize kazara bu konuda bir film gösterilseydi, büyük harflerle "her benzeyişin saf bir uyuşma" olduğu belirtilmeliydi (*).

Victor Hugo, *Sefiller*'i ile beni anlatılamayacak bir tarzda etkiledi. Buna rağmen, yavaş yavaş, aşırı romantizminden, ampullü stilinden ve bazen bilgiçliğinin can sıkıcı ve aşırı ağırlığından ötürü yoruluyorum. Karl Marx bu aynı III. Napoleon konusunda, şu adı taşıyan müthiş bir kitap yazmıştır: *Louis Bonaparte'in 18 Brumaire*'i. Tarih'in bilimsel realist bir anlayışıyla tamamen romantik olan bir telif şekli arasındaki çok büyük fark, ancak bu iki kitabın kıyaslanması ve yanyana konmasıyla anlaşılabilir. Hugo'nun şanslı bir maceraperesten başka bir şey görmediği yerde Karl Marx toplumsal tezadların kaçınılmaz sonucunu ve belirli bir anda egemen çıkarların mücadelesini görür. Tarih, biri için bir tesadüf, diğeri için de yasaların yönettiği bir gidiş tarzıdır.

Evet, Hugo'nun cümleleri bana, özgürlüğe karşı şairane bir inançla, onun uğratıldığı saldırılara karşı kutsal bir isyanla ve onun mucizeli geri dönüşüne inanmaya karşı ümitle dolu olan bizim kendi söylemimizi hatırlatıyor.

1 Mart 1954

(*) Diktatör Batista'yı ima ediyor. (Mektupları sansürden geçiyordu.)

Kültür ve Halk

Makaleleri okudum.(*) Solis'inkini tercih ediyorum; o daha basit, daha demokratik, daha insanca ve hatta vardığı sonuçlarda daha pratiktir. Diğeri (gizli bir hakarete cevap veriyormuş gibi) acılık ve hınç, tekelcilik ve yazarı bize kültürün Sina tepesinden hitap ediyormuş gibi örtülü bir boşluk dozu ile yazılmış.

Bayağılığı lanetlemek için, onun üstündeki yerlerde bulunmak ve bundan başka Romain Roland'ın sanatına sahip olmak lazımdır. Bu, mutlak olarak kendine hakim olma gibi özel bir tarza, olgunlaşmış bir düşünüşten sonra basitlik ve tabiiliğe sahip olmak, hiç yormayacak kadar hoşa gidecek biçimde kendinden kurtulmuş, cömert ve dahi olarak herşeyi açıklamaktır.

Bu ikinci makalede bulduğum şu türden tabirler tatsız değil mi: "Kültür Tarzanları bazen basit büro memurlarından başka birşey değildir."

—"Gerek ilgisizlikten gerekse birçok anababanın hatasından dolayı, entellektüel ya da biyolojik yoksunluktan doğan, o gençliğimizdeki sapmaları iyi etmek ya da önlemek tarzı ile ilgilenmek zorunlu olur, çünkü bunlar Küba'yı tamamen kısır zekalı bir yeni insanlar ülkesi, bir yarı-olmuş yaratıklar yığışımı haline sokmaktadırlar."

Öyle olsun... Fakat neden sorunun esasına gidilmesin? Ben, fildişi kule içinde yaşayan asil kanlı zeka sahibi yazardan şüphe

(*) Bir dostunun kendisine yollamış olduğu iki makale.

ederim... Gördüğüm, tesadüfün meyvası değil inisiyatiften yoksun, duygusuzluk hastası ve hassasiyet iğdisi yüksek sosyal sınıflarımızın utanç verici kısırlığının arazi olduğunu unutuyor. Onların bayağılığı alınırsa ellerinde ne kalır? Bu olmadan Lyceum'da, Pro. Arte'de, Club Musical'de, Filârmonik Orkestra vb.'da karınca gibi toplanan "tarzan"lar nereden çıkıyor? Muhakkak ki halk arasından çıkıyorlar. Bu değerli kuruluşların giriş sınavlarına katılmak için "basit ve küçük bir büro memuru" (suçunu itiraf eden makalenin yazarı)ndan daha fazla birşey olmak gerekir. Milletin en verimli tohumlarını belki de bakir olarak içinde tutan halk, bir gerileyişin nakaratını uzaktan uzağa dinleyebileceği Belediye Barakaları ile yetinmelidir.

Bu faaliyetler konusunda ben bir tarzandan daha az bir şeyim, fakat halkın bu işte hiçbir payı olmadığı gözümden kaçmıyor. Halk sahneye girdi mi, yüzyıllarca yaşayan izler kalır. Hâlâ ayakta duran taşlar bunun şahididir; bir Grek sitesinin bulunduğu yerde yükselen kocaman tiyatrolar (her vatandaş için bir yer ile) ve her tablosu, her tiyatro eseri, felsefe ya da bugün yok olmuş felsefe incelemesi için dünyanın tamir edilemez bir bahtsızlığı imiş gibi ağladığı öylesine ölmez manevi eserler...

Biz kültürümüzde böyle topyekün bir halk yokluğundan dolayı imdat çığlıkları atmalıyız. Yüksek ve güçlü! Onunla hiçbir şey yapmamak, ne az ne de fazla, yerlerin boş kalmasını istemektir.

Isla de Pinos
8 - III - 1954.

Ölenlerin Anısı

Ölmüş dostlarım konusunda, kendileri için yaşadığım fikri beni teselli ediyor ve başkalarının da benim için yaşamaya devam edeceklerini bildiğimden, ölüm düşüncesini umursamıyorum. Dünya etrafındaki yolculuğa başlayan Magellan, onu bitiren de Sebastian Elcano'dur. Bu ikisinden biri bu yolculuğu asla başaramamıştır.

İnsan, manevi hayatın sonsuz zenginliğini yağma edenlerin bu kadar çok oluşuna hayıflandığı zaman heyecan verici bir gerçeği ifade eder. Bu hayat insanı, daha eşiğine ayak bastığı anda mutlu kılar ve onu bütün insanca pisliklerden yavaş yavaş temizler. Bir de egoizmlerinden zor kurtulmuş, bu cennetle yaşayamayacak kadar alçak ve cehalet cehenneminin içinde yaşayanlara karşı hor görme ve umursamamadan başka bir şeye sahip olmayan insanlar var! (Bereket ki bu cehalet cehenneminin içinde kaybolan ruhlarının artık kimsenin çıkaramadığı ateş çukuru ile hiçbir ortak yanı yoktur...)

Bir şeyi bildiğimiz zaman ne kadar zenginiz! Başkalarına yardım etmediğimiz zaman da ne kadar cimri! Bir körün tek başına bir sokağı geçişini anlayamaz ve insanların, hayatı en noksansız körlük içinde geçirmelerini pasif bir tarzda kabul ederiz! Dünyada bu kadar ezilmiş insan bulunması bundandır.

Yaşlanmak

Şu cezaevi ne korkunç bir okul! Buradan dünya görüşümün tavını ve yaşantımın anlamını bulma işini tamamlıyorum. Acaba hayatım uzun mu olacak, kısa mı? Bilmem! Verimli mi, kısır mı? Fakat içimde kendi kendini doğruladığını hissettiğim bir şey var; fedakarlık ve mücadele için duyduğum ateşli istek. Konfor ile çıkarın sefil ıvır zıvırlarına yapışmış hayata karşı sadece nefret duyuyorum. Düşünüyorum ki insanın, ötesine geçemeyeceği bir çağ var; bu, hayatın aşağı doğru gitmeye başladığı andır; her hayatın en ışıklı saatlerini aydınlatan alevin söndüğü, insanı liyakat devrinde ilerletmiş olan güçlerin öldüğü an! O zaman bu insanların, başları aşağıda, alınlarında pişmanlığı yaşayarak, aşağılık münkirler gibi iğrençliğin en derin batağına girdikleri görülür. Hayatlarının biricik asalet anında, ilgisizlik, cömertlik ve özgecilik yıllarının utancını yüreklerinin en derin yerlerinde duyarlar. Bu, insanların bayırdan aşağı giderken yaptıklarının aksini telkin etmeye ve telkin ettiklerinin aksini yapmaya başladıkları korkunç çöküş anıdır. O andan itibaren kendi gençliklerine bir toyluk, çılgınlık, tecrübesizlik ve hayal çağı olarak bakarlar ve gerçekte güçsüzlüğün, yoksunluğun, yalanın, tabi oluşun, sefil ve gülünç tersine gidişin, aşılmış yola asla bir daha aşmamak üzere yeniden ve tersine gitmeye başlayan insanın acıklı manzarasının başladığını farketmezler!

Sınıf Arkadaşlarım

Silik köylü çocukları olan sınıf arkadaşlarım genel olarak okula çıplak ayakla geliyor ve sefil elbiseler giyiyorlardı. Çok fakirdiler. İlk dersleri zor öğreniyor ve gerekenden fazla zekaya sahip olsalar bile çok geçmeden okuldan ayrılıyorlardı. O zaman da, içlerinden bir tanesi bile kaçınılmaz batıştan kurtulamayarak cehalet ve yokluğun dipsiz ve ümitsiz denizinde sönüp giderlerdi. Bugün onların çocukları, sosyal kaderciliğin yükü altında belleri bükülerek kendilerinin izinde yürümeye başlamaktadırlar. Ben ise aksine öğrenmeye devam ettim, edebildim. Yirmi yıldan beri hiçbir şey değişmedi! Küçük okulum şimdi biraz daha eski, adımlarım biraz daha ağır ve belki çocukların yüzü biraz daha karanlıktır. Hepsi o kadar! Muhtemeldir ki Cumhuriyet'in doğuşundan beri bu böyle olmuş olsun ve bu durum, hiç kimse ciddi olarak el uzatmadan sürüp gitsin! Pekalâ görülüyor ki, bizim sahip olmakla övündüğümüz adalet mefhumu hayalden başka birşey değildir. Milletin, yani halkın ekonomik statüsü yıkılmadan, öğretimin teknik ve örgütlenme alanında yapılabilecek herşey hiçbir işe yaramayacaktır, çünkü facianın esas kökü oradadır.

Yıllar boyunca beni buna inandırmış olan şey herhangi bir teoriden çok, yaşamış olduğum çırpınan gerçektir. Hatta, belirli bir yerde lüks bir malzeme ile her okulda öğretim yapacak bir deha çıksa ve çocuklara akli gelişmelerinin şu ya da bu safhasında er ya da geç, okulda elbise ve besin verilse dahi, ailenin sınırlamaları içine batan fakir köylü çocuğu yine başarısızlığa uğrar. Dahası var; farzedelim ki, delikanlı Devlet'in yardımıyla arzulanan bir teknik seviyeye ulaştı... Orada da, bizim şimdiki ekonomik ve sosyal statümüzün kısır darlıkları içinde, kağıttan bir kayıkta imiş gibi diploması ile birlikte batacaktır.

Gerçek Devrimci Yol

BÖLÜM II (*)

(*) Bu bölümde yer alan yazılar daha önce Mehmet Sarıali'nin çevirisiyle Evren Yayınları tarafından Latin Amerika Üzerine / Gerçek Devrimci Yol adıyla, Nisan 1978'de yayınlanmıştır.

Küba'da Sosyalist Demokrasi

—Fidel Castro'yla bir görüşme (*)

SAUL LANDAU — *Devrim, her yurttaşın yasalar, polis ya da mahkemeler önündeki hakları sorununu nasıl ele almaktadır? Devrim durumunda kurumsal güvencelerin ne olacağını sormak istiyorum.*

FİDEL — Bak, devrimin göbeğinde yasalar önünde güvence altına alınmış haklar gibi geleneksel kavramların, bütün bu gibi şeylerin yaşayabileceğini düşünmek idealizme saplanmak olacaktır. Devrim sınıflar arasındaki savaştır. Doğal olarak, devrimci devlet kendi yönetiminin sınırlarını yasal kurallar içinde çizmelidir ve çizer de; yani karşı devrimci faaliyetlere cevap, yasal işleyişle ve özel olarak çıkarılan yasalarla verilir. Ama bu temel sorunlardan biri değildir, çünkü devrimcilerin zihni tek bir sorunla uğraşmamaktadır. Bu konu onlardan çok, karşı devrimcilerin derdidir. Yani, devrime karşı faaliyet gösterenlerin güvenceleri sorunu hayati bir önem kazanmadı, bu konu halkın taleplerinden biri olmadı. ama sosyalist demokrasi açısından ele alınması gereken birçok so-

---

(*)Bu görüşme, 1968 Eylülünde, *Fidel* adlı film çekilirken banda alındı. Bu görüşmedeki bazı kısımlar filmde yer almaktadır. Konuşmanın metnini San Francisco'da yayınlanan *Socialist Revolution* dergisinin Mart-Nisan 1970, 2. sayısından çevirdik

run, kurumsal nitelikte, devrimci nitelikte birçok sorun bizi beklemektedir. Kendi kendime her zaman sorduğum sorulardan biri, sosyalist düzende demokrasinin nasıl bir biçim alması gerektiğidir.

SAUL LANDAU — *Sosyalizmde parlamenter sistemin demokratik temsili ilkesinin sağlayabileceğini düşünüyor musunuz?*

FİDEL — İki model arasındaki, burjuva demokrasisinin tipik kurumu parlamenter sistem ile demokratik merkeziyetçilik arasındaki tartışma devam etmektedir. Sonuç olarak, parlamento burjuva toplumunda hükümet açısından ideal bir kurum olarak düşünülmektedir. Peki parlamento nedir? Parlamento, farklı ekonomik kesimlerin, farklı bölgelerin, farklı devletlerin, farklı çıkar çevrelerinin temsilcilerinin tartışmak ve birbirlerine danışmak için toplandığı bir kurumdur. Toplum, çıkarları ayrı ve çok kere de zıt olan farklı topluluk ve sınıflardan oluşunca, parlamentoda genel çıkara uygun yasalar yapamazsınız. Sosyalizm, ilkin demokratik merkeziyetçilik ilkesini benimsemiştir; bu ilkeye göre, azınlık yani emekçi sınıfları temsil eden parti, çoğunluğun kararlarını yerine getirir. Sosyalizmde parlamento ilkesi benimsenmemiştir. Çeşitli sosyalist ülkeler parlamentolar kurmuşlardır, ama gerçekte siyasal iktidar, devrimci bir süreç içinde parti tarafından kullanılmaktadır.

Belli bir klasik model içinde bu sorunun kesin bir cevabının bulunduğuna inanmıyorum. Bana göre, devrimin ilerlemesi, sınıf zıtlıklarının ortadan kalkmasına, farklı sınıf çıkarlarının bulunmadığı gerçekten eşit bir toplumun kurulmasına yol açacaktır. Sosyalist demokrasi, herkesin siyasal faaliyetlere sürekli biçimde katılmasına cesaret verecek uygulamalara yönelmelidir. Herkesin yararına yasalar yapılmasını sağlayan koşulların, sınıflardan, gruplardan, topluluklardan oluşan bir toplumda bulunduğunu sanmıyorum. Farklı sınıflardan, gruplardan ve topluluklardan oluşmayan sınıfsız toplum, gerçekten eşitçi bir toplum olacaktır; böyle bir toplumda genel çıkara uygun yasaların varlığından sözedilebilir ve bu yasaların yapımına tüm halk katılacaktır. Küba'da bu uygulamaların

ilk biçimlerini geliştirmeye başladık, kararlar tüm işçilerin katılmasını sağlayan yollarla alınmaktadır ve temel kararların, tüm temel yasaların ülkenin tüm işçilerince tartışılmasını sağlayacak uygulamalar yönünde önemli adımlar attık. Bu süreç, sınıfların ortadan kalkacağı bir topluma denk düşer. Bu gelişimleri daha önce sağlayamayız, çünkü sınıflar tüm kaynaklarıyla birlikte mevcuttur ve sınıf mücadelesinin ortasında toprak sahipleri ve zenginlerle, kendi çıkarlarına ters düşen tedbirleri tartışmanın hiçbir anlamı olmayacaktır. Ve bu çıkarlar bütünüyle Parlamentoda toparlanmaktadır.

—()—

SAUL LANDAU — *O halde otoritenin demokratik temsilliliginden ne anlıyorsunuz?*

FİDEL — Gerçek demokrasiye tüm yurttaşlar, özel haklarını, güçlerini başkasına devretmeden seslerini doğrudan duyurabildiği zaman ulaşılacağına inanıyorum; oysa burjuva demokrasilerinde yurttaşlar güçlerini, seçildiği andan itibaren kendi istediğini yapabilen bir adama dört yıl ya da daha fazla bir süre devretmek zorundadırlar. Komünist toplum her yurttaşı yasa koyucu haline getirmek isteyecektir. Her yurttaş düşüncesini bildirecek, tüm kitle haberleşme araçlarını kullanacak, özel bir uygulamanın ülkenin bütünü üzerindeki etkisini, kıstas olarak kullanarak düşüncesini açıklayacaktır. Bu ancak, uzlaşmaz sınıf çıkarlarının bulunmadığı ve genel çıkar, genel yarar kavramının gerçekten bir anlam taşıdığı eşitçi bir toplum kurulduğu zaman yapılabilir. Komünist toplum için, tüm halkın katılacağı siyasal bir örgütlenme tarzını yaratabileceğimizi sanıyorum.

Halen, Johnson ya da Nixon'un Amerika'da herhangi bir yasayı çıkarabileceğinden on kat daha hızlı bir biçimde bir yasayı halka danışarak onaylatma olanağına sahibiz. Televizyon, radyo basın ve tüm araçlarla halka, alınacak belirli bir tedbir hakkında yeterli bil-

gi veriyoruz, böylece tüm halk bu tedbiri tartışmakta, düşünceler oluşmakta, bu konu üzerinde konuşulup birbirlerine görüşlerini açıklamaktadırlar. Bunun yanı sıra, belli bir yasayı tartışanların tüm duygularını öğrendikten sonra, halka, düzeltilip değiştirilmiş şekliyle yasayı bir kez daha sunabilmekteyiz. Bütün bunlar, bir yasanın burjuva parlamentosunda tartışılıp çıkarılmasından çok daha hızlı bir biçimde gerçekleştirilmektedir. ABD'de yasalar yıllarca engellenmektedir; örneğin yaşlılığa, yoksulluğa ilişkin yasalar. Bu tür birçok yasa kolayca onaylanmamaktadır. Halen Küba'da temel sosyal güvenlik yasalarını çıkarmaktayız, örneğin, ölüm ya da çalışamama halinde, veya hastalık durumunda, iş sırasında örnek davranış gösteren tüm işçiler için, fazla mesai yapıp fazla ücret almayanlar, komünist tavır gösterenler için kesintisiz bir emekli maaşı ödenmesini öngören bir kararname çıkarılmıştır. Bu bazı işçilerin, bazı iş merkezlerinin yararına olup diğerlerinin olmayacaktır; ama biz bunu her iş merkezinde, bu yasadan yararlansın yararlanmasın, tartışacağız. Bilinçli insanın yaratılmasına, bu sorunların tartışılmasından daha fazla katkıda bulunacak birşey olamaz.

—0—

SAUL LANDAU — *Eğer her yurttaş kanun koyucu olacaksa, bilgili bir halka ihtiyacınız var demektir. Bana göre söylediklerinizçok açık ve ifade ettiğiniz düşünceler son derece somut, ama benim kanımca Küba basını halka yeterli bilgi vermiyor. Örnek olarak Nijerya'daki savaşı ya da Vietnam'dakini gösterebilirim. Radyo haberlerinin nesnel bir anlayışla verildiğini kabul ediyorum, ama yorum, belirli bir durumun çözümlemesi yapılmıyor. Biafra ile Nijerya arasında tüm dünyanın bildiği bir savaş var, ama Granma'yı okuyan biri, bu savaşın neden çıktığını, kimin suçlu olduğunu, kimin kimi desteklediğini bilmiyor. Bu yalnızca bir örnek.*

FİDEL: Şüphesiz basınımızın hâlâ birçok eksiği var. Bir an-

lamda, basınımızın yanlışları, yeterli deneye sahip personelden yoksun oluşundan kaynaklanıyor. Basının devrimci bir ülkede oynadığı rol açısından, kendi düşüncelerimizin geride kaldığı kabul edilmelidir. Yani, basının önemini tümüyle kavradığımızı, gerek kadroları geliştirmek açısından gerekse içerik açısından, basına gereken ilginin tümünü gösterdiğimizi söyleyemeyiz. Şimdiki uygulamada, halkın gerçekler temelinde belli bir yargıya varabilmesi için ihtiyaç duyduğu haberlerin en geniş biçimde yayılmasını amaçlayan ölçütler kullanıyoruz. Ve siz de yakın geçmişteki olayların nasıl etraflı biçimde sergilendiğini gördünüz. (Burada 1968 Ağustos'unda Çekoslovakya'da patlak veren olaylar kastedilmektedir. Küba basınında Prag ve Moskova mahreçli, iki tarafın da görüşlerini yansıtan birçok haber yeralmıştı.)

Sansasyonculuk gazetenin propaganda hedeflerine ya da özel teşebbüs sistemindeki gazetelerin oynadığı role ters düşmez. Peki ama, sansasyonculuğun sosyalizmdeki yeri nedir? Sansasyonculuk sosyalist sistemde işleyemez; bunun nedeni de söylediğim gibi, temel sorunumuzun basının görevini toplum hizmetine doğru kanalize etmek olmasıdır. Bunun için de birçok unsur gereklidir; nesnel bir basının gelişmesi; açıklayıcı bir basın; yönlendirici bir basın; çekici bir basın; sorunları açıklamayı amaçlayan bir basın. Ve bunların gerçekleşmesi kolay bir iş değil, en azından Devrim başladığında, eski sansasyon basın içinde eğitim gören ve özel çıkarların hizmetinde çalışan gazeteciler mevcut olduğu için. Bu kolay bir görev değil, çünkü basın herşeyden önce büyük bir yayın ve eğitim aracıdır. Basın belirli bir sanatkarlık gerektiren bir araçtır ve biz buna henüz erişemedik. Hâlâ oldukça az gelişmiş bir basına sahip olduğumuzu söyleyebilirim.

—0—

SAUL LANDAU — : *Ama basında siyasal eleştiri yok. Tüm eleştiriler zayıf kalıyor, çünkü gazeteciler, ya da eleştiri yapanlar, daha şiddetli bir dille yazma cesaretinden yoksunlar.*

FİDEL: Yazmayı becerebilmek için yalnız cesaret değil, büyük bir eleştiri kapasitesi de gerekli. Ve şüphesiz basınımızda eleştiriye az rastlanmaktadır. Bu kolay değil, çünkü çok kez gazete eleştirisi acemice yazılmakta ve yetersiz bilgiye dayanmaktadır. Basını yalnızca haber veren bir araç olarak düşünmemek gerek. Basın aynı zamanda bir eğitim aracı, bir bilinç yaratma aracı olmalıdır. Basın halkı ilgilendiren tüm ekonomik ve toplumsal sorunların ortaya konulması için bir araç olmalıdır.

Bu haberleşme araçları, tüm iş merkezlerindeki işçiler, öğrenciler, emekçiler, askerler, yani çeşitli devrimci faaliyetlere katılan tüm halk arasındaki tartışmalarda, yeni projeler ve yasalar hakkında bilgi verilmesinde kullanılmalıdır.

—0—

SAUL LANDAU — *Bu tartışmalara hangi grupların dahil olup, hangilerinin dışta bırakıldığını tam olarak belirtebilir misiniz?*

FİDEL: Emekçi kavramını tanımlamak gerek. Rantla geçinen eski toprak sahiplerini, sermaye sahiplerini bu tartışmalara çağıracağımızı söyleyemem. Onlarla bu yasaları tartışmak istemeyeceğiz, çünkü bunun bir anlamı olmaz. Bu teorik bir haktır ve devrimci hükümetin, emekçilerin, kol ve kafa emekçilerinin hükümeti olduğunu kavramış bulunuyoruz. Öğrenciler de birer emekçidir, askerler de, çünkü ülkenin savunulmasında görev alırlar. Benzer biçimde öğretmenler öğretir, doktorlar hastaya bakar, onlar da emekçidir. Bize göre sosyalist devlet bir emekçi devletidir, kol ve kafa işçilerinin devletidir.

Sonunda yapısal değişiklikler getiren yasalara gerek kalmayacaktır, çünkü yapılar değişmiş olacaktır ve sosyalist demokrasinin nasıl olması gerektiği konusunda benimsediğim bu yaklaşım sınıfların ortadan kalkması olgusu ile yakından ilişkilidir; ve sınıfların ortadan kalkması da, kendi içinde, eşit bir toplumun varlığı için ön koşuldur. Eşitlik olmadan doğrudan demokrasi olamaz ve bunun yanısıra, tam bir demokrasi düşüncesinin, gerçek eşitliğin sağlanmadığı bir toplumda varolamayacağını da söylemek isterim.

Burjuva toplumunda daima en güçlü olanın çıkarları egemendir. Sınıflı toplumda, bir hükümetin tüm toplumun çıkarlarını temsil ettiği yalandır. Roma'da patricileri ve plebleri temsil eden bir hükümetin varolması mümkün değildi. Orta çağlarda, feodal beyleri ve soyluluğu, aynı zamanda da kentlerde çalışan burjuvazinin çıkarlarını temsil eden bir hükümet olamazdı. Aynı biçimde, kapitalist toplumda da hiçbir hükümet, kapitalistlerle işçileri, sömürenlerle sömürülenleri temsil etmez. Bu kesindir. Eğer siz sömürenlerin çıkarlarını temsil ediyorsanız, sömürülenlerin lehine de görünse, her zaman sömürücülerden yana tedbirler alacaksınızdır. Sömürülenlerin yararınaymış gibi görünen tedbirler, belirli kritik anları atlatmaya sistemin bunalıma girmesinden sakınmaya, sömürülenlerin sömürülen bir sınıf olarak varlığını sürdürmesini sağlamaya çalışan tedbirlerdir.

Aynı şekilde, eski sömürücülerin yararına yasalar çıkarmıyoruz, eski sömürülenlerin lehine olan yasalar yapıyoruz. Kişisel ve insani koşullara gösterilen dikkat bunun dışındadır; eğer çalışma yaşını doldurmuşlarsa eski mülk sahiplerine emeklilik olanağı sağlanmış, bazı eski suçlar affolmuştur. Bu tedbirlerden burjuva sınıfı değil, birey olarak burjuvalar yararlanıyor. Sömürülenlere gerçekten bir yarar sağlamanın yolu, eski sömürücülerin bütünüyle mülksüzleştirilmesidir. Kısacası, demokrasi kavramı, sınıflı bir toplumda gerçekten işleyemez. Demokrasinin işlerlik kazanması için, eşitlik sağlanmalıdır.

—0—

SAUL LANDAU — : *Batılı burjuva demokrasilerinin büyük çoğunluğu da eşitlik kavramına dayanmıyor mu?*

FİDEL: Kapitalist toplumda eşitlik yoktur, çünkü sömürücülerle sömürülenler arasında eşitlik olamaz. Bunun için, kanımca, demokrasinin, özgürlük-kardeşlik-eşitlik kavramına dayanan bir demokrasinin tam gelişmesi için gerekli koşullar yalnız komünist toplumda vardır. Bu hedefleri, ancak birden fazla sınıfın ideali olduğu zaman kabul ettirmek mümkündür. Fransız devrimi döneminde, burjuvazi en ilerici sınıfı ve tüm toplumun adına konuşuyordu. Tüm toplumun adına konuşurken, bayrak olarak hep bu düşüncelerden yararlandı. Ama gerçekte kapitalist toplum içinde bu umutları gerçekleştirmek mümkün değil. O zaman ben özgürlükten dem vuran burjuva teorisyenlerine, sömürenler ve sömürülenler diye ikiye bölünmüş bir toplumda bu umutların gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini soruyorum. Rockefeller, Ford ve ABD'deki diğer milyonerlerin oğulları için "fırsat eşitliği", gettolarda yaşayan yoksul yurttaşlar için ifade ettiğiyle aynı anlama gelmemektedir. Eşitlik, ancak komünist bir toplumda sağlanabilir, bu toplumda, herkes çalışma fırsatına sahiptir ve yalnız çalışma olanağı değil, çalışma yükümlülüğü de vardır. Bu yolla bütün aydın kafalar geliştirilecek ve her insan gerçek eşit fırsata sahip olacak, tüm toplumun işleyişinden aynı faydayı sağlayacaktır. Kısacası, komünizmde daha zeki diye diğerlerine oranla daha önceliğe sahip bazı kişiler olmayacaktır.

Doğa onlara daha fazla zeka verdi diye, böyle yurttaşlar niye diğer insanlardan daha fazla haklara sahip olsun. Eğer birisi daha fazla bilgiliyse, o kişi bilgisini tüm toplumun hizmetine sunmalıdır ve daha az bilgili biriyle eşit görülmelidir. Her ikisi de kapasitelerinin en fazlasını vermekle aynı ölçüde yükümlü olmalıdırlar. İnsan toplumun en çekici temellerini oluşturan bu kavramlardan hiçbiri, komünizm dışında gerçekleşemez.

SAUL LANDAU — : Çalışma tarzınız nasıl? Yani, halkla aranızdaki sıkı ilişkileri nasıl sürdürüyorsunuz?

FİDEL: Masa başı çalışmanın asgarisini yapıyorum ve zamanımın büyük kısmını, halen karşı karşıya olduğumuz temel sorunları, özellikle tarım alanındakileri doğrudan öğrenmek için ülke içinde dolaşmakla geçiriyorum. Bu masa başı çalışmanın bir yana bırakılması gerektiğini söylemek anlamına gelmez. Bir anlamda benim çalışma tarzım, iyi işleyen ve iyi örgütlenmiş çeşitli idari organlara bağlıdır. Hükümet yöneticilerinin büyük çoğunluğu zamanlarının yüzde seksenini görüşmelerde, konferanslarda, toplantılarda, ziyaretçi kabul ederek geçiriyor ve ben de zamanımın bir bölümünü bu tür işlerde harcıyorum. Ama bunu bir büroda yapmam zorunlu değil. Bazen Oriente'de, Las Villas'da, ya da herhangi bir eyalette ziyaretçi kabul ederim. Konuşmak istediğim kişilerle her zaman bir büroda görüşmem. Onları çok kez bir iş merkezinde yapılmakta olan fabrikada gerçekleştirilen bir plan üzerinde çalışırken görürüm. Birçok kimsenin bürolarında yaptığını, ben, bir ziyaretim sırasında, yeni yapılan bir binada, belirli bir iş merkezinde, bir gezide yaparım. Zamanımın yüzde doksanını büro dışında harcarım. Herhalde bu benim mizacıma da uygun olan yöntem. Benim çalışma tarzım budur ve bunu değiştirmeyi düşünmüyorum, çünkü buna son verirsem kendimi biraz mutsuz hissederim. Şimdi çok iyiyim ve bir büro adamı olma yolunda şeytandan gelecek her türlü kışkırtmaya şiddetle direnmeye kararlıyım.

—()—

SAUL LANDAU — : *Halen devrim içindeki rolünüz nedir?*

FİDEL: Diğer işler yanında, devrimin ilerlemesini, devrimci çalışmaların nasıl geliştiğini izliyorum. Bakın, insan halkla bir bilgi edinme kaynağına sahip oluyor, ne yapılmasına ihtiyaç duyulduğunu öğreniyor. Bir yere gittiğinizde, insanlar size karşılaştıkları

çeşitli sorunları aktarıyorlar. Kimisinin yol sorunu var, kimisinin hastane vb. sorunu; yol ve hastane sorunları çözüldüğünde, ulaştırma meselesi ortaya çıkıyor. Bütün bunlar hallolduğunda ise, sinema, konut istiyorlar. Siz bizimle birlikteydiniz, bunları görme fırsatınız oldu. Tarımı yönetebilmek için bütün toprak işleme yöntemleri, bütün yeni teknikler hakkında büyük bir deneye sahip olmak gerek. Eğer şeker kamışına uygulanan yeni teknolojinin etkilerini öğrenmek istiyorsanız, bunu büroda yapamazsınız. Gübrelemenin sonuçlarını ve ne kadar şeker kamışı yetiştiğini görmek için kamış tarlalarına gitmelisiniz. Yeni bir sığır türünü, belli bir pirinç, muz, ananas türünü, belli bir arazi ile başka bir arazide uygulanan teknikleri görmek istiyorsanız büroda oturmamalısınız.

Benim rolüm, diğer görevlerim yanında, bu gibi çalışmalarda ilk adımı atmak ve devamını sağlamaktır. Diğer devrim önderleriyle ilişkilerim, çalışma ilişkileridir. Bunun yanısıra hepimiz arasında kardeşçe, yoldaşça bir birlik duygusu vardır, birbirimizi anlıyor ve birbirimize güveniyoruz. Ama devrimci çalışmada işbölümü yaptık. Bir dizi önemli alan var. Raul genel olarak silâhlı güçlerle ilgileniyor, Cumhurbaşkanı genel olarak kamu yönetimi ile ilgileniyor, aynı zamanda Merkezi Planlama komisyonunda çalışıyor. Ve yoldaşlarımızın her biri, toplu olarak aldığımız en önemli sorunlarla ilgili kararlara katılmalarının yanısıra, her biri ayrıca bir önemli çalışma alanıyla ilgileniyor.

Herkes kendi çalışma alanına ilişkin temel olmayan sorunları kendi çözüyor. Her sorun üzerine ayrıca toplanmıyoruz. Ancak bütün temel sorunları tartışmak için biraraya geliyoruz, yoldaşlar çalışmalarına ilişkin belirli konular, karşılaştıkları sorunlar hakkında birbirlerine danışıyorlar. Devrim içinde birçok kişi arasında görev bölümü yapılıyor ve genellikle önderlik kollara ayrılıyor. Bu, eleştirilemez ve bundan daha iyi bir yol yoktur. Çok kez birinin belirli bir düşüncesi oluyor ve çeşitli kişilerle tartışmadan bu düşüncesinden kesinlikle emin olmuyor. Deney bana, en iyi düşüncede bile

düzeltilebilecek bir yan olduğunu öğretti. Tartışma ve eleştiri sürecinden geçmemiş iyi bir düşünce asla olamaz.

—0—

SAUL LANDAU — : *Küba, iç işlerini nasıl ele alıyor, başka türlü ifade edecek olursak, özel mülkiyetin kamulaştırılmasından sonra, bakanlıklar arasındaki ilişkilerde hangi kıstasları uygulamaya başladınız?*

FİDEL: Komünist toplumda, üretim araçlarını kamulaştırmak ve bütün üretim araçlarını devlet mülkiyetine geçirmek yeterli değildir. Toplum içindeki üretim ilişkilerinde tam bir değişme gereklidir. Bundan dolayı tüm ulusun mülkiyetinde bulunan girişimler arasındaki ticari ilişkileri kaldırmamız gerektiği sonucuna vardık. Bir sanayiin etkinlik indeksini hesaplarken esas olarak "kâr" kavramını almıyoruz. Etkinliği ölçmek için başka kıstaslar arıyoruz. Peynir üretiminin gelişmesi, süt sanayiinde sağlanan kârlara değil de, ihtiyaçlarımızın ne olduğuna, 1970'te, 1975'te ve 1980'de ulaşmak istediğimiz tüketim hedeflerine bağımlı olacaktır. Yani sosyalist teşebbüsler arasındaki bütün ticari ilişkilere son verdik.

Bunun yanısıra, üretkenliği arttırma aracı olarak maddi müşevvikler kullanılmasına da son vermeye çalışıyoruz. Üretkenliğin yükseltilmesinde, üretim arttırılmasında temel unsurun teknoloji olduğu varsayımıyla işe başladık. Eğer yeni bir teknoloji uygulamaya başlarsanız, üretimde devrim yaparsanız, üretimi 10, 20, 30 kat arttırabilirsiniz. Teknoloji ve uygun örgütlenme temel unsurdur. Bu öncülerle işe başladıktan sonra, toplum içinde özel çıkarları bulunan herhangi bir ekonomik birim olabileceğini düşünmedik: Üretken bir birim içinde hiçbir işçinin özel çıkarı yoktur. Eğer toprak verimliyse, bu o toprağı işleyen bir grup işçinin değil, tüm toplumun yararına olmalıdır. Eğer bir fabrika daha modernse ve üretkenliği daha yüksekse, fabrikanın ürünleri ve nimetleri, eşit olarak

tüm toplumun yararına olmalıdır. Bu anlayış içinde izleyeceğimiz sosyal amacı çözümlüyoruz. Örneğin 1980 yılında yiyecek tüketiminin, sağlık hizmetlerinin, eğitimin hangi düzeyde olması gerekecektir? 1980'deki hedeflerimizi saptıyoruz ve olanaklarımızı, insan, teknik ve doğal kaynaklarımızı hesaplıyoruz. Sonra 1975, 1980'deki bütün hedeflerin fonksiyonu olarak bütün bu kaynakların kullanımını düzenliyoruz. Halen 1970-1980 gelişme programı üzerinde çalışıyoruz.

—0—

SAUL LANDAU — : *Önceki gün kullanım değeri kavramının değişim değerinin yerini alacağını söylediniz.*

FİDEL: Kapitalist ekonomilerde önemli olan, herşeyden önce malların değişim değeridir; kullanım değeri, ancak bir mal kullanım değeri olmadığında satılmıyorsa önemli olmaktadır. Sosyalizmde ise önemli olan malların kullanım değeridir. Büyük kullanım değeri olan metalara sahip olabilirsiniz ve sonra onları üretmek için hangi kaynakların gerekli olduğuna karar verirsiniz. Büyük değişim değeri taşıyan bazı mallara da sahip olabilirsiniz. Örneğin lüks maddeler çok pahalı olsalar da, kitaplara, ilaç ya da yiyeceklere oranla daha az kullanım değerine sahip olabilirler.

—0—

SAUL LANDAU — : *Peki para ne oluyor?*

FİDEL: Bana göre para sosyalizmde, basit bir bölüşüm aracı olmaktan öte görev görmemelidir. Farzedelim ki, sınırlı miktarda ürünler var elimizde, ilgi duyan herkesin bu ürünleri alabilmesi için bir kısıtlamada bulunmamız gerekir. Peki, lüks maddelerin üzerine, ekonomik değerine uygun bir fiyatı nasıl koymalıyız? Bunlar düşük bir fiyat taşıyamayacağı için, yüksek bir fiyat koyar-

sanız, kitap gibi bazı mallar, üretilirken çok daha fazlaya mal olabilirler, ama yine de onlara daha düşük fiyat koyarsınız, ya da parasız dağıtırsınız. Neden? Çünkü bu, tüm toplumun yararına eğitim ve teknolojinin düzeyini geliştirir. Hasılı sosyalist bir ekonomide, fiyatların kendi kendilerine oluşmasına asla izin verilmez. Fiyatlar, üretim maliyeti düşünülerek değil, kullanım değerine göre, isteğe bağlı olarak saptanmalıdır. Doğal olarak, para birinci aşama sırasında iş görecektir. Ama belirli temel ürünleri pratikte sınırsız miktarda üretmeye başladığımız oranda —tarımdaki gelişmenin sonucu olarak—, gelecek yıllardaki politikamız, hızla gelirlerin eşitlenmesine yönelecektir. Parayı ortadan kaldırmak mümkün olmayacaktır, ama gelirleri eşitlemeyi başardığımızda, eğitim, konut, çocukların eğitimi, barınması ve beslenmesi ailenin sorumluluğundan çıkacaktır. Çocuklar beslenecek ve giydirilecek, kahvaltı, öğle ve akşam yemeklerini okulda yiyecekler, eve yalnızca uyumak için gideceklerdir. Daha sonra çocuklar, orta öğrenimi yatılı olarak görecek sonra üniversiteye gideceklerdir. Herkesin oturduğu konut, okullardaki yiyecek ve giyecek, sağlık hizmetleri parasız olunca, o zaman her emekçi gelirini istediği gibi harcayabilecektir, çünkü temel ihtiyaçların hepsini toplum üstlenecektir. Yine de bazı gençler çalışmak için ülke içine dağılırken, bazı gençlerin yüksek öğrenim görmesi gerekecektir. Öğrenim görenler, ekonomiye, işte çalışanlara oranla daha fazla katkıda bulunacaklardır.

Yine de, mühendislik öğrenimine gönderdiğimiz genç, traktörle tarlada çalışmaya devam etmek zorunda kalan gençten üç kat daha fazla kazanıyorsa, bu hoş olmaz. Bunun için ilkin gelirlerin eşitliğini sağlamaya çalışacağız, ve bu eşitliği sağladıktan sonra, kitle üretimine geçtiğimiz bazı ürünleri parasız dağıtmaya başlayacağız. Örneğin süt, turunçgiller ve yiyeceklerin çoğunluğu ilk ağızda parasız olacaktır. Bazı şeyleri şimdiden parasız kıldık: Spor gösterileri, eğitim, sağlık hizmetleri, konutlar. Gelirlerin eşitlenmesini ba-

şardığımızda ve temel ürünlerin serbest dağılımını sağladığımızda, komünizme ulaşacağız. Bölüşümün evrensel bir eşitliğe, yani paraya dayanan biçimleri yine de, teknolojik devrim, paranın hiçbir şeye yaramayacağı bir aşamaya ulaşmamıza izin verene dek varolmakta devam edecektir.

Bu elbette, bütün bir, insanın şekillenmesi, insanın eğitimi süreciyle birlikte yürüyecektir. Biz kendi ülkemizde, işçilerimiz arasında kollektif bir bilincin yaratılması yolunda olağanüstü adımlar attık: Gerçekten şaşırtıcı şeyler başarıldı. İşçi kitleleri gönüllü olarak bir program uygulamaya başladı, işgünü sekiz saatken, işçiler gerektiğinde on saat, oniki saat çalıştılar ve fazla mesai ücretinden vazgeçtiler. Halen işçilerin bu gönüllü çalışma programının uygulandığı 1000'den fazla iş merkezi var. Diğer yandan, gönüllü çalışma korkunç çapta gelişti. Halen yüzbinlerce insan gönüllü çalışmaya katılmaktadır. Diğer önemli bir nokta, ağır çalışma gerektiren bazı alanlarda işgücü kıtlığı var; ağır gereçlerin işletilmesinde, gemicilikte, ulaştırmada, diğer birçok konuda. Bu nedenle kadınların da çalışabileceği dallarda işgören onbinlerce işçi, bu dallarda kadınların çalışması için işlerini bıraktılar.

Kitlelerin, özünde bencil bireyciliğe, ekonomizme karşı çıkan bu devrimci düşüncelere verdiği olumlu cevap, önceden ummadığımız boyutlara ulaştı. Bu yeni bazı kurumlar kurmaya girişmemizi sağladı, örneğin sosyal güvenlik kurumları. Halen sakatlık, hastalık, kaza ya da ölüm halinde, gelirin yüzde yüzünün maaş olarak bağlanmasını sağladık — yani, emekliye ayrıldıklarında, ellerine daha önce geçen gelirden hiçbir kesinti yapılmayacak. Bireysel çözümler alanında sağladığımız büyük ilerlemeler ölçüsünde, kollektif çözümleri de geliştirip yerleştiriyoruz. Örneğin, bir işçi iş kazasına uğradığında yapabileceği çok az şey vardır. Bu işçi çalışma yeteneğini yitireceğinden gelirinin yüzde ellisini değil de, yüzde yüzünü alması ancak tüm toplumun çabasıyla sağlanabilecektir. Bugün bu işçi daha fazla ücret ya da fazla mesai ücreti almazsa,

çalışması sırasında komünistçe bir fedakarlık gösterirse, şimdiki toplum komünist bölüşüme yakın bölüşüm olanaklarını kaza geçirdiğinde bu işçiye tanıyabilecektir; çünkü o, gücü oranında vermesini bilen bir işçidir ve onun ihtiyacı oranında alması hakkıdır.

Gerçekten ilerliyoruz. Kitlelerden komünizmin amaçlarını izleme konusunda gerçek bir karşılık aldık ve bu, bizim için en umut verici işaretlerden biridir. Kitleler, devrime karşı tepkilerinde, yüksek bir ahlaki bilinç, son derece fedakar, son derece kollektif bir tavır göstermişlerdir —bu en fazla genç kuşaklarda görülmektedir. Bu amaçların esas olarak gençliğin kafasında yeretmesine önem veriyoruz. Bütün yüksek okul öğrencilerini okullarda, tarımda çalıştırmaya başlamamızın nedeni budur. Çocuklara da üretici hafif işler vermeye başladık. Çalışma, tüm toplumun ihtiyaçlarını giderme aracı olmalı, yalnızca bireysel ihtiyaçları tatmin aracı olmamalıdır. Çalışmanın yalnızca hayatını kazanma aracı olduğu bir toplumda, çalışma kendi özünü, soyluluğunu, tüm olumlu yanlarını yitirir; basit bir hayatını kazanma aracı olmaya dönüşür. Çalışmayı yalnız bireysel bir araç olarak değil, tüm toplumun ihtiyaçlarını tatmin eden bir sosyal araç olarak gören işçiler gittikçe artıyor. Bu bizi çok etkiledi; işçilerin ve özellikle gençlerin tavırlarında gittikçe daha güçlü bir cevap bulduğumuzdan dolayı, çok iyimseriz. Bundan böyle halk, şurada daha fazla burada daha az kazanırım diye düşünmeden, görevlerinde ülkenin ihtiyaçlarına göre uzmanlaşarak çalışmalarına devam edecektir.

Çoklarına bu, bir ütopyaymış gibi gelebilir. Bütün bunların bir ütopya olmadığını ispatlamak zorundayız. Bunların başarılabileceğini gösteriyoruz ve ülkemizi ziyaret edenler içinde, kitleler arasındaki beklenmedik ve şaşırtıcı ölçüde yüksek derecedeki politize oluşu ve bilinçliliği itiraf etmeyen çok az kişi vardır. Bu konuya tanıklık edecek birçok şey topladınız. Bu elbette şu anlama gelmektedir. Komünizme yönelen bir devrim, ancak üretici güçlerin tam gelişmesiyle ve aynı zamanda bilinçli insanın tam gelişmesiyle sağlanabilir.

Küba'da yeni insandan konuşulurken kapitalist toplumda eğitim gören ve şekillenen insandan kökten farklı bir insandan söz edilmektedir. Yani o, kollektifliğin önemini hisseden bir insandır. Biz yeni insandan konuşurken, kapitalist toplumda vahşi bir varolma mücadelesi vererek yaşamak zorunda olan insandan köklü biçimde farklı bir ruh ve vicdan yapısı içinde oluşturulacak insandan söz ediyoruz. Yeni insan, çalışmayı en soylu faaliyet olarak görür; herkesin, tüm toplumun ihtiyaçlarını tatmin edecek manevi ve maddi araçların yaratılması için bu faaliyete ihtiyaç vardır; yeni insan benzerleriyle gerçek bir kardeşlik içinde yaşamayı isteyecektir. Zorunluklar, doğanın kendi büyük taleplerine göre, hayatın kendi talebiyle giderilmelidir, öyle ki, daha az ihtiyacı olan daha az almalıdır; daha fazla üretme gücü olan zekasının en çoğunu kullanacaktır, fiziksel gücü daha fazla olan fiziksel gücünün en çoğunu harcayacaktır; daha bilgili olanın daha az bilgili ve daha güçlü olandan daha fazla alması, adil değildir; daha az güçlü olanın, daha az biyolojik becerisi olanın daha az alması da adil değildir.

Gerçek mutluluk aracını, ihtiyaçlarını toplumun gücüyle tatmin eden aracı toplumda gören yeni bir insan oluşturmak zorunludur. Ancak, insanların tam bir özgürlük içinde yaşadığı, insanların tam faaliyet halinde ve tüm güçlerini kullanarak yaşayacağı ve fiziksel, manevi ve ruhi yeteneklerinin tam olarak gelişmesini sağlayacağı böyle bir toplumda, insanlar arasında kardeşlik kurmak mümkün olacaktır.

Bu toplum biçimi, komünizmdir. Bunun için maddi temele sahip olmak yeterli değildir. Örneğin, siz, ABD'de müthiş bir maddi temel korkunç bir üretim kapasitesi, olağanüstü gelişmiş bir teknoloji yarattınız. Ama buna karşın bu toplumun bağrında korkunç bir bencillik yaratılmış; yığınla saçmalık, yığınla ayrıcalık var. Komünizm için gerekli tüm maddi temeli elde ettiniz, bu temeli geliştirdiğiniz için, aynı zamanda bireyciliği ve bencilliği geliştirdiniz; bu ise komünist toplumda yaşamak için gerekenden çok farklı bir kafa yapısını yarattı.

Örneğin Amerika'da ihtiyaçlar doymak bilmiyor. Neden? Çünkü ihtiyacı yaratan artık doğa değil, insan; bundan dolayı, örneğin 1968 modeli bir arabaya sahip olan biri arabasını değiştirmezse, 1969'da artık kendisini mutsuz hissetmeye başlıyor. Bunun da bir ihtiyaç, daha doğrusu ihtiyacın yozlaşması olduğu söylenebilir, yani gelişkin bir kapitalist ekonomide, insanın ihtiyaçlarını suni yoldan yaratmaya çalıştığınız ileri sürülebilir. İnsanın ihtiyaçlarını saptırmaya çalışıyorsunuz. İnsanları tatmin olmamanın, ne istediğini bilmemenin bunalımına itiyorsunuz; insanları hep daha fazlayı, hep fazlayı aramaya yöneltiyorsunuz: bu "daha fazla"nın daha fazla maddi servete sahip olmakla ilgisi yok, bu daha çok psikolojik bir durumu, başka kimselere, en modern arabalara sahip oldukları, yada moda şeylere sahip oldukları için duyulan bir tepkiyi yansıtıyor. Salt sistemi sürdürmek için, artık suni yoldan psikolojik yeni ihtiyaçlar yaratılıyor. Böylece muazzam teknolojik kaynaklar, muazzam maddi kaynaklar, muazzam insan kaynakları tahrip ediliyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde komünist bir devlet için maddi temelin yaratılmış olduğunu söyleyebilirim, ama manevi temel yaratılmış olmaktan çok uzaktır, çünkü kapitalizm içinde bunu yaratmak mümkün değildir. Komünizmde de salt maddi temeli yaratmak yeterli olmamaktadır, çünkü maddi temeli geliştirirken, aynı zamanda bireyciliğin ve bencilliğin bütün belirtileri kaybolana dek sürekli mücadele edecek kurumları geliştirmeliyiz.

Marksist Leninistlerin Görevi (*)

Marksizm-Leninizm tarihsel olayların izahıdır. Maksizm-Leninizm bir eylem kılavuzudur. Marksizm-Leninizm sömürücülerin alaşağı edilmesi ve sınıfsız bir toplum yaratılması için öncülük yapan ve eylemiyle bunu gerçekleştirebilecek olan proletaryanın ideolojisidir.

Ama bir ülkede işçiler ve köylüler iktidarı ele geçirdiklerinde, zorunlu olarak bir dizi pratik sorunla karşılaşırlar. Bizim gibi, uluslararası sorunlar ile, en gelişmiş ve en güçlü kapitalist ülkelerin sömürücü sınıfların uluslararası egemenlik biçimleri ile karşı karşıya kalırlar.

Ve önlerinde halkın pratik sorunlarını çözme, halkın ihtiyaçlarını karşılama ödevi vardır; halkın açlığını giderecek zorunlu malları yaratmakla yükümlüdürler.

Ve bizim görevimiz, devrimci önderlerin görevi kendimizi felsefi teoriler yapmakla sınırlamamaktır; Marksist-Leninistlerin görevi teknolojiyi geliştirmek, bilimi geliştirmek, halkı kendi istediği bollukta doyuracak pratik yolları geliştirmektir.

Bütün bunları unutma eğiliminde olan bazı kişiler var, Marksizm-Leninizm'in salt felsefi bir kategori, günlük pratik yükümlülüklerle ilgisi olmayan felsefi bir entelekya olduğuna inanma eğili-

(*) El Mundo'nun 20 Nisan 1965 tarihli sayısında yayınlanmıştır. Çeviride kullanılan kaynak: Marxism in Latin America, Ed. Luis E. Aguilar, Alfred, A. Knopt, New York 1968.

minde olan bazı kişileri var.

Ve kendine Marksist-Leninist'im diyenlere şu soruları yöneltmek zorundayız: ...Sömürücülere ve emperyalizme karşı verilen mücadelede bana rehberlik edebilecek yetenekte misiniz?.. Devrimci iktidarın ele geçirilmesinde bana rehberlik etmeye gerçekten yeteneğiniz var mı?.. Asıl devrimci iktidarın pratik sorunlarının nasıl çözüleceğini bana gerçekten anlatabilir misiniz?.. Halkın nasıl besleneceğini bana gerçekten gösterebilir misiniz?.. Açlığın ve halkın içinde bulunduğu sefaletin nasıl altedileceğini bana gerçekten öğretebilir misiniz?

Yalnız ve yalnızca felsefi sorunlarla uğraşan Marksist-Leninistlerden sakının, çünkü sosyalizmin çözüm bekleyen birçok pratik ve ciddi sorunları vardır. Ve bunları çözmek için en büyük olanakları kesinlikle devrimci iktidarın sağladığını anladığımızda, bu görev daha da önem kazanmaktadır.

Gerçek Devrimci Yol (*)

Bir dizi gerilla girişiminin başarıya ulaşmaması ve şimdiye dek bu gerilla hareketlerinden hiçbirinin zaferle sonuçlanmaması —yani devrimci iktidarın ele geçirilmediği— gerçeği, devrimci mücadelenin düşmanları tarafından kanıt olarak kullanılmaktadır; onlar buna dayanarak tüm bir Latin Amerika halkları kitlesinin bugün tutabileceği devrimci yolun yenilgiye uğrayacağı kehanetinde bulunuyorlar!

Bozguncu unsurlar her zaman ortaya çıkmakta ve her yenilgiye uğranıldığında, "Bakın gördünüz mü, biz haklıymışız —bu yol hatalıydı" demektedirler. Ve emperyalistler de aynı şeyi diyor. "Gördünüz mü, biz de haklıymışız, işte devrimciler başarısızlığa uğradılar." Ve emperyalistlerle oligarşilerin yaptığı kehanet ile kendisine devrimciyim diyen birçok bayla örgütün yaptığı kehanet arasında bu garip benzerlik meydana gelmektedir.

Küba'daki koşulların aynısının tüm ülkelerde, ya da bizim kitabımızda varolduğunu savunmuyoruz; koşulların farklı olduğu, olanakların daha kısıtlı olduğu bazı istisnalar vardır, ama bunlar son derece azdır.

(*)El Mundo'nun 27 Temmuz 1966 tarihli sayısında yayınlanmıştır. Çeviride kullanılan kaynak: Marxism in Latin America.

Ama inandığımız şeylerden biri, Latin Amerika'daki ülkelerin büyük çoğunluğunda, devrim yapmak için Küba'dakilerden daha iyi koşullar varolduğudur ve bu ülkelerde devrimler gerçekleşmiyorsa, bunun nedeni, kendine devrimciyim diyenlerin çoğunda devrime inanç olmamasıdır.

Gevezelik, durmadan birşeylerden konuşmak alışkanlık haline gelmiştir ve bir dizi klişe ile işgörmek alışkanlığı yerleşmiştir ve bazen klişeler emperyalizmin kendisinden daha fazla zarar doğurur, çünkü emperyalizm yaptığı baskılar ve işlediği cinayetlerle halkın mücadelesini kışkırtır, ona hız verir ve dogmalar, klişeler ise devrimci ruhu öldürür, devrimcileri ninni söyleyerek uyutur.

Çok iyi bilinen ve sık sık tekrarlanan sözlerden biri de, objektif ve subjektif koşullara ilişkin olanıdır. (*) Kitlelerin anlayacağı bir dille konuşacak olursak, objektif ve subjektif koşullar sorununu şöyle açıklayabiliriz: Objektif koşullar kitlelerin sosyal ve maddi koşullarıyla, yani toprağın işlenmesinde feodal sistem, işçilerin insanlık dışı sömürülmesi, sefalet, açlık, vb. ile ilgilidir; subjektif unsurlar ise halkın bilinç düzeyi ile ilgili olanlardır. Halk örgütlerinin gelişme düzeyine ilişkin unsurlar da bu arada sayılabilir. Ve onlar şöyle diyorlar: objektif unsurların çoğu bulunmaktadır, ama subjektif koşullar mevcut değildir.. Eğer bu şema Küba'ya uygulanacak olsaydı, burada devrim asla gerçekleşemezdi, asla.

Objektif koşullar, doğal olarak, kötüydü, ama Latin Amerika halklarının büyük kısmı çok daha kötü koşullar altındadır. Ve subjektif koşullara gelince.. herhalde, Küba'da devrimin olabileceğine inanan yirmiden, ilk başta ondan daha fazla insan yoktu. Başka türlü ifade edersek, halkın bilinç düzeyiyle ilgili subjektif koşullar mevcut değildi. Eğer sosyalist devrim yapmak için, tüm zamanımı-

(*)Stalin de SBKP'nin 17. Kongresi'nde okuduğu raporda benzer bir değerlendirme yapmıştır: "Sözde objektif koşullara yapılan başvurular haklı gösterilemez. Şimdi Parti'nin siyasal çizgisinin doğruluğu ispatlanmıştır. Objektif koşulların oynadığı rol minimuma indirgenmiştir. Bu demektir ki, bundan böyle çalışmalarımızdaki yanlış ve eksikliklerin sorumluluğunun onda dokuzu, salt 'objektif' koşullarda değil, kendimizde, yalnızca kendimizdedir." (E. Aguilar'ın notu).

zı herkese sosyalizm ve Marksizmi öğretmeye hasretmek zorundaysak ve ancak ondan sonra devrime girişeceksek, işimiz gerçekten zor demektir... Bilincin önce ve mücadelenin sonra gelmesi gerektiğini düşünmek yanlıştır! Önce mücadele gelmelidir, mücadeleden sonra kaçınılmaz olarak ve gittikçe artan bir şiddetle, devrimci bilinç gelecektir!

Eğer bana emperyalizmin Latin Amerika'daki en önemli müttefiklerinin kimler olduğu sorulsaydı, ne profesyonel orduları, ne Yanki denizcileri, ne de oligarşileri sayardım, sözde devrimcileri söylerdim.. ve ne yazık ki yığınla sözde devrimci, yığınla şarlatan, yığınla sahtekar, her türden dolandırıcı bulunmaktadır.

Davaya derinden bağlı, teoriyi bilen ve onu olgularla bağlantılı olarak yorumlayabilen, inançlı devrimciler, ne yazık ki, çok az. Ama eğer, böyle inançlı insanlar bir avuç da olsalar, mevcut olursa, devrim için objektif koşulların varolduğu yerlerde, devrim olacaktır. Çünkü objektif koşulları tarih yapar, ama subjektif koşulları yaratan ise insandır.

Geleceğin Dalgaları

1. Olas Kongresi Kapanış Konuşması (*)

...Emperyalistler dünyada, ceza görmeden her türlü kötülüğü işleyebilecekleri havasındalar. Onlar yüzlerce uçakla Kuzey Vietnam'ı her gün bombalıyorlar; emperyalist sistem budur işte, emperyalizmin yasaları budur. Onlar kardeş Dominik Cumhuriyetini 40.000 askerle işgal ediyor, işgal birliklerine dayanarak orada açıkça kukla bir hükümet kuruyorlar; emperyalizmin düzeni budur, emperyalizmin yasaları budur. Emperyalist istilacıların emrindeki İsrail gibi bir devlet, diğer ülkelerin topraklarından büyük bir bölümünü gasbediyor, Süveyş Kanalı'nın hemen kıyısına yerleşiyor ve kanalın denetimine katılma konusunda hak talep ediyor ve şimdi bütün bunlar olmamış gibi, Sina yarımadasını sulamak amacıyla Asuvan barajından boru hattı döşemek için onlardan izin almak gerek; oradalar. Ve kimse orada ne kadar kalacaklarını bilmiyor ve buna izin verilmediği sürece orada kalacaklar: emperyalizmin kurmak istediği düzen budur, emperyalizmin dünyaya zorla kabul ettirmek istediği yasalar bunlardır. Diğer ülkelerin önderlerini öldürmek için zehirli mermilerle donatılan katil şe-

(*) Bu konuşma 10 Ağustos 1967'de Chaplin Tiyatrosu'nda (Havana), Latin Amerika Dayanışma Örgütü'nün (OLAS) Birinci Konferansın kapanış oturumunda yapılmıştır. "Olas" sözcüğü İspanyolca'da, dalgalar anlamına gelmektedir. Çeviriyi şu kaynaktan yaptık: Latin American Radicalism, ed. I.L. Horowitz, Josue de Castro ve J. Gerassi, Random House, New York 1969.

bekleri göndermek, sekiz yıldır taciz etmekte oldukları bir ülkeye sızmak üzere sürekli silahlı ajan grupları göndermek; emperyalist düzen işte budur! Emperyalizmin dünyaya zorla kabul ettirmek istediği yasalar budur! Ve biz küçük bir ülkeyiz, ama kabul etmeyeceğiz bu düzeni! Bu yasaları kabul etmeyeceğiz.

Biz, bazılarının bizi göstermek istedikleri gibi, maceracılar, provokatörler, sorumsuz insanlar ülkesi değiliz. Biz yalnızca emperyalizmin düzenini ve yasalarını kabul etmeyi reddediyoruz. Ve bu davranışın karşılığı, Barlett çukuruna gömülmek de olsa, bu ülkenin tüm halkını denize de dökseler —eğer ellerinden gelirse,— emperyalizmin dünyaya zorla kabul ettirmek istediği düzeni ve yasaları benimsemektense, bunları tercih ederiz.

Bu ülkenin sokaklarında, istediğiniz yurttaşa sorun —genç yada yaşlı; baba oğul ya da ana—, neyi tercih ettiğini, hangisini tercih ettiğini sorun: Bu acımasız düzeni kabul edip emperyalizmin emirlerine boyun eğmeyi mi, yoksa ölmeyi mi? Ve emperyalist düzeni kabul etmeyi tercih eden, farklı düşüncede çok az kişi bulacaksınız. Ama bunların hepsinin karşı devrimciler olduklarını sanmayın; Marksizm-Leninizmi saptırmak, yapılması gerekenin bu olduğunu (yani, emperyalist zalim düzene boyun eğmeyi kabul etmemiz gerektiğini söyleyecek bazı kişiler de çıkacaktır. Böyle kişiler de var, her yerde var böyleleri.

Çeşitli eğilimler, çeşitli tavırlar var. Ve biz bazı tavırları halkımıza empoze etmiyoruz. Biz öğretmeye ve öğrenmeye çalışıyoruz; biz kendimizi tutarlı devrimciler olarak eğitmeye çalıştık ve aynı zamanda halkımızın kendisini tutarlı devrimciler olarak eğitmesine yardım ettik.

Kimse sorunlarının kolayca çözümleneceğini, bu ülkeyi tehdit eden tehlikelerin önemsiz ve küçük olduğunu düşünmüyor.

Dünyadaki en güçlü emperyalist ülkenin —ve yalnız en güçlü değil, dünyadaki emperyalist güçler arasında en saldırgan, yalnızca en güçlü ve saldırgan değil, en kana susamış, en sinsi ve en kendi-

değil, dünyadaki emperyalist güçler arasında en saldırgan, yalnızca en güçlü ve saldırgan değil, en kana susamış, en sinsi ve en kendine güvenen bir ülkenin hemen eteğindeki bu küçük ülkenin hiç duraksamadan yiğitçe göğüslediği koşulları kimse yabana atamaz.

İşte emperyalist kafanın içeriğini yansıtan bir örnek: *New York Daily News*'ta çıkan " Stokely, Orada Kal " başlıklı bir yazı. Eğer Stokely Carmichael Küba'da kalmak isterse, bu bizim için gerçekten bir onurdur! Ama burada kalmak istemeyen kendisidir, çünkü temel görevinin savaşmak olduğuna inanmaktadır. Ama Stokely Carmichael, her türlü koşul altında, bu ülkenin her zaman kendi yurdu olacağını bilmelidir.

Bu yazıda şöyle deniliyor " Biz Vietnam'la uğraşırken, Castro'yu ezmemiz güç —ama yine de Hükümet, Castro'yu yıkmayı tasarlayan Kübalı mültecileri dizginlemekten vazgeçebilir ve vazgeçmelidir." Ne kadar güzel bir dizginleme.

" Ama Vietnam'daki savaşı kazanır kazanmaz, Komünist rejimini yıkmak için gereken tüm gücü kullanarak, Sam Amcanın Castro'yu ayakları altında ezmesi gerektiğini hatırlatalım."

Eğer bu ülkenin karşılaştığı tehlike, Amerika'nın Vietnam'daki zaferine bağlıysa, hepimiz kocadıktan sonra öleceğiz demektir. Ama kendilerini nasıl açığa vurduklarına, akıl almaz bir öfkeyle, " bir Zenci tahrikçi ", " aşağılık bir ada", " ayaklar altında ezmek " gibi ne kadar küfürlü bir dille konuştuklarını görüyorsunuz. Çünkü belirtmek gerek ki, emperyalistler birçok şeyden dolayı rahatsız oluyorlar, ama onları en fazla rahatsız eden şey, Zenci bir önderin —ABD'de en fazla ezilen ve en fazla sömürülen bir kesimin önderi —Küba'yı ziyaret etmesi ve Latin Amerika devrimci hareketi ile ABD'deki devrimci hareket arasındaki bağların güçlenmesidir. Yüzyıllardır zenci halka karşı ırkçılık güden sömürücülerin, şimdi ırkçılığa karşı mücadele eden herkesi ırkçı sayması normaldir.

Emperyalistler ırkçılığa karşı mücadele edenlerin bir programa

sahip olmadıklarını söylüyor. Olsun, bu çok kez bir hareketin program hazırlanmadan önce de başlayabileceğini gösterir. Ama bir hareketin programa sahip olmaması da yanlıştır; bugün Amerika'da olan şudur: halkın sürekli baskı altında ezilen Zenci kesimi, gücünü kendini savunma, direnme ve savaşma üzerinde yoğunlaştırmıştır.

Ama toplumun ve tarihin yasaları açısından kaçınılmaz olan birşeyi zenci mücadelecilerin keşfedilmesi uzun zaman almayacaktır. Bu zenci kesim, ABD'de en sömürülen, en ezilen ve en zalimce davranılan kesim olduğu için, ABD'de devrimci hareketi canlandıracak olan onlardır, aynı şekilde, ABD'de devrimci öncü de, en kötü davranılan, en sömürülen ve en ezilen bu zenci kesimler arasından çıkacaktır. Ve bu öncünün etrafında devrimci hareket gelişecektir; ırk sorunlarından dolayı değil, sosyal sorunlardan, sömürü ve baskıdan dolayı, en çok acı çeken en ezilen kesim bu olduğu için, hareket bu kesim arasından doğacaktır; ve tarihin kanunu gereği, —tıpkı tarihin her döneminde olduğu gibi: Roma'daki plepler, Ortaçağdaki serfler, çağımızdaki işçiler ve köylüler gibi —ABD'de de devrimci hareket toplumun en fazla ezilen kesimi arasından doğacaktır.

Ve bu sosyal bir gerçektir, tarihsel bir gerçektir. Sabırsız olmayın; bu ezilen kesimin arasından, bir gün tüm Amerikan toplumunu kurtaracak olan devrimci hareket —mücadelenin öncüsü— yükselecektir!

Bunun için, ABD'deki Zenci hareketini bir ırk sorunuymuş gibi sunma çabasını—bu, haksızca bir iftiradır—, reddetmeliyiz.

Ve buradaki bir tek kimsenin inanmadığı bu aldatmacaları yaymaya devam etmeyeceklerini umuyoruz. ABD'deki devrimcilerin Latin Amerikalı devrimcilerle biraraya gelmesi, dünyadaki en doğal, en kendiliğinden bir şeydir. Ve OLAS Konferansında yaptığı cesurca konuşmalardan dolayı halkımız Stokely'e hayranlık beslemektedir, çünkü en acımasız ve en hunharca baskı tedbirleri uygu-

lama geleceğini çok iyi biliyoruz; ve Stokely'nin yaptığı konuşmaların zalimler arasında nasıl bir kin yaratacağını da biliyoruz.

Ve bu nedenle, dünyanın dört bir yanındaki devrimci hareketlerin, Stokely'e ellerinden gelen desteği sağlamaları gerektiğine inanıyoruz, bu emperyalistlerin uygulayacağı baskılara karşı bir tedbir olacaktır, böylece bu öndere karşı işlenecek bir cinayetin dünyada ciddi tepkiler uyandıracağını kimse aklından çıkarmayacaktır. Ve bizim göstereceğimiz dayanışma, Stokely'nin hayatının korunmasına yardım edecektir.

Ve, bütün bunlardan dolayı sürecin kaçınılmaz sonuçları gelişiyor, devrimciler biraraya geliyor, enternasyonalizm pratiğe geçiriliyor. Bu Amerikalı önderin gösterdiği davranışın, büyük bir ders, devrimcilerin gerçek özelliği olan militan enternasyonalizmin büyük bir örneği olduğuna inanıyoruz. Ve şüphesiz, lafa geldi mi devrimci, davranışta ise burjuva olan süper teorisyenlere oranla, bu tür bir devrimciye duyacağımız sempati çok daha fazla olacaktır.

Bu enternasyonalizm yalnız ilan edilmekle kalmamalı, pratiğe geçirilmelidir. Ve Amerikalı Zenciler direniş öneriyor, silahlı direniş öneriyor. Tezler hazırlamakla uğraşmıyorlar, silaha sarılıp haklarını savunmak için önce nesnel koşullardan sözetmeye kalkmıyorlar. Bir felsefeye, en azından eylemsizliği haklı çıkarmayı amaçlayan "devrimci" bir felsefeye başvurmak zorunda değiliz.

Ve mücadelenin zor olduğu, mücadelenin sert olduğu bir ülke varsa, bunun ABD olduğuna inanıyoruz. Ve burada aramızda bize örnek olan, bize ders veren ABD'li devrimciler var.

Özellikle bu nitelikteki bir toplantıda sürekli telgraflar, birçok raporlar, yeni maddeler sunmak gerekir. Eğer burada OLAS Konferansının, devrimci düşüncelerin bir zaferi olduğunu ifade etmezsek, görevimizi yerine getirmemiş sayılacağımıza samimiyetle inanıyorum.

OLAS bünyesine de gizli bir ideolojik mücadele yansımıştır.

Bunu örtbas mı etmeliyiz? Hayır. Bunu saklamak ne kazandırır? OLAS birilerini ezmek, birilerine kötülük etmeye mi niyetlidir? Hayır. Bu, devrimci bir yöntem değildir ve bu devrimcilerin bilincine ters düşer. Yalnız şu konuda açık olalım —burada söz konusu olan— gerçek devrimcilerdir!

Ve biz, devrimci düşüncelerin ağır basması gerektiğine inanıyoruz. Eğer devrimci düşünceler yenilgiye uğrarsa, Latin Amerika'da devrim yenilgiye uğrar, ya da kesin olarak gecikir. Düşünceler belirli bir sürece hız verebilir —ya da onu önemli ölçüde geciktirebilir. Ve biz, devrimci düşüncelerin kitleler arasında böyle bir zafer kazanmasının mutlak zorunlu olduğuna inanıyoruz — kitlelerin tümü içinde değil, ama yeterli geniş çoğunluğu arasında. Bu, eylemin, devrimci düşüncelerin zafer kazanmasını beklemesi gerektiği anlamına gelmez — ve meselenin temel noktalarından biri budur. Eyleme geçmeden önce devrimci düşüncelerin kitleler arasında üstünlük kazanması gerektiğine inananlar var, kimileri ise kitleler arasında devrimci düşüncelerin üstünlük kazanmasını sağlamak için en etkin araçlardan birinin eylem olduğunu kavramışlardır.

Devrimci eylemi başlatmadan önce, devrimci düşüncelerin kitlelerin büyük çoğunluğu arasında üstünlük kazanmasını bekleyen kişiler, asla devrimci olamazlar. Çünkü, böyle bir devrimci ile bir latifundiya sahibi, zengin bir burjuva arasında ne fark vardır? Hiç bir fark yoktur!

İnsanlık, elbette, değişecek; insan toplumu, elbette, gelişmeye devam edecek —insanlara ve insanların yalnızlarına rağmen gelişmeye devam edecek. Ama bu, devrimci bir tavır değildir.

Eğer biz bu biçimde düşünseydik, asla bir devrim sürecini başlatamazdık . Devrimci eylemin başlatılması için, devrimci düşüncelerin belli sayıda insan arasında kök salması yeterli oldu; ve bu eylemle, kitleler bu düşünceleri kabul etmeye başladılar; kitleler bilinç kazandılar.

Bugün Latin Amerika'nın birçok yerinde yığınla insanın bu düşünceleri benimsediği ve devrimci eyleme katıldığı açık. Ve gerçek devrimciyi sahte devrimciden ayıran şey, esas olarak, şudur: Biri kitleleri harekete geçirmeye çalışır, öteki ise harekete geçmeden önce kitlelerin bir bilince sahip olmasını bekler.

İtirazsız kabul edilmesi beklenemeyecek bir dizi ilke var, ama temel doğruları yansıtan ilkeler çoğunluk tarafından kabul olunur (çok az kişinin ileri sürdüğü ihtiyat kaydıyla). Mücadele araç ve yöntemlerine ilişkin, mücadelenin barışçı mı yoksa barışçı olmayan yoldan mı, silahlı mı yoksa silahsız mı yapılacağı hakkında yapılan yararsız tartışma, (yararsız, çünkü sağırlarla dilsizler arasında yürütülen bir tartışmaya benziyor) özünde devrimi kışkırtmak isteyenlerle, istemeyenleri, devrimi gemlemek isteyenlerle, istemeyenleri, birbirinden ayırmaktadır.

Daha başka türlü ifade edecek olursak şunlar ileri sürülüyor: Tek bir yol vardır, tek bir yol yoktur, bundan başka bir yol yoktur, bundan başka yollar da vardır. Ve Konferans bu açıdan son derece açıktır. Konferans yalnızca tek bir yol olmadığını söylemiyor, gerçi şu ileri sürülebilir: Konferans temel bir yol olduğunu, diğer mücadele biçimlerinin ona bağlı kılınması gerektiğini ve uzun dönemde tek bir yol olduğunu söylüyor. "Tek" sözcüğünü kullanmak, özünde doğru olmakla birlikte, mücadelenin yakın geleceği hakkında yanlışlar yapılmasına yolaçabilir.

Bildirinin (İkinci Havana Bildirisi) bunu, temel yol, uzun dönemde tutulması gereken yol biçiminde doğru formüle etmesinin nedenini şimdi daha iyi kavrıyoruz. Eğer kendi düşünce tarzımızı, partinin ve halkımızın düşüncesini ifade edecek olursak hiç kimse Latin Amerika'daki herhangi bir ülkede iktidarın barışçı yoldan ele geçirilebileceği konusunda hayale kapılmasın. Kitlelere bu tür sözler etmeye kalkışan biri, kesinlikle onları aldatıyor olacaktır.

Bu, önüne gelenin kırlara gidip, yarın, istediği yerde tüfeğe sarılıp döğüşe başlaması demek değil. Mesele bu değil. Mesele, dev-

rim yapmak isteyenlerle, devrim yapmak istemeyenler arasındaki ideolojik çatışmadır. Bu, devrim isteyenlerle devrimi engellemek isteyenler arasındaki çatışmadır. Çünkü, özünde, devrimin mümkün olup olmadığını silaha sarılıp sarılmamak için koşulların olgun olup olmadığını herkes anlayabilir.

Hemen yarın, herhangi bir yerde, kırlara çıkıp, silaha sarılmak gerektiğini söyleyecek ölçüde, kimse sekter, dogmatik olamaz. Ve biz kendimiz de, bazı ülkelerde bu görevin acil görev olmadığından eminiz, ama aynı zamanda uzun dönemde bunun onların görevi olduğuna inanıyoruz.

Bazıları, Küba'nın tezlerinden daha radikal tezler ileri sürüyorlar: Biz Kübalılar şöyle şöyle bir ülkede silahlı mücadele için gerekli koşulların mevcut olmadığını ileri sürerken, onlar bunların varolduğunu savunuyorlar. Ama şurası komiktir ki, bazı kereler, bunu silahlı mücadele tezine pek yandaş olmayanların temsilcileri savunuyor. Biz buna kızmıyoruz. Hiç devrim yapmadan hata işlemelerindense, devrim yapmaya çalışırken hata işlemelerini tercih ediyoruz. Umarım, kimse bir hata yapmaz! Ama gerçekten mücadele etmek isteyen kimsenin bizden bir farklılığı olamaz, ama asla savaşmak istemeyenlerle her zaman ayrılığımız olacaktır.

Şimdi konunun özünü çok iyi kavradık, bu, devrimi kışkırtmak isteyenlerle, devrim düşüncesinin can düşmanları olanlar arasındaki çatışmadır. Bir dizi unsurun tümü, bu tavırlar üzerinde etkili olmuştur.

Bu, doğru bir konuma sahip olmak her zaman yeterli demek değil, meselenin aslı bu değil. Hayır, gerçekten devrim yapmak isteyenler bile birçok hatalar yaptı: Hâlâ birçok zayıflık var, doğru. Ama mantık olarak, namuslu bir devrimci tavra sahip olan — hatalar önemli değil— kimseyle aramızda asla keskin çelişmeler olmayacaktır. Bizim kafamıza göre devrimci düşünce yeni bir rota izlemelidir: Bizim anlayışımıza göre, eski yanlışları, her türden sekter tavırlar, devrim ya da devrimci teori üzerinde tekel kurduk-

larına inananlar tavırlarını terketmelidir. Ve zavallı teori, bu süreçler içinde neler çekmek zorunda kaldı; zavallı teori, nasıl kötüye kullanıldı ve nasıl hâlâ kötüye kullanılmakta! Ve bütün şu geçen yıllar bize daha fazla düşünmeyi, daha iyi analiz yapmayı öğretti. Artık kerameti kendinden menkul doğrular kabul etmiyoruz "Kendi kendini ispatlayan" doğrular burjuva felsefesinin alanına girer. Bütün bu eski klişeler terk edilmelidir. Marksist literatürün kendisi, devrimci siyasal literatürün kendisi yenilenmelidir, çünkü otuzbeş yıldır tekrarlanmakta olan klişeler, üslup ve şişirmelerle kimseyi kazanmadınız, kimseyi kazanamazsınız.

Sözde Marksist diye nitelenen öyle siyasal belgeler var ki, kendinizi sanki arşive gitmişsiniz ve bir kalıp istemişsiniz gibi hissediyorsunuz: Kalıp 14, kalıp 13, kalıp 12; hepsi birbirine benziyor, aynı boş sözler, mantıksal olarak gerçek durumu ifade edemeyen aynı anlamsız kelimeler. Ve çok kez bu belgeler gerçek hayattan kopuk. Ve birçokları Marksizmin bu olduğunu söylüyor... bunun dinsel ahmentülerden, tekrar tekrar okunan dualardan, duayla tesbih çekmekten ne farkı var?

Ama biz kendimizi Marksist-Leninist bir parti sayıyoruz, kendimizi bir Komünist Parti sayıyoruz. Ve bu bir kelimeler sorunu değil, gerçekler sorunu.

Biz kendimizi akıl hocası saymıyoruz, bazılarının söylediği gibi, kendimizi öncü saflara çıkarmak istemiyoruz. Ama bizim kendimizi Marksist-Leninist parti, bir Komünist Parti sayma hakkımız da var.

Devrimci hareketin saflarının sıklaştığını, devrimci örgütlerin artmakta olduğunu görmekten elem değil, sevinç, üzüntü değil mutluluk duyuyoruz, bu gelişimden son derece hoşnutuz, Marksist-Leninist öz —yani, Marksist-Leninist düşünceler —ilerliyor, ve bu konferansın kapanış bildirisinin, Latin Amerika'daki devrimci harekete Marksist-Leninist düşüncelerin rehberlik ettiğini ilan etmesinden, derin bir hoşnutluk duyuyoruz.

Bu, manastır dar kafalılığının yenilmesi gerektiği anlamına geliyor. Ve bir, Komünist Parti içinde, kısır düşünceliliği ve dar kafalılığı yenmek için mücadele edeceğiz. Ve biz Marksist-Leninist bir parti olarak OLAS'a ait olduğumuzu söylemek zorundayız; Marksist-Leninist bir parti olarak, devrimci hareket içindeki küçük bir gruba değil, tüm gerçek devrimcileri kucaklayan bir örgüte aitiz ve hiçbir devrimci hakkında peşin hükümlü olmayacağız.

Kısacası, bu kıta üzerinde, salt Latin Amerika Komünist partilerinin oluşturduğu hareketten çok daha geniş bir hareket var; biz bu geniş hareketin parçasıyız ve biz, örgütlerin hal ve gidişi hakkında, söylediklerine değil, ne olduklarını ispatladıklarına, ne yaptıklarına, gidişlerine bakarak yargıda bulunacağız.

Ve partimizin, Birinci Konferansı yeni toplanan bu daha geniş harekete katılmasından son derece hoşnutuz.

Gerillanın önemi, gerillanın öncü rolü... Gerilla üzerine çok şey söylenebilir, ama böyle bir toplantıda sözü uzatmak mümkün değil. Bu kıta üzerindeki gerilla deneyleri bizlere çok şeyler öğretti —bunlar arasında korkunç bir hata da var: Gerilla hareketinin kentlerden yönetilebileceği yolundaki saçma düşünce.

Bu tezin gerekçesi, siyasal ve askeri kumandanın birleşmesi gerektiğidir.

Bizim kanımıza göre, gerillaları kentten yönetmeye kalkışmak, yalnızca bir budalalık değil, aynı zamanda bir cinayettir. Ve biz, birçok kez bu aptallığın sonuçlarını tatmak fırsatına sahip olduk. Ve bu tür düşüncelerin çürütülmesi gereklidir, işte bunun için bu konferansın aldığı kararların büyük önem taşıdığını düşünüyoruz.

Gerilla devrimci hareketin çekirdeği olmak zorundadır. Bu, gerilla hareketinin bir ön çalışma olmadan doğabileceği anlamına gelmez; bu, gerilla hareketinin siyasal yönetim olmadan da varolabileceği demek değildir. Hayır! Biz, öncü örgütlerin rolünü reddetmiyoruz, siyasal örgütlerin rolünü inkar etmiyoruz. Gerilla, siyasal bir hareket tarafından, siyasal bir örgüt tarafından örgütlenir. Ge-

rilla mücadelesine ilişkin doğru düşünceler ile, gerillayı kentlerden yönetme düşüncesinin birbiriyle uyuşmadığına inanıyoruz. Ve kıtamızın bu koşulları altında, gerillanın rolünü küçümsemek çok zordur.

Latin Amerika ülkelerinden birinde, silahlı mücadele verilmeden iktidarı ele geçirmenin mümkün olup olmadığını kendi kendilerine soran bazı kişiler var. Ve elbette teörik olarak, hipotez olarak, kıtanın büyük bir bölümü kurtulunca, bir devrim bu koşullar altında muhalefetle karşılaşmadan başarıya ulaşırsa, bunda şaşılacak birşey olamaz —ama bu bir istisnadır. Kısaca, bu, devrimin herhangi bir ülkede mücadele verilmeden, başarıya ulaşacağı demek değildir. Özgül koşulları olan bir ülkede devrimcilerin kanı dökülmeyebilir, ama onların kazanacağı zafer, ancak tüm kıta devrimcilerinin çabaları, verdikleri kurbanlar ve akıttıkları kan sayesinde mümkün olabilecektir.

İşte bunun için, onların mücadele vermeden devrime ulaştıklarını söylemeleri yanlıştır. Bu her zaman bir yalandan ibaret olacaktır. Ve ben, bir devrimcinin diğer bütün halklar mücadele verip, kendisinin mücadele vermeden, zafere ulaşmasını sağlayacak koşullar yaratıncaya dek, kollarını kavuşturup beklemesinin doğru olmadığına inanıyorum.. Bu devrimcilere asla yakışmaz.

Bu kıtadaki bazı ülkelerde, barışçı geçişin mümkün olduğuna inananlara, ne türden bir barışçı geçişi kastettiklerini anlamadığımızı söylüyoruz, tabii bu, emperyalizmle anlaşmalı bir barışçı geçiş değilse... Çünkü barışçı araçlarla zafere ulaşmak için, eğer pratikte böyle birşey mümkünse, burjuva mekanizmalarının, oligarşilerin ve emperyalizmin, tüm barışçı mücadele araçlarını denetlediği düşünülecek olursa... (umut yok gibidir). Ve o zaman bir devrimcinin şunları söylediğini duyarsanız: Bizi ezdiler.. iki yüz radyo programı düzenlediler, yığınla gazete, yığınla magazin, yığınla şu ya da bu araç. Ve insan o zaman şunu sormak istiyor: Ne umuyordunuz? Televizyonu, radyoyu, magazinleri, gazeteleri, ba-

sım evlerini, bütün bunları sizin emrinize vermelerini mi? Yoksa sizler, bütün bunların hakim sınıfların devrimcileri ezmek için kullandığı araçlardan başka birşey olmadığının farkında değil misiniz?

Onlar, burjuvazinin ve oligarşilerin yürüttükleri kampanyalarla kendilerini ezdiklerinden yakınıyorlar, sanki bu çok şaşırtıcı birşeymiş gibi. Bir devrimcinin kavramak zorunda olduğu ilk şey, hakim sınıfların devleti, mümkün olan her türlü araçla iktidarlarını sürdürecek biçimde örgütledikleridir. Ve onlar insanları etkilemek, aldatmak... şaşırtmak için yalnız silah, yalnız maddi araçlar, yalnız top tüfek değil mümkün olan her türlü aracı kullanırlar.

Ve emperyalizm karşısında seçimleri kazanacaklarını sananlar son derece saf kişilerdir; ve bir gün iktidarı seçim yoluyla devralabileceklerine inananlar ise, süper saf kişilerdir: Bir devrim süreci içinde yeralmak gerek, hakim sınıfların statükoyu nasıl bir baskı aygıtı ile sürdürdüklerini, bu nedenle ne kadar fazla mücadele vermek gerektiğini, bunun ne kadar güç olduğunu bilmek gerek.

Bu, çeşitli mücadele biçimlerinin inkarını gerektirmez. Bir gazetede bildiri yayınlayarak, bir gösteri ya da yürüyüş düzenleyerek, bir düşüncenin propagandasını yaparak, legal diye ün salan araçlara başvurulabilir. Legal ve illegal araçlar arasındaki ayırımı kaldırmalıyız ve bunları devrimci ve devrimci olmayan araçlar diye adlandırmalıyız.

Bir devrimci, düşüncesinin ve devrimci hedeflerinin peşinde giderken çeşitli yöntemler kullanır. Meselenin özü, devrimci hareketin, sosyalizmin, iktidarı barışçı yoldan, mücadele vermeden devralabileceğine, iktidarı barışçı yoldan ele geçirebileceğine kitlelerin inandırılıp, inandırılmayacağıdır. Ve bu yalandır! Ve Latin Amerika'daki herhangi bir yerde, iktidarı barışçı yoldan ele geçirebileceklerini iddia edenler, kitleleri aldatmaktadırlar.

Biz Latin Amerika'daki koşullar hakkında konuşuyoruz. Biz Latin Amerika'ya sesleniyoruz. Avrupa gibi, diğer ülkelerdeki

devrimci örgütlerin, yeterince büyük olan sorunlarına karışmak istemiyoruz. Ve elbette, kendi hatalarını kendilerine saklarlarsa.. Ama hayır! Bu kıtada zaten hata yapanların, aynı hataları işlemeleri için, cesaret vermeye kalkışıyorlar! Ve bu, öyle boyutlara vardı ki, devrimci diye nitelenen basının bir bölümü, Latin Amerika'daki devrimci tavrından dolayı, Küba'ya saldırılar yöneltmekteler. Doğrusu çok güzel: Orada nasıl devrimci olunacağını bilmiyorlar, bir de bize, burada nasıl devrimci olunacağını öğretmeye kalkışıyorlar.

Ama biz, tartışmaları başlatmaktan korkmuyoruz. Zaten yeterince düşünecek şeyimiz var. Ama elbette, Avrupa'daki bazı yeni Sosyal Demokratların açık ya da gizli, dolaysız ya da dolaylı saldırılarını görmezlikten gelmeyeceğiz.

Ve bunlar son derece açık düşüncelerdir. Kararda da (Latin Amerika'da gerillanın rolü) ifade ettiğimiz gibi, uzun dönemde yalnızca bir yolun bulunduğuna kesinlikle inanıyoruz.

Bu, içinde bir kısım devrimcinin bulunduğu bir garnizon ayaklanırsa, bu bir gerilla mücadelesi olmadığı için ayaklanmayı desteklememiz gerektiği anlamına mı geliyor? Hayır! Bir örgütün yaptığı gibi, devrimin yalnızca garnizonların ayaklanması ile gerçekleşeceğini düşünmek aptallık olur. Birçok kereler olduğu gibi, bir garnizonda ayaklanmayı başlatmak ve sonra onu üstün kuvvetlere ezdirmek de aptallıktır.

Yeni durumlar doğuyor, yeni durumlar doğabilir; bunu inkar etmiyoruz. Örneğin, Santo Domingo'daki tipik bir olaydır: Patlak veren askeri ayaklanma devrimci bir nitelik kazanmaya başlamıştı.

Ama, elbette devrimci hareketin, devrimin ne zaman patlak vereceğini, ne olacağını araştırmakla uğraşması gerektiği demek değildir. Devrimci hareketin özellikle emperyalist mücadeleden sonra alacağı biçimi, niteliği, kimse önceden tahmin edemedi, kimse önceden kestiremedi.

Gerçek koşulların mevcut olduğu tüm ülkelerde, acil görev olarak gerillanın rolünü önemle vurgularken, silahlı devrimci mücadelenin diğer biçimlerini es geçmedik.

Devrimci hareket, mücadelenin doğup gelişebilecek ya da devrimcilerin konumunu yükseltebilecek herhangi bir yansımasından yararlanabilir, hatta bunu destek alabilir. Benim inanmadığım şey, kendini devrimci sayan birinin, devrim yapmak için bir garnizonun ayaklanmasını beklemesidir. Garnizonların ayaklanması ile devrim yapacağını düşleyen bir devrimcinin mevcut olabileceğine inanmıyorum.

Askeri birliklerin ayaklanması bir etken olabilir, önceden kestirilmeyen unsurlar doğabilir; ama hiçbir ciddi devrimci hareket bir başlangıç noktası olarak bu olasılıklardan harekete geçemez.

Gerilla savaşı mücadelenin ana biçimidir; bu, silahlı mücadelenin doğabilecek bütün diğer yansımalarını dışta tutmaz.

Ve bu düşüncelerin aydınlatılması gerekli, çünkü çok acı deneyler yaşadık: bunlar askeri düzenin yediği darbeler ya da terslikler değil, siyasal yapının engelleri ve yanlış kavramların sonuçları idi (bunun uzun dönemde devrimci hareket için acı ve feci sonuçları olur). En acı örnek Venezuela'da yaşanandır.

Venezuela'da devrimci hareket gelişiyordu ve devrimci hareket, gerilla savaşını kentten yönetmeyi istemek, gerilla hareketini siyasal manevralarda bir araç olarak kullanmayı istemek, gerilla hareketini bir küçük politika aracı olarak kullanmayı istemek gibi saçma bir anlayışın sonuçlarını fazlasıyla ödemek zorunda kaldı; bu sonuçların neler olduğu, doğru olmayan tavırlardan, yanlış tavırlardan ve birçok olaydaki ahlaksızca tavırlardan çıkarılabilir.

Ve Venezuela'daki olay üzerinde fazlasıyla düşünmeye değer, çünkü, eğer Venezuela'daki olaylardan ders almazsak, hiçbir şeyden ders alamayız.

Elbette, Venezuela'daki gerilla hareketi, ihanete rağmen ezilmiş olmaktan uzak. Ve biz, baylar, ihanet kelimesini kullanmakta, yerden göğe kadar haklıyız.

Bundan hoşlanmayanların bulunduğunu biliyoruz; hatta bazıları güceniyor bile. Bunların bir gün gücenmeleri için bir neden olmadığına inanacaklarını umuyorum, tabii; eğer yüreklerinde ihanet tohumları taşımıyorlarsa.

Venezuela örneği, birçok bakımdan öğretici; çünkü Venezuela'da parti önderliğini elinde tutan bir grup, bütün bu yanlış kavramlarla, ne emperyalizmin ne de rejimin baskı güçlerinin başaramadığını başardı.

Parti, daha doğrusu, parti değil Venezuela'daki partinin sağcı önder kadrosu, pratikte, devrimcilerin düşmanı konumuna, emperyalizm ve oligarşinin bir aracı konumuna düşmeyi kabul etti. Ve bunu laf olsun diye söylemiyorum; ben kimseye hakaret etmiyorum, iftira da etmiyorum.

Bu hainler gurubuyla daha görülecek hesabımız var. Biz polemiğe girmek istemiyoruz, çatışmaları kışkırtmak da istemiyoruz; üstelik, uzun bir süre sağcı önder kadrodan gelen bir dizi saldırıya, yayınladıkları bir dizi belgeye sesimizi çıkarmadan dayandık, ama böyle davrandığımız ölçüde, onlar gerilla savaşçılarını yüzüstü bıraktılar, uzlaşma ve boyun eğme yolunu seçtiler.

Bir aldatmayaca kurban olduk. İlkin garip bir şeyden sözettiler (bu sorunların çoğu, bir dizi garip olayla başladı); demokratik barıştan sözetmeye koyuldular. Ve biz şunu dedik: "Bu demokratik barış denen halt da ne demek oluyor? Bunun anlamı ne? Garip, çok garip." Ama onlar şöyle karşılık verdi: "Hayır, bu cepheyi genişletmek, güçleri birleştirmek, geniş bir cepheye dayanmak için atılmış devrimci bir slogandır." "Geniş bir cephe mi?" "Eh, teorik bir geniş cephe; buna kim karşı çıkar?" "Hayır, bize güvenin."

Derken, birkaç ay sonra taktik çekilmelerden bahsetmeye başladılar. Taktik çekilmeler mi? Bütün bunlar ne kadar garip!

Çünkü bize gerçeği söyleselerdi, kabul etmeyebilirdik, şüpheye düşebilirdik ama asla...

Taktik bir çekilme: Militanlara söyledikleri, halka söyledikleri buydu.

Taktik çekilmeyi mücadeleye son verme girişimi, gerilla hareketini bastırma girişimi izledi. Çünkü gerilla hareketine aşina olan biri, taktik çekilmeye yer olmadığını bilir; çünkü savaşa son veren bir gerilla, uçuşun ortasında motoru durdurup yere düşmekte olan bir uçağa benzer. Böyle bir taktik çekilme, çok yüksek devrimci teoriler icat eden dahiler tarafından, yoktan varedilmiş olsa gerek. Gerillanın ne olduğu üzerine biraz olsun fikri olan herkes, gerillanın savaşa son vermesinden sözeden konuşmaları dinlemeye başlayınca, şöyle diyecektir: "Bu adam saçmasapan laflar ediyor. Bir gerilla tamamen geri çekilebilir, ama asla savaşa son veremez."

Yavaş yavaş maskelerini indirmeye başladılar; ta ki bir gün maskelerini tamamen indirip şunu söyleyene kadar: "Seçimlere katılalım", ve böyle seçim yanlısı oldular.

Ama daha seçimden yana olduklarını açıklamadan önce bile, devrimci bir partinin yapabileceği en iğrenç davranışlardan birinde bulundular: muhbirler gibi davranmaya başladılar, halk önünde gerillaları suçladılar. Iribarren Dorges olayından yararlandılar, ve bu olay gerilla hareketini halk önünde suçlama (ve pratikte onları rejim canavarlarının pençesine iterek) fırsatını sağladı. Hükümet, savaşı bırakmayan gerillaları izleyecek silah ve askerlere sahipti; bu sözde parti ya da partinin sağcı önderleri, gerilla komutanlığını denetimine alıp dizginlemiş ve gerilla güçlerini izleyen baskı güçlerini gerek moral, gerekse siyasal açıdan silahlandırmıştı.

Kendi kendimize namuslu biçimde sormak zorundayız; gerilla güçlerini yokeden bastırma kuvvetlerini moral açıdan silahlandırmaya çalışan böyle bir partinin manastır ve kiliselere yaraşır bu davranışını, devrimci bir parti olarak nasıl görmezlikten gelebilirdik.

Derken laf cambazlıkları başladı. Bizim bölünmelere yol açtığımızı söyleyerek ithamlarda bulundular. Evet, bölünmelerden dolayı biz suçluyduk!

Onlar bir şarlatanlar grubuyla tartışmıyorlardı. Karşılarında, on yıllardır dağlarda bulunan bir gerilla grubu, dağa çıkan ve tamamen terkedilmiş, unutulmuş olan savaşçılar bulunmaktadır. Ve bir devrimci şöyle diyebilir mi? "Evet, bu kez de siz haklısınız, bizi aldatmaktaydılar, bize başka başka şeyler söyleyip, başka başka şeyler yapıyorlardı."

Ve doğal olarak, sağ kanat önderlerinin partimize karşı daha önce yayınladıkları bir dizi açıklamadan sonra, biz de kamuoyu önünde kendilerini kınadığımızı açıkladık; yayınladıkları bu açıklamalarda, iftiralar saçmak ve devrimcilere saldırmak için Iribarren olayından yararlanıp, bizi eleştirmişlerdi.

Haklı olarak, bu, sağ kanat önderlerinin havada kalan öfkeli protestosuna yol açtı; bize yığınla acıklı söz yönelttiler. Bizim ileri sürdüklerimizden birine olsun cevap vermediler, ileri sürdüğümüz tek bir kanıta olsun cevap veremediler ve ağlamaklı, cıvık bir mektup yolladılar —bizim alçaklık yaptığımız türünden şeyler söylüyorlardı; yeraltında çalışan bir partiye saldırıyormuşuz, en savaşçı, en kahramanca anti-emperyalist kavga veren bir örgüte saldırıyormuşuz... Ve bize karşı bir cevap kaleme aldılar.

Bu konuyu buraya getirmek niçin gerekli oldu? Çünkü bu belge bir çetenin, Küba Devrimine küfreden, iftira eden bir çetenin görüşlerini yansıtmaktadır. Ve bu olay, Küba Devrimine karşı yönelen gerçek bir komplonun başlangıcı görevini görmüştür.

Ve biz bunun aydınlatılması gereken bir sorun olduğuna inanıyoruz; en azından gerçeğin ortaya çıkması gerek.

Verdikleri bu cevabı okuyacağım, eğer hoş görürseniz, bu biraz uzun sürecek. Elbette bu, bizim hakkımızda edilmiş hoş olmayan sözlerle dolu bir mektup, ama eğer izin verirseniz, kamuoyuna *"Venezuela Komünist Partisi'nin Fidel Castro'ya Cevabı"* başlığı altında açıklanan bu mektubu okumak isterim. Ve umarım bu bize, Küba ve devrim hakkında ileri sürülen bazı iddiaları çürütmek için bir başlangıç noktası sağlayacak.

***

Şöyle diyor mektup: *"İktidardaki Küba Komünist Partisinin Genel Sekreteri ve Küba'daki Sosyalist Hükümetin Başbakanı Fidel Castro, konumunun rahatlığından yararlanarak, Venezuela Komünist Partisine, yüzlerce militanı hapiste yatan, dağlarda ve sokaklarda bunların onlarcasını şehit veren, her gün en acımasız işkencelerle karşılaşan, şu anda Castro konuşurken bile yeni kurbanlar veren bir yeraltı partisine saldırıda bulunmuştur.*

"Küba'nın anti emperyalist kavganın ön safında bulunduğu gerçeği nedeniyle, bütün gevezelikleri hoşgörülen bu aynı adam, Yanki emperyalizminin en fazla müdahalesine uğrayan bir ülkede mücadele eden, en güç koşullar altında savaşan bir Komünist Parti'den sözederken daha dikkatli bir dil kullanmak zorundaydı.

"Bu kişi, dünya kamuoyu önünde adını da verelim, Fidel Castro, üzerindeki baskı nedeniyle cevap vermesi çok zor olan bir Komünist Partisine saldırmaktan sakınmamıştır.

"Bundan dolayı Fidel Castro'nun davranışı alçakçadır, fırsatçıdır, haindir ve Küba devriminin niteliğini her zaman belirleyen soyluluktan ve yiğitlikten yoksundur.

"Fidel Castro Iribarren Borges'in öldürülmesine ilişkin olarak olumsuz bir yargıda bulunmuştur, üstelik bu olay üstüne fikir beyan etmeye hakkı olduğunu ilan ederek.

"Buna karşın, şaşırtıcı bir yüzsüzlükle, VKP'nin de aynı hakka sahip olduğunu inkar etmek istemektedir. Fidel Castro, açıkça Venezuela'da eylem yapan, Venezuela'da bulunan Venezuela Komünist Partisinin, Venezuela toprağı üzerinde meydana gelen ve VKP'nin yaşantısını yakından etkileyen bir siyasal olay üzerine fikir beyan etmemesini, yargıda bulunmamasını istemektedir. Öte yandan, kendisi bunu Küba'dan yapabilmektedir.

"Kendi özel görüşüne göre uzlaşıyormuşuz ve hükümetle kırıştırıyormuşuz. Asıl Castro böyle davranmakta ve devrim kahinliği yapmaya çalışmaktadır. Bu garip düşünce tarzı, bir devlet başkanına yakışmayan sorumsuz bir kendini beğenmişliği ve kendine güveni yansıtmaktadır.

"Aslında gerçekte VKP, Fidel Castro ile tamı tamına aynı şeyi söylemektedir. Ne eksik ne de fazla. Öte yandan biz, partimize iftiralar yönelten, partimizi bölmeye çalışan Fidel Castro'nun yaptığı türden konuşmaların ve Iribarren Borges'in öldürülmesi gibi olayların gericiliğin ve emperyalizmin işine yarayacağını savunuyoruz" —oysa gericiler, emperyalistler bana teşekkür bile etmelidir! (F.C.)

"VKP kendi politikasını, kimsenin müdahalesi olmadan çizmeye hakkı olduğunu ilan etmektedir. Küba zor bir devrimci yolda onurla yürüdü; bu açıdan bize örnektir, bize ilham vermektedir. ama Küba'nın ya da dünyadaki başka bir Komünist Partisinin Venezuela'daki ajanları asla olmadık, değiliz ve olmayacağız; bu kesindir.

"Biz Venezuelalı komünistleriz, devrimci değerleri ne kadar büyük olursa olsun, kimsenin vasiliği altına girmeyi kabul etmiyoruz.

"Eğer Venezuela'daki devrimci bir grup Fidel Castro'nun vesayetine ve himayesine girmeyi içleri kabul ediyorsa, bu kendilerinin bileceği iştir. Ama VKP bunu asla yapmayacaktır. Eğer Fidel Castro bundan hoşlanmıyorsa, bu da kendisini ilgilendirir. Peki o zaman, Fidel Castro VKP'nin işlerine neden özellikle şu anda müdahale etmektedir? Çünkü VKP, yalnız ideolojik olarak değil pratikte de Douglas Bravo'nun anti-parti hizbini yenilgiye uğratmaya başlamıştır, çünkü parti ve Komünist gençlik, politikalarını uygularken büyük politik ve örgütsel başarılar kazanmışlardır; çünkü yakın geçmişteki kahramanlıklarımız, yoldaş Pompeyo, Guillermo ve Teodoro'nun kurtarılması, ülkenin tüm militan komünistlerini coşkuyla ve yenilenen bir güçle doldurmuştur; ve çünkü, anti-parti grubun anarşistçe, maceracı politikası, sonunda, yenilgiye uğramalarının kaçınılmaz olduğunu göstermiş ve tartışılan konunun aydınlık kazanmasına korkunç yardımda bulunmuştur.

"İşte bunun için, Fidel Castro, himayesi altına aldığı ve VKP'nin dağılması için kışkırttığı anarşist maceracılar grubuna

umutsuz bir yardım girişiminde bulunarak, VKP karşısında bütün prestijini koymuştur...

"Yine de, izlediğimiz politika ve gerçekler, her gün, —Fidel Castro'nun VKP önderlerine yönelttiği— 'kararsız, duraklayan ve oportünist ' gibi sıfatların değerinin ne olduğunu ispatlamaktadır. Ve bu, Venezuela'da burada, Fidel Castro'nun bize karşı gösterdiği ve göstermeye devam edeceği kesin olan davranışlara rağmen, ispatlanmıştır.

"Ama Fidel Castro ve tüm VKP şunu açıkça kavrasın: VKP'nin bağımsızlığını kimseyle tartışmayacağız. Bunun sözünü bile ettirmeyeceğiz.

"Fidel Castro VKP önderlerini korkak diye niteledi; bu yiğitlik ve cesaret tekelinin kendisinde olduğuna inandığının açığa vuran yeni bir göstergesidir. Biz Venezuelalı Komünistler çocukça bir teşhircilik illetine müptela değiliz; bu alandaki niteliklerimizi sergilemeye girmeyeceğiz. Fidel Castro daha çocukken, Venezuela Komünizminin büyük kurucusu Gustavo Machado, Curaçao'yu ele geçirmekte ve silah elde Venezuela'ya yayılmaktaydı.

"Ve bundan sonra, VKP tarihi, ki siyasal bir tarihtir, aynı zamanda Gomez'in ve Pérez Jiménez'in terörüne karşı çıkan insanların tarihi olmuştur; 23 Ocak 1958 ayaklanmasını yönetenler; Fidel Castro hâlâ Sierra Maestra'dayken, ona silah yüklü bir uçak yollayanlar; son sekiz yıl boyunca, eğer birşeyden çekinecek olsalardı, hayatlarını feda etmeyecek olan insanlar yazmıştır bu tarihi.

"Verdiğimiz bu cevap, VKP önderlerinin gerçek niteliklerinin en iyi ifadesidir. Devrimci bir Paşa gibi, mutlak gücüne inanmaya alışmış olan Castro, yaptığı konuşmanın bizi kesin olarak ezip, şaşkınlığa düşürdüğünü sanıyor. Onun daha fazla kendini kandırmasına fırsat tanıyamayız. Fidel Castro, Yanki emperyalizminin ve ajanlarının Venezuela Komünist Partisini dağıtmak için neden bu kadar ısrarlı olduklarını artık kavrayacaktır.

"Yaptığı konuşmada Fidel Castro, bir kez daha, Latin Ameri-

ka'nın devrimci kaderinin hakemi rolünü üstlenmek istediğini göstermiştir —eğer Latin Amerika komünistlerinin yerinde olsaydı, devrimi çoktan yapabileceğine inanan bir süper devrimci sanmaktadır kendini.

"Başka bir vesileyle, Küba'daki mücadelenin özelliklerine ve Sierra Maestra'da kızıl bayrağı çekme görevi kendisine düşmeseydi, Fidel Castro'nun şimdi nerelerde olacağına değinmiştik. Biz bugün yalnızca Fidel Castro'nun benimsediği devrimci papa rolüne karşı çıkıyoruz.

"Castro'nun, Latin Amerika'da neyin devrimci olup, neyin devrimci olmayacağına karar verme yetkisinin kendisinde, yalnızca kendisinde, olduğu yolundaki önyargısını kesin olarak reddediyoruz. Venezuela'da bu konuyu karara bağlayacak olan VKP ve Venezuela halkıdır, başkası değil. Ama şu Fidel Castro'ya sormak istiyoruz, Küba Güney Vietnam'la ticaret yaparsa, Kuzey Vietnam buna ne der diyen ve devrim diplomaları dağıtan kişiye sormak, istiyoruz, Franco ve İspanyol oligarşisi ile yaptığı ticaret hakkında İspanyol halkının ve emperyalist İngiltere ile yaptığı ticaret hakkında Zimbabweli zenci halkların ve Adenli yurtseverlerin ne söylediğini hiç düşünmüş müdür? Yoksa Fidel Castro başkalarında oportünizm saydığı şeyleri, kendisi sözkonusu olduğunda, es mi geçmektedir?

"Bu hoş olmayan bir polemik, düşmanı sevinçten zıplatacak, ama bundan daha fazla kaçılamayacağı da açık. Fidel Castro bizi kendi konuşmasının sınırları içine çekmeye zorluyor. Öyle olsun, peki. Görüşlerimizi savunacağız. Ve Simon Bolivar'la ülkemizin anti emperyalist mücadelesinde yeralan atalarımıza bağlılığımızı ifade ederken, Fidel Castro'ya, Simon Bolivar'ın ve Ezeqiel Zamora'nın torunlarının, 13 Mart söylevindeki saygısız ve tahrik edici dilinden dolayı kendisini asla affetmeyeceğini söylüyoruz.

"Venezuelalılar kendilerini kimseden ne aşağı ve ne de yukarı

görürler, ama onuruna düşkün olan Venezuelalı militanı tahrik edecek tek şey varsa, o da onuruna dokunulmasıdır.

"Ve zaten Fidel Castro'nun da bu kez farklı birşeye çarpıp tökezlediğini, karşısındakilerin Venezuelalı Komünistler olduğunu anlamaya başlamış olması gerekir.

"Fidel Castro'nunkiler türünden davranışların bizim için güçlükler yaratacağını biliyoruz, ama umudumuzu kesmiyoruz.

"Haklı olduklarını bilenlerin soğukkanlı inancı içindeyiz, ve bunu devrimci bir tutkuyla savunacağız.

15 Mart 1967

Venezuela Komünist Partisi
Merkez Komitesi Siyasi Bürosu

Pompeyo Marquez
Guillermo Garcia Ponce
Alonso Ojeda Olaechea
Pedro Ortega Diaz
Eduardo Gallegos Mancera
Teodoro Petkoff
German Lairet."

Başta, *"Yorum Yok"* yazıyor. *"Venezuela Komünist Partisinin Fidel Castro'ya Cevabı"*. Ve aşağıda: *"İkinci Cephe tarafından yeniden basılıp dağıtılmıştır* —Alpha 66, *109 South West 12 Avenue, Miami, Florida. 33-130."*

***

Bu mektubu partinin bir sözcüsünden ya da siyasi bir gazeteden aldığımı sanmayın. ABD'deki "İkinci Cephe Alpha 66" örgütü tarafından, Küba'ya bu mektubun binlerce kopyası gönderildi. Aynı kişiler, Başbakan Fidel Castro'yu öldürmek için silah ve zehirli mermilerle donatılmış bir gangster çetesi göndermişlerdi, kendileri söylemişti.

Ve bu, gerçekten bazı yorumları gerektiriyor. İlk planda, o akşam ne dediğim konusuna değinmeyeceğim, çünkü bu çok uzun sürer. Herhangi birisine karşı kişisel suçlamalarda bulunduğumuz doğru değil. O parti içinde kimseye korkak demedik; biz izlenen siyasal çizgi korkakçadır dedik. Kimseyi suçlamıyordum, kimseye hakaret etmiyordum, ya da şunlar şunlar korkaktır demiyorduk.

Doğal olarak konuşmamızda ileri sürülen şeylerden hiçbirine cevap vermeden, bu belgeyi hazırlayıp yayınladılar; partimiz cevap vermek için, ve oportünist bir hareketi sere serpe başlatan bu bayların tüm entrikalarını ortaya koymak için bu belge üzerinde çalışmaktadır.

Ama doğal olarak bu belgede bir dizi suçlama yapılmıştır; aynı suçlamalar devrime karşı, partimize karşı emperyalizm tarafından da yöneltilmiştir.

Yönelttikleri diğer suçlamalar yanında, bu baylar, bizi, partimizi Venezuela Partisinin içişlerine, Venezuela'nın içişlerine müdahale etmekle suçluyorlar.

Bizi Venezuela'da ajanlar bulundurmakla suçluyorlar ve geri çekilmeyi, teslim olmayı reddeden savaşçılardan oluşan gerilla grubunun Küba ajanlarından oluşan bir grup olduğunu ima ediyorlar. Bunlar ABD Dışişleri Bakanlığının ileri sürdüğü yakıştırmaların tıpı tıpına aynısı.

Aynı belgede Küba, bir hakem olmaya kalkışmakla, Latin Amerika devrimci hareketini yönetmeye kalkışmakla da itham olunuyor —aynı ithamları bize karşı emperyalizm de yöneltiyor. Bu belgede, Venezuela'dan gelen silahlar sözkonusu edilerek yalan bile söylüyorlar— bu silahlar biz Sierra Maestra'dayken gelmedi; birliklerimiz Santiago de Cuba'ya doğru Aralık ayında ilerlerken, Camilo Cienfuegos ve Ernesto Guevara'nın birlikleri Santa Clara'nın önemli bir bölümünü ele geçirdiği sırada gelen 150 silahı sözkonusu olan.

Gerçekte bizi itham ediyorlar ve bir uçak dolusu silah gönderil-

mesini kendilerine mal ediyorlar.. Neredeyse savaşı bu silahlarla kazandığımızı söyleyecekler.. Aslında bu silahları gönderenler bu kişiler değildi. Ellerindeki kanıtlar o kadar kıt, o kadar kıt ki, böyle yalanlar uydurmak zorunda kalıyorlar.

Bir gün Venezuela halkı kendilerine, dünyanın her yanında gerilla hareketi adına topladıkları milyonlarca doların hesabını sorabilir; onlar bu gerilla savaşını terk ettiler; üyelerini ayakkabısız, giyecek ve yiyeceksiz, en temel ihtiyaçlarını bile karşılamadan bıraktılar ve şimdi bu tür uydurma ithamlarda bulunuyorlar. Tekrar ediyorum, bir gün Venezuela halkı dolandırıcılara, tüm dünyada ne kadar para topladıklarını sorabilir: sayılar, hesaplar, veriler.

Ve ne yaptılar? Kendi payımıza, onlara birşey sormuyoruz; ilgilenmiyoruz. Biz birisine yardım ettiğimizde, ona gerçekten yardım ederiz, bu yardımla yaptıklarının hesabını kendilerinden sormayız.

Bunların yanında, eskiden beri başvurulan bir yöntem var, ve bu sava karşı ayrıntılı bir karşılık vermek gerek. Bu İspanya, İngiltere ve diğer kapitalist ülkelerle ticaret yaptığımız savıdır. Elbette tartışılan hiç de bu sav ya da sorun değildi.

Tartışılan konu bu değildi.

Bir kere, görüşlerimizi çarpıtmak için bilinçli bir çaba harcanmaktadır. Üstelik Venezuela Komünist Partisinin sağcı önderliğini oluşturan bu bayların belirli bir amacı var, ve buna ahlaksızca bir yoldan erişmeye çalışıyorlar. Bir kere, Leoni yönetimi, Sovyetler Birliği ile diplomatik ilişkiler kurmaya çalışırken, bizim bu konuda ne düşündüğümüz sorulmuştu; aynı soru bu baylara da yönetilmişti ve kendileri bu düşünceye olumsuz karşılık vermişlerdi.

Bu baylar şimdi neden bu yola başvuruyorlar ve kendileriyle tartışılmayan bir sorunu ortaya atıyorlar? Bu son derece açık; Küba devrimi ile sosyalist ülkeler arasında ciddi bir çatışma yaratmak için, bu baylarla adamlarının emperyalizmle birlikte katıldıkları komplonun, çevrilen dolabın bir parçasını, bu oluşturuyor. İleri sü-

rülen bu kanıtın en aşağılık, en alçakça, en haince ve en tahrik edici şeylerden biri olduğu açık, şüphe götürmez. Bu kanıta dayanarak devrimci tavrımızla kapitalist ülkelere yönelik ticaretimiz arasında sözde de çelişki varmış gibi göstermeye çalışıyorlar. Üstelik bu savı yakın tarihe kadar açıkça ileri sürmediler —çünkü kapitalist basın zaten bu tür yayınlar yapıyordu, ve mektup karşı devrimci örgütler tarafından yayınlandı— ama bu aşağılık sav, Küba Devrimine karşı komplolar düzenleyen, iftiralar savuran küçük gruplar içinde de bir süredir alçak sesle tekrarlanmaktaydı.

Bir kere, Küba'nın ticarete karşı olduğunu ileri sürerken yalan söylüyorlar. Bütün uluslararası kuruluşlarda, bütün ekonomik konferanslarda, Küba'nın devlet olarak yeraldığı bütün örgütlerde, emperyalist abluka politikasını sürekli eleştirdik. ABD hükümetinin ülkemiz karşısındaki serbest ticareti engelleyen ve ülkelerin birbirleriyle ticaret yapma haklarını çiğneyen davranışlarını şiddetle eleştirdik. Küba bu tavrını kararlı olarak her zaman sürdürmüştür; bu, ülkemizin izlediği, ülkemizin ticari ilişkilerinin tarihinde gerçeklerin doğrulayabileceği bir politika olmuştur. Tavrımız ticaretle ilgili değildir; asla ticaretle ilgili olmamıştır. Ve bu tavrımızı Sovyet halkları da bilmektedir; bakış açımızı onlara anlattık..

Biz bir sosyalist ülkenin Latin Amerika oligarşilerine yaptığı mali ve teknik yardım sorununa değinmiştik. Bu şeyleri birbirine karıştırmayın; birşeyle başka şeyi birbirine karıştırmayın, birşeyi diğeriyle karıştırmaya hiç kalkışmayın. Hatta bazı sosyalist ülkeler, Ileras Restrepo'ya, Uluslararası Para Fonuyla anlaşmazlığa düştüğü için, dolar kredisi sağlamışlardır.

Ve kendi kendimize sorduk: Bu nasıl olabilir? Bu saçma birşeydir! Gerillaları bastıran, gerillalara işkence eden, öldüren oligarşik bir hükümete dolar yardımı. Ve diğer etkenler yanında, savaş para ile yürütülmektedir, çünkü oligarşilerin paralı askerlere para ödemeden savaşı sürdürmeleri mümkün değildir.

Ve böyle şeyler bize saçma geliyor —devrimci hareketi bastı-

ran, Küba'ya yönelik emperyalist ablukaya katılan ülkelerden herhangi birine yapılan mali ve teknik yardımda bize saçma gelmesi gibi. Ne yazık ki, bu sorunun ayrıntılarına girmek zorundayız, ama doğal olarak, bu, sözkonusu çete tarafından işlenen bir nolu kanıttır.

Ve bu son derece mantıklı. Küba, ABD'nin şiddetli bir abluka uyguladığı küçük bir ülkedir. Burada bulunanlardan bazılarına, Gran Tierra'da, belli bir pirinç, ya da pamuk türünden birazcık tohum, bir buğday, bir meyva tohumu gibi en önemsiz şeyleri bile sağlamamızı önlemek için emperyalistlerin ellerinden gelen herşeyi nasıl yaptıklarını açıklamıştık.

Emperyalistlerin ülkemize karşı uyguladıkları ekonomik ablukayı yaygınlaştırma politikalarının hangi boyutlara ulaştığını kimse tasarlayamaz. Ve bütün bu oligarşik hükümetler bu konuda emperyalistlerle suç ortaklığı yapıyorlar, serbest ticaretin en temel ilkelerini, halkların özgürce ticaret yapma haklarını çiğniyorlar; bu hükümetler Küba halkını aç bırakma çabalarında emperyalizme yardım ediyorlar.

Ve eğer bu doğruysa, mesele buysa ve enternasyonalizm varsa, eğer dayanışma salt bir kelimeden ibaret değilse, en azından, sosyalist kamptaki devletlerden bu türden hükümetlere mali ya da teknik yardımda bulunmamasını beklemek zorundayız.

Bu ülkenin devrimci kararlılığının sınanması için ya da onunla çatışmaları kışkırtmak için bu alçakça teze başvurulması tiksinti verici. Ve gerçekte, bu ülkenin kararlılığı, politikası ilkelidir, sorumlu biçimde davranma azmine dayanmaktadır —mümkün polimik ve çatışmaları önlemek için— Evet! Ama, asla, bütün bu koşullar altında, belirli bir sorun karşısında, mesele ne kadar güç ne kadar büyük olursa olsun, bunun onurumuzu ve devrimci bilincimizi silip süpürebileceğini asla düşünmeyin! Çünkü eğer biz böyle kişiler olsaydık, eğer partimiz böyle bir önder kadrosuna sahip olsaydı, büyük ve öldürücü tehlikeler karşısında, tutarlı siyasal tav-

rımızın yarattığı tehlikeler ve emperyalizm karşısında, biz çoktan teslim olurduk.

Bu tavrımızla, Küba'nın kapitalist dünya karşısındaki ticaret politikası arasında bir çelişme bulmaya çalışmak da aynı biçimde çirkindir. Emperyalistler ablukayı yaymaya çalıştılar. Ve önemli olan hangi ülkelerle ticaret yaptığımız değildir, tüm dünyada kaç tane ülkenin salt emperyalistlerin sürekli art baskısı nedeniyle, bizimle olan ilişkilerini teker teker kestikleridir.

Bu ilişkileri koparan asla biz olmadık. Emperyalizm konuyla özellikle ilgili ndi, bu ülkeler Küba ile olan diplomatik ilişkilerini de, aynı biçimde teker teker kestiler. Biz kimseyle ilişkilerimizi kesmedik. Bunlar, emperyalizmin diplomatik ve ticari alanda Küba'ya karşı kullandığı silahlardır.

Ve ticari ilişkiler üzerine de konuşmak gerek, çünkü mafiadan bazıları —ciddi ve güçlü bir karuta dayanmadan, devrimimize kara sürerek ona, modası geçmiş yöntemlerle saldıranları başka türlü tanımlayamayacağım— İsrail devletiyle diplomatik ilişkilerimizi kesmediğimizden söz etmektedir. Üstelik sosyalist kamptaki ülkelerin büyük kısmı Arnavutluk ile ilişkilerini keserken biz bunu yapmadık; Federal Almanya ile de ilişkilerimizi kesmedik, ama Federal Almanya bizim Alman Demokratik Cumhuriyeti ile ilişki kurmamızı kabul etmek istemedi. Diplomatik ve ticari ilişkileri kesmenin yolaçacağı sonuçları bildiğimiz halde, bu ülke, Alman Demokratik Cumhuriyeti ile ilk ilişki kuranlar arasında bulunmak konusunda en küçük bir tereddüt göstermedi. Ve bu ülke en azından siyasal ilkelerine ekonomik çıkarlar karşısında öncelik vermekten hiçbir zaman sakınmamıştır, çünkü bu böyle olmasaydı, çok daha önceleri emperyalizmle uzlaşmak için milyonlarca neden bulabilirdik, böyle davranmanın moda haline geldiği bu günlere oranla, çok daha fazla bahane bulabilirdik.

Uluslararası alandaki tavrımızda, ilkesiz bir çıkar politikası izlediğimiz yolundaki en küçük bir ima, bu ülkenin tavizsizliğin ya-

ratacağı sonuçlardan çekinmeyerek Cezayir gibi birçok ülkeyle dayanışma kurduğu için neler ödemek zorunda kaldığını unutmak olur; Küba Cezayir'le dayanışma gösterince, Küba şekerinin en büyük alıcılarından biri olan Fransa, emperyalizmin yaptığı baskıları haklı çıkarmak için bizim şekerimizi almaktan vazgeçmek için bahane bulmuş oldu.

Ve halkımız bizimle ekonomik ilişkisi olan bir devlete uygulanan baskının başarısız kaldığı her keresinde, bunun, devrimimizin emperyalist abluka karşısında kazandığı bir zafer olduğunu görmüştür (bunu herkesin çok açık biçimde kavradığını sanıyoruz). Avrupa'dan ve neyin kabul edilip, neyin kabul edilemeyeceğinden söz ediyoruz; Avrupa'nın neden direndiğinden; ekonomik ve sınai gelişmesine rağmen, Avrupa'nın neden Yanki tekellerinin rekabetine karşı direnmek zorunda kaldığından —Yanki emperyalistleri, bu ülkelerin ekonomilerini ele geçirmeye çalışıyor— ve çıkar meselesinden dolayı, Avrupa'nın emperyalist baskıyı kabul etmesinin nasıl mümkün olmadığından söz ediyoruz; ve Küba borçlarını ödediği için, hemen ödediği için ve Küba büyüyen bir pazar olduğu için, emperyalistler tüm kapitalist dünyanın Küba ile ticari ilişkilerini kesmelerini sağlama konusunda bütünüyle başarısızlığa uğradı.

Bunun bizim görüşlerimizle ne ilgisi var? Bunun bizim kararlarımızla ne ilgisi var? Emperyalistler başarıya ulaşsaydı devrimin yolu çok daha güç olurdu.

Sosyalist kamp ile ticaret yapıyor muyuz? Evet, pratikte trampadan ibaret olan bir ticaret, ancak kendisiyle anlaşma yapılan ülke için değer taşıyan bir ticaret. Ve ülkenin ihtiyaç duyduğu şeylerden bazıları, örneğin özel türden bazı ilaçlar, halkımızın yaşaması için zorunlu olan şeyler konusunda, sosyalist bir ülkedeki ticaret örgütleri şöyle de diyebilir: "İstediğiniz mallar bizde yok, onları diğer pazarlarda aramak ve karşılığını o ülkenin parasıyla ödemek zorundayız." Ve biz kapitalist ülkelerden ilaç almışsak,

onu ya da benzer bir ürünü sosyalist bir ülkeden sağlamadığımız için; hastalarımızın çocuklarımızın hayatlarını kurtarmak için, çocuk ölüm oranını azaltmak —ki bunu başardık— ve genel olarak ölüm oranını düşürmek, ve Küba'nın bugünkü konumuna erişmesini sağlamak için (örneğin halk sağlığı ve diğer birçok alanda), bunu yapmasaydık, bu açıkça cinayet olurdu, açıkça ilkesiz kişiler olurduk, ahlaksız kişiler olurduk, açıkladığımızın tam karşıtı olurduk.

Biz tartışmaları kışkırtmıyoruz; gereksiz yere, nedensiz, bu nitelikte tartışma yaratmak istemiyoruz. Devrimci hareketler, partiler ve devrimci devletler arasındaki karşılıklı dayanışmanın güçlü bir düşman karşısında yüksek bir düzeyde gelişmesi gerektiğine inanıyorum.

Bizim gibi hiçbir ekonomik otarşi imkanı olmayan ve esas olarak silaha ihtiyacı olan küçük bir ülkenin kendisini Yanki emperyalistlerinden koruyabilmesini çok isterdik. Sorumsuz biçimde davranacağımızı ve aslında kaçınılabilecek bazı sorunlar yaratacağımızı kimse düşünemez. Böyle bir durumla, Küba'nın tavrı arasında derin bir uçurum vardır; ülkemizin bu türden provokasyonlarla korkutulabileceği düşüncesi saçmadır.

Ve gerçekte, meselenin kökeninde, devrimci hareket içindeki gerici mafianın bu unsurları ile Yanki emperyalizminin bir komplosu vardır; bu komplo devrimimiz ile sosyalist kamptaki devletler arasında bir çatışma yaratmaya yöneliktir. Çünkü gerçekte çabaladıkları, istedikleri, kışkırttıkları şey, Küba karşısındaki emperyalist ablukaya sosyalist kampın da katılmasıdır.

Aslında istedikleri aşağı yukarı budur ve bunu saklamıyorlar. Yine 18 Mart'ta, ünlü mektuptan üç gün sonra, AP ajansının Caracas'tan yolladığı bir haber geldi —çünkü AP ajansı ile sık sık görüşmeler yapan sağ kanat önderlerinin sözcüsü olduğunu söyleyen biriyle röportaj yapmak moda oldu— ve AP ajansı neşe içinde zıplayarak şu haberi verdi: *"Fidel Castro'nun ideolojisi yoktur. Yeral-*

ındaki Venezuela Komünist Partisininin bir önderinin bugün Associated Press'e bildirdiğine göre, Castro bir devrimcidir ama politikacı değildir."

Leoni'nin, boyun eğip köpekleşerek gizliden gizliye Küba devrimine küfreden bu kişileri yeraltında bırakmakla ne yarar sağlayacağını bilmiyorum. Bu durumdan yararlanan tek kişi Leoni'dir, bunun ne Venezuela halkına ne de devrimci harekete bir yararı olmuştur. Çünkü şu canileri, eşkiyaları, başbelalarını ve bölücü Küba ajanlarını cezalandırmak için, bir Leoni'den tüfek istemedikleri kalan, bazı köpekler var şimdi.

Bu "gazeteciler" görevlerinin bir parçası olarak, çok kez gazeteci rolü oynamak zorunda kalırken, fırsat düştükçe belirli çelişkileri kışkırtmaktan hoşlandıkları için, AP muhabiri şunu ekliyor: Sovyetler Birliği'nin Castro arkasındaki desteğini çekmesini sağlamaya çalışmakla, VKP düşmanla aynı safta yer almakta olmuyor mu diye sorulduğunda, sözcü şu cevabı verdi: "Venezuela hükümeti ile tehlikeli biçimde üst üste düştük, ama Küba Devrimini ve Küba Komünist Partisini desteklediğimizi hatırlamalısınız." Açıkçası ben kötü biriymişim, davetsiz misafir, provokatör, devrimci Piache'ymişim (yeni yetme devrimci), vb. "Bizim saldırımız Küba devrimine değil, bize hakaret eden Castro'ya karşıdır" diyorlar.

"VKP sözcüsü, VKP'nin Sovyetler Birliği'nden, Castro'yu hizaya getirmesini istediğini açıkladı." Sözcü beni kendi içişlerine karışmaya kalkışmakla itham ediyor. Ve sözcü hiçbir şeyin kendisini birinin işlerine burnunu sokması kadar öfkelendirmediğini, devrimci heyecan ve onurunu ayağa kaldırmadığını söylüyor. Ne karşılarındaki emperyalizm, ne de Leoni'nin işlerine karışması değil de, burada açıkladığım haklı nedenlerden dolayı kendilerinin eleştirilmesi, Venezuela Komünist Partisinin Sovyetler Birliğinden Castro'yu hizaya getirmesini istemesine yol açıyor. Ve bu kişiler, Castro'nun ya da başka herhangi birinin hizaya getirilebileceği, devrimci birisinin azledilebileceği ya da atanabileceği tezini savunuyorlar.

VKP sözcüsü böyle zorlama teorileri nereden çıkarıyor? Ama garip değil, bize ise böyle zorlama teorilerden çoktan gına geldi.

Bu beyefendi, VKP'nin, Sovyetler Birliğinin "Castro'yu hizaya getirmesini" arzuladığını ifade ediyor. Haydi Fidel Castro'yu geçelim. Gerçekte bu baylar çok saf, yapay ve gülünç. Hizaya getirmek zorunda oldukları Castro değil, bir devrim! Castro'yu bir soğuk algınlığı da temizleyebilir! Ama gerçek bir devrimi kimse saf dışı edemez!

Belki de ben iftira ediyorum? Mafiada, kimi kişiler vardır, tıpkı bizim tanıklığımızdan şüphe duyan, tanıklığımızı inkar eden ve "bu yalandır, iftiradır" diyen kişiler gibi tepki gösterirler. Ama bu yılın 1 Ağustosunda AP ajansı Ary Moleon'dan Washington'a yeni bir haber iletti ve bu haberde bütün bu bayların bir rolü vardı: "Venezuela'nın ABD'deki diplomatik görevlisi bugün, Havana'daki Latin Amerika Dayanışma Örgütünün toplantısını Komünist diye nitelemekte acele etmemek gerektiği tavsiyesinde bulunurken, bu toplantıya katılanların gerçekte anarko-Kastrocular olduğunu belirtti."

Sonuçta kelimeleri değiştirdiler. Pompeyo ve maiyeti Venezuela'nın içişlerine karıştığımızdan söz ediyorlar. Tereja Paris ve kliği de şöyle diyor: "Hayır, hayır, hayır. Onlar Komünist değil, anarko-Kastrocu." Tereja Paris ile Pompeyo Dışişleri Bakanlığı ile VKP'nin sağ kanat önderleri arasında tam bir ideolojik değişim, ideolojik bir ticaret... Şimdi bunlar birbirlerinin kavramlarını, kelimelerini ödünç alıp kullanıyorlar.

Ne zamandan beri emperyalizm Komünizme bu kadar ince davranmaktadır? Emperyalizm ne zaman Komünizme bu kadar tatlı, bu kadar terbiyeli, ince davranmıştır? Emperyalizm komünistleri sürekli olarak en kötü, en kalpsiz, dejenere, ahlaksız, hunhar ve vahşi insanlar olarak göstermeye çalışmamış mıdır?

Ve insan birden, Hayır! Dikkat edin! Bu kişilere komünist demeyin diyor.

Komünist en kutsal, en s gideğer, en temiz, en namuslu, en dostça en barışçı kelimedir. Ve Tereja Paris, tropikal komünizmin büyük ideoloğu oldu.

"Beyaz Saray nezdindeki Venezuela Elçisi Enrique Tejera Paris, bu ayrımın köklü olduğunu söylemiştir." Elbette aradaki ayrım köklü. Tejera Paris şöyle devam ediyor: "Eğer bir durumu kavramak istiyorsak, bu, beylik etiketler kullanmaktan çok daha karmaşık bir iştir."

Bu ne dikkat, ne incelik, ne düşüncelilik, ne anlayış!

Beylik komünist terminoloji ile, bu kişilere ne diyebiliriz? Bunlar anarko-Kastroculardır. Ve hepsi kötü kişilerdir!

"Tejera, Havana'daki toplantının yalnız kıtadaki hükümetleri değil, Latin Amerika'daki yerleşik komünist partilerini de protesto ettiği gözleminde bulundu."

Bu toplantının komünist partilerine saldırmak için toplandığını söyleyen, garip bir savunma avukatı çıkıyor ortaya! Ve ne zamandan beri emperyalistler Komünist partileri hakkında bu kadar incelikle endişe duymaktadırlar? Tejera Paris'i Latin Amerika komünist partilerinin avukatlığına kim atamıştır?

Bu diplomat, ülkesindeki Komünist Partisinin Castro rejimini Venezuela'nın içişlerine hoş görülemeyecek bir biçimde müdahale etmekle ve kendisini Latin Amerika devriminin hakemi olarak ilan etmekle suçladığını hatırlıyor muydu acaba?

"Dikkatli olun, bunları birbirine karıştırmayın; bunlar Castro anarşistleridirler, tehlikeli ve kötüdürler, bu kişilere komünist demeyin, Venezuela Komünist Partisinin Castro'yu Venezuela'nın içişlerine karışmakla itham ettiğini unutmayın; bu partinin Castro'ya hakem rolünü üstlenmeye kalkışmakla itham ettiğini unutmayın!"

Daha önce hiç böyle birşey meydana gelmiş midir? Hiç kimse, bu kıtanın komünistlerinden bu kadar ince bir dille, bu kadar nazik söz etmiş midir?

Hoş görülmesine imkan olmayan şeyin, gerçekte acı veren şeyin bu olduğuna inanıyorum. Emperyalizmden gelen saldırılar, eleştiriler ve hakaretler, emperyalizmden gelen övgülere oranla bin kat daha yeğdir. Bana sizi kimin savunduğunu söyleyin, sizin ne olduğunuzu söyleyeyim. Size kimin saldırdığını söyleyin, sizin ne olduğunuzu söyleyeyim.

Oligarşilerden, emperyalistlerden emperyalist cellatlardan herhangi birinin konuşmalarımdan bir tekini bile binlerce sayıda bastığını hatırlamıyoruz. Asla! Bir cümle bir satır, bir kelime olsun basmadılar.

Leoni benim konuşmalarımı bastırmadı, onları dağıtmadı; okusaydı herhalde midesine oturur, fırlatır atardı elinden. Miami'deki karşı devrimcilerin, CIA ile birlikte bana karşı zehirli kurşunlarla bir suikast düzenleyen ünlü örgütü Alpha 66, VKP önderlerinin bildirisinden binlerce kopya basmış ve dünyanın her yanına dağıtmıştır.

Bunlar mı Bolivar'ın mirasçıları? Bolivar'ın anısına yapılan ne kadar büyük bir hakaret!. Bunlar Bolivar'ın kendisini de müdahaleci olmakla itham ederlerdi. Ona karşı ne ithamlar yöneltirlerdi, değil mi?

Kendilerini Bolivar'ın torunları, Bolivar'ın izleyicileri olarak nitelemek! Yüzlerce ölüden söz etmek! Bir ölünün, anısına ihanet ettikleri ölünün adına konuşmaya ne hakları var?

Milletvekilliği, senatörlük, belediye reisliği gibi mevkilerin peşinde koşan ve şehit düşen, ihanete uğrayan kahramanların resimlerini oy toplamak için kullanan bu kişilerin, kahramanların anılarını sömürmeye ne hakları var?

Küba aleyhindeki açıklamayı Mart ayında yaptılar. Nisan'da ise uzun bir belge yayınladılar. Eğer bu belgeyi okusaydım —uzun olduğu için okumayacağım— bu kişilerin kullandığı klişe ifadeyi göreceksiniz; bu , uzun bir belge olduğu için, üç dört modelin melez bir ürünü olmuştur. Burjuva partileriyle bir ittifakı öneren bu belge şu sözlerle sona ermektedir:

"Sonuç olarak, silahlı hareket şu anda kesin bir rol oynayamaz, çünkü gerilla cepheleri ve genel olarak silahlı mücadele durgunluk içindedir, söz konusu durum, terörist-anarşist gruba egemen olan yanlış siyasal düşünceler ve eylemlerle daha da ciddi bir hal almıştır."

Maceracı-anarşist, terörist-anarşist, Castro-anarşistleri! Bir gün gelecek Johnson da terörist-anarşistlerden söz etmeye başlayacak!

"Bu ulusal hareket açısından, Merkez Komitesi gelecek seçimlerde partinin, Ne Cuntaya devam, ne Caldera, Bir değişiklik! sloganı altında, faal bir rol almasına karar vermiştir; bu değişiklik, demokratik özgürlükler, ulusal egemenlik lehinde Venezuela'nın bağımsız gelişmesini amaçlayacaktır.

"Seçim süreci hükümetin yararına olan baskı koşulları altında yürütülmektedir. Parti bu koşullar içinde, seçimleri hükümetteki gerici kliğe karşı verilecek bir mücadeleye dönüştürecektir." Amin!

Yani seçim kampanyası afişlerine ölüm!

Ve biz bu ülkede böyle şeyleri çok iyi biliyoruz, halkımız böyle şeyleri biliyor ve bunlar tiksinti ve mide bulantısından başka birşey yaratmaz, çünkü bize bunlardan artık gına geldi. Kimse bunların Komünistlerin eylemi olduğunu söyleyemez, kimse geçen yüzyılın ortalarında, komünizmin ilk doğduğu sıralarda bile, *Komünist Manifesto* yazılırken, Marx, Komünistlerin burjuvazinin en militan ve ilerici kesimlerini desteklemesi gerektiğini söylemişti. Bu sözde Komünistler ise kahraman gerilla savaşçılarına karşı çıkmak için gerici burjuva politikacılarıyla birleşmişlerdir.

Halkımız ve Venezuela halkı, bu türden bir dönekliği, şehit düşenlerin kanıyla yapılan bu ticareti, insanları ölüme gönderip, onları yanlış yönetirken, kendileri seçim afişlerinde boy gösteren bu kişilerin küstahlığını tarihin affetmeyeceğini, böyle bir cinayeti tarihin asla affetmeyeceğini bilmelidir.

Bu bayları tasfiye etmeye gerek yok, onlar yalnız bırakılmalı, çünkü onlar kendi kendilerini çoktan tasfiye ettiler.

İçinde yaşadığımız ortamı biliyoruz, halklarımızın tepkilerini, yaratılışını, karakterini biliyoruz. Ve insanları ölüme gönderip sonra, ihanet edilen bu ölüler adına oy isteyerek kendini ileri sürmenin en aşağılık, en iğrenç şey olduğunu da biliyoruz.

Ve mafia ile emperyalizm bu aynı yol üzerinde yürümektedir, işte dün gelen en son yorum:

"Amerikan ulusları bugün, Sovyetler Birliği'nin savunduğu, barış içinde bir arada yaşama görüşüne zararlı olan Küba Başbakanı Fidel Castro'nun rejiminin kınanması yolunda Venezuela'dan gelen istek üzerinde düşünmektedir.

"Castro'nun, Moskova destekli rejiminin vesayeti altında ortaya çıkan mesele, Latin Amerika Dayanışma Örgütünün iktidarın silahlı mücadeleyle ele geçirilmesi için mücadele edilmesi yolunda yaptığı çağrının bir yansıması sayılabilir."

Ve bu yorumda daha sonra Associated Press'in gizli bir belge ele geçirdiği söyleniyor...

Bunlar şeytanın tekidirler, her yerden kopyalar ele geçirirler. Söz konusu haberde yayınladıkları belgede onbir maddenin yeraldığını söylüyorlar, işte dördüncü madde:

"Kıta dışı ülkelere, bugünkü Küba hükümetine sağladıkları fiili desteğin, Küba rejiminin batı yarımküresindeki ülkelere karşı yürüttüğü müdahaleci ve saldırgan faaliyetlere cesaret verdiği için, OAS üyesi(*) ülkeleri ciddi olarak rahatsız ettiğini ifade etmeliyiz ve sözü edilen faaliyetlere son verilene değin, dünyadaki ulusların barış içinde fiilen bir arada yaşamaları davası zarar görecektir.

"Bu hususta OAS üyesi ülkelerdeki hükümetlerin bugün, Küba hükümetini fiili olarak destekleyen devletler karşısında, ortak ya da tek tek girişimde bulunmaları tavsiye olunur."

Barış içinde bir arada yaşama? Ve bu terminoloji OAS'ın ve çevresindeki kliğin ağzında? Bu terminoloji sosyalist devletlerin Küba'ya yaptığı yardımı kesmeleri için bu ülkelere gönderilen

(*) OAS: Amerika Devletleri Örgütü.

grupların, komisyonların ağzında. İnanmak mümkün değil! Böyle şeylerin görülüp işitilmesi inanılmaz bir şey! Bu beyler neyle açıklayacaklar bunu? Nasıl bu kadar utanmaz olabilirler? Böyle bir şeye nasıl cesaret edebilirler?

Ve beşinci madde: *"Asya, Afrika ve Latin Amerika Halkları Dayanışma Örgütünü destekleyen hükümetlerden, 1968 Ocağında Kahire'de toplanması planlanan İkinci Trikontinental Konferansını ve söz konusu örgütü desteklemekten vazgeçmelerini istemek, amacı halkları sekterlik ve şiddetle bölerek gruplara ayrılmaya tahrik etmek olan söz konusu örgüte (1966 Ocağında Havana'da toplanan birinci konferansta alınan kararlar da bunu doğrulamaktadır), OAS üyesi ülkelerin kategorik olarak karşı çıkması gerektiğini özellikle vurgulamak.*

"Bu açıdan, üye devletlerin Trikontinental örgütünü destekleyen Amerikan devletleri ve örgütlerine, yukarıdaki teklifte ısrar ederek, tek tek ya da toplu olarak yakınlaşmaları tavsiye olunur."

Örgüte bazı devletlerin katılıp bazılarının ise katılmaması, bu baylara Trikontinental'e üye devletlere yanaşıp, şu teklifte bulunmak cesaretini verdiği ortada; "Bunlar iyi insanlar değil, onlardan ayrılın, Trikontinental'i terkedin."

Burada yükselen, tüm dünyaya emretmeye kalkan emperyalizmin keskin kokusu değildir de, nedir? Bu ne demek? Nerelere geldik? Bu baylar ne kadar sinirli! Ne hayaller, ne utanmazca iddialar!

Ama yine de, bu grupların ve emperyalizmin çevirdiği dolaplarla, Küba'yı mutlak olarak tecrit etmeye ve Küba'nın mutlak bir abluka altında olduğunu ilan etmeye çabaladıkları son derece açıktır, öyle ki bu ülkeye bir dirhem kuş yemi bile giremeyecektir. Umutsuzlukları yol açıyor bütün bunlara; düş kuruyorlar, sayıklıyorlar, gaddarca, iğrenç şeyler hayal ediyorlar. Ve sözüm ona bu ülke tecrit olmuş, kesin bir yalnızlık içinde. Zavallılar! Eğer bu hipotez geçmişte mümkün olsaydı —şimdi de mümkün değil—, bu

yoksul, bu yalnız ülkenin o zaman da ileri doğru yürümeye devam ettiğini şaşkınlıkla seyredip, sinir olurlardı.

Bu küçük ülke, dünyanın gözünde yeterince değer kazanmıştır, devrim açısından yeterince değer kazanmıştır. Ve çok kez, emperyalizmin bu ülkeye karşı mutlak bir abluka uygulayacağı Küba'yı gemileriyle kuşatıp içeri hiçbir şeyin girmesine izin vermeyeceği durumları da göze aldık. Acaba o zaman devrimi ezebilirler miydi? Halka soruyorum: Devrimi ezebilirler miydi?

Cevap, devrimci halkın yüreğinden yükselen, son derece kararlı bir "Hayır"dır. Kısacası: Eğer kendimizi her şeye, ama herşeye hazırlamamış olsaydık, kendimize devrimci diyemezdik.

Kasıtlı olarak çatışmalar, sorunlar, güç durumlar yaratmaya çalışmıyoruz. Devrimin tavrı asla bu olmayacaktır. Devrimin sorumsuz, saçma bir davranışı benimsediğini asla göremeyecekler, hayır! ama devrimin duraksadığını, devrime son verildiğini de asla göremeyecekler, devrim ilkelerinden, onların tek birinden bile vazgeçmeyecektir! Çünkü **Patria o Muerte** (Vatan ya da ölüm)'nin birçok anlamı vardır. Bu sloganın anlamı, ölünceye dek devrimci olmak, ölünceye dek onurlu bir halk olmak demektir! Ve hakkında konuştuğumuz sloganın anlamı, kendini kaderciliğe kaptırmak değildir. Bu bir kararlılığın ifadesidir. Eğer "ölüm" diyorsak, yalnız biz öleceğiz demek değildir, düşmanlarımızın da çoğu ölecektir. Halkımız ölür mü? Bunu Amerikan emperyalizminin tüm askerleri gelse başaramaz!

Bu olgular, bu davranışlar hepimizi düzenli olmaya, hepimizi düşünmeye, meseleleri aydınlatmaya çağırıyor.

OLAS'ın aldığı kararlar, gereken herşeyin yapıldığı anlamına gelmiyor. Bu kararlar mücadelenin bittiği anlamına da gelmiyor. Trikontinental Konferansı da bazı kararlar aldı, ama kimileri bunları imzalayıp, sonra hepsini unuttular.

Bir mücadele vermek gerek. Mücadele etmek zorundayız. Ve Küba'nın bir hakem, bir önder bir baş konumuna yükselmek istedi-

ği, gülünç olmaktan da öte bir iddiadır. Hayır! Ve ben gerçekte ne düşündüğümüzü anlatacağım sizlere: önderlik taslayan kişilere gerek olmayışının nedeni var.

İhtiyaç duyulan, önderlik eden düşüncelerdir! Halklarımızın tek ve gerçek rehberi devrimci düşünceler olacaktır. Düşüncelerimiz uğruna savaşıyoruz! Düşüncelerimizi savunuyoruz! Ama düşünceleri savunmak, birini yönetme iddiasında bulunmak anlamına gelmez. Savunduğumuz düşünceler devrimci düşünceler.

Ve yolu bu düşünceler açacaktır. Yaşanan süreci biliyoruz: Ülkemizde silahlı mücadele düşüncesini benimseyen çok az kişi vardı ve bizlerin mücadeleye başladığı sıralarda, bu olanağa çok az kişi inanıyordu. Ve uzun süre bir avuç insan olarak kaldık. Ve sonraları, azar azar bu düşünceler saygınlık kazanmaya, bilinçlerde yer etmeye başladı ve herkesin inandığı, devrimin zafere ulaştığı an geldi.

Halk devrim yapmak için, profesyonel ordular karşısında mücadele verilebilir: Önceleri bu düşünceyi benimsemek ne kadar güçtü! Devrimin zaferinden sonra, bu kesin olarak ispatlandıktan sonra ne oldu? Bu gerçeğe herkes bir ölçüde inandı, karşı devrimciler bile, bunun kendileri için de bir gerçek olduğuna inanıp, gerilla grupları, karşı devrimci çeteler örgütlemeye girişiltiler, en nazik, en barışçı karşı devrimciler, en şarlatan karşı devrimci serseriler bu işi çabucak benimsediler, bir çeteye katılıp dağa çıktılar. O zaman onlara yanıldıklarını, bu eylem türünün ancak oligarşilere karşı kullanılacak devrimci bir eylem olduğunu göstermek gerekti; oligarşi unsurlarının girişeceği bir karşı devrim, bunların yürüteceği bir gerilla savaşı, sosyal devrim karşısında gericilerin girişeceği bir gerilla asla mümkün değildir.

Ve buna inanmak ne kadar güç bir işti! Ta ki, biz sonunda bunun gerçek olduğunu gösterene dek. Birçok kez oligarşi unsurlarının, halkın mücadelesine karşı direnmelerinin imkansız olduğunu, öte yandan halkın karşı devrimci gerilla çeteleriyle yenilgiye uğra-

tılamayacağını belirtmemiz gerekti. Ve CIA bunu bilmektedir. Silahlı devrimci gerilla savaşının etkinliğine ve oligarşilerin halkın silahlı gerilla mücadelesine karşı çıkma yeteneğinden yoksun olduğuna, muhtemelen en fazla kimler inanmakta biliyor musunuz? Buna en fazla kimler inanmakta biliyor musunuz? CIA, Johnson, McNamara, Dean Rusk, Yanki emperyalizmi! Buna en fazla inananlar onlar!

Eğer kazanmaları imkansızsa, bu karşı devrimcilerin kendilerinin aldatılmalarına ve devrim karşısında silahlı bir mücadeleye sürüklenmelerine nasıl izin verebildikleri sorulabilir. Ama şunu da kabul etmek zorundayız ki, bu karşı devrimciler, süper devrimci pozu takınan bir çoklarına oranla çok daha tutarlıdırlar.

Onlar son derece tutarlılar. Yanlış şeylere inanıp, yanlış şeylerin peşinde sürüklenmişler.. Doğal olarak sonunda hep bilinegelen şeyleri söylüyorlar —bu istisnasız bir kural!—, aldatılmışlar, kandırılmışlar, inanmışlar ki, ordu, milis.. Hepsi böyle. Bizim için bunlar kırık birer plak; hep bildiğimiz şeyler...

Ve ülkemizde düşünceler, mantıklı olarak, diyalektiğe göre, mücadele içinde, çatışmalar içinde gelişmek zorunda. Ve aynı şeyler bütün ülkelerde olacaktır, hiçbir ülke düşüncelerin çatışması dışında kalamaz. Düşünceler arasındaki bu çatışma Küba'da bile varlığını sürdürmektedir. Hayır, devrimci bir halka sahip olduğumuz gerçeği, antagonizmalarla, çelişmelerin olmadığı anlamına gelmez. Burada da çelişmeye, karşı devrime, emperyalizme rastlıyoruz ve Venezuela Komünist Partisindeki gerici bayların mahut görüşlerini paylaşanlarla da aramızda çelişkiler var.

Ve ülkemizde biz de minik bir fraksiyona sahibiz —bunlara tam bir fraksiyon diyemeyiz, ne belli bir büyüklükleri, ne olanakları var; hiçbir şeyleri yok— bir mikro-fraksiyon. Bu mikro-fraksiyon nereden doğdu? Eski küskün sekterlerden. İlk başta çok az kişinin devrime inandığını söylemiştim; sonra çokları inandı.

Devrimimiz bu süreçten geçti; sekterlik sürecinden geçti ve

sekterler kudurmuş oportünizmleri ile, birçok kişiye karşı gösterdikleri acımasız zulüm politikası ile bizler için ciddi sorunlar yarattılar; devrimi çarpıtmaya çalıştılar. Ve doğal olarak devrim kendi yöntemleri ve sabrıyla bunların eleştirisini yaptı; bu yüce gönüllü bir eleştiriydi.

Mesele yalnız bundan ibaret değildi. Sekterliği, devrim saflarında bunun tersi yönde yeni bir sekterlik yaratmadan önlemeye dikkat etmek zorundaydık ve bu tehlike de önlendi. Ama bazı sekterler varlıklarını sürdürdüler, küskünlüklerini unutmuş gibi göründüler, ama fırsat buldukları her keresinde, bu küskünlüğü ifade ettiler. Oportünist bir biçimde, devrimcilerin çektiği sıkıntılardan yarar sağlamaya çalışmanın ötesinde, üstelik devrime de asla inanmayan kişiler vardı; bu kişiler utanç verici biçimde salt yükselmeye çabalıyorlardı. Devrime asla inanmadılar, sekiz, on yıl boyunca hiçbir şey öğrenmediler ve asla da öğrenemeyecekler.

Şu nokta iyice kavransın: Eski komünistleri kastetmiyorum, çünkü sekterliğin ve sözkonusu sekterlerin faaliyetlerinin en kötü yansıması, eski komünistler kavramıyla sözde devrimcilerin davranışlarını birbirine karıştırmaya çalışmak olmuştur.

Devrimin bu ülkedeki gerçek komünistlerin desteğini, gerek geçmişte gerekse bugün, daima hesaba kattığını belirtmek zorundayız.

Ama mantıklı olarak, sekterlik döneminde, eski partinin saflarını terkeden birçok korkak partiye geri döndü. Oportünizm, sekterlik hep böyle unsurlar yaratıyor ve bu kişiler kitlelerden tecrit olarak, çıkar sağlama yoluyla güç kazanmaya çalışıyor. Ve sonra gelsin gelir, daha fazla gelir, daha daha fazla gelir ve ayrıcalık.

Mantıklı olarak, sonraları devrim sekterliği frenlediğinde, diğer türden bir sekterliğin yansımalarını da engelledi; çünkü bizim tavrımız her zaman bu olmuştur, devrimci önderliğin tavrı her zaman bu olmuştur; daima en iyi çözümler bulunmaya çalışılmıştır, devrimimizin karakteristik üslubuna uygun olarak, bu sorunlar aşırılık-

lara kaçmadan çözülmeye çalışılmıştır; aşırı gitmektense, bazı şeyleri eksik bırakmak tercih edilmiştir.

Ve burda da başımızda bir mikro-fraksiyon var; eski sekter gruplarla biraraya gelen bu unsurların eski komünistlerle asla ilgisi yok. Ve tekrarlıyorum, verdikleri en büyük zarar, boşuna olmakla birlikte, sağlıksız düşüncelerini, kinci düşüncelerini, eski ve tecrübeli devrimcilere aşılamaya çalışmalarıdır. Bunlar, örneğin Ekim Bunalımı sırasında, Yanki emperyalizminin denetlemesine, tepeden tırnağa bizi aramasına, uçaklarının alçaktan uçmalarına ve kısacası herşeye izin vermemiz gerektiğine inanan kişilerdi. Bunlar, sistemli olarak devrimin bütün kavramlarına, halkımızın en katışıksız ve samimi devrimci tavırlarına, sosyalizm, komünizm anlayışımıza, herşeye karşı çıkmaktadırlar.

Ve bu mikro-fraksiyon, bu daha geniş olan grupla aynı tavırları göstermektedir; bu mikro-fraksiyon karşı-devrimci faaliyetin yeni bir biçimini oluşturmaktadır ve bu faaliyet içinde Alpha, Faria, Pompeyo ve kumpanyası ile aynı hedefe yönelmektedir.

CIA artık yeni bir tez ileri sürüyor. (Neden bu kadar çok özel saldırılar tertiplemektedir, yığınla düzen kurmaktadır?) Bu teze göre şimdi, devrimin yokedilmesi için Castro safdışı edilmelidir, çünkü emperyalizm alan yitirmektedir. Başlangıçta emperyalizm devrimci olan herşeyi ortadan kaldırmak istiyordu; ve şimdi, toprak kaybettiği ölçüde, daha fazla korkmaktadır. Artık emperyalizmin tezi, devrimin çizgisini daha ılımlı bir hale getirmek, devrimin rotasını Küba'nın daha ılımlı bir tavır takınacağı bir yöne çevirmektir -ve bu noktada, Alpha, Johnson, Faria, mikro-fraksiyoncular ve benzer siyasal gruplar aynı noktada buluşmaktadır. Ve hepsi hayal aleminde dolaşmaktadırlar.

Gerçekten, ülkenin güvenliğini birşeylerden vazgeçerek sağlamağa uğraşıyorum; bunun için kimselere zırnık koklatmam! Bırakın, istedikleri şeye inansınlar; beni gerçek düşmanları olarak görmekten vazgeçsinler diye, düşmanlarımıza ödün vermek istemem;

onları engelleyeyim diye onlara borçlu olmak istemem. Hakları var, kendi içlerinde onlar da haklılar. ama bir güvenlik politikasını, bazı şeyler vererek satın almaya asla niyetli değilim.

Ama sizlerin hepinize, bu devrimin çizgisinin Castro çizgisi olmadığını söylemek gereksiz sanırım; bu bir halkın çizgisidir, gerçek bir devrimci tarihe sahip olan öncü bir grubun çizgisidir.

Karşı-devrimciler birbirlerine cesaret veriyorlar; onların uluslararası örgütü, Küba Devrimi ile sosyalist kamp arasında aşılamayacak zıtlıkların, aşılamayacak çatışmaların gelişebileceği düşüncesinden cesaret alıyor. Gerçekte, söyleyebileceğimiz tek şey, düşmanlarımızın devrimimiz konusunda bu kadar çok düşünmesinin bizim için bir şeref olduğudur; aynı şekilde, emperyalizmin OLAS meselesine bu kadar çok dikkat harcaması, tüm Latin Amerika devrimcileri için bir gurur kaynağı olmalıdır. Gözdağı verdiler, OLAS Konferansını ertelediler, birçok şey yapacaklarını, meydanı temizleyeceklerini, bu toplantının yapılamayacağını söylediler. Ve OLAS Konferansı toplandı. Bu, yaşanan gerçeklere dayandığı için sağlam düşünceleri yansıtan ve gerçek bir devrimci hareketi eksiksiz temsil eden bir toplantı oldu. OLAS yarının tarihini dile getiriyor, geleceği dile getiriyor, çünkü OLAS geleceğin dalgasıdır, 250 milyonluk bir kıtayı yalayıp geçen devrimci dalgaların simgesidir. Bu kıta devrime gebedir. Er ya da geç devrim doğacaktır. Bu doğum az ya da çok karmaşık olabilir, ama olması kaçınılmazdır.

Bu konuda, en küçük bir şüphe beslemiyoruz. Zaferler kazanılacak, yenilgiler olacak, ilerlemeler, gerilemeler olacak: Ama yeni bir döneme erişilmesi, adaletsizlik karşısında, sömürü karşısında, oligarşi karşısında, emperyalizm karşısında halkların zafere ulaşması, ne hatalar yapılırsa yapılsın, önümüze ne kadar yanlış düşünceler çıkarsa çıksın kaçınılmazdır.

Sizlerle tam ve mutlak bir içtenlikle konuştuk; gerçek devrimcilerin Küba ile daima dayanışma içinde olacaklarını biliyoruz, ge-

rek bu kıtadaki, gerekse halkımız arasındaki hiçbir gerçek devrimcinin, hiçbir gerçek komünistin, emperyalizm ile kendisini bir ittifaka sürükleyecek, ya da Küba Devrimine karşı, Latin Amerika devrimine karşı emperyalist ustalarla elele yürümesine yolaçacak tavırlara izin vermeyeceğini biliyoruz.

Kimseyi peşin hükümle mahkum etmiyoruz, kitle halinde bir bütün olarak kimseye saldırmıyoruz, yalnızca düşüncelerimizi ifade ediyoruz, düşüncelerimizi savunuyoruz, bu düşüncelerin tartışmasını yapıyoruz. Ve devrimcilere, gerçek devrimcilere, gerçek komünistlere mutlak bir güven duygusu besliyoruz.

Devrimi engelleyemeyecekler, bizim devrimimiz gibi Latin Amerika devrimci hareketi de mutlak başarıya ulaşacaktır.

Bizi nelerin beklediğini, hangi değişikliklerin, ne gibi tehlike ve mücadelelerin beklediğini bilmiyoruz. Ama herşeye hazırız ve her geçen gün kendimizi daha iyi hazırlamaya çalışıyoruz ve her gün daha iyi, daha iyi hazırlanmış olacağız.

Ancak tek bir şey söyleyebiliriz: Soğukkanlıyız, kendimize güveniyoruz, bu küçük ada her zaman granitten devrimci bir duvar olacaktır, onun karşısında tüm komplolar, tüm entrikalar, tüm istila girişimleri paramparça olacaktır. Ve bu duvarın en yücelerinde, üzerinde şu sözler yazan bir bayrak dalgalanacaktır: *Patria o Muerte! Venceremos!*

Bir Devrimcinin Görevi Devrim Yapmaktır (*)

Birçok Latin Amerika ülkesinde devrime uygun şartlar, yurdumuzda var olmuş olanlardan kıyaslanamayacak kadar iyidir. Aç ve çileden çıkmış kitlelerin, kendilerini Tarih'e sokacak gediği bekledikleri, monopollerle oligarşiler tarafından yağma edilip yıkıldığı Latin Amerika ülkeleri vardır.

Devrimcilerin görevi bu gediği açmaktır. Devrimcinin görevi sadece nazariyatı incelemek değildir. Devrimcinin görevi, Devrim'in pratik gerçeklerini unutarak teorik bilgilere dalmasını hedef tutmaz. Devrimcilerin görevi bir hayat anlayışının, tarihin ve devrimci toplumun kanısını sadece öğrenmek, bilmek ve hissetmeyi hedef tutmaz. Onların görevi, aynı zamanda bu fikirleri başarıya götürecek yol, taktik ve stratejinin kanısına da sahip olmaktır.

Devrimcilerin görevi budur, yolların kendi kendine açıldıklarını ya da sömürücü rejimlerin mucize yollu kendi kendilerine yok olmasını görmek için çıkmaz ayın son çarşambasını beklemek değil.

Özellikle şu anda, devrimcilerin görevi dünyada kuvvetler arasındaki ilişkilerde meydana gelen ilişkileri kavrayıp anlamak ve bu değişikliklerin, ulusların mücadelesini kolaylaştırdığını anlamak-

(*) A. Can tarafından çevrilmiştir.

tır. Latin Amerika devrimcilerinin görevi, yeni kuvvetler arası ilişkinin Latin Amerika'da devrimler mucizesini meydana getirmesini beklemek değil, bu yeni kuvvetler ilişkisi içinde devrimci hareketi destekleyen herşeyden yetenekli şekilde yararlanmaktır! Bu, yeteri kadar açık ve şüphe götürmez bir sorundur.

Eğer elverişli şartlar kaybolursa, eğer şanslar harcanırsa, eğer şartlardan gerektiği kadar yararlanılmazsa bu, ne kimsenin, ne herhangi bir partinin, ne de herhangi bir Devrimci hükümetin hatası olur. Bu her ülkedeki devrimcilerin hatası olur, çünkü her ülkedeki devrimi yapmak görevi onlara düşmektedir (..)

Eğer Devrim'i biz yapmasa idik, bizim yerimize kim yapacaktı? Bunu yaptık ve arkasından elverişli şartların yardımını, kuvvetler arasındaki ilişki değişikliğinin olağanüstü avantajını ve Sovyetler Birliği ile bütün sosyalist kampın desteğini bulduk.

Tecrübe ve kanı olarak biliyoruz ki, Küba halkının yaptığını yapan her halk, kuşkusuz olarak Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist kampın desteğine sahip olacaktır. Devrimciler nerede görevlerini yerine getirmeyi bilmezlerse, halklarının önünde tek sorumlu, Tarih önünde tek sorumlu onlar olacaktır, çünkü karar verip eyleme geçmeleri gerekenler onlardır. Küba devriminin, bu kıtadaki birçok ülkede açtığı mücadele perspektiflerinden bu kanıyı, bu mutlak inancı doğrulamaktan başka birşey yapamayız. Biliyoruz ki, Küba devriminin yolu, tecrübe ve örneği, uygun biçimde anlaşıldıkları takdirde diğer Latin Amerika halkları için de çok yararlı olacaktır.

Latin Amerika'nın durumu nedir? Kriz içinde bulunan ve devrimin kaçınılmaz olduğu bir kıtanın durumu.

Latin Amerika'dan ve genel olarak devrimden söz ederken şartların, bütün ülkelerde aynı olduğunu düşünmüyoruz. Bazılarında belirli bir politik istikrar, diğer ülkelere oranla daha büyük bir istikrar ve farklı bir ekonomik durum görüyoruz. Oligarşilerin sömürülen kitleler üzerinde demir bir eli zorla kabul ettirdikleri ve

bütün yolların halk için kapalı bulunduğu ülkeleri kastediyoruz.

Herşeye rağmen Latin Amerika'nın genel durumu, nüfusun kaynaklara nazaran daha fazla bir hızla arttığı ve bunun sonucu olarak fakirliğin durmadan arttığı bir ülkenin durumudur. Piyasadaki fiyatları durmadan düşen bir ilkel maddeler ve tarım ürünleri ile ithalat maddeleri fiyatlarının her zaman daha yüksek olduğu üretici bir kıta. Ülkelerin her yıl daha fazla ihracat yaptığı ve yaptığı ihracata karşılık daha az para aldığı bir kıta. Kitlelerin gitgide daha açık bir bilinç kazandığı ve politik krizlerin hayret verici bir hızla birbirini izlediği bir kıta.

Arjantin, Peru, Ekvator, Kolombiya, Guatemala, Paraguay, Nikaragua ve diğer ülkeleri ilgilendiren haberleri okudunuz. İlerleme İçin Birlik, çeşitli nedenlerden ötürü kriz geçirmektedir. Emperyalistler oligarşilere, oligarşiler emperyalistlere şantaj yapmaya çalışıyor.

Emperyalistler onlara: "Reformlar yapmazsanız komünizm gelir" diyorlar. Oligarşiler de şu karşılığı veriyor "Eğer para vermezseniz komünizm gelir."

Fakat oligarşiler, emperyalistlerin paralarını çarçur etmeleri kadar reformlar yapacak güçte değillerdir. Oligarşiler kendi çıkarlarından, kendi teşebbüs ve tekellerinden başka bir yardım alamazlar. Şu halde emperyalizm ile oligarşilerin sağladığının, halklara en ufak bir avantajı bile sağlamaları mutlak surette imkansızdır (..)

Emperyalistler, kurtuluş hareketini ezmek için bütün savaş imkanlarını kullanmaktan çekinmezler ve eskiden yaptıkları şeyi tekrar yapmalarını önleyen şu yeni kuvvetler arasındaki denge olmasa idi, bu işe bizim ülkemizle başlamakta tereddüt etmezlerdi. Şimdi kendi kanunlarını dünyaya zorla kabul ettiremiyor, artık savaş çıkaramıyorlar. Artık zorla kabul ettiremiyorlar çünkü, bunun sonucu kendilerinin sonu olacağını bilmektedirler. Halkların devrimci hareketlerini, kurtuluş hareketini durduramıyorlar, çünkü bu, tarihin çetin kanunudur. Bunun için Küba devrimini ezememişlerdir ve Latin Amerika devrimlerini ezemeyeceklerdir.

hin çetin kanunudur. Bunun için Küba devrimini ezememişlerdir ve Latin Amerika devrimlerini ezemeyeceklerdir.

Yanki emperyalistleri atmosferde, denizde ve uzayda nükleer denemeleri durduran bir antlaşma imzaladılar. Bu, dünya barış isteğinin, Sovyetler Birliği barış politikasının bir zaferidir.

Emperyalistler nükleer silahlara tek başlarına sahip olsalardı bu türden bir antlaşmayı imzalamazlardı.

Onları düşündürüp bu tedbiri kabul ettiren şey, bütün dünyada barış lehine ve savaş aleyhine gelişen bilinç, askeri alanda üstün bir kuvvetin büyümesidir.

Tabii herkes bu haberi memnunlukla karşılar. Bu bize, emperyalistlerin niteliğini göstermektedir; karşılarında gerçek bir kuvvet, hakim olamadıkları gerçekler buldukları zaman nasıl davrandıklarını ve her fırsat buldukları zaman nasıl davrandıklarını ve her fırsat bulduklarında anlaşmazlıklar çıkarıp gerginliği hafifletmek için kesinlikle hiçbir şey yapmadıklarını gösterir.

Bu tecrübeyi şu son haftalarda yaşadık. Emperyalistler Karaibler'de ne yaptılar?

Gerginliği azaltmak için en ufak bir çaba harcadılar mı? Hayır.

Küba hükümeti (Devrim'in başından beri her zaman yaptığı gibi) bütün ülkeler ve Birleşik Devletler dahil kiminle olursa olsun, ilişkileri düzeltmek için, tartışmaya hazır bulunduğunu ilan edince, yeni saldırılar, yeni ekonomik tedbirlerle karşılık verdiler. Emperyalistlerin tepkisi yeni bir saldırı manevrasını başlatmak, orta Amerika'da Küba'ya saldırmak için yeni harekat üslerini kurmaya başlamaktı. Bu amaçla sadece Birleşik Devletler'de ücretli askerleri talim ettirmekle kalmamakta, bundan başka Nikaragua'ya yeniden ücretli askerler gönderip herkesin gözü önünde, alışılmış hayasızlıklar ile Küba'ya karşı orada yeni harekat üsleri kurmaktadırlar.

Küba'yı yıkıcı provokasyonla suçlama iddiasında iken ülkemize karşı saldırı üsleri kuruyor ve onca başarısızlıklara uğradıkları, ya da ders almamışlarsa onca yeni başarısızlıkların kendilerini

beklediği yerde yeniden yola koyulmaktadırlar.

Bizim kuşkumuz yok, çünkü her zaman onlardan bir kaç ay öndeyiz. Nikaragua ile Guatemala'da talim kamplarının varlığını haber aldığımız 1960 yılının sonlarını hatırlayın; o devirde ne topçumuz, ne de tankçımız vardı ama derhal bunları örgütlemeye ve talim ettirmeye koyulduk. Ve nihayet karaya çıktıklarında, savaş alanında 72 saatten fazla tutunamadılar. (...)

Biz onlarla bir arada olmadan yaşayabiliriz. Gerçekte biz, onlar sayesinde değil, onlara rağmen yaşıyoruz ve bunların ikisi aynı şey değildir. Fakat onlar bizimle birarada yaşayamazlar mı? İstedikleri nedir? Bizim ideolojik fedakarlıklar yapmamız. Biz ise bunlardan bir kırıntısını bile yapmıyoruz. Eğer tartışmak, müzakerede bulunmak istiyorlarsa, bunu Marksist-Leninist Küba Devrimi ile yapmak zorundadırlar.

Bunu da, Sovyetler Birliği ve sosyalist kamp ile olan kardeşçe, sıkı ve yıkılmaz tutumumuzu asla değiştirmeden yapacaklardır.

Biz ideolojik türden taviz vermeyeceğiz. Biz sağlam bir ulus, tek politikası olan devrimci bir ulus, politikasında dostlar ile, oportünizmin gölgesi bile olmadan dost olmasını bilen dürüst bir ulusuz. Bir Yanki emperyalizmini karakterize eden şu dön baba dön politikasını sürdüremeyiz ve hiçbir zaman sürdürmeyeceğiz.

Bir arada yaşamak istemiyorlarsa, ne yapmaları kalır geriye? Bir arada yaşamak istemiyorlar ama biz varız ve kalacağız. Eğer sözlerle bir arada yaşamak istemiyorlarsa, fiilen yaşamaları gerekir, çünkü başka türlü yapamazlar. Ve ondan önce olaylar inatçıdır.

Bizim, yaşamak için onlara ihtiyacımız yok. Hatta diyebiliriz ki, onlarla ticaret yapmak bazı avantajlar anlamına geliyorsa, bunlar çok küçüktür. Yani ekonomimiz için hiç de esaslı bir şey değil. Kaynaklarımızı nereden sağlamalıyız, biliyor musunuz? Daha iyi örgütlenerek kendi çalışmamızdan ve kendi üretim kapasitemizden.

mesinde. Kaynaklar oradadır ve biz onları daima orada aramalıyız. Bu, emperyalistlerin bizlerle yapmak istedikleri ticaretin sağlayacağı avantajlardan fazlasını, yirmi defa fazlasını sağlar.

Biz dedik ki: Tartışmaya hazırız. Kanadalılarla yaptığımız gibi tazminat şekillerini tartışmaya hazırız; bizim Kanadalılarla, bir sosyalist ve bir kapitalist ülke arasındaki ilişkilere örnek teşkil edebilecek ilişkilerimiz vardır; bu ilişkiler iyidir, çünkü Kanadalılar bizim iç işlerimize karışmıyorlar. Millileştirme kanunları sırasında Kanada çıkarlarını tazmin ettik ve her zaman aradaki anlaşmazlıkları dostça çözümledik.

İngiltere büyükelçisi ile yaptığımız bir konuşmada, kendisine her türlü tazminat şeklini, millileştirilmiş çıkarların tazminini de kapsayacak her tipteki ekonomik antlaşmayı tartışmaya hazır olduğumuzu söyledik. İsviçrelilere karşı da aynı şekilde davrandık. Bizim uyguladığımız politika budur.

Tartışmaya hazırız. Onlar istemiyor mu? Kendileri bilir, biz de tartışmayız!.. Bizimle ilişkiler kurmak istemiyorlar mı? Çok üzülürüz. Bekleriz. Hatta Birleşik Devletler'de sosyalist bir hükümet kuruluncaya kadar bekleriz. Biz beklemesini çok iyi biliriz (...)

26 Temmuz 1963'de La Havana'da Moncada taarruzunun yıldönümü dolayısıyla yaptığı konuşmadan.

Satürn Yasası (*)

Tekrar ediyorum, biz kendimizden daha büyük bir şey yaptık. Bizden çok daha büyük ve şüphesiz çok daha önemli bir Devrim'i yapmaktayız. Zamanın aşındırmasına, bütün saldırılara ve her şeye karşı koyacak bir şey yapmaktayız; zaman içinde devamlı ve ebedi olacak bir şey. Halk olmadan hiç olan, halkın gücünden başka güce sahip bulunmayan bizler söz konusu değiliz. Bunun için de, sorumlu bir şekilde davranmamız gerekir.

Ve şu Satürn Yasası'nın belirtileri uzak olsun! Satürn Yasası nedir? Bu klasik ya da klasik olduğu söylenen yasa, bu klasik atasözü der ki: "Devrim, Satürn gibi kendi çocuklarını yer." Bu Devrim kendi çocuklarını yemesin! Satürn Yasası kendi statüsünü kabul ettirmesin! Fesat komiteleri ortaya çıkmasın, çünkü Satürn Yasası'nın belirtileri onlardır, bugün bazıları bunlara dayanarak başkalarını yemek istiyor.

İsteğimiz her zaman bu olduğu, bugün halk isteğinin bu olduğu gibi halkın, buna karşı gelme konusundaki sıkı, sağlam ve kararlı iradesi kendini göstermelidir.

Yani, Devrim'in başında Satürn Yasası, savaşçı örgütlerinin çatışma ihtimalini üzerimize getirme tehdidini taşırken, bunu uzaklaştırma isteği, bunu aşma isteği, halkın ve Devrim'in iradesi, kar-

(*) A. Can tarafından çevrilmiştir.

şılaştığımız ek güçlüklerden birini aştığımızdan ötürü kendimizi memnun sayabileceğimiz, hiçbir üstünlüğü olmayan bir şeymiş gibi bu tehlikeyi uzaklaştırdı.

Zorbalık birçok devrimciyi yeme tehlikesini gösterirken bu aynı irade ortaya çıkıp onun yolunu kapamış ve tehlikeyi savuşturmuştu; fazladan olarak yobazlığa karşı bir tepkiymiş gibi intikam ile hınç başka devrimcilerin üzerine çökmek isterken, orada da araya biz girdik. Ve o zaman şunu söyledik: Ne hoşgörü sahibi, ne de dizginsiz! Bu intikamcı duyguya karşı geldik.

Bugün de yine, hatalarımız yüzünden Satürn tehdide başlarken, bu yasa, bu lanetli yasa, bu defa karşısında yine halkı ve yine bizi bulacaktır; ve bu yasa asla aramızda geçerli olmayacaktır.

Bugün gerekirse gerçeğin her zaman söylenmesi ve bu törenin yaratılmasını, bugünkü gibi tartışma yapılmasını, sorunların bugünkü gibi çözümlenmesini sağlayacak bu töreyi, bu iradeyi kurmakla uğraşmak ve gelecek nesillere bu mirası bırakmak zorundayız. Kimsenin iktidarını kötüye kullanmaması gerektiğini anlatmalıyız, çünkü kimse iktidarı suistimal edemeyeceğini ve devrimcilerin her zaman kendilerini güvenlikte hissedeceğini de anlatmalıyız. Karşı -devrimcilerin demiyorum. Karşı-devrimciler Devrim'in her zaman ağır ve yenilmez gücünü üstlerinde duymalıdırlar. Fakat Devrim adamlarının, devrimcilerin, en mütevazilerinden Devrim'in en saygıdeğer adamlarına karşı, şeceresi ne olursa olsun kendilerini daima güvenlikle hissetmelidirler. Ve daima bilmelidirler ki adalet uygulanacaktır; verilen kararlar daima haklı olacaktır. Daima bilmelidirler ki Devrimci iktidar onların iktidarı, onların garantisi olacaktır.

Bu töreyi kurmamız, bu eğilimi kendimize maletmemiz ve bunun halk iradesi olması gerekir. Bir tek devrimcinin haksız olarak cezalandırıldığı bir tek masumun kurşuna dizildiği, Devrim'in tek bir çocuğunun yenmiş olduğu asla, asla söylenememelidir!

Ortak Bir İdeoloji ve Amaçta Birleşen Bölünmez Bir Partiye Sahibiz

Küba Komünist Partisi I. Kongresinin Kapanış Oturumunda Fidel Castro Tarafından Yapılan Konuşma (*)

Partimizin Merkez Komitesi hakkında sizlere birkaç söz etmek isterim.

Hepsi yetenekli ve bilinçli komünistler olan bu kadar çok değerli insanın bulunduğu bir ülkede, Merkez Komiteye girecek üyeleri saptamanın hiç de basit bir iş olmadığı ortada. İlkin, Merkez Komite içindekileri belirli bir ölçüde yenilemek, bazı yeni yoldaşları almak gerekiyordu. Ve elbette, bu da basit bir konu değildi.

Böyle bir durumda, her adayı etraflı biçimde incelememiz ve yapmış oldukları çalışmadan dolayı ya da yerine getirdikleri görevlerden ötürü hangi üyelerin Merkez Komitede kalması gerektiğine ve Merkez Komiteye en az zarar verecek biçimde hangi üyelerin değiştirilebileceğine karar vermemiz gerekiyordu.

Bu vesileyle, değiştirdiğimiz Merkez Komite üyelerine duyduğumuz saygıyı, gönül borcunu ve sevgiyi ifade etmek isteriz.

(*) Castro'nun konuşmasını şu kaynaktan çevirdik: The First Congress of the Communist Party of Cuba (Havana, 17-22 aralık 1975), Novosti Press Agency Publishing house, Moskova 1976.

Öte yandan, Merkez Komiteye katılacak yeni yoldaşları saptamak da basit bir iş değildi. Ve şüphesiz yapılan herşey mükemmel olmadığına göre, yapılan her seçimin de mükemmel olması mümkün değildir. Bunun için, uygun yoldaşlar arasından mümkün olan en iyi adayların seçilmesi için çaba harcanmasının önemli olduğuna inanıyorum.

Örneğin, Merkez Komite üyeleri arasında, en azından Merkez Komitenin yedek üyeleri arasında kadınların yeralması için çaba harcadık. Kırlardaki çalışma, ülkenin savunması, üretim ve kitle örgütleri gibi faaliyetlerimizin her yanının, parti çalışmamızın tüm birimlerinin Merkez Komitede temsil olunması, böylece Merkez Komitesi üyelerinin Partimizin çok yönlü faaliyetlerinin bütününü yansıtması için çaba harcadık.

Sağlıklı topluluğumuz içinde kimse kendini aday göstermedi, zaten gösteremezdi de. Toplumumuz ve partimiz içinde geçerli ancak tek bir ilke olabilir, bu da liyakat, yetenek ve alçak gönüllülüktür. Hiçbir makam herhangi bir ayrıcalık sağlayamaz. Ve devrim savaşçılarımızı takdir eden toplumumuz, hiçbir kimseye ayrıcalık bağışlamaz.

Merkez Komitesi üyeleri belirli görevleri yetenek ve değerlerine uygun olarak yerine getiriyorlar, ama Partimiz ve toplumumuz, Merkez Komite üyesi olmasalar da, binlerce, onbinlerce, yüzbinlerce, milyonlarca basit insana öncülük ediyor. Sayısız safra(*) kahramanı var, yığınla emek kahramanı, adlarını bilmediğimiz yığınla, ama yığınla kahraman var. Hatta Devrimimizin hepsinden çok adsız kahramana değer verdiğini söyleyebiliriz: Görevini vicdanının teşvik ettiği biçimde, hizmetlerinin takdir edilip edilmediğini düşünmeksizin, çalışan basit insan, sıra neferi! Bu örnek bir Komünisttir! Ve önemli olan gerek Partinin ve gerekse halkın Merkez Komitede kendilerinin temsil edildiğini hissedebilmesidir.

Merkez Komitesiyle ilgili seçim sürecinin bu ülkede benimse-

(*) Şeker kamışı hasadı (y.n)

nen geleneksel yönteme uygun bir yol izlemesi gerçekten iyi olmuştur. Gine Bissaulu yurtseverlerle bu ülkenin kurtuluş hareketi içinde omuz omuza çarpışma onuruna sahip olan, ağır biçimde yaralanıp esir düşen ve faşist Portekiz zindanlarının dehşetine yıllarca yiğit biçimde göğüs geren Pedro Rodrigues Peralta gibi yoldaşların aramızda bulunması son derece iyi bir şeydir. Peralta sağlam ve gerçek bir Komünist olarak kalmıştır.

Reynalto Castro bize, bir *machetero*'nın (şeker kamışı kesicisi) Parti önderlerinden biri olabileceğini ispatladı. Pilar Fernandez örneği ise, bir fabrikada basit herhangi bir iş yapan ve kadın ya da erkek olsun tüm enerjisini çalışmaya hasreden herkesin Merkez Komiteye seçilme onuruna sahip olabileceğini gösterdi. Bu, ömrünü bilime, insan hayatının kurtarılmasına adayan Zoilo Marinello için de doğrudur. Ve aynı şey, ömrünün yıllarını halk ve devrim için dizeler yazarak harcayan Nicoles Guillen için de geçerlidir. Daha birçok benzer örnek verilebilir. Kısacası, ülke içinde ya da dışında nerede olursa olsun, çalışarak ve devrimci görevlerini yaparak, onbinlerce, hatta milyonlarca insanın çabalarını ve başarılarını temsil edenler, bu büyük onura sahip olabilir. İçimizden her biri, Partimizin Merkez Komitesinden daha da yüksek olan kendi merkez komitesine sahiptir! Bu merkez komite bizim kendi vicdanımızdır.

Kongreye rehberlik etmek için ve Partinin Kongreye yaraşır biçimde sunulması için çok çaba harcadık.

Ve Parti topluluğunun genel onayı kendini seçimlerde ifade etti. Partinin genel onayı ifadesini, Merkez Komitesi seçimlerine damgasını vuran düşünce birliğinde buldu.

Fikir birliğinden sözederek, görüşlerini özgürce ifade eden yoldaşlara herhangi bir biçimde karşı çıkmıyoruz; çünkü Partimiz adına her zaman istediğimiz ve Partimizin mutlak sahip olması gereken şey, düşüncelerin namuslu ve özgür bir biçimde ifade edilmesidir.

Her parti liderinin görevini seçimleri düşünmeksizin yerine getirmesini istiyoruz; o, adil, kararlı ve insan olmalıdır, çünkü Partimiz herşeyden önce bireye saygı ilkesine önem verir. Diğer yandan o, etkili biçimde çalışmalıdır ve görevini yerine getirirken ilkeli olmalıdır. Görevini yaparken, tek bir oy alamayacak bile olsa, seçimleri düşünmemelidir.

Bizimki gibi sağlıklı bir partide temel kıstas bu olmalıdır. Partinin arılığı, faaliyeti ve yönetim biçimiyle kanıtlanmıştır. Tüm çalışmalarımızın temelinde daima arınmışlığın, namusluluğun, bir eleştiri ve düşünce özgürlüğü anlayışının bulunmasını istiyoruz.

Yoldaşlar, etkin bir Merkez Komitesi seçtiğimize inanıyoruz. Kongrenin bitmesinden sonra, bu Merkez Komitesi Parti önderliği konusunda önemli görevler yerine getirecektir.

Merkez Komitenin genişletilmesi yanında Politbüro üyelerinin sayısı da artırıldı. Kongremizin oturumlarını yakından izledik ve Partimiz Politbürosunun tüm üyelerine sonsuz bir güven beslediğinizi kavradık.

(Fidel Castro daha sonra yeni Politbüro üyelerini Kongreye tanıttı, bunlar arasında Blas Roca, Jose Ramon Machado, Carlos Rafael Rodriguez, Pedro Miret ve Arnoldo Milian da vardı.)

Yeni seçilen Merkez Komitesinin ilk oturumunda Çalışma Sekreterliğinin nasıl görev göreceğini açıkladık. Şimdi geriye, Denetleme Komisyonunun tüzüğe uygun olarak seçilmesi kaldı. Bu iş daha sonra Merkez Komitemiz tarafından yapılacaktır.

Ve nihayet liderlik üzerine birkaç söz edeceğiz. Partimiz İkinci Sekreter olarak, bu yüksek yeri işgal etmesi için gerekli tüm nitelik, yetenek ve değerlere kesinlikle sahip olan bir yoldaşı seçmiştir.

Bilindiği üzere, Partimizde ne akraba kayırıcılığına yer vardır, ne de olacaktır —bu son derece açıktır. Bazı Parti liderleri arasında aile bağları olduğu doğrudur, örneğin Raul ile Vilma aynı ailendendir. Başka örnekler de var. Ama geçerli olan ilke, kişilere dav-

ranışlarına göre değer biçilmesi olmalıdır, ne dostluk ne de akrabalık belirleyici rol oynamalıdır.

Yoldaş Raul sözkonusu olduğunda ise, yalnızca böyle seçkin bir devrimcinin kardeşi olmaktan ötürü büyük onur duyduğumu söyleyebilirim.

Raul bu seçkinliğini Devrimin ilk günlerinden itibaren girdiği mücadele içinde kazandı. Aile ilişkilerimiz yalnız onu devrimci mücadeleye çekerken etkili olmuştu. Moncada saldırısında ikimiz de yeraldık. Doğru, Santiago de Cuba'daki polis karakolunda esir alındılar, ama eğer Raul yaptığı işi gerçekleştirmeseydi, bugün Raul diye biri olmayacaktı. Devriye başındaki komutanın tüfeğini kapmış ve ilkin kendilerini tutuklamış olan devriyeyi tek başına esir almıştı.

Eğer bunu yapmasaydı, Raul ve arkadaşları Moncada saldırısından birkaç saat sonra öldürülmüş olacaklardı. Bu başlangıçtı. Bunu hapis ve sürgünlük, Granma çıkartması, güçlükler, "İkinci Cephe"nin açılması ve daha sonraki çalışmalar izledi.

Bu konuya özel olarak değiniyorum, çünkü Devrimimizin koşulları içinde kişilerin yönetim organlarına seçilmesini etkileyen asla dostluk ya da akrabalık ilişkileri değil, kişisel değerlilikleridir, bunu açıklamam gerektiğini hissediyorum. Biz Kübalılar bunu biliyoruz, ama diğer ülkelerdekilerin de bunu kavraması gereklidir.

Bize göre, Kongre, Partinin önder kadrosunu seçerek önemli çapta iş yaptı. Bunun "mükemmel bir çalışma" olduğunu söylemekten kaçınacağım, çünkü benim de seçilenlerden biri olduğumu unutmayınız. Peki, bu konuya girmiş olduğuma göre, bazı ayrıntılara değinmeme izin verin. İlkin, Yoldaş Fabio Grobart Merkez Komite Birinci Sekreterliğine atanmam için, hakkımda gerçekte hakettiğimden daha fazla kanıt ileri sürdü. Ve ikinci olarak, içimizden bazılarının özel değerlere sahip olduğu düşünülebilir, ama hiçbir zaman unutmamak gerekir ki, sözkonusu olan bazı özel niteliklere sahip olmamız değildir, bize bu kadar çok ayrıcalık veren

kaderin ve tarihin bizleri seçmiş olmasıdır. Tarihimiz, Carlos Manuel-de-Cespedes, Agromente, Maceo, Marti ve Mella gibi ülkemizi kurtarmak için ve idealleri uğruna savaşan birçok mücadeleyiciye tanıklık etmiştir. Ama onlar çabalarının ürünlerini görecek kadar yaşamadılar. Onların çoğu ülkemizin özgürlüğe kavuştuğunu, halkımızın birleştiğini, bağımsız, egemen, devrimci, demokratik, adil ve zafere ulaşan bir halk olduğunu göremeden öldü. Büyük kişisel katkılarına karşın bütün bunları görecek kadar yaşamadılar. Bizim katkımız daha küçük, ama bir ayrıcalığa sahibiz; önümüzdeki büyük görevin büyük bölümünü gerçekleştirenlerin mirasçısıyız. Yalnız kendi payımıza düşen başarılara değil, aynı zamanda işin büyük bölümünü yapanların mirasçısı olma imtiyazına da sahibiz.

Tarihsel koşullar ve dünya güçlerinin dizilişi işimizi kolaylaştırdı. Ve bu sayede, zafer için çarpışan ama zaferi görecek kadar yaşamayanların çabalarının ürünlerinden bugün yararlanabiliyoruz. Gerçek budur ve bunu böyle görmeliyiz.

Yoldaşlar, yaptığımız hataları tartışırken içinizden bazılarını incittiğimi biliyorum. Devrime entelijensiya saflarından gelmiş olanlarda görülen küçük burjuva ideolojisine ve şovenizme özgü unsurlardan söz ettiğimizde, bazı yoldaşları derin biçimde yaraladığımı da biliyorum. Ama içimizden çoğu proletaryanın ve sömürülen köylülüğün temsilcileri değilse ve sınıfsal konumumuz bizi objektif olarak devrimci yapmamışsa, Devrim saflarına katılmamızı düşüncelerimizden, hümanist inançlarımızdan ve kendimizi adayışımızdan başka ne sağlayabilirdi? Dünyanın yalnız devrimcilerle dolu olduğunu söyleyemeyiz. Tersine, dünya küçük burjuvalarla doludur diyebiliriz. Bir yandan sınıfsal önyargılarının yükünü taşırken, salt akıl yoluyla Devrime gelen birçok kişinin bulunduğunu da pekala söyleyebiliriz. Latin Amerika'da, Avrupa'da ve başka yerlerde yığınla böyle insan var.

Yaptığımız salt özeleştiri değil, daha fazlası. Eksiklerimizin

araştırıcı bir çözümlemesini yaptık, ama abartmadık. Eğer çalışmamızın ürünlerini daha da eksiksiz biçimde irdeleseydik, elbette daha fazla yanlışlar keşfedecektik. Ama şimdi yaptığımız önemli hatalardan sözediyoruz. Yoldaşlar, özeleştiriyi devrimci ilkemiz olarak benimsemeliyiz ve asla kendine hayranlık duygusuna kapılmamalıyız. Özeleştiri her zaman kendini övmekten daha fazla tercih olunacaktır.

Devrim liderlerinin çalışmalarını her zaman çözümlemeleri ve kamuoyu önünde olmasa bile, sınırlı bir çevre içinde özeleştiriye başvurmaları gerektiğine inanıyoruz. Eylemlerimizin muhasebesini bilincimizde her zaman yapmak zorundayız. Asla kendimizden hoşnut olmamalıyız, çünkü kendini beğenmeye başlayan bir kişi devrimci olmaktan çıkar.

Neye ihtiyacımız var? Övgüye mi? Hayır. Toplumun ve ulusun gücüne inanan kişiler, yurttaşlarının yaygın desteğini kazanmış kişiler övgüye ihtiyaç duymaz. Tarih iktidarda, bulunanların bazen iktidarı kötüye kullandığını gösteriyor. Hatta devrim sürecinde bile, özellikle ilk dönemde bazı kişiler korkunç bir güç elde ederler. Devrimci süreç kurumlaştığı, Parti faal olduğu, devrimci kurallar yerleştiği ve giderek toplum için kanun gücü taşımaya başladığı zaman bu tehlike ortadan kalkar.

Bununla birlikte, Devrimin yaşamakta olduğumuz bu evresinde, kendini beğenmişlik, kendini yüceltme duygusu ile iktidarı ele geçirme ve onu kendi bildiğince kullanma arzusu gibi büyük bir tehlike hâlâ vardır. Bu evrede ne kadar çok tehlike saklı! Salt bunlardan dolayı insanlık sayılamayacak ne hatalar yaptı.

Bundan ötürü, bugün de gelecekte de yurttaşları tarafından yetkiyle donatılan kişilerin kararlı ve kendini zorlamasını bilen kişiler olması son derece önemlidir. Gelecekte bireyin Partimizde oynayacağı rolün giderek küçülecek olmasına karşın, Partimizin bu ilkeye her zaman bağlı kalması gerektiğine inanıyoruz. Bu liderler için de geçerlidir.

Bugün devrimci sürecin kurumsal bir evresine, bir güvenlik, bir ciddi güvenceler evresine girmekteyiz, bu güvenceler kişiler tarafından değil, örgütler tarafından verilmeye başladığından beri. Biz insanlar zayıf yaratıklarız; şu hayattan ayrılmamız için hazımsızlıktan bir araba kazasına dek yığınla ama yığınla neden var, CIA'nın kalleşçe düzenlediği suikastlerden söz bile etmiyorum.

Çok güç bir dönem yaşadık —bu konuyu bugün Merkez Komite toplantısında da tartıştık—, liderlerimizin güvenliğine özel bir dikkat gösterilmesi gerekiyordu, çünkü devrimde belirleyici bir rol oynuyorlardı. Kritik bir dönemdi sözkonusu olan. Hep şöyle derdim: "Beni öldürseler bile, dert değil —Raul var, Devrimi yoketmeye güçleri yetmeyecek." Şimdi durum daha farklıdır. Ben olmasam da, Raul olmasa da Devrim sürecektir; Politbüro olmasa bile, Devrim yine devam edecektir. Ne kadar şaşırtıcı değil mi? Merkez Komitesi yok, ama Devrim devam edecek! Şu duvar birden yıkılsa da Merkez Komitesi tümden yok olsa, yeni bir Merkez Komitesi seçeceğinize eminiz. Daha da ileri gideceğim, tümden yokolsa, yeni bir Merkez Komitesi bu Kongrede yokolsa —yani burada toplanan delegeler yokolsa—, Devrim yine sürüp gidecektir!

Ülkenin öncü, ana kadroları, Partinin, Silahlı Güçlerin ve İçişleri Bakanlığının ana kadroları bugün buradalar. Hepsi şimdi buradalar. Yukarıda sözünü ettiğim türden birşey olsa, buradakiler yokolsalar, Partinin temel, bölge, kent ve taşra örgütlerinde, daha alt örgütlerde çalışan kişiler, Silahlı güçlerdeki ve İçişleri Bakanlığındaki teğmen ve yüzbaşılar Devrim davasını sürdüreceklerdir. Çünkü onların arkasında, burada mevcut olmayan 200.000 komünist var, çünkü onların arkasında tüm bir halk var; çünkü sözkonusu olan haklı bir davanın devrimci düşüncelerin ürünleridir. Partinin, devrimci kurumların kurulmasının anlamı burada yatmaktadır.

Bununla birlikte temel düşüncemiz şudur ki, Parti geliştikçe, düşünceleri gerçekte tüm halka malolur. Devrim kurumsal biçimler kazandıkça, bireylerin oynadığı rol azalır. Her işçi, birey ola-

rak, daha az önemde rol oynar. Ve bu hepimizi yüreklendiriyor, çünkü Devrimin başarısı böylece güvence altına alınmaktadır.

Baş ilkemiz eleştiri ve özeleştiri olmalıdır. Daha gelecek Kongre toplanmadan, hep kendi kendimize sormalıyız; ne gibi başarılar elde ettik ve yaptığımız hatalar nelerdir.

Daha önce belirttiğimiz gibi, hatalardan sakınmamızı, ya da daha önce yapılanları hızla düzeltmemizi mümkün kılacak koşullar ülkemizde adım adım şekillenmektedir. Bu koşullar yaratılmış ve bu kongrede güçlenmiştir.

Diğer yandan, yoldaşlar, hepimiz derinden etkilendik —böyle sıcak, böyle içten duygular beslediğimiz Politik Büro ve Merkez Komitedeki tüm yoldaşlar adına konuşuyorum — bu ilginin aklımızı başımızdan almasına asla izin vermeyeceğiz. Marti'nin zengin felsefi mirasındaki büyük gerçeklerden birini hep hatırlayacağız: "Dünyanın tüm haşmeti tek bir buğday tanesine sığar."

Bize gösterdiğiniz güven ve verdiğiniz onur, daha da büyük bir sorumluluk duymamıza neden oluyor, Parti ve halkımız karşısındaki yükümlülüklerimize daha da sıkı biçimde sarılmamızı sağlıyor. Bu güven ve onur, Partimizin ve devrimimizin onurunu, saflığını, insancıllığını ve kardeşlik havasını yükseklerde tutmak için daha da sıkı biçimde çalışmamız için bizi zorlayacak.

Devrimimizin insancıl, kardeşçe hoşgörülü ve kararlı olma gibi özelliklerinden dolayı son derece hoşnutuz ve bunlardan gurur duyuyoruz. Önümüzdeki yol, geleceğimiz Parti ve bu Kongre tarafından güvence altına alınmıştır. Kongremizin, asıl önemi burada yatmaktadır. Birinci Kongre Devrimimizde yeni bir aşamayı başlatıyor.

Bazıları kongreyi daha önce niye toplamadığımızı soruyorlar. Kongreyi şimdi topladığımız için ne kadar şanslıyız! Bu bizim için büyük bir şans. Bugün Kongrenin çalışması, bizim onyedi yıllık tüm deneyimimize dayanarak değerlendirilmektedir. Birçok hatalar çoktan düzeltildi ve devrim süreci gerçekten gelişti. Kongreyi

gerçekten olgun ve ciddi bir düzeyde hazırlayabildik. Büyük bir Kongre toplayabildik! Bundan böyle her beş yılda bir düzenli Parti Kongresi yapılacaktır.

Bu sorunları artık daha fazla tartışmayacağım. Belgeler üzerinde çalıştık. Vardığımız fikir birliği yalnızca Parti disiplininin ürünü değildir; Kongre belgelerinin kitleler arasında geniş çapta ve tartışılmış olduğu gerçeğinin ürünüdür bu. Temel belgelerden hepsi halk ve Parti tarafından tartışılmıştır; herkes düşüncesini ve görüşünü ifade etmiştir ve herkes önerisini yapmıştır. Ve nihayet, bu belgeler komisyonlar tarafından enine boyuna irdelenmiştir. Belgelerin oybirliğiyle kabul edilmesi olgusunu bu durum açıklamaktadır; bunun tek istisnası, yoldaşlardan birinin haklı olarak işaret ettiği yersiz bir sözcük olabilir. Kongreye sunulan tüm tezler ve karar tasarıları demokratik bir zemin üzerinde tartışılmıştır.

Şimdi, Kongre sona ermeden, dış politikamıza ilişkin sorunlara değinmek ve bu konuları heyecana kapılmadan sakin sakin tartışmak istiyorum.

Kongrenin toplanmak üzere olduğu sıralarda ABD başkanı, kardeş Angola halkına yaptığımız yardımın ABD ile Küba arasında daha iyi ilişkiler kurulması yolundaki her türlü olasılığı, umut ve fırsatı kesinlikle ortadan kaldırdığını açıkladı. ABD Başkanı Mr. Ford'un bizi böyle bir şeyle tehdit etmesi gerçekten çok garip. Önceleri ilişkilerimiz vardı, onlar kendileri kestiler; bir şeker "kota"sı vardı —son verildi; ABD ile Küba arasında biraz ticaret vardı —ona da son verildi. Şimdi yapacak başka şeyleri kalmadığı için, umudu kestiler. Buna, ABD Başkanı tarafından "umutlar üzerine ambargo konulması" denebilir. Gerçekte, o, artık mevcut olmayan birşey üzerine ambargo koymaktadır.

Amerikalılar daha önce de, Porto Rico ile Dayanışma Konferansının düzenlenmesi üzerine duydukları tepkiyi ifade etmişler ve bunun, ilişkilerin düzelmesi olasılığını ciddi biçimde engellediğini bildirmişlerdi. Baylar, eğer ülkemiz Amerika ile ilişkilerini sürdür-

mek ve düzeltmek için ilkelerinden vazgeçmek, onurunu kurban etmek zorundaysa, o zaman ülkemiz ABD ile ilişkilerini nasıl sürdürebilir?

Anlaşılıyor ki, Amerikalı liderler ilişkilerimizin, ticari ve ekonomik bağlarımızın, Devrim ilkelerinden vazgeçmemiz karşılığında düzeltilmesi gerektiğine inanıyorlar. Ama biz Porto Rico ile dayanışmadan asla vazgeçmeyeceğiz.

Onlar bizi nasıl bir halk sanıyorlar? Karşılarında nasıl bir ülke olduğunu sanıyorlar? Eski Küba mı? Hayır, Küba artık eskiden alışılageldiği gibi değil. Yepyeni bir ülke. Ve onlar bu gerçeği tam olarak kavrayana dek, ilişkilerimizin düzeltilebileceğini hayal bile etmiyorum, çünkü Amerika ile ilişkilerimiz yüz yıl daha kopuk kalsa, Porto Ricolu kardeşlerimizi terketmeyeceğiz.

Porto Rico'dan sonra Angola'dan da sözetmemiz gerek. Devrimimizin bütün gelişme dönemi içinde Afrika devrimci hareketi ile dayanışma politikası izledik. Devrimin attığı ilk adımlardan biri, Cezayirli bağımsızlık savaşçılarına silah göndermek oldu. Bunun sonucunda Cezayirli savaşçılara silah göndermemize ve onları Birleşmiş Milletlerde ve tüm uluslararası forumlarda desteklememize öfkelenen Fransız hükümeti ile ilişkilerimiz kötüleşti. Yine de politikamızdan vazgeçmedik ve yardıma devam ettik.

Ve zaferden sonra, yeni Cezayir hükümeti güç, hatta tehlikeli bir durumla karşı karşıya kalınca, ona yardım etmekten kaçınmadık.

Gine-Bissau'daki mücadeleye katılanlardan da sözedebiliriz. Merkez Komitesi üyelerinden Pedrito Rodriguez Peralta Gine Bissaulu yurtseverlerle omuz omuza çarpıştı.

Devrimin zafere ulaşmasından hemen sonra Afrika'daki devrimci hareketleri ve ilerici hükümetleri desteklemeye başladık. Ve bu desteği gelecekte daha da yaygınlaştırmaya devam edeceğiz.

MPLA ve Angola halkını desteklemekteyiz; Portekiz sömürgeciliğine karşı verdikleri mücadelenin en başından itibaren onlarla

ilişkilerimizi sürdürdük ve işbirliği yaptık. Birçok Angolalı lider Küba'da öğrenim gördü.

O halde mesele nedir? Ford'un verdiği demeçler, şüphesiz, emperyalistleri kızdırmış olduğumuz gerçeğinden kaynaklanmaktaydı. Niçin? Çünkü 11 Kasım'dan önce Angola'yı bölüşme hevesleri emperyalistlerin kursağında kaldı.

Angola doğal kaynakları açısından zengin bir ülkedir; Angola'nın eyaletlerinden biri olan Cabinda'da geniş petrol yatakları vardır. Ülke elmas, bakır, demir ve diğer bazı mineraller açısından son derece zengindir; emperyalistlerin Angola'ya el atmak istemelerinin nedenlerinin biri de budur.

Yaşanan deneyler, uzun bir süreden beri genellikle aşağıdaki gelişime rastladığını göstermiştir: emperyalistler sömürgelerinin bağımsızlığa kavuşmasına yakın olduğunu kavramaya başlayınca, bu ülkelerde kendilerine bağımlı hareketler örgütlemeye başlarlar. Böylece, CIA ajanlarını kullanarak, FNLA örgütünü kurdular. Bunu biz söylemiyoruz, çünkü bu New York Times gazetesinde tüm ayrıntılarıyla yansıtıldı; FNLA'nın CIA'nın çabalarıyla örgütlenmiş olduğunu bu gazete açıkladı.

Angola halkı tam bağımsızlıklarını kazanmak üzereyken (tıpkı Gine-Bissau'da, Mozambik'te, Yeşil Burun Adalarında ve diğer bazı ülkelerde olduğu gibi), emperyalistler Angola'daki devrimci hareketi son vermek için bir plan hazırladılar. Petrol kaynaklarıyla birlikte Cabinda'yı 11 Kasım'dan önce ele geçirmeyi, 11 Kasım'dan önce Luanda'yı zaptetmeyi tasarladılar. Amerikan hükümeti bu tasarıları gerçekleştirmek için, Güney Afrika Cumhuriyeti silahlı güçlerini Angola'ya saldırttı.

Bildiğimiz gibi, Güney Afrika Cumhuriyeti dünyanın en nefret edilen, en aşağılık devletlerinden biridir, çünkü bu ülkede ondört milyon kara derili Afrikalı üç milyon beyaz tarafından ezilmektedir. Beyazlar bu ülkede düşünülebilecek en rezil, en alçak ve en insanlıkdışı siyasal rejimi kurmuşlardır. Bu rejim, dünyanın her ya-

nındaki ilerici hareketler, tüm bağlantısız ülkeler ve diğer yandan Birleşmiş Milletler tarafından açıkça mahkum edilmiştir.

Bütün bunlara karşın, Amerikan hükümeti en küçük bir vicdan azabı çekmeksizin düzenli Güney Afrika ordularını Angola'ya gönderdi. Angola'yı kuzeyde de FNLA birlikleri tehdit ediyordu. Güney ise zırhlı araçlarla donatılan düzenli birlikler tarafından işgal edilmişti. Angola'yı 11 Kasım'dan önce bölüşmek için tüm hazırlıklar yapılmıştı. Gerçekte bu iyi hazırlanmış bir plan olmasına rağmen, yine de başarıya ulaşmadı. Çünkü emperyalistler kahraman Angola halkına özellikle sosyalist ülkelerden ve Afrika'daki ilerici hükümetlerle devrimci hareketlerden gelen desteği ve uluslararası dayanışmayı hesaba katmamışlardı; dünyada Angola'yı destekleyen ilerici hükümetler arasında Kübalılar da vardı.

Angola halkının uluslararası devrimci hareket tarafından desteklenen kahramanca mücadelesi, emperyalist planı bozdu.

Emperyalistlerin bu kadar öfkelenmelerinin, özellikle de bize karşı öfke duymalarının nedeni budur. İçlerinden bazıları Angola halkına niçin yardım etmekte olduğumuzu, Angola'da ne gibi çıkarlarımızın bulunabileceğini soruyorlar. Onlar, bi[illegible]e bu tür bir adım atarken, petrol, elmas, ya da başka ka[illegible]arını ele geçirmeyi umduğunu düşünmeye alışmışlar[illegible]elim bize; bizi harekete geçiren herhangi bir maddi c[illegible] değil; emperyalistlerin bunu asla kavrayamayacak olm[illegible] çok doğal, çünkü onlar yalnızca şovenist, milliyetc[illegible] salt bencil güdülerin peşinden gidiyorlar. Biz Angola[illegible]na yardım ederek, temel enternasyonalist görevimizi [illegible]e getiriyoruz. Biz onların petrolü ya da bakırı, demir ya da bu tür başka bir şeyi peşinde koşmuyoruz. Biz yalnızca ilkeli bir politika izlemekteyiz. Birden emperyalistler tarafından yutulma tehlikesi ile karşı karşıya kalan, Güney Afrika Cumhuriyetinin haince saldırdığı, kardeş bir Afrika halkının karşısında oturup, olup bitenleri seyredemeyiz. Kollarımızı kavuşturup duramayız.

Bundan dolayı, emperyalistler bize bu işteki gerçek çıkarımızın

ne olduğunu sorduklarında, onlara şöyle cevap vereceğiz: Angola'ya niçin yardım etmekte olduğumuzu anlamak istiyorsanız, Proletarya enternasyonalizmi üzerine herhangi bir elkitabı okuyun.

Emperyalistlerin duyduğu öfkenin ve savurdukları tehditlerin izahı burada uzanmaktadır.

Amerika ile ilişkilerimizi sürdürmek uğruna, Amerika ile ticaret yapacağız diye, geçmişteki halimize dönebileceğimizi kim düşünebilir ? İçimizden biri bunu düşünmeye bile yanaşmaz.

Vietnam, Laos, Kamboçya, Afrika, Yemen halkları ile, Araplarla, Suriye, Cezayir Gine ile tüm bu ülkelerle de dayanışmadan vazgeçeceğimizi aklımız alır mı?

Dayanışma politikamızın hiçbir gizli yanı yok. Diğer ülkeler temsilcilerinin ülkemize gelmiş olduğu gerçeği, Kongremizin en mutluluk verici yanlarından biridir. Bize yardım eden ülkelerin temsilcileri burada; bunlar arasında, enternasyonalizmin gerçek anlamını bize pratikte de gösteren Sovyetler Birliği'nden gelen bir heyet de var. Bizi ayıran uzun mesafelere rağmen Sovyetler Birliği, emperyalizmin bizi boğmasına, bizi yutmasına, bizi yoketmesine izin vermedi; petrolümüz kalmadığında Sovyetler Birliği bize petrol yolladı, istila tehdidi altındayken bize silah verdi ve gerekli olduğunda bize insanlarını gönderdi.

Dünya siyasal arenasına ağırlıklarını koyan ülkelerden gelen yığınla temsilci var aramızda; bu temsilciler halkımıza büyük bir sıcaklıkla, büyük saygıyla seslendiler; büyük, güçlü bir devrimci aileye mensup olduğumuzu daha da şiddetle hissettik.

Kongremize katılan ve varlıklarıyla Kongremize ayrı bir anlam ve güç kazandıran 87 dost heyetin tümüne en içten şükran duygularımızı ifade etmek isteriz. Gerçekten korkunç bir destek aldık. Kongremiz hakkında iyi izlenimler taşıdıkları gerçeği de bize ayrıca cesaret veriyor.

Yoldaşlar, hepimiz unutulmaz günler yaşadık. Derinden etkilendik. Hepimiz mutluyuz. Ve hepimiz Devrimimizden ve Parti-

mizden dolayı gurur duyuyoruz. Bu Kongreden dolayı geleceğe güvenle bakıyoruz. Hepimiz, biz üçbini aşkın delege şunu iyice kavradık; geçtiğimiz günlerde ülkemizin geleceği için çalıştık, günler boyunca tarih için çalıştık.

Bu Kongrenin izlenimleri belleklerden asla silinmeyecektir. Bu Kongredeki kardeşlik havasını, insancıl sıcaklığı, saflığı ve birliği asla unutmayacağız. Ortak bir ideoloji ve ortak bir hedef etrafında yekpare bir kaya gibi birleşen bir Partiye sahibiz. Bundan dolayı, devrimin hiçbir zaman bu kadar güçlü, parti ve halkın hiçbir zaman bu kadar birleşmiş ve devrimci bilincimizin hiçbir zaman bu kadar yüksek olmadığını söyleyebiliriz.

Bundan dolayı, tekrar ediyorum, Partimiz ve kongremizle gurur duyuyoruz.

Günlerce süren Kongre çalışmalarına katıldığınız için sizlere teşekkür ediyorum, yoldaşlar; hatasız davranışlardan, mükemmel örgütlenmeden, örnek disiplinden, ve herşeyden önce, bu günler boyunca konuklarımız önünde sergilediğiniz bilinçli tavırdan dolayı teşekkür ediyorum.

Merkez Komitesi ve Politbüro adına en sıcak duygularla hepinizi kucaklarım.

Patria o muerte!

Venceremos!

Sosyalizmi Kuracağız

BÖLÜM III

"İnsanların Aklında ve Yüreğinde Dolar İşareti Oldukça Asla Komünist Bir Bilinç İnşa Edemeyiz" (*)

Küba'da komünizmin gelişmesinin belli başlı özelliği, halka parasız hizmetin yaygınlaşmasıdır. Bu konuşmasında Fidel, 1970'den sonra kiranın kaldırılacağı şehir reformunu ilan ediyor. Bu reform iki amaca hizmet eder: Devrimin maddi yararlarını halk arasında yayar ve bir komünist bilinç inşaasına katkıda bulunur. Fidel, "yüreklerinden ve aklından 'dolar işareti'ni' silmiş bir halk istiyorsak, kendi akıllarından 'dolar işareti'ni silmiş adamlarımız olmalı," diyor. Küba yığınlarını Devrime kazandıran, belirli bir reform değildi; daha çok, halkın kendini ilk kez insan gibi hissetmesini sağlayan birçok eylemin birikmiş etkisiydi. Bu yüzden insanlar herhangi bir belirli maddi kazanım için değil, Devrimin ahlâki yararları için ölecekler. Parasız hizmet, gönüllü iş madalyonunun öteki yüzüdür —her ikiside, liberal rekabet ideallerini reddeden kollektif sorumluluk ve bir topluluk duygusundan kaynaklanır.

(*) 28 Eylül 1966'da, "Dayanışma Yılı"nda, Küba Demokratik Cumhuriyetinin 6. yıldönümü törenlerinde yapılan konuşma.

Yeni bir yasa kabul edeceğimizi, 1970'den başlayarak ev kiralarının tamamen ortadan kalkacağını söyledik.

Şehir Reformu Bürosu'ndan bazı yoldaşlar, bu yasanın önceden ilân edilmesinin kira ödemelerinde bir rahatlığa neden olabileceğinden kaygı duyarak bize sordular. Ben bunun böyle olacağını sanmıyorum.Tam tersine. Şehir Reformu Yasası'nın, beş yılın sonunda, normal olarak bu kategoriye giren fakat kiralarını ödememiş olanlara bu hakkı tanımadığı biliniyor. Halk biliyor ki, Devrim sorumsuzluğu asla —istisnasız— ödüllendiremez. Yani, bu yükümlülüğü yerine getirmeyenler,bu ülkenin 1970'den sonra kira ödemeye devam eden tek yurttaşları olacak. Ev sorununa ilişkin bu çözüm, Devrim için önemli bir ileri adımdır. Kira toplamaya ayrılmış tüm bir ajansın fiili baskı altına alınmasını ifade eder ve büro işçilerinin sayısında kaydadeğer bir indirim anlamına gelir. Ve umuyoruz ki, bu ülkenin çok az yurttaşı,1970'den sonra, yükümlülüklerini yerine getirmediklerinden dolayı hâlâ kira ödediklerini kabul etme utancına dayanmak zorunda kalacak.

Doğaldır ki, ödemelerini geciktiren kişilere son güne dek ödemelerini getirme fırsatı verilmesi gerektiğine inanıyoruz. Maaş hacizleri yoluyla ödeme yapanlar da dahil olmak üzere, herkese yeni haktan yararlanma fırsatı tanınması gerektiğine inanıyoruz. Kısacası, "Ben de başkalarıyla aynı haklara sahip olmak amacıyla, yükümlülüklerini yerine getiren bir kişi olmak istiyorum," diyen herkese fırsat tanımalıyız.

Ülkemiz için en uygunu, o tarihte çok az yurttaşın, mümkünse hiç kimsenin ev kirası vermemesidir.

Bazıları bu tür bir devrimci yasanın —samimi olarak söyleyeyim, bu Şehir Reformu Yasası'nın tam olarak devrimci bir yasa olduğuna inanıyorum — mali yanını sorgulayabilir.1970'lere doğru ilerlemenin verdiği bakış açısıyla, eğer tasarladığımız kalkınma hızına ulaşırsak, bu yasanın mali yükü, bizim gibi bir ülke için

yoktur. Ekonomik kalkınmaya ilişkin planlarımızı yerine getirebilirsek, 1970'den itibaren artık toplanmayacak olan yetmiş ya da seksen milyon peso hiçbir anlam ifadeetmez. Ekonomimizdeulaşacağımız kalkınma, çok daha büyük rakamları, bununla kıyaslanamayacak kadar büyük rakamları temsil edecektir.(ALKIŞLAR)

Devrimcileri devrimci olmayanlardan ayıran birşey var: devrimcilerin geleceğe bakışları, büyük amaçlara ve ulaşılması gereken büyük hedeflere yönelik tutumları. Diyebilirim ki, savaşmayan, halkına ve onun gücüne, halkına ve onun dev mücadele gücüne güven duymayanlar asla devrimci olamaz! (DİNLEYİCİLER BAĞIRIR: " AĞACI SALLA, FİDEL! HÂLÂ BİRKAÇ ÇÜRÜK PORTAKAL VAR ")

Birkaç tane kaldı, birkaç tane kaldı. Fakat " çürük portakallar "ı teşhis edebilmeliyiz.

(SEYİRCİLERDEN BİR YORUM)

İşsiz olduğunu kim söylüyor ?

Diyorum ki, bu kişinin engel ve zorluklar karşısındaki tutumu, çabaya yönelik tutumu, devrimin hararetini tahmin etmede bir ölçüt görevini görür.İyimser, devrimci tutum; eleştirileri hesap edenlerce, yaşama karşı tutumları tamamen metafizik olanlarca, toplayıp çıkaranlar ama yanlış toplam —irade gücünün, cesaretin ve kararlılığın toplamı; insanlık tarihinin büyük görevlerini üstlenirken (ve yerine getirirken) her zaman taşıyacağı ahlaki etmenlerin toplamı— bulanlarca tehdit edilemez kuşkusuz.

En az çabaya kendilerini mahkûm edenler her zaman çirkin, yılgın olacaklar. Büyük görevlerden, büyük projeler ve büyük amaçlardan sözedilirken; halka birşeyler vermekten sözedilirken, bu yürekleri zayıf adamlar halka asla küçük avantajlar, küçük başarılardan başka birşey veremeyecekler. Dev örgütlenme görevinin gerektirdiklerini, Devrim çalışmasının talep ettiği dev itkiyi, yerine getiren insanları kavrayamadıklarından dolayı korkarlar. Bu küçük adamlar bize, geçmişte sömürü ve tiranlık sistemini devirerek

olağanüstü güç amaca ulaşmayı gerektiren mücadeleyle yüz yüze kalınca, bunun olanaksız ve yalnızca maceracılarca çılgınların düşü olduğunu söyleyenleri anımsatmaktadır.

Büyük görevlerle karşı karşıya kalınca kararsız kalan bazı kişiler vardır ve kararsızlar arasında ilk oportünistleri buluruz. Halkın çabasıyla, gelecek yıllarda göstermek zorunda olduğumuz çabayla birlikte, bu halkın, gücü ve teriyle, 1970'de kira ödemelerini durdurma işinde mali kayıplarla karşılaştırılamayacak kadar üstün zenginlikler yaratma gücünde olduğundan zerre kadar kuşku duymuyoruz. Diğer ölçütle yaklaşsaydık, asla kira indirimi sağlayamazdık, ama Devrim'in ilk işlerinden biri kiraları indirmek oldu — birçok durumda neredeyse yüzde elli oranında. Eski sistem altında varolan endişe, acı ve güvensizlik duygusuna herkes aşinadır: küçük bir ev ya da küçük bir daire için— birçok durumda kazanılan ücretin yarısı kadar — kira ödemenin eziyeti. Herkes ortak düşü anımsıyor: bir gün kendi evine sahip olmak. Hepimiz, sabun ya da gazete satmak amacıyla her ay küçük bir ev çekilişi yapan ticari firmaları anımsarız. Ve ister köyde ister kentte çok sayıda insan nasıl da o sabun kuponlarını, bir ev kazanacak kadar şanslı olacağı — bin kişiden biri ya da milyonda biri— umuduyla biriktirdi.

Bir "maliyeci ", bir su katılmamış ekonomist, bir devrimler metafizikçisi, " Dikkat ! Kiralar bir kuruş bile indirilmemeli. Mali açıdan, ekonomik açıdan düşün, sözkonusu peso'ları düşün..." derdi. Böyle insanların kafalarında "dolar işaretleri " vardır ve halkını da yüreğinde ve aklında " dolar işaretleri " olmasını isterler. Fakat yüreklerinden ve akıllarından "dolar işaretleri"ni silmiş bir halk istiyorsak, kendi akıllarından "dolar işaretleri"ni silmiş adamlarımız olmalı. Bunlar "Hayır !" deyip hesapları toplayacaklar. O zaman onlara soracağız :

Hangi nedenle halktan devrim yapmasını istiyorsunuz ? Kazara, yalnızca metafizik nedenlerle mi ? Hangi nedenle halktan Devrim için mücadele etmesini hatta savunurken ölmesini istiyorsunuz ?

Halkın bütün bunlara inanmasını, basit *a priori* inananlar olmasını bekleyebilir miydik? Yoksa ilk ağızda, Devrim'in halkın yanında olduğunu, Devrim'in zenginlerin çıkarlarına karşı olduğunu, Devrim'in halkın çıkarları uğruna ayrıcalıklı azınlıkların çıkarlarını hiç duraksamadan feda ettiğini göstermek mi gerekliydi ? Bu tür insanlar tek bir devrimci yasa bile yapamazlardı. Bu ilkeler adına çiftçilerden kira almaya devam edilmesini önerirlerdi; aynı ilkeler adına çiftçilere verilen kredi faizlerini almayı sürdürürlerdi; hastane ve tedavi masraflarını alırlardı; okul ücretlerini alırlardı: şimdi tamamen parasız okullar için para alırlardı, hepsi de metafizik yaşam kavrayışı adına. Bir halkın ilerlemesi için, bir halkın inşa etmesi için, bir halkın kalkınabilmesi için ana etmen, temel etmen olan halkm coşkusuna, kitlelerin coşkusuna asla sahip olamazlardı onlar. Ve halkın yanında olan bu coşku, Devrim'e verilen bu destek, metafizikçilerin toplama ve çıkarmalarından kıyas kabul etmeyecek derecede üstün hesaplarla ölçülebilecek bir şeydir.

Kuşku yok ki Devrim, halka, gereksinimi olan her şeyi veremezdi: Halka, Devrim'in vermek zorunda olmadığı şeyler verilemezdi. Fakat Devrim halka verebileceği her şeyi verdi; Devrim halka vermek zorunda olduğu her şeyi vermeye çalıştı. Her şeyin ötesinde, halk arasında güven ve geleceğe ilişkin bir güvenlik duygusu yaratmaya çalıştı.

Biz sosyalizm adına konuştuk, biz komünizm adına konuştuk, fakat sosyalist bilinci ve çok daha az komünist bilinci asla bir dükkâncı mantığıyla yaratmayacağız.

Sosyalist bilinci, komünist bilinci asla kadınlarla erkeklerimizin akıllarında ve yüreklerinde " dolar işaretleri " ile yaratmayacağız. Ve kendimize ülkenin her köşesinde —şehirlerde ve kırsal alanlarda, en ücra dağlarda —halkın tavrının nedenini, Devrim'e kararlı destek vermesinin nedenini sorarsak, bunun, Devrim'in halk arasında güven ve bir güvenlik duygusu yarattığından dolayı olduğunu görürüz. Devrim, her şeyin çalışma ve mücadeleyle ba-

şarılabileceği inancını yaratmıştır.

Elbette Devrim halkın tüm maddi gereksinimlerini karşılamadı. Hayır. Fakat bu halkın ahlâki gereksinimlerinin büyük bir kısmı Devrim tarafından yerine getirildi.

Hesaplanamaz ya da sayılamaz bir şey : ahlâki yararlar

Birçok insan kitleler arasında neden böyle bir coşkunun olduğunu, her yerde neden böyle tepkiler olduğunu merak ediyor. Ve matematik olarak hesaplanamaz, çarpma ve bölmeyle, toplama ve çıkarmayla hesaplanamaz bir şey var —Devrim'in halk için ifade ettiği ahlâki yararlar; sözcüğün tam anlamıyla kendini ilk kez insan gibi hissetmenin bu ülkedeki her kadın ve erkek için ifade ettiği anlam olan; bir şey olmak amacıyla hiçbir şey olmayı bırakmanın bu ülkedeki milyonlarca kadın ve erkek için ifade ettiği anlam anlam olan yararlar. Çünkü bir avuç insanın her şey, milyonların hiçbir şey olduğu eski toplumda, milyonlarca insanın hiçbir değeri yoktu.

Hastalık, ölüm, işsizlik, yoksulluk karşısında aile için bir umut var mıydı? Yoktu ! Biri hastalandığı zaman, aileye ne olurdu ? Sekiz - on çocuklu bir çiftçi hasta olup yatağa düştüğünde, aileye ne olurdu ? Ölünce karısına ve çocuklarına ne olurdu ? İşsiz kalınca karısına ve çocuklarına ne olurdu ? Bir evi varsa ama ay sonunda parası kalmazsa, ev eşyalarına ne olurdu ? Akrabalarına ne olurdu ? Çocuklarının daha iyi bir yaşam sürmesi için umudu var mıydı ? Yoktu ! Okuma yazmayı öğrenme umudu var mıydı ? Yoktu ! Çocuklarının altıncı sınıfa gelme umudu var mıydı ? Sözkonusu değil ! (ALKIŞLAR) Oysa bugün ülkenin hiçbir yerinde, " bu şunu okuyacak, diğeri şunu okuyacak, " derken doyum ve güven hissetmeyen tek bir baba, tek bir anne bulamazsınız. Ve bunu mutlak bir güvenle söylerler.

Ölüm, kaza, hastalık karşısında, herhangi bir şey konusunda kendini güvenlik içinde hissetmeyen tek bir aile, tek bir çiftçi, tek

bir işçi, tek bir sıradan insan yoktur ülkemizde. Ve bütün bunlar da yurttaşlarımızda kendi değerlerinin farkına varmalarını yaratıyor. Bunlar, onlarda kendi onur duygularını yaratıyor.

Bugün ülkemizin kırsal alanlarında artık *machete*'leri [bir tür bıçak- ç.n.] ve büyük atlarıyla kır korucularını göremezsiniz. Hayır ! Artık kimse , otoritenin simgesi olan silah taşımaz. Hayır ! Artık kırda, iktidarı ayrı bir şey olarak, otoriteyi ayrı bir şey olarak, Devlet'i ayrı bir şey olarak gören tek bir kadın ya da erkek göremezsiniz. Çünkü bu gün bu kadın ve erkeklerin kendisi otoritedir. Ellerinde silahları olan insanlardır —kır korucularınınkinden daha çok ve daha iyi silahlar ! Bugün onların kendisi iktidardır.Ama yalnızca sözcüklerde ya da teoride değil, gerçekte, hayatta. Orada, yaşı ne olursa olsun taburunda ya da bölüğünde silahı olmayan tek bir çiftçi yoktur. Orada kendi haklarını savunma , Devrimi savunma araçlarına sahip olmayan tek bir çiftçi yoktur. Ve bu da, sayılarla ölçülemeyen ahlâki bir direnme gücü yarattı. Bunlar halkın her görevi gerçekleştirmek için, Devrim'in her tür çağrısına yanıt vermek için harekete geçmesini sağladı.

Bu, insanların nasıl vicdanıyla hareket edebildiğini, ahlâki etmenlere tepki gösterme gücünde olduğunu gösterir. Halk birçok maddi yarar sağladı, ama büyük ahlâki yararlar da edindi. Eminim ki bu ülkenin basit insanlarına, "Devrim'e en çok neden dolayı minnettarsın? Düşük kirandan dolayı mı? Düzenli işinden dolayı mı? Devrim'e en çok neden dolayı minnettarsın — maddi yararlardan dolayı mı, yoksa manevi yararlardan dolayı mı? " diye sorulsa, eminim ki, birçoğu, belki büyük bir çoğunluğu, "Devrime en çok minnettar olduğum ve Devrim için ölme isteğime neden olan şey, Devrim'den bu yana kendimi insan gibi hissetmemdir. Halkımın arasında bir değerim olduğunu, ülkemde bir kişi olduğumu hissediyorum. Geçmişte hiç hissetmediğim şeyleri hissediyorum, " diyeceklerdir.

Ve biz halkımızın bu toplumsal değer duygularını teşvik etmek

zorundayız. Maddi gereksinimlerini karşılama çabası yanında, halktaki bu ahlâki etmenleri de teşvik etmek zorundayız.

Bir Devrim yapıyoruz, fakat Devrim'e giden yolun daha ortasındayız. Bu Devrim'in ilk gününden bu yana hayli yol katettik. İnsanlar, geçmişte bağlı oldukları şeylere ya da geleceğe bakışlarına bağlı olarak devrimciler ve gericiler diye ikiye bölündü. Ve halk ilerlemeyi sürdürdü, bilinçlenmeyi sürdürdü, siyasal düzeylerini yükseltmeyi sürdürdü.

Gerici düşüncelere karşı zorlu mücadeleler verilmek zorundaydı.Ve o aşamadan bu yana ileriye doğru gidiyoruz.

Dünün ideolojik fikirleri bugün o kadar ileri olmayabilir

Fakat şimdi önümüzde yeni aşamalar var. Ve bir kez daha gerici düşünceleri yolumuzun üzerinde buluyoruz, on yıl önce devrimci, genç de bugünün tamamen gerici olabilen düşünceleri. Dünün ideolojik fikirleri bugünün ideolojik fikirleriyle karşılaştığında yeterince ileri olmayabilir.Bugün onları ardımızda bıraktık, kovadaki damlalarla yetinmiyoruz, yarım bir Devrim ile yetinmiyoruz; halka inanıyoruz, insana inanıyoruz.

Ve Devrim'in yaptığı bu şeyler, ev yapımına, tıbbi hizmetlere ilişkin, halka verilen — ödeme yapma gereği olmadan, kafalarda "dolar işaretleri" ve cüzdanlarda faturalar olmadan — her şeye ilişkin bu düşünceler, halkta yavaş yavaş daha ileri bir toplumsal bilinç yaratma eğiliminde, halkta farklı mülkiyet değerleri, maddi eşyalara farklı bir bakış, insan çalışmasına farklı bir bakış yaratma eğiliminde.

Ütopyaya inanmıyoruz. Bunun bir gecede yapılabileceğine inanmıyoruz. Bu bilincin yalnızca birkaç yılda gelişebileceğine inanmıyoruz, fakat bu yönde mücadeleye durmaksızın devam etmezsek, bu yolda durmadan ilerlemezsek asla yaratılamayacağına inanıyoruz.

Kendimize devrimci demek istiyoruz, fakat " devrimci " terimi

gitgide daha çok şey içeriyor; her gün yeni şeyler alıyor içine. Devrimci kavramına da diyalektik uygulanmalı. Daha iyi bir toplumu ısrarla ve içtenlikle amaç edinmezsek, kendimize devrimci diyemeyiz.

Her şeyin geçmişten çok daha üstün yapıldığı konusunda en küçük bir kuşkumuz yok. Geliştirilen tüm olanakların, halkın elde ettiği tüm hakların, sağlanan tüm yararların geçmişte varolanlara oranla üstün olduklarından kuşku duymuyoruz. Fakat tatmin olamayız. Kuşkusuz halkın dayanışma duygularına, cömertlik duygularına hitap etmek çok daha kolaydır ve açıktır ki, birçok şey hâlâ parayla çözülebilir. Açıktır ki şimdi bile bir fabrika, para teklif ederek başka bir fabrikadan işçileri "çaldı". Yüksek ücretlerle bir iş merkezi başka bir merkezin işçilerini cezbedebilir, bu da tamamen korsanca bir eylemdir.

İddia ettikleri gibi sorunların gerçekliği içinde, birçok kadın ve erkek çeşitli nedenlerle — ekonomik, toplumsal ya da bilinç eksikliğinden — hâlâ kendileri için daha çok şey alma fırsatını reddedemiyorlar. Fakat sorunları bireysel bencilliğe hitap ederek, toplumu unutup bireyci çabaya hitap ederek çözmeyi isteyenler, halkta tamamen sosyalist bir ruh, tamamen komünist bir ruh yaratma olanaklarına karşı, dünyadaki en iyi niyetlerle esinlenmesine karşın gerici bir tarzda, el altından hareket ediyor. Uyum içinde yaşayan ve çalışan insanların, toplumun tek tek her üyesine, kendi kaynaklarıyla, tek başına bir yolda edinebileceğinden çok daha fazla şey verebileceği bir yaşam biçimi olanağı bilincini yaratma çabasına karşı el altından mücadele ediyorlar.

Bireyci eğilimlere karşı savaşmaktan asla vazgeçmeyeceğiz

Başkalarının bencilliğine muhabbet tellallığı yapanlar her zaman vardır. Fakat kendilerine devrimci diyenler böyle bireyci eğilimlere karşı savaşmayı asla gevşetmemeliler. Ulusumuzun kadın ve erkeklerinin cömertlik ve dayanışmasını her zaman teşvik etme-

liyiz.

Her Kübalıda potansiyel bir "Sanço Panço"luk olduğuna inananlar, Devrim'in bize öğrettiği dersi unutuyorlar: Halkın arasında " Pançolar"dan çok daha fazla "Donkişotlar" vardır. Devrim'in bize halkımız hakkında öğrettiklerini unutuyorlar.

Ve geçmişte halka inanmayanlardan, onlara güvenmeyenlerden bugün halka inanmalarını ya da gelecekte inanmaya başlamalarını nasıl bekleyebiliriz? Dünya halklarının ahlâki erdemlerine güven duymayanlar, asla lider olamazlar, asla halka öncülük yapamazlar. Çünkü insan salt ekmekle yaşamaz.

Geçmişte bizim için zor ve tehlikeli anları düşündüğümüzde, halkın tavrını da anımsamalıyız. Bu tür durumlarda halkın vazgeçmektense ölmeye hazır olduğu açıktı. Yenilmeden önce ölmek! Vazgeçmektense ölme isteği ise, bir insanın salt biyolojik güdülerle motive edilmediğini; bir insanın basit "hayvani arzular"dan daha yüksek bir şeyle motive edildiğini gösterir.

Ve insanın insandan çok hayvan olduğunu düşünenler, Küba tarihinin her döneminde bize bir insanın gerçekten ne olduğunu öğretenlerin anısına saldırıyorlar. 1868 Savaşı'nda —yüzüncü yıldönümünü yakında kutlayacağız— onbinlerce Kübalının savaş alanına gittiği dönemden itibaren ülkesi için savaşan sayısız kahramanın anısına saldırıyorlar. Bu ülke için yaşamlarını vermiş birçok devrimci savaşçının anısına saldırıyorlar. (UZUN SÜRELİ ALKIŞLAR)

Kendi devrimci mücadelemizin zor günlerinde (bizzat yaşadığımız için en iyi bildiğimiz zamanlar) savaşanları düşünün; bu zor günler sırasında yaşamlarını tehlikeye atan, şehirdeki insanları, acımasızca eziyet görmüşlerdi; dağdakileri düşünün, terli ve aç, giysileri paçavraya dönmüş, ağır yüklerinin altında ezilmiş, savaşmak ve ölmek için günlerce, aylarca, yıllarca yürüyen. Onları harekete geçiren neydi? Mücadelelerinin arkasında kazara "hayvani arzular" mı vardı? Bencil güdülerle mi motive edilmişlerdi? Yoksa

bu gücün, bu yandaş bulma yeteneğinin, günü geldiğinde tüm bir halkı ayağa kaldırabilme gücündeki bu niteliğin arkasında bir düşünce, bir dava, ahlâki bir etnen mi yatıyordu?

Ve bize savaşı nasıl kazandığımız sorulunca,Ignacio Agramonte gibi yanıt verebiliriz: gururla, onurla, moralle! (UZUN SÜRELİ ALKIŞLAR)

Ve bu etmenler, bugün halkımızı tüm bir ulus olarak harekete geçiren etmenlerdir. Bizim bugünün savaşlarını kazanmamızı ve yarının amaçlarına ulaşmamızı sağlayacaklar.

Hesapçılar, asla hesaba katmadıkları bu etmenlerin kendi rakamlarından daha fazla güce sahip olduğunu görecekler.Hesapçılar — ve iyi niyetle davrananları da var, davranmayanları da — bir gün bu gerçekliği kavramak zorundalar, çünkü halkımız yürüyor, halkımız ilerliyor.

Her hedefe ne şimdi ne de yarın ulaşamayabiliriz, fakat emperyalist düşmanın üstümüze saldığı güçlükler karşısında bile; az gelişmişliğin bize miras bıraktığı (ülkemizde varolan yaygın okuma-yazma bilmeme ve büyük cahillik gibi) güçlükler karşısında bile; zıt koşullar, düşmanımızdan ya da doğadan kaynaklanan terslikler karşısında bile halkımızın üretme gücünde olduğunu rakamların tam olarak göstereceği zamana giderek yaklaşıyoruz.

Sözgelimi bu yıl baharda beklenmedik bir kasırga —çok ender görülen bir olgu— ülkenin batı illerindeki bütün ilk ürünleri tamamen mahvetti. Üç yıl önce bu sıralarda bir kasırga Oriente'de büyük insan kaybı ve dev maddi zarara yol açtı. Hepimiz bunu çok iyi anımsıyoruz. Halen başka bir kasırga, Flora kasırgasının (1963) yolunu izliyor, ülkemizin doğu bölgesine doğru ilerliyor. Otuzaltı saat içinde başka bir doğal afetin darbesini hissedip hissetmeyeceğimizden emin değiliz.

Doğanın bize dayattığı terslikler bunlar. Kasırga olasılığını hesaba katmadan plan yapılmadı. Yılda bir, iki, hattâ üç kasırgayı hesaba katarak planlarımızı yapmalıyız. Yalnızca öngörülen etmenle-

ri değil, öngörülemeyenleri de hesaba katmayı öğrenmeliyiz. Kahve hasadı yapılırken, çok sayıda yol ve hidrolik projeleri inşa edilirken bir kasırga doğu illerini tarumar etseydi, bu çok büyük bir şanssızlık olurdu ve ağır kayıplar verirdik. Başka bir "Flora"nın Oriente'den geçmesi gerçekten vahim bir şey olur, ama bu kez kurbanların sayı olarak daha az olacağından eminiz. 1963'te yapılan büyük yer değiştirmeden dolayı birçok yaşamın kurtarılmasına karşın, bu kez taşkın sularının ulaşabileceği tüm yerlerden herkes saatler öncesinden tahliye edilecek. Bu kez maddi zarar da çok daha az olacak, fakat böyle doğal afetleri dikkate almayı öğrenmek zorundayız. Kasırgalar, özellikle yirmi otuz yıldır bir kasırganın yaşanmadığı Oriente'ye saldırıyor gibi görünüyor. "Flora" bu bölgeden 1963'te geçti; 1964'te "Cleo" vardı ve şimdi 1966'da başka bir kasırga bu bölgeye doğru ilerliyor.

Yalnızca emperyalistlerle değil kasırgalarla da savaşmalıyız.

Cesaretimizin kırıldığı anlamına mı geliyor bu? ("Hayır" ÇIĞLIKLARI) Oriente'deki planlarımızı geliştirmeyi durduracağımız anlamına mı geliyor? (SESLER "HAYIR" YANITINI VERİR) Hayır! Kasırga yarın buraya gelse, öbür gün her şeye yeniden başlarız! (ALKIŞLAR)

Ve hepsi de bu kadar değil. Bu kasırgaların yıllar boyu bizi rahatsız ettiğini bildiğimiz için, bir, iki, hatta üç kasırga olsa bile gereksinimlerimizi karşılamak için üretmek üzere çalışmak zorundayız. Bu hedef için çalışıyoruz. Kırsal bölge, böyle bir olay hiç olmamış gibi kalmalı.

Sözgelimi, kasırgaların muz plantasyonlarını biçtiğini biliyoruz. "Flora" Oriente'deki yüzlerce *caballeria'sı* mahvetti, fakat yeniden ekildiler. Şimdi, "Flora"nın bize saldırdığı zaman varolanın iki katı fazlasına sahibiz. Fakat bir kasırga Oriente'ye hücum eder ve muz plantasyonlarını yerle bir ederse ve başka bir tanesi Havana'dan geçip aynı şeyleri yaparsa, o halde Oriente'de, Camagü-

cy'de, Las Villas'ta, Matanzas'ta, Havana'da ve Pinar del Rio'da muz plantasyonlarımız olmalı.

Yumru sebzeler, narenciye ve diğer temel plantasyonlar bütün illerde olmalı. Geçen Haziran'daki kasırga Isle of Pines'daki greyfurtun yüzde doksanını mahvetti ve Havana eyaletinde, Pinar del Rio'nun doğu kısmında ya da Matanzas'ın batı kısmında tek bir mango ya da avokado bırakmadı.

Bu durum yalnızca iç tüketim için değil, dışsatımımız için de bir güçlük yaratıyor, çünkü bir yıl dış pazarımıza mal sunup bir sonraki yıl sunamazsak, güvenilmez bir arz kaynağı olarak görülebiliriz.

Bu yüzden aynı politika narenciye plantasyonlarımızda da geçerli olmalı. Tüm eyaletlerimizde olmalı ve yalnızca kendi gereksinimlerimizi karşılayacak değil, dış taahhütlerimizi yerine getirecek ve rezerv oluşturacak bir sayıya ulaşmalı! Rezervler önemlidir.

Bizi büyük görevler bekliyor, ama sizi temin ederim ki bu görevler için coşku var. Size güvence veririm, çünkü gördüm: Bütün ülkede bu görevler için dev bir coşkuyla karşılaştım. Ve bizim tavrımız da böyle olmalı. Sizinki kadar bizim tavrımız da.

Birinin "bilmiyorum", dediğini duyduğunuz an, ona kuşkuyla bakın. Birinin "yapamam", dediğini duyduğunuz an, ona kuşkuyla bakın. Birinin "bu çok fazla", dediğini duyduğunuz an, ona ihtiyatla yaklaşın: Çünkü hepimiz, "evet, bunu yapabiliriz! Ve neyi bilmiyorsak öğreniriz! Bizim için hiçbir şeyin çok fazla olmadığını söylemeliyiz" demek zorundayız.

Deneyimlerimiz göstermişti r ki, ne zaman çok fazla şey yaptığımızı düşünürsek, hâlâ biraz daha şey yapabiliriz. Birçok geçmiş deneyim, "bu uzak", dediğimiz zaman, gerçekliğin çok daha ileri gidebileceğimizi kanıtladığını göstermiştir.

Ve bu tek devrimci tavırdır. Ve devrimci, karakteri nedeniyle, olayları etkiler. Devrimci olmayan, istifa eden, konformist, yılgın

on ya da onbeş yıl için ileri planlar yapar. Fakat herkes onun gibi değildir.

Üç yılda gerçekleşebilecekse neden on yıl olsun ki? Üç yıl içinde birçok, birçok sorunu çözebileceksek, neden on yılı alalım? Doğru tavır budur: Engellere karşı, yapılması gereken görevlere karşı savaşçı bir tavır, meydan okuyan bir tavır.

Ve bu insan tipi her yerde ortaya çıkıyor. Yoldaşlarımızın bazılarının kadro seçme konusunda büyük yeteneği var. Çoğunluğunu sorunları ele alıp çözme konusunda sınırsız kararlılığı olan asla hareketsiz kalmayan genç insanların oluşturduğu, "küçük kadrolar" diye adlandırılan gruplarla şimdiden karşılaşıyoruz. Ve bu insan tipini desteklemek zorundayız.

Bazen iyi, nazik, dürüst ve kimseyi incitmek istemeyen insanlarla karşılaşıyoruz! Yani.. Bunun yanlış olduğunu söylemiyorum, insan zalim olmamalı: Bir yönetici, sorumluluk sahibi bir insan zalim olmamalı. Kuşkusuz birini incitmenin acı olduğunu düşünmeli. Buna katılıyorum! Tek tek kişiler için üzüntü duymalıyız, fakat halk için daha fazla üzüntü duymalıyız! Halk için daha da fazla üzüntü duymalıyız! Ne yapılmalı? Kimse birinin işini elinden almak istemez; bu acı bir şeydir. Bir insana, "iyi çalışmıyorsun, yerini başkası almalı" demek zorunda olmaktan daha acı ya da hoş olmayan bir şey daha olamaz.

Çok az insan doğruyu kavrıyor, çok az insan. Her on kişiden birinin, "bu doğru" dediğini duyabilirsiniz.

Devrim'in görevi: Layık olanları desteklemek

Bir insanın özeleştiri ruhunu koruması ve yanlış şeyler yaptığını kavraması ne kadar zordur! Ve genel olarak, kötü çalışan insanların, yanlış yaptıklarını gerçekten düşündükleri zaman bile işten alınması gereklidir. Bu acı. Yaşanması gereken utançla karşı karşıya kaldığımızda isteksizliğimizi nasıl yeneceğimizi bilmiyorsak, biz devrimci değiliz, çünkü özünde bu korkakça bir tavırdır. Biri-

ne, "düzgün çalışmıyorsun, yerine birini almak gerekecek", demek zorunda kalmak acıdır. Ama bu kesinlikle gereklidir. Yoldaşlar, tüm iyi çalışanları desteklemek Devrim'in görevidir. Tüm iyi çalışanları desteklemek derken, herkesin işinden atılmasını kastetmiyorum, çünkü her zaman yirmi kişi "bu iyi değil," diyecektir. Ve çoğu zaman, kimsenin iyi olmadığını söyleyen kişi, en az yararlı olandır. Uzlaşmamalıyız, fakat yapılan işi değerlendirecek ve bu militan, saldırgan, dinamik politikayı ileri taşıyacak yetenekli kadroları, yorulmaz, usanmaz, her zaman, gündüz ya da gece sorunları çözmeye hazır ve istekli insanları seçecek sağduyuya sahip olmalıyız.

Ve şansımız var ki, şimdiden bu tür çok sayıda yoldaş var; ciddi, sorumluluk sahibi, düzenli işçiler. Ah, fakat bu politikayı ülkenin en ücra köşesine dek, en yetenekli olanı destekleyerek taşımalıyız! Toplum, en yeteneklinin tüm görevlerin başına yerleştirilmesini gereksinir. Toplumun gereksinimi olan budur ve Devrim'in gereksinimi olan budur —böylece bu ruha yanıt verebilirler, böylece bu itkiye yanıt verebilirler. Çünkü bu şey her gün büyüyor, her gün daha güçlü oluyor, her gün daha bir devleşiyor. Yorulmuş olanlar bu ritmi izleyemezler; coşkudan yoksun olanlar, kayıtsız ve korkak olanlar bu hızı izleyemezler. Devrim önemli oranda acıya neden oldu. "Yıpranmış" denebilecek insanlar var. Bazıları, "bu kendini tüketti", der; bir diğeri, "bu bozuldu", yorumunu yapar ve yeteneklerini tüketmiş olan başkaları da var. İyi, Devrim herhangi birini emekliye sevkedebilir, dahası, Devrim yorgun bir devrimciye cömert bir emeklilik sunabilir; devrimci gibi davranmaya çalışan yorgun bir insandansa, emekli bir devrimci daha iyidir. (ALKIŞLAR)

Ve doğrusu şu ki, bu konuda çok net olmalıyız. Bir kişi yorulmuşsa, bırakın emekli olsun; ama onun bir fren, bir engel, bir mani olmasına izin verilmemelidir. Yapılması gereken çok şey var ve bu iş de devrimcilere düşüyor. Dün bir devrimci olmak yetmez, bu-

gün de nasıl devrimci olunacağını, yarın nasıl devrimci olunacağını bilmek zorundayız. Ve yalnızca engel olmamakla da devrimci olmak mümkündür.

Yeni kadroların ortaya çıkmasına izin verin; yeni kuşaklara yer açın. En yetenekli olanı destekleyin; kimsenin ünvanlara, sorumlu işlere yapışmasına izin vermeyin, çünkü bunun insanlara çok pahalıya patladığı her zaman kanıtlanmıştır. Yeni kuşakların gelmesine izin verin, bizden daha iyiler; yeni kuşakların gelmesine izin verin, bizden daha istekliler ve onlara öncü görevleri memnuniyetle devredeceğiz; fakat asla yapmayacağımız şey, devrimci olmaktan vazgeçmektir; asla yarım bir Devrim ile yetinmeyeceğiz; asla en azla tatmin olmayacağız, fakat her zaman en fazlayı talep edeceğiz; asla yolun yarısında durmayacağız.

İnanıyoruz ki, kendimize devrimci deme hakkımız var, fakat ileriye doğru yürüyüşü bıraktığımız gün bu hakkımız olmayacak.

Konformistler en azla yetinebilir; biz en çoğu arıyoruz. Devrim ileriye gidiyor; fakat daha yeni başladı. Devrim çalışması daha yeni başladı. Fakat halkımız kendine devrimci deme tarihsel hakkına sahip olacak. Tarih onlara bu hakkı verecek, çünkü en azla yetinmeyip en çok için savaşacaklar. Olası olabilen en ileriye dek ilerlemek için savaşacaklar. Bundan kesinlikle eminiz.

Fakat halka duyduğumuz güven bugün; halkın yapabileceklerinin kanıtlanmasından daha fazla bir şey olduğu, yanlış olmadıklarının kanıtlanmasından daha fazla bir şey olduğu bugün ortaya çıkmadı. Bunların olmasından önce, bunun gibi bir mitingin —ve Devrim Meydanı'nda yapılan diğerleri gibi— yapılmasından önce de halka inanıyorduk. Ve halkımızdan her şeyi isteyebileceğimizi biliyoruz. Biliyoruz ki, halkımız, bir halkın gidebileceği kadar uzağa gidecek ve bir halkın olabileceği kadar devrimcidir. Halkımız kendi Devrimini; bizim de Devrim'imiz, bizim Devrim'imiz, yolumuz olan kendi Devrim'ini yapacak. Bu demek değil ki, başkalarının deneyimlerini küçümsüyoruz, başka halkların erdemlerine ilti-

fat etmiyoruz. Fakat sahip olduğumuz şeyler ve yapmak zorunda olduklarımız konusunda derin bir inancımız var. Ve yapılması gereken tek devrimci şey, Devrim'imimizi yapmaktır. (ALKIŞLAR)

Köle ruhlar, ehlileştirilmiş ruhlar var. "Devrim'imizi yapın", dediğimizde, küskün olan insanlar var. Halk bizim Devrim'imizi yapacak dediğimizde küskün olan insanlar var. Bunu bir tür günah, kutsal şeylere bir tür Marksist-Leninist saygısızlık olarak görüyorlar.

Fakat biz böyle ince tartışmalarla zaman yitirmeyeceğiz, çünkü biz Devrim'imizi yapıyoruz, çünkü evrensel tarihin bir yasası bu ve bizim tarihimizin de yasası.

Devrim'imizi yapmamızı istemeyenler tüm sahte devrimcilerin ya da karşı-devrimcilerin ya da gericilerin yazgısını paylaşacaklar. Çünkü bu itaatkâr, köle, ehlileştirilmiş ruhlar, karşı-devrimcilerin yaptığı aynı Devrim eleştirilerini yapmak üzere biraraya geliyor. Devrime karşı, karşı-devrimcilerin kullandığı aynı savları kullanıyorlar. Roma'da bir özdeyiş vardır: Capitol'den Tarpeian Kayası'na yalnızca tek bir adım var. Kuşkusuz Tarpeian Kayası'na gereksinimimiz yok, çünkü azıcık bir su bile bu çöplüğü alıp götürebilir. Yani çöplük var —hadi açıkça söyleyelim— fakat sapkınların ve sahte devrimcilerin ve hatta —eğer çok ileri giderlerse— karşı-devrimcilerin aynı yazgısıyla karşılaşacaklar. Biz Marksist-Leninist Devrim'imizi yapacağız! Sosyalist, Komünist Devrim'imizi! Sosyalizme varacağımızı söylemiyoruz, fakat tam tersine sosyalizm yoluyla komünizme varacağız! (UZUN SÜRELİ ALKIŞLAR) Ve Komünizme Marksizm-Leninizm yoluyla varacağız! Komünizme devrimci ve bilimsel bir gerçeklik yorumuyla varacağız. Komünizme kapitalizm yoluyla varmayacağız, çünkü kimse komünizme, kapitalizmin yolunu izleyerek varamaz. (ALKIŞLAR)

Ne de her zaman en kolay yolu tutacağız. Bazen en güç yolu seçeceğiz. En kolay yolu arayarak, komünizme varma istekleri-

mizden özveride bulunmayacağız. Yeni bir toplumun inşacıları olarak, inşanın zor olduğunu biliyoruz, hele yakın geçmişin enkazı üzerine kurulması gerekiyorsa...

Her tarihsel çalışmanın, her tarihsel yaratı çalışmasının zor olduğunu biliyoruz. Biliyoruz ki, bu dik bir yokuş, yukarıya doğru yürümek güç. Ve zor patikalar boyunca en yüksek doruğa yöneleceğiz; yalnızca her zaman en kolay yolu arayarak değil, çünkü bazen kolay yol insanı başarısızlığa götürür.

Tüm yol boyunca savaşarak ileriye yürüyeceğiz, çünkü savaşmadan hiçbir şey elde edilmez, hiçbir şey yaratılmaz. Büyük çabalar göstererek ileriye yürüyeceğiz, çünkü çaba göstermeden hiçbir amaca varılmaz. Çaba göstererek buraya kadar geldik ve çaba göstererek çok daha ileriye gideceğiz. Ve dünkü gibi enerjiyle, coşkuyla, ateşle, güvenlik içinde, güvenle ulaşacağız; Devrim'in ilk yıllarında olduğu gibi, çünkü dün inancımız vardıysa, bugün inanç için çok daha fazla nedenimiz var. Halkla birlikte, kitlelerle birlikte, onların devrimci öncüsüyle birlikte, öncü partileri ile birlikte, en iyi, en kararlı, en yetenekli, en devrimciyle birlikte ileri gideceğiz. Ve en devrimcinin kim olduğuna karar verme sorunu bize bağlı değil, buna halk karar verecek, her zaman halk. Ve halkın kararı sözcüklere değil işe dayanacak ve halk karar verecek, çünkü yalnızca onlar yargılayabilirler. Yalnızca halk bu adımı atma, bu işi ileriye taşıma yeteneğindedir.

Bugün buraya Teknik Devrimi simgeleyen meşalelerle ve *machete*'lerle geldiniz. Bu *machete*'ler keskinleştirilmeli, çünkü bir sonraki şekerkamışı hasadında birçok kamış kesmek zorunda kalacaklar! Bu *machete*'ler tarlalarımızda bıkmadan usanmadan çalışmak zorundalar.

Bu saatin özünü kusursuzca yorumladınız: Teknoloji ve çalışma; bu anın, bu yılın, bu yılların parolasını belagatla yorumladınız. Yaratıcı çalışmaya dönmeliyiz, çabalarımızı tarlalarımıza çevirmeliyiz. Ve —temel önemde olan bir şey— biz, hepimiz bazen baş-

kente çok fazla bağlı gibi görünüyoruz; bazen başkentin hepimizin üzerinde gereksiz bir etkisi var gibi görünüyor.

Siz, başkentin bayları ve bayanları, bundan önemsiz olduğunuz duygusuna kapılmamalısınız. Siz, başkentin bayları ve bayanları, başkentten olmanın kötü bir şey olduğunu hissetmemelisiniz. Birçoğunuz bu başkentte doğdu, fakat Devrim salt başkentte değil, ülkenin her kısmında doğdu. Bu hükümet salt başkentte değil, ülkenin her kısmında doğdu ve ülke başkentten çok daha fazla şeyi kapsar.

Tarlalarımızda, ovalarımızda, ülkemizin dağlarında olağanüstü bir çaba veriliyor. İçtenlikle inanıyorum ki, biz, çoğumuz, zamanımızın büyük kısmını ülkenin iç kısmında, orada çalışarak harcamalı, ekonomik savaşla, tarımsal savaşla uğraşmalıyız, üretim savaşıyla uğraşmalıyız. (KALABALIK ONA BİR ŞEYLER BAĞIRIR)

- *Machete*'ler sizin için ağır mı? Ne söylediniz?

(KALABALIK YENİDEN BAĞIRIR)

Kotalar çok yüksekse, onları yeniden ele almanın gerekliliğini kabul ediyorum; fakat kotalarda indirim talep eden bir tavır, ekonomik savaşı kazanmaya yardımcı bir tavır değildir. (ALKIŞLAR) Tekrarlıyorum, görevimiz, farklı insanların farklı kapasitelerini dikkate almaktır. Fakat bu yıllar başarı için, üretimi artırmak içindir. Bu yıllar üretkenliği artırmak içindir. Ve hepimiz, kesinlikle hepimiz, üretkenliği artırmak, üretimi artırmak için kendimize söz vermeli, ant içmeliyiz.

Bugünkü çabanın yarısından daha azıyla, şimdiki üretimimizin on katını üreteceğimiz gün gelecek. Ve o gün geldiğinde, doğuşu giderek yaklaştıkça, çabalarımızın semeresi giderek arttıkça, kotalar da giderek düşecektir.

Siz, CDR(*) Yoldaşları, bu anın, büyük kitlelerin üretim çalış-

(*) Devrimi Savunma Komitesi; çocuk felcine karşı kampanya örgütleme, mitingler düzenleme, yerel hükümete parkların ve binaların korunmasında yardımcı olma gibi işleri yapan bir kitle örgütü.

masına katıldığı, onbinlerce kadının farklı yükümlülükler aldığı bu anın tavrını yorumladığınızı söylüyordum. Kadınlar için çok daha kolay olan faaliyetlerin seçilmesini önerdik ve destekledik.

Ülkede kadınların çalıştığı birçok yer var, örneğin halk dükkanları. Kadınlar her yerde her tür faaliyetle uğraşıyorlar. Bu ülkede kadınların işletmediği tek bir devlet kümes hayvanları çiftliği yok. Öyle yapmaya çalışıyoruz ki, kadınların üretime sokulması, erkeklerin üretkenlik eksikliğini gidermek, üretimdeki düşüşü karşılamak için değil, üretimin artırılması için gerçekleşsin. Bu, Kongre'de önerdiğimiz bir şey. Ve bu çabayı kadınların iyi yaptıkları faaliyetlere yöneltmeliyiz ve öyle de yapıyoruz. Kadınların fiziksel olarak, fiilen çalışma gücünde olmadıkları işlerde istihdam edilmelerine her zaman karşı çıktık. Kadınların yapabileceği işler çok fazla ve bu çerçevede plan yapıyoruz.

Halkın ve partinin CDR'ye büyük güveni var

Yalnızca çok sayıda kadını üretime, onlara uygun işlere sokmakla kalmayacak, çok sayıda makinayı da üretime sokacağız. Sorunun çözümünün makina kullanımında yattığım tekrarlıyoruz; yalnızca işçilerin fiziksel kullanımlarında yatmıyor.

Birçok durumda hâlâ insan gücüne dayanmak zorundayız, çünkü yeterli sayıda makinamız yok, ama buna karşın ülkeyi kalkındırmak, tarımı geliştirmek zorundayız, üretimi artırmak zorundayız. Ve bunu yapabilmenin tek yolu insan gücünü artırmaksa, o halde daha fazla insan gücü kullanalım. Gelecekte —yakın gelecekte— makina kullanacağız ve zamanla daha çok makina kullanacağız (ALKIŞLAR) Mekanize olabilecek tüm faaliyetleri mekanize edeceğiz. Hepsinin ötesinde, kırsal kesimde, bir dizi işlemi yavaş yavaş ortadan kaldıracağız.

Bir örnek vereyim. Kırsal bölgedeki işçiler her yıl kırkbeş milyon ton şekerkamışı yüklüyordu. Yerden arabaya dek tek tek sap halinde kaldırıyorlardı; kırkbeş milyon ton şeker kamışını! Ve şe-

san kaldırmaktansa kesmeyi yeğlediklerini söylüyor. Her yıl, şekerkamışı işçilerimiz kırk milyon tonun üzerindeki şekerkamışını elleriyle yüklüyordu, tek tek saplar halinde. Makinalaşmayla bu işin büyük bir kısmı şekerkamışı kaldıraçlarıyla yapılmaya başladı. Çok yakında tek bir sap bile elle toplanmayacak. Bu ne demektir? Şu demektir ki, işçilerimizi her yıl kırkbeş milyon şekerkamışını elle yükleme gibi dev, çok büyük bir işten kurtaracağız.

Bu örnek birçok başka tarla için de geçerli. Makinalaşmayı devreye sokunca, üretkenliği artıracak ve ağır fiziksel çalışmayı önleyeceğiz, anlattığım örnekte olduğu gibi...

Çok Yaşa, Devrimi Savunma Komiteleri!..

Patrio o Muerte! Venceremos! (COŞKULU ALKIŞLAR)

"Komünizm Bencillik Olmadan Zenginleşecektir: Entellektüel Mülkiyet Üzerine" (*)

Bu konuşmasında Fidel, devrim öncesi toplumun mülkiyet fetişiyle Devrim'in mülkiyete karşı tavrını karşılaştırıyor. Özel olarak entellektüel mülkiyeti ele alıyor. Eski toplumda saklanıp satılan her şey, hatta insanlığa yararlı olacak bilgi bile bir mal haline gelirken, sosyalist toplumda, bütün mülkiyet gibi entellektüel mülkiyet de onu paketleyip satışa sunan girişimcinin değil, toplumun malı olmuştur. Hiç kimse patent ya da telif hakları için, ilâhe ya da sayıları bulunlara ya da bir ağacın meyvesini yere dökmek için sopa kullanan ilk adama ödemek zorunda olduğumuz paradan daha fazla ödememelidir. Bu yüzden, Fidel, Kuba'nın teknik bilgisini dünyayla paylaşacağını ve aynı zamanda ABD'nde yayınlanan teknik kitapları hiçbir telif hakkı ödemeden basma konusunda kendini serbest hissettiğini açıklıyor.

(*) "Kahraman Vietnam Yılı"olan 1967'nin 29 Nisan'ında yapılan konuşma.

da kendini serbest hissettiğini açıklıyor.

...Radyo, televizyon, filmler, basın, dergiler; açıktır ki bunları yapabileceğimiz kadar etkince kullanmayı bilmiyoruz, tıpkı eskiden hemen her şeyi yapabileceğmiz kadar etkince kullanmayı bilmediğimiz gibi.

Fakat bereket versin, bu yıllarda öğreniyorduk ve bu yüzden nasıl daha iyi yapacağımızı anlamaya başlıyoruz. Ve halka bilgi sağlama alanında da öğreniyor olduğumuzu ve gelişeceğimizi umuyoruz.

O kadar çok şey var ki! Bu yetersizliklerden birinden söz etmek, daha yakınlarda Oriente dağlarında kanıtlayabileceğimiz bir şeyi akla getiriyor: Bu ülkede varolan tüm yayınevleri içinde, bu yayınevlerinde çalışan tüm işçiler içinde, kullandıkları tüm kağıtlarda, bu ülkede çiftçiler için tek bir kitap bile basılı değil. Ve dağlardaki bir dükkana gidip felsefe üzerine kitaplar buluyorsunuz. Bu demek değil ki felsefe küçümsenmesi gereken bir şey, fakat bu çiftçiler derin felsefi konuları inceleyecek değiller. Onlar tarım kitaplarıyla, mekanizasyon üzerine kitaplarla, bir dizi konu üzerine kitaplarla ilgileniyorlar. Bir gün, bir kitapçının sorumlusuna hangi tür kitapların olduğunu ve hangilerinin satıldığını sordum. Cevap: "Şey, Marx ve Angel'in birçok kitabı var" oldu. "Marx ve Angel mi? Ah, anlıyorum, Marx ve Engels."

Yani siyasal felsefe üzerine kitaplar, her tür kitaplar vardı ve kendimize sorduk: "Bu kitapların burada işi ne?" Ve sorun, bu ülkede çiftçilerimiz için hiçbir kitap basılmadığı kadar basitti: Hattâ öğrencilerimiz için de kitap basılmamıştı.

Şükür ki bu şimdi tamamen geçmişte kalan bir şey ve bir süredir öğrencilerin gereksindiği tüm kitaplar basılıyor, çok sayıda baskı yapan, bol insan kaynağından ve yayın alanında elimizde olan makinalardan tam olarak yararlanan bir Kitap Enstitüsü kuruldu. Ve belki de kağıtlarımızı daha iyi bir biçimde kullanmayı da öğreneceğiz.

Bazen, yalnızca —Marx'ın dediği gibi— güve ve farelerin yıkıcı eleştirilerine sunmak üzere bazı kitapların milyonlarca basımı yapılıyor — çünkü bunlara hiç talep yok ve yalnızca depolanıyorlar.

O halde, insanlığın büyük başarılarının birçoğunun bile kamuya duyurulmadığı, tarımsal teknolojinin temel meselelerinin bile tarım işçilerimizle çiftçilerimize ulaştırılmadığı ve teknik konuların öğrencilerimizin önüne sunulmadığı, ne de öğrencilerin ders kitapları olduğu bir zamanda, bugün halkımızın gerçekleştirdiği birçok şeyin halka duyurulmaması bizi şaşırtır mı?

Entellektüel Mülkiyet

Kuşku yok ki, çözüm kolay değildi. Devrimci olduğunu düşündüğümüz bir karar vermek gerekiyordu. "Entellektüel mülkiyet" diye bilinen bir şey var. Bu mülkiyet konularında gitgide daha deneyimsiz oluyoruz. Eskiden her şey "mülkiyet, mülkiyet, daha fazla mülkiyet" idi. Özel mülkiyetten daha iyi bilinen, daha yaygın, ya da daha kutsal olan başka bir kavram yoktu. Her şey özeldi. Şimdi üstünde durduğunuz toprak bile bir zamanlar çok "özel"di belki de. Evler, toprak, dağlar, gökyüzü, deniz, her şey özeldi — hatta deniz bile, Küba'yı çevreleyen denizler, çünkü bu denizleri birleştiren her kanal özel bir kanaldı.

Neyse, bütün bunlar geçmişte kalmaya başladı. Yeni kuşağımız farklı bir mülkiyet kavramıyla tanışıyor ve bu şeylere genel kullanım eşyaları ve tüm topluma ait eşyalar olarak bakmaya başlıyor. Doğru, havanın özel olduğu söylenemezdi, çünkü kimsenin tüm havayı ele geçirip bir sürahiye koyamayacağı gibi basit bir neden vardı. Mantıklı olsaydı, toprak yağmacılarının toprağı ele geçirmesi gibi aynı biçimde havaya da elkonulurdu. Fakat onların kontrolündeki hava yiyecekten daha iyidir. Hava herkesin kullanımına açıktır, çünkü şişelenemez, ama yiyeceği üreten toprak halkın elinde olmadığı için, yiyecek herkesin kullanımına açık değil-

denilen, çok *sui generis* (eşsiz, emsalsiz -ç.n.) bir şey vardı. Fakat bu soyut bir mülkiyet, diyeceksiniz. Evet, soyut bir mülkiyet. Ve çok tuhaf ama, hava şişelenemez, ne var ki entellektüel mülkiyet gibi bir şey bir tür şişeye konulabilirdi.

Entellektüel mülkiyetle neyi kastediyoruz? Yeterince anlaşılmış bir kavram bu. Fakat kavrama aşina olmayan biri çıkarsa diye, açıklayalım ki, bireylerin ya da bir grup bireyin zekasından kaynaklanan herhangi bir şeyin —sözgelimi bir kitabın; teknik içerikli bir kitabın ya da bir romanın— mülkiyetidir.

Bunu açıklamak istiyorum —çünkü entellektüellerin düşmanlığını kazanmak istemiyorum; ilk olarak çünkü bu hakedilmiş bir düşmanlık olur— bu tür ruhsal mallar üretenlerin onuruna, değerine, hatta yaşamahakkına saygısızlık olarak alınmamalı. Çok iyi. Fakat ne oluyor? Entellektüel mülkler üzerindeki bu mülkiyet hakları — geleneği izleyen, son zamanlara dek dünyada hüküm süren bir sistemi izleyen, tüm kapitalist toplum kavramının etkisini izleyen— bu entellektüel mallar alım— satıma tabidir.

Ve doğal olarak, bazı—genelde birçok— yaratıcı kafalara kötü para ödeniyordu; çoğu açlıkla karşı karşıyaydı. Sözgelimi geçen yüzyılın en büyük romancılarından olan Balzac'ın biyografisini okuyan bir kişi, iyi insanların çektiği yoksulluktan etkilenmelidir. Genel olarak, büyük yaratıcı beyinler, destekleri olmadığı için sürünüyordu. Birçok zeka ürünü, yazarlarının ölümünden yıllar sonra değer kazanıyordu. Daha sonra eserleri ünlenen ve ölümsüzlük kazanan birçok kişi,yaşarken tamamen bir yana bırakılıyordu.

Aklıyla eserler üretenler genel olarak yoksulluk içinde yaşıyordu. Toplumun desteğinden yoksundular ve çoğu zaman entellektüel üretimlerini herhangi bir fiyata satıyorlardı.

Ya biz kendimizi hangi koşullar içinde bulduk? Teknik bilgiden tamamen yoksun, teknoloji ve teknisyenlerden yoksun, azgelişmiş bir ülkeydik; bir milyon yurttaşına okuma yazma öğretme

işini üstlenmeye başlamak zorunda olan bir ülkeydik; teknik okullar, teknolojik enstitüler, ilkokuldan üniversiteye dek her tür okul açmak zorunda olan bir ülkeydik; yoksulluk ve gerikalmışlıktan çıkmak amacıyla onbinlerce, yüzbinlerce kalifiye işçi ve teknisyeni eğitmeyi üstlenmek zorunda olan bir ülkeydik; üstümüze çöken yüzyılların geriliğini silmek zorunda olan bir ülkeydik. Bizimki gibi bir ülke yitirilen tüm zamanı yeniden kazanma görevini önüne koyduğu zaman, halk için daha iyi yaşam koşulları yaratmaya giriştiği zaman, yoksulluk ve gerikalmışlığm üstesinden gelmeye giriştiği zaman, her kuruşu, sınırlı kaynaklarının büyük bir kısmını inşaata, üretim araçları alımına, fabrikalara, donanımlara yatırmak zorundadır. Sayısız yatırımlar yapmak zorunda kalınca da, halkı eğitmekte güçlüklerle karşı karşıya kaldık.

Neden? Çünkü yurttaşlarımız okuma yazmayı öğrendikçe, tüm çocuklar okula gitmeye başlayınca, altıncı sınıfı bitirenlerin sayısı 50 bin hedefini aşıp 60 bin, 70 bin ve 80 bine ulaştıkça, teknik enstitülere ve üniversitelere daha çok öğrenci girdikçe ve gerikalmışlık ve cahilliği yenmeye istekli oldukça, hep artan sayıda kitaba gereksinimimiz oldu. Ve kitaplar çok pahalıydı —ve hâlâ pahalılar.

Bilgi insanlığın mirasıdır

Varolan telif hakkı kavramlarından dolayı, kitaplara yönelik talebi karşılamak için, on milyonlarca peso harcamak zorunda olduğumuzu, çoğu zaman kitaplara çok fazla para ödediğimizi gördük. Fakat pratikte telif hakkının ne olduğuna tam olarak karar vermek çok güçtür; telif hakkı artık yazarlara değil, bu zeka ürünleri için pazarda, genellikle düşük bir fiyat ödeyenlere aitti. Kitaplar üzerinde tekel kuranlar, onları uygun gördükleri herhangi bir fiyata satma hakkına sahipti. Bir karar vermek zorundaydık, gerçekten cüretkâr, ama adil bir karar. Ülkemiz telif haklarına uymamaya karar verdi.

lar verdi.

Bu ne demektir? Teknik bilginin tüm insanlığın mirası olması gerektiğini düşünüyoruz. Bizim düşüncemize göre, insan aklıyla yaratılan her şey, tüm insanların mirası olmalıdır.

Cervantes ve Shakespeare'e kim telif hakkı öder? Alfabeyi bulanlara kim para öder; sayıları, aritmetiği, matematiği bulanlara kim para öder? Bütün insanlık, şu ya da bu yolla, tarih boyunca insanın geliştirdiği bu zeka ürünlerinden yararlandı ve kullandı. İlk ilkel insan bir ağaçtan meyve düşürmek için eline bir sopa aldığında, insanlık bir zeka yaratısından yararlanmaya başladı; ilk insan daha sonraki dilin habercisi olan bir hırıltı çıkardığında, insanlık insan zekasının bu ürününü kullanmaya başladı.

Yani, bütün insanlık yaratıları ya da büyük çoğunluğu binlerce yıl boyunca birikti. Ve tüm insanlık bu zeka yaratılarını kullanmayı hakkı gördü; herkes, geçmiş kuşakların tarihin diğer kısımlarında ürettiği herşeyi kullanmayı kendi hakkı olarak gördü. Bugün insanı, yüzbinlerce insanı, hayır, yüzbinlerce değil, yüz milyonlarca ve bin milyonlarca, yoksulluk içinde, gerikalmışlık içinde yaşayan insanı inkar etmek, kendilerini doyurmak kadar temel olan, yaşamak kadar temel olan bir şey için buna gereksinimi olan bin milyonca insana teknolojiden yararlanma hakkı vermemek nasıl mümkündür?

Doğal olarak, böyle bir kararı benimsemek, çıkarları etkilenenlerin düşmanlığını kazanmayı içerir. Çoğu zaman telif hakkı ihmal edilir ve bu da gizlice, el altından, kabul etmeden yapılır. Biz böyle bir şeyi benimsemeyeceğiz. Tüm teknik bilgiyi bütün insanlığın mirası olarak, özellikle sömürülen insanların mirası olarak gördüğümüzü belirtiyoruz. Çünkü nerede açlık, gerikalmışlık, cahillik, teknik bilgi eksikliği var? Tam orada, dünyanın insanların yüzyıllarca sömürgecilik ve emperyalizm tarafından sömürüldüğü kısımlarında.

Teknik kitaplar genellikle gelişmiş ülkelerde basılıyor. O za-

man yoksul ülkeler, yüzyıllarca sömürülen ülkeler bu teknik bilgiye gerçekte ulaşamıyor, yüzyıllar boyu, modern teknolojiyle donatılarak kalkınmak için kullanabilecekleri birçok kaynaktan yoksun durumdaydılar çünkü.

ABD'nde binlerce teknik kitap var. ABD'nden aldığımız tüm teknik kitaplara entellektüel telif hakkını ödemeyeceğimizi bildirerek işe başladık. Ve bize yararlı olacağını düşündüğümüz tüm ABD teknik kitaplarını yeniden-basma açık hakkımızı belirtiyoruz.

Bunu haklı çıkarmak için hiçbir bahane öne sürmeye gerek olmadığı açıktır. ABD teknik kitaplarını basma hakkımız olduğunu, buna hakkımız olduğunu düşünüyoruz, en azından bu ülkeye vermeye çalıştığı zararı tazmin etmek için. Peki o halde, ABD'ne ilişkin telif hakkını geçeceğiz; fakat biz, bu koşullardan bağımsız olarak, tüm dünyada ulaşılabilen bütün teknik bilgiyi kullanmanın halkımızın —bütün gerikalmış halkların— hakkı olduğunu düşünüyoruz ve bu yüzden, kalkınmamız için gerek duyduğumuz, teknisyenlerimizi eğitmede gerek duyduğumuz herhangi bir teknik içerikli bir kitabı basma hakkımız olduğunu düşünüyoruz.

Ya karşılığında ne vereceğiz? Bunu toplumun yardımcı olma, destek verme görevi olarak görüyoruz. Tüm entellektüel yaratıcıları korumanın toplumun görevi olduğunu düşünüyoruz. Onları korumayı kastetmiyorum; belki bu doğru terim değil. Entellektüel yaratıcılarımızın, önde gelen işçilerimizin tüm haklarına sahip olarak toplumda yerlerini almaları gerektiğini düşünüyoruz.

Küba tüm entellektüel yaratıcılarına karşılığını verebilir ve vermeye isteklidir; fakat aynı zamanda hakkı olan tüm haklarından vazgeçer —uluslararası olarak vazgeçer.

Bu ülkede çok fazla teknik kitap basılmıyor, fakat örneğin, tüm dünyada sevilen çok sayıda müzik eseri ürettik.

Ve gelecekte, bütün entellektüel alanlarda, halkımız çok daha fazla üretecek. Şimdi, entellektüel mülkiyetimize ilişkin tüm telif

haklarından vazgeçtiğimizi bildiriyoruz ve Küba hükümeti tarafından korunan Kübalı entellektüel üreticilerle birlikte, ülkemiz entellektüel mülkiyete ilişkin tüm telif haklarından vazgeçtiğini bildiriyor. Yani kitaplarımız dünyanın herhangi bir kısmında serbestçe basılabilir, öte yandan biz de aynı şeyi yapma hakkına sahibiz. Bütün ülkeler aynı şeyi yaparsa, insanlık yararlı çıkacaktır.

Ne var ki bu bir ütopya. Kapitalist bir ülkenin bunu yaptığını düşünmek olanaksız. Her ülkenin yarattığı kitapları, basılan ya da daha çok belirli bir ülkede yazılan kitapları değiş-tokuş ederek, fakat bütün ülkeler tam olarak aynı şeyi yaparsa, bu ülke kitaplarının telif haklarından vazgeçerek, dünyadaki diğer tüm ülkelerde yazılmış kitapların hakkını edinebilir.

Doğal olarak bunun olacağını varsayamayız. Fakat kendi adımıza, telif hakları sorununda tavrımızın böyle olacağını belirtiyoruz. Ve inanıyoruz ki, bundan kim rahatsız olursa olsun, bunu samimiyetle belirtmek doğru olur.

Kuşkusuz, herhangi bir ülkeyle ikili anlaşmalar yapabiliriz; onlar bize çok baskı yapan kitaplarını yollar, biz de onlara çok baskı yapan kitaplarımızı yollarız. Basılı kitapların herhangi türde bir değiş-tokuşunu, bu türde herhangi bir anlaşmayı, herhangi bir ülkenin rahatını bozmadan kusursuzca yerine getirebiliriz. Fakat izleyeceğimiz politika bu olacaktır. Aynı şeyi "patentler" denilen şey için de yapacağız. Doğru, biz kendi adımıza, büyük şeyler ya da birçok şey icat etmedik henüz, fakat icat ettiğimiz bir makina, teknik alandaki her başarı, tarım alanındaki her başarı gibi, tüm insanlığın kullanımına sunulacaktır.

Ve bu alanlarda büyük umutlarımız olduğu söylenmelidir. Evet, önemli başarılar bekliyoruz. Dünyanın birçok yerindeki birçok halkın gözlerini, burada yaptıklarımızı, tropikal bölgede bulunan bu ülkenin, dünyanın diğer tropikal ülkelerinde hâlâ çözülmemiş olan tarımsal sorunları nasıl çözdüğünü görmek için çevirmesi uzun sürmeyecek. Çünkü, her şeyin ötesinde, yoksulluk asıl olarak

tropikal ülkelerle sınırlıdır; dünyanın gelişmiş denilen bölgelerinde tek bir tropikal ülke yoktur. Ve biz, hiçbir kuşkuya yer bırakmadan, dünyanın tropikal bölgeleri arasında tarım öncüsü olacağız; çözümlerimiz, tekniklerimiz, onları öğrenmeye uğraş veren herkese açık olacaktır.

Örneğin, Şekerkamışı Araştırmaları Enstitü'müz yeni ve gelişmiş şekerkamışı çeşitleri elde etmek üzere araştırma yapıyor. Çok iyi! Yeni bir şekerkamışı türü elde ettiğimiz her sefer, biz, şekerkamışı-üreticisi olan bir ülke, bu bilgiyi, bu çeşitle ilgilenen bütün diğer şekerkamışı-üreticisi ülkelerin kullanımına sunacağız.

Rekabet, açlık dünyasına aittir

Hayır! Rekabet sorunlarıyla ilgilenmeyeceğiz.

Örneğin kümes hayvanları sektöründe, başka bir tavuktan daha fazla yumurtlayan bir tavuk türü, ya da başka birinden daha fazla et veren bir kümes hayvanı türü geliştirirsek, bu bilgi bütün diğer halkların kullanımında olacak. Çiftlik hayvanı genetiği konusunda yürüttüğümüz yoğun programlarla, varolan tek karakteristikli cins çeşitleri içinde yeni hayvan cinsleri, üstün türler elde edersek, bu bilgi, buna gereksinimi olan herkesin kullanımında olacaktır, hatta bu türleri elde etme yolları bile—yapay tohum yoluyla ya da başka bir yöntemle. Bu her rekabet alanında geçerlidir.

Çünkü rekabet kavramı açlık dünyasına aittir, çünkü rekabet gerikalmış bir dünyaya aittir, çünkü rekabet, açlık ve yoksulluğun kurumsallaştığı bir dünyaya aittir. Çünkü, aslında rekabet nedir? Aynı ürünün üreticilerinin sınırlı bir pazar için savaşıdır. Rekabet ortaya çıktığında; savaş da ortaya çıktığında, bu savaş, tüm gereksinimleri olanları doyurmak için, satın alma gücünde olanları doyurmak için verilir. Ülkemizde birçok ürün fazlası vardı, çünkü üretim gereksinimlere değil, pazara yönelikti. Cebinde tek kuruşu olmayanlar dikkate alınmıyordu. Kahve, süt, et ve narenciye, herhangi bir şeyin fazlası olabilirdi, çünkü parasız insanlar nasıl satın

alacaklardı?

Ve iş yetersizliklerinin ortasında, kaosun, anarşinin ve kapitalist ekonominin sınırlamalarının ortasında, herhangi bir şeyin fazlası olabilirdi; çünkü mal fazlasından daha fazla bir işsiz fazlası, cebinde ne bir kuruş parası ne de bir kuruş kazanma aracı olan, bunun sonucu olarak hesaba katılmayan insanların bir fazlası vardı. Yüz milyonlarca insan yoksulluk çekiyor ve kötü besleniyor.

Bu rekabet kavramı yarının dünyasında ortadan kalkmak zorunda kalacak. Çünkü, halkımızın bugün yalnızca pazar için değil gereksinimleri için de —yani içeride, satılabilir olanı değil, gerekli olanı üretmeye çalışıyoruz— üretmesi gibi, yarının dünyasında tüm uluslar da aynı temelde çalışmak zorunda kalacaklar.

Kuşku yok ki, bu ancak, sömürgecilik ve emperyalizm dünya yüzünden kalktığı zaman olabilir. Ve biliyoruz ki, bu dünyada sağlanması gereken gereksinimler, ne üretirsek üretelim, her zaman buna gereksinim olacak ve her zaman birileri gereksinim duyduğumuz şeyleri üretecek. Bu yüzden, tarımsal kalkınmamızın avantajları; bu yüzden, farklı üretim branşları için planlarımızın dev gelişiminde teknolojinin yoğun kullanılmasına yönelik hamlemiz, üretimimiz hem gereksinimlerimizi hem de dış talepleri karşılasın diye. Ürettiğimiz her şeyin her zaman birilerine yardımcı olacağını ve başka ülkelerin de aynı şeyi yapabileceğini, bize yararlı şeyler üretebileceğini biliyoruz. Fakat iç pazardan başlayarak, gereksinim duyduğumuz her şeyi, gereksinim duyduğumuz kadar sütü üreteceğiz ve yeterli sütten daha fazla ürettiğimiz gün, bu fazlalığı bir kenara atmayacağız. Son onyıllarda birçok kapitalist ülke ne yapmaktaydı? Kahve fazlası varsa, kahveyi yakarlar; başka ürünlerin fazlası varsa, bunları yakarlar ve bir kenara fırlatırlar ve sınırlamalar... Biz bu illeti çekmiyoruz. Bir gün süt fazlamız olursa, kendimize ortalama tüketimin ne olduğunu soracak veya fiyatı düşürüp ya da bedava süt dağıtacağız.

Sık sık bolluk oluyor, ama bencillik hâlâ var. Komünizm ol-

maksızın bolluk olabilir; komünizm, bencillik olmadan bolluk yaratabilir. Fakat komünizme salt bollukla değil, eğitim yoluyla, samimi sosyalist bilinçle, samimi komünist bilinçle ulaşılabilir. Bencillik öyle saçma ve kördür ki, bazen gereksinimi olduğu şeyle de yetinmez, fakat gereksinim duymadığı şeyleri de almak ister. Kapitalizmde insanlar, yalnızca başkalarını sömürmek için, gereksinim duyduğundan çok daha fazlasını edindi. Bizim toplumumuzda yarının insanı, insanın bencillik ortasında yaşadığı birkaç insanın halkın büyük çoğunluğunu sömürmek üzere hemen her şeyi mülk edindiği dönemden çok farklı bir biçimde yaşayacak.

Her ikisini de yapıyoruz. Bitirdiğiniz işin en önemli noktası, her iki yanda da çalışmış olmanızdır; kendi devrimci bilincinizi ilerletiyorsunuz, sosyalist ve komünist bilincinizi ilerletiyorsunuz. Ve komünizm için kendinizi eğitirken, aynı zamanda da, eğitim ve bilinçle birlikte gerçek komünist normlara göre, yani gerçek kardeşlik normlarına, gerçek insani normlara göre yaşamamızı sağlayan, her erkeğin ve kadının birbirini kardeş olarak gördüğü ve kimsenin başkalarını düşman olarak görmediği, kimsenin rakip olarak görülmediği maddi bir temel yaratmaya yardımcı oldunuz. Ve bu, sosyalizm ve komünizmin halka verdiği güçtür; bölünenlerin, birbirlerinden nefret edenlerin zayıflığının tam tersi olan kardeşlerin gücüdür.

Burada bu gücü pratik bir biçimde gördük: İnsan kollektivitesiyle neler yapılabileceğini gördük; burada coşkuyla çalışan küçük bir genç insan ordusunun üç ayda neler başarabildiğini gördük, çünkü siz çalışmayı bir ceza değil, tam tersine soylulaştırıcı bir faaliyet, insana esin veren, ona mutluluk veren bir faaliyet olarak gördünüz. Bu, köle işi olmayan bir çalışmadır; bu, insanın sömürülmediği bir çalışmadır. Eskiden çalışma kavramı eziyet kavramıyla birlikte anılırdı, çünkü sömürülenler için çalışma eziyet görme demekti. Çalışma bir daha asla bir ateşten gömlek olmayacak, tam tersine insanlığın en zevkli, soylu, en yaratıcı faaliyeti olacak.

Gelecek yıl buraya döndüğünüzde, başka yere gitmeyenleriniz, gelecek yıl buraya gelirseniz, bu toprakların nasıl verimli olduğunu gerçekten gördüğünüzde, çalışmanızın meyvalarını gerçekten gördüğünüzde, söylediklerimi anlayacaksınız. Çünkü burada ardınızda bıraktığınız iş ilerleyecek; çok daha fazla meyva verecek.

Buraya ektiğiniz bitkiler toprakta kalacak; yarattığınız örnek gençliğimizle birlikte yaşayacak ve yeni devrimci kuşağın yüreklendirici yanıtı devrimimizle birlikte yaşayacak.

Patrio o Muerte! Venceremos! (UZUN SÜRELİ ALKIŞLAR)

"Para ya da Zenginlikle Siyasal Uyanış Yaratma Değil, Siyasal Uyanışla Zenginlik Yaratma"(*)

Bu konuşmasında Fidel, Küba'nın komünizme doğru ilerlemeye nasıl niyetli olduğunu açıklıyor. Ahlâki dürtülerin rolü, paranın ortadan kaldırılması, eşitçilik ve gelirin eşit olmasına yönelik itki geleceğe bakışın bir parçası ve aynı zamanda Devrimci hükümetin şimdiden işlerliğe koyduğu unsurlar olarak açıklanıyor. Temel toplumsal hizmetler — eğitim, sağlık, ev sağlama, spor- şimdiden komünist bir tarzda sağlanıyor. Bu süreci devam ettirme niyetindeler. Daha fazla mal parasız oldukça, para da giderek geçerliliğini yitiriyor ve para geçerli olduğu sürece gelirler tüm toplumda eşitlenecek. Bu süreç ekonominin gelişimiyle orantılı bir biçimde sürecek —herkes aynı ücreti alana dek, merdivenin alt basamağında olanlara daha fazla para verilecek.

(*) "Kahraman Gerilla Yılı" olan 1968'in 26 Temmuz'unda Santa Clara'da yapılan konuşma.

Konuklar;
Las Villas halkı;
İşçiler:

...Ülkeniz kazara onbeş yıl önceki ülkeye hiç benziyor mu? ("HAYIR" HAYKIRIŞLARI) Hayır diyorsunuz, fakat birçoğunuz yalnız onyedi yaşındasınız —burada ön sırada olanlar— ya da onaltı ve Yüzüncü Yıl Kolu'nun üyelerinden bazılarının da onbeş yaşında olduğundan kuşkum yok, belki de 26 Temmuz 1953'te bazılarınız daha doğmamıştı. O halde neden büyük bir fark var diyorsunuz? "OKUYARAK ÖĞRENDİK!" BAĞRIŞLARI) Ah, çünkü okudunuz! Okumakla yaşamak aynı şey mi? Yaşadıkları için ana babalarınız daha iyi biliyorlardır herhalde.

Her neyse, bir şeyi bilmek için ille de onu yaşamak gerekmez. Fakat herhangi bir şeyi kavrayacak kadar büyük olanlarınız, siz gençlerin en küçük bir kuşku duymadığınız birçok şeyi kuşku yok ki hatırlayacak ve her şeyin ötesinde ülkemizin neye benzediğini, halkımızın nasıl olduğunu, aciz kadın ve erkekler, bir işçinin neyi temsil ettiğini, bir öğrencinin neyi temsil ettiğini anımsayacak.

Elbette geçmişte de yaşamadığımız şeyler vardı. Fakat bazen kırsal bölgelerde birçok yerde —sözgelimi Matanzas Eyaleti'nde— geçen yüzyılda çalışan kölelerin zincirle bağlı olarak yaşadığı karanlık ve uğursuz harabeler görürüz. Bu harabeler bize, insanın insanı ne dereceye kadar sömürme ve köleleştirme gücünde olduğu, insanın —bencilliğiyle, ayrıcalıklarıyla, sınıfsal çıkarlarıyla— ne dereceye kadar insani olmayan hareketlerde bulunma gücünde olduğu, insanlara hayvan, hatta bazen hayvandan daha kötü muamele etme gücünde olduğu konusunda bize bir fikir verir..

Kölelik yok olduğunda —ve silahlı mücadeleyi başlatanların kölelerin kurtuluş ordumuzun önemli bir kısmını oluşturan ve otuz yıldır bağımsızlığımız için mücadele veren kölelerin özgürlüğünü

ilan ettiği 10 Ekim tarihi gününde yok olmaya başladı— bu kölelik biçiminin yerini, insanın zincire vurulduğu kölelik biçimine dayanmayan, ama gene de bazen ilk kölelerin taktıklarından daha kötü olan görünmez zincirlerle bir fiili kölelik biçimi oluşturan bir biçim aldı.

Ve bize çok fazla cahillik bırakan, çok fazla yoksulluk, çok fazla sefalet bırakan, gerikalmış ve yoksul bir ülke bırakan, — öğrenciler adına burada konuşan yoldaşın belirttiği gibi— bir milyon okumaz— yazmaz bırakan, 700 bin işsiz bırakan bu geçmişin, bu utanılası geçmişin, bu adaletsizlik geçmişinin, bu kötü muameleyle dolu geçmişin, bu sömürü dolu geçmişin, bu suçlu geçmişin; on günlük bir işe girmek ya da yirmi günlük, bir aylık işlerde çalışmak için insanların sonsuz kuyruklar oluşturmak zorunda olduğu o acılı günlerin; yol yapımında vasıfsız işçi olmak için yığınlarca referans getirilmesi gereken, siyasi bir müdürden, bir cezaevi müdüründen kağıt getirilmesi gereken, orada çalışma hakkını, hayatını kazanma hakkını elde etmek için kazanacağı paranın bir kısmının verilmesi gereken o günlerin birçok, birçok izi var hâlâ. O günlerle; yoğun bir şekilde çalışan bütün bir halkın ellerinin yetmediğini gördüğü, erkek ve kadınların, genç ve yaşlıların, öğrencilerin ellerinin dev işleri yerine getirmek için yetmediği, ülkemizin yoksulluğu ortadan kaldırmasını ve ayaklanmanın zaferini tamamlamasını sağlayacak olan bu işleri yerine getirmek için makinalara, uçaklara, kimyaya gereksinimimiz olduğu bugünler arasında ne büyük bir fark var.

Çok az şeyin bize —bu süreçten geçen hepimize— vereceği derin bir tatminle, öğrencilerimizin düşüncelerini, gençliğimizin düşüncelerini içeren bu ifadeden, bu deklarasyondan daha fazla bir tatminle: bu devrimci süreç, öğrencilerin bu devrimci sürecimize katıldığını söylemeliyiz.

Ve ülkemizdeki öğrencilerin, öğrenim kurumlarındaki —teknik enstitüler, ortaokullar, liseler ve üniversiteler—tüm öğrencilerin

bu noktaları inceleyip ve bu cümleye harika bir ifade verdiği gerçeği, bu Devrim'in meyvelerini, en kalıcı, halkın bilincinden, gençliğimizin bilincinden kaynaklanan meyveleri şimdiden toplamaya başladığını gösteriyor.

Çünkü Devrim... Devrim'in büyük görevi, temel olarak, burada sözünü ettiğimiz yeni insanı, Che'nin sözünü ettiği yeni insanı, tam devrimci bilince sahip, tam sosyalist bilince sahip, tam komünist bilince sahip insanı şekillendirme görevidir. (ALKIŞLAR)

Genç insanlarımızın böyle derin düşünebildiği noktaya ulaştığımız zaman, genç insanlarımız bütün sorunlar üzerinde kendilerini doğru olarak ifade edebildikleri zaman, genç insanlarımız böyle derin düşünme ve çözümleme gücünde oldukları zaman ve bu sonuçlara ulaştıkları ve gerçekten komünist bir toplumda yaşamak isteyen genç insanların bilincini bu sonuçlarda tam olarak ifade ettikleri zaman, işte o zaman bir yüzyıl önce başlayan ve birçok genç insanın ülkelerinin geleceği için yaşamlarını verdiği, Devrim için yaşamlarını verdiği 26 Temmuz 1953 sabahı, onbeş yıl önce bir dönüm noktasını işaretleyen kurtuluş yolundaki çabadan tam olarak emin olabiliriz.

Yeryüzündeki hiç kimse ya da hiçbir şey bu devrimci sürecin geri çekilmesine neden olamaz!

Ve kesinlikle, tam bir güvenle söyleyebiliriz ki, yeryüzündeki hiç kimse ya da hiçbir şey bu devrimci sürecin geri çekilmesine neden olamaz! (ALKIŞLAR) Bu devrimci süreci engelleyebilecek hiç kimse ve hiçbir şey olmayacaktır! Çünkü onun gücü yalnızca onu savunan kadın ve erkeklerin sayısından, onu destekleyen kitleden, bir savaşta dövüşmek için kullanmak zorunda olduğumuz korkunç silahlardan değil, fakat temel olarak halkın bilincinde kök salma derecesinden, halkın bilinci haline gelme çok yüksek derecesinden de kaynaklanır. Ve bütün bir halk bir davayı,bir düşünceyi üstlendiği zaman, dünyada onu yok etme gücünde hiçbir kuvvet

olamaz. (ALKIŞLAR)

Bu bir fanatikler ordusunun tavrı değildir, emirleri körcesine uygulayan bir halkın, söylenmiş olduğu için, emir verildiği için ya da onlardan talep edildiği için hareket eden bir halkın tavrı değildir. Anladıkları için, kavradıkları için, yapmayı istedikleri için gerçekten hareket eden bir halkm tavrıdır.

Ve bu sabah gençliğimiz Küba devrimi düşüncesinin özünü, esasını ifade etti. Tarihte birçok devrimler oldu, fakat sosyalist devrimler en derinleridir.

Her halkın, her ulusun kendi devrim yapma yolu vardır; her halkın, her ulusun devrimci düşünceleri yorumlama yolu kendine göredir. Biz en kusursuz devrimciler olduğumuzu iddia etmiyoruz. Marksist-Leninist düşüncelerin en kusursuz yorumcuları olduğumuzu iddia etmiyoruz, fakat bu düşünceleri kendi yorumlama biçimimiz var; sosyalizmi kendi yorumlama biçimimiz, Marksizm-Leninizmi kendi yorumlama biçimimiz, komünizmi kendi yorumlama biçimimiz var.

Henüz hiçbir toplum komünizme ulaşmadı. Toplumun üstün bir biçimine ulaşma yolları çok güçtür. Komünist bir toplum, insanın ulaşılabilecek en yüksek toplumsal bilinç derecesine ulaşması anlamına gelir; komünist bir toplum, insanlığın, yakın aile çevresi içinde bazen ulaşılan kardeşlik ve anlayışı sağlama gücünde olacağı anlamına gelir. Komünist bir toplumda yaşamak, gerçek bir kardeşler toplumunda yaşamaktır; komünist bir toplumda yaşamak, bencillik olmadan yaşamaktır, halkın arasında ve halkla birlikte yaşamaktır; sanki yurttaşlarımızın her biri gerçekten kardeşimizmiş gibi.

İnsanlar kapitalizmden bencilikle dolu olarak gelir; insanlar kapitalizm altında en kötü bencillik ortasında, diğer insanların düşmanı olarak, diğer insanlara karşı bir kurt olarak eğitilir.

Öğrenciler burada, komünizmle sosyalizmin eşzamanlı olarak inşa edileceği düşüncesini ifade ettiler. Bu düşünce ve bu düşünce-

nin ifadesi, Küba devrimcilerinin hüsnükuruntulu olarak tanımlandığı duruma yol açmıştı; bazı insanların, bunların küçük —burjuva düşünceleri olduğunu söylemesine yol açmıştı; bazı insanların, bunun Marksist—Leninist düşüncelerin yanlış bir yorumu olduğunu, önce sosyalizme ulaşılmazsa komünizmin inşasının olanaklı olmadığını, sosyalizmi inşa etmek için sosyalizmin maddi temelini inşa etmenin gerekli olduğunu söylemesine yol açmıştı. Bu son noktayı yadsımıyoruz.

Marksist düşüncenin özünde, sosyalist toplum ve komünist toplum, teknolojinin tam egemenliğine, üretici güçlerin tam gelişmesine dayanmalıdır, öyle ki, insanlık herkesin gereksinimlerini karşılayabilecek niceliklerde mal yaratabilsin.

Üretici güçlerinin minimal gelişmişliğiyle Ortaçağ toplumunun komünizm altında yaşamayı isteyememiş olması su götürmez bir gerçektir; daha da geri ve yoksul üretici güçleriyle eski toplumun komünizm altında yaşamayı daha da az istemiş olması çok açıktır; ve komünizm insanın kontrolünün bir olanağı olarak; doğanın tam denetim altına alınması, meta üretimi sürecinin tam denetim altına alınması olarak ortaya çıkar...

Bir gün gelecek, bir yerden diğerine gitmek için bilet parası vermek gerekmeyecek. Otobüs biletleri konusunda başka bir ilginç örneğimiz var; Bu ülkede her otobüste bir kondüktör var; binlerce insan bilet toplama işinde çalışıyor. Bir sistem, yalnızca devrimin kurabileceği bir sistem kuruldu: Yükümlülüğünün tamamen farkında olan her yolcu kendi biletini depozito ediyor. Ülke, spor karşılaşmalarındaki gişe memuru gibi, yalnızca değişiklik yaparak, biletlerimizi verip başka faaliyetlerle uğraşarak yararlanılan üretici gücü, binlerce işçisini yeniden kazandı.

Mantıksal olarak hâlâ paradan vazgeçmenin olanaklı olmadığı birçok durum var ve yıllar boyu, uzun bir süre de olacak; fakat değişik bir anlamla; basit bir dağıtım aracı olarak. Ülkemiz uzun bir süre bu simgeyi, yani parayı kullanmak zorunda kalacak; dağıtım

aracı olarak para; karşılığının alınması gereken uzmanlaşmış servisler ya da ürün miktarının bir ölçüsü olarak para. Fakat bizim Devrim'imizin arzusu —ve bu kesinlikle ütopya değildir— yalnızca paranın rolünü değiştirmekten daha çok şey yapmaktır. Çünkü kapitalist bir toplumda paranın rolü bir sömürü aracı, başkalarının çalışmasını sömürmeye yönelik bir araç, servet biriktirme aracı olmaktır. Doğal olarak, ülkemizde paranın ne böyle bir anlamı vardır, ne de olabilir. Devrimci saldırıyla birlikte özel iş yapma ve hatta en küçük sokak satıcılarının tezgahları bile yok olduktan sonra, para, bir işporta tezgahı açıp yirmi peso değerindeki ekmeği ve dükkanlarda ya da karaborsadaki diğer şeyleri elli, altmış ya da yetmiş pesoya satmak üzere olan birinin bireysel zenginlik aracı olarak kullanılamaz. Kuşku yok ki, Devrim özel girişimi yasakladığı zaman, ileriye doğru olağanüstü adım atmış oldu. Artık kimse ağır işçinin kazandığının üç katını kazanamaz. Artık kimse, terden gömleği ıslanmadan, terden gömleğini ıslatanın kazandığının üç katını kazanamaz. Neden para hâlâ böyle büyük bir yaygınlıkta varolmak zorunda? Neden hâlâ birçok fiyat yüksek? Çoğu zaman insanlar soruyor: "neden bu pahalı?" "Bu hizmet neden bu kadar pahalı?" Diyelim bir lokanta. Bu soru birçok zaman soruldu; bu sorun birçok zaman gündeme geldi. Herkes aynı parayı kazansaydı, o zaman sabit bir fiyat belirlenir ve herkesin bir lokantaya gitme konusunda eşit şansı olurdu; herkesin birçok şeyi edinme konusunda eşit şansı olurdu. Ülkemizde, bazıları son derece kaydadeğer olan birçok gelir eşitliğinin olduğu bir gerçektir. Çoğu insan, başkalarınınkinden çok daha fazla bir gelire sahip. Bazı insanlar, "ücretler neden eşitlenmiyor?" diye soruyor. Biz de bunun olamayacağını, çünkü Devrim böyle bir önlem alırsa, amaçlarına ulaşamayacağını söylüyoruz. Devrim ücretleri bir gecede eşitleyemez. Devrim'in isteği, yukarıdan aşağıya değil, aşağıdan yukarıya doğru başlayarak eşit gelir sağlamaktır. Devrim'in bunu başka bir biçimde yapması yanlış olurdu.

Belirli bir gelire, belirli işlere alışkın birçok insan var ve Devrim gelirleri yukarıdan aşağıya eşitlemeye çalışırsa, Devrim'in birçok engelle karşılaşacağından eminiz. Devrim hangi yöntemle gelir eşitliğini sağlayacak? Üretimi arttırarak ve yavaş yavaş, daha az kazananların, daha az para alanların gelirlerini artırarak...

Birkaç gün önce, Devrim'in yapacağı ilk şeyin, yaşlı emekli aylıklarıyla hayatta kalanlara verilen parayı, bugünün en düşük ücret düzeyine çıkarılana dek arttırmak olduğunu söyledik. Benzer biçimde, bu düzeylere ulaşılıp ekonomimiz geliştikten sonra, daha az kazananların ücretleri de yavaş yavaş arttırılacak. Dolayısıyla, Devrim, aşağıdan yukarıya, üretimimizin artmasıyla aynı hızda, yavaş yavaş gelirlerde eşitliği sağlayacak.

Yani Devrim gelirleri aşağıdan yukarıya, ne tür iş yaptıklarına bakılmaksızın tüm işçiler için eşitlemeyi —komünizme yönelik adımlardan biri olarak— amaçlıyor. Bu da demektir ki, "bilgili", "deneyimli" ekonomistler— bunun Marksist-Leninist ilkelere ve ekonomi hukukuna aykırı olduğunu iddia edecek olanlar— tarafından bu ilkeye kesinlikle bir isim verilecek. Sorun "hangi" ekonomiye aykırı olduğu; kapitalist ekonomiye mi, sosyalist ekonomiye mi, tam Marksist-Leninist ekonomiye mi yoksa merkantilist bir ekonomiye mi.

Bu ekonomistlere göre, bu tür bir iddia tamamen bir aykırılık gibi görünür ve Devrim'in yenilgiye doğru gittiğini söylerler. Fakat bu alanda iki özel bölüm vardır. Bir tanesi "saf" ekonomist bölümüdür, ister kapitalist, ister sosyalist olsun. Kısacası yalnızca sade ekonomisttir. Fakat başka bir bilim, tamamen devrimci olan daha derin bir bilim de var. Devrimci uyanışın bilimi; insanlığa inancın bilimi; insanlığa duyulan güvenin bilimi.

İnsanın ıslah olmaz bir birey olduğunu, insanın yalnızca bencillik, yalnızca egoizm yoluyla ilerleyebileceğini kabul etseydik; insanın öğrenme yeteneğine sahip olmadığını kabul etseydik; insanın bilincini geliştirme yeteneğinde olmadığını kabul etseydik —o za-

man "zeki" ekonomistlerin haklı olduğunu, Devrim'in yenilgiye doğru gittiğini ve bunun ekonomi kurallarına karşı savaşmak olduğunu söylemek zorunda kalırdık.

Fakat asıl gerçek şu ki, bu Devrim'in tarihi birçok örnekle, yanlış olanların insana inanmayanlar olduğu, hata yapanların ve başarısız olanların halklara güvenmeyenler, insanın devrimci bir uyanışa ulaşıp geliştirme yeteneğine güvenmeyenler olduğu örnekleriyle süslüdür.

Geçmişte, devrimci mücadeleyi ifade eden, devrim gereğini ifade eden bizlere de aynı şey söylendi: Yanlış olduğumuz, bir avuç hayalci olduğumuz ve başarısız olacağımız.

Bu politikacıların, politika "alimler"inin, politika "profesörler"inin, politika "beyinler"inin, geleneksel, burjuva parti liderlerinin söylemek zorunda olduğu şeydir. Onlar halka inanmazlardı; onlar halkı küçümserlerdi. Halkın hiçbir şey başaramayacağını düşünürlerdi. Halkın, istedikleri gibi oynatabilecekleri cahil bir sürü olduğunu düşünürlerdi. Bugün burada olan —özellikle konuk olarak burada olanlar— ve Devrim'imizin gücünün canlı bir ifadesi olan bu büyük kalabalığı iyice görebilen sizler, yalnızca onbeş yıl önce bizim, çoğu insanın hayalci olarak gördüğü, ABD'nden sadece doksan mil uzakta olan bir ülkede devrim yapmak olanaksız olduğu için başarısız olacağı söylenen, okumaz-yazmaz, cahil bir halktan oluşan bir ülkede devrim yapmanın olanaksız olduğu söylenen genç insanlardan kurulu küçük bir grup olduğumuzu unutmamalısınız. Ya bugün ne görüyoruz? Devrimci tarihimizin o aşamasında gençlerden oluşan küçük bir grubun onbeş yıl önce başlattığı çabanın sonucu ne oldu? Bu halk ne kadar başarılı oldu? Cahil dedikleri, küçümsedikleri, her meziyetten yoksun gördüğü bu halk ne kadar başarılı oldu?

Yankee emperyalistlerinin donattığı bir orduyla karşılaşan silahsız bir halktı bu halk. Bu ordudaysa 50 bin güçlü kuvvetli asker ve polis vardı. Halkın hiçbir silahı yokken onların bütün silahları

vardı. Ve gene de, bu halk, politika "alim"lerinin küçümsediği bu halk, bu eğitimsiz halk, bu cahil halk, bu silahsız halk mücadeleyi üstlendi, mücadeleyi sürdürdü, o orduyu yendi ve o orduyu silahsızlandırdı. Ve bugün bir orduya, halkın gerçek ordusuna sahip olan da bu halktır, çünkü silahlı halktır ve bu ordu diğer ordudan on misli, yirmi misli daha güçlüdür! (ALKIŞLAR)...

Ve o zaman bu olasılıktan söz edenlere başarısızlar, hayalciler, hüsnükuruntucular dendi. Fakat hepsi bu değil. Alay ettikleri halk, bu cahil halk çok büyük bir Devrim, Amerika'daki hiçbir ülkenin daha önce hiç yapmadığı derin bir Devrim yaptı. Ve bunu, dünya gericiliğinin en güçlü, en saldırgan simgesi olan Yankee emperyalizminin tam burnunun dibinde yaptı!

Halkları aynı biçimde küçümseyen emperyalistler devrimcileri yenilgiye uğratmaya alışkındı; devrimci liderleri birkaç zavallı dolara satın almaya alışkındı; karşı devrimci gangsterleri ya da paralı askerler kullanarak istilalar aracılığıyla devrimleri bastırmaya alışkındı.

Peki ne oldu? Bugün ne diyebiliriz? Daha onbeş yıl önce hiç silahı olmayan bu halkın, bu cahil halkın, devrimci uyanışını geliştirip güçlerini sağlamlaştırarak, birleşerek modern zamanların en büyük devrimci ve siyasal savaşlarından birini verdiğini. Ve on yıl boyunca saldırılara, on yıllık ekonomik ablukaya direndi bu halk. Ve emperyalistlerin tüm tuzakları, engelleri, manevraları ve kaynakları, bu halkı boyunduruk altına sokmaya, bu halkı zayıflatmaya, Devrim'i ezmeye yetmedi!

Bir milyon okumaz yazmazımız, birkaç mühendis birkaç doktor ve birkaç teknisyenimiz olduğu doğrudur. Emperyalistler, başarısız olmamızı sağlama çabasında, bizi doktorsuz, mühendissiz ve teknisyensiz bırakmak için ellerinden geleni yaptılar. Halkımızı cahil kalmaya zorlamakla yetinmediler; üniversitelerimize gitme şansına sahip olan çok az insandan çoğunu bu şanstan mahrum etmeye çalıştılar —ve birçok kez de başarılı oldular.

Emperyalistler, halkımızın ilerlemesini engellemek, halkımızın başarısız olmasını sağlamak, ekonomimizin başarısız olmasını sağlamak için ülkemize karşı er silahı kullandı. Ve ne elde ettiler? Halkımız karşısında bütün silahları ve kaynakları başarısız kaldı.

Ve tüm "uzmanlar", tüm siyasal beyinler, bu Devrim'in olanaksız olduğunu düşünen herkes, şimdi neyi düşünmek zorundalar? Bugün ne demek zorundalar? Bütün bunların olanaklı olduğunu kabul etmek onlar için çok güç olmalı!

Fakat, halkımızın ileriye doğru taşıdığı muzaffer mücadeleler çetin ve güç olmasına karşın, bugün ileriye taşıdığı mücadeleler, gerikalmışlığa karşı savaşı kazanma mücadelesi, abluka ortasındaki bu savaş —olanaklıysa—daha da çetin ve güç. Daha yüksek bir toplumsal ilişki biçimine ulaşma mücadelesi en güç mücadeleler arasındadır, bir halkın yürüyeceği en zor yollardan biridir.

Ve dün hissettiğimiz kesinlik, bugün hissettiğimizle aynı — hatta daha da güçlü— bu halkın, uyanışıyla, devrimci ruhu ve kararlılığıyla böyle güç savaşları kazanmış bu halkın gene galip geleceğini, ekonomi savaşını şimdiden kazandığını ve daha yüksek bir toplum biçimine varma savaşını kazanacağını da iddia ediyoruz bugün. (ALKIŞLAR)

Bugün Devrim'imizin yaptığı, tamamen komünist olan birçok şeyi tanımlamak amacıyla bazı düşünceler, birkaç düşünce ileri sürdük. Ben de, bugün herşeyin komünist bir yolla yapılmasının maddi olarak mümkün olduğunu açıkladım...

Temel toplumsal hizmetler: eğitim, sağlık, konut, spor, tüm alanlarda halkın gelişimine katkıda bulunan tüm bu hizmetler— Devrim bugün bunları komünist bir tarzda sağlıyor; fakat birçok mal henüz komünist bir biçimde dağıtılmıyor; hâlâ birçok eşitsizlik var. Ve komünizme doğru yürüyüşte ilk çarpışmalardan biri de, yavaş yavaş ileri doğru gitmektir— tekrarlıyorum, gelir eşitsizliklerini azaltarak, gelir eşitliğine doğru ilerleyerek, gelir eşitliğine doğru! Bu henüz komünist dağıtım anlamına gelmez, fakat komü-

nist dağıtımın bu biçimi yönünde büyük bir adım olacaktır.

Bu açıklamayı, öğrencilerin söylediklerini, ödemeler sorununun artık öğrenciler arasında tartışılmadığını nasıl anlattıklarını düşünerek yaptık. Önceleri öğrenciler öğretmen gibi hareket etti; ders verdiler ve karşılığında biraz para aldılar; ve öğrenciler giderek uyandılar, her şeyin ötesinde çünkü çoğu her şeyi olan burslu öğrencilerdi ve her şeyi, gelişmeleri için gereken bütün şeyleri parasız edinenlerin başkalarına çaba ve bilgilerinden birazını vererek para talep etmelerinin bir anlamı yoktu. Maddi itkilerin onlar için, önemli olmadığını, önemli olanın görevlerinin farkında olmaları olduğunu ve davranışlarının parayla motive edilmediğini, ilerde de motive edilmeyeceğini söylediler; davranışları maddi itkilerle değil, bilinçleriyle ve görev duygularıyla motive ediliyor. Gereksinim duydukları şeylerden vazgeçmeleri mi demektir bu? Hayır, elbette ki değildir. Yiyecekten, giyecekten, gereksinim duydukları herşeyden vazgeçmek mi? Hayır! Vazgeçtikleri, yöntemdir, maddi itkilere dayalı yöntemdir. Onlar bununla geleceğe duydukları güveni, bir komünist toplum olasılığına duydukları güveni, herkesin herkes için çalıştığı ve herkesin gereksindiklerini elde ettiği bir topluma duydukları güveni ifade ediyorlar. Saatle çalışmayacaklarını, fakat işgünlerinin bilinçleriyle belirleneceğini söylediler. Ülkemizin geri kalmışlıktan çıkması gerektiğini çok güzel belirttiler; halkımızın bu yollarda çok sıkı —ne kadar yapabilirlerse, birkaç saat eksik ya da fazla— çalışması gerektiği düşüncesini ifade ettiler. Bir gün —ve o gün çok uzakta değil— şaşkınlık verecek kadar hızla, teknolojinin yardımıyla, makinalar yardımıyla, kimyanın yardımıyla, bugün halkımızın yaptığı birçok ağır iş gereksiz hale gelecek. Uzak olmayan bir gelecekte kimse şekerkamışını *machete* ile kesmek zorunda kalmayacak, kimse tarlayı çapayla temizlemeyecek; kimse bugün, bu makinalara sahip değilken, azgelişmişlik savaşını kazanmak için bu teknolojiye sahip değilken yapmak zorunda olduğumuz bu ağır işleri yapmak zorunda kalmayacak. Öğ-

rencilerimiz burada, bu düşüncelere, bu yorumlara ses getirerek, bu pankartları açarak yüksek ahlâki değer düşüncelerini dile getirdiler: Herkesin kendi vicdanına göre çalışması; ve işin hayatını kazanmaya yönelik bireysel bir araç olmadığını, tam tersine tüm toplumun aracı olduğu, tek bir bireyin kaynakları olmadığı düşüncesini dile getirdiler. Bir birey tek başına hiçbir şey yapamaz, bir birey tek başına çok küçüktür, fakat toplumun gücüyle bütünleşmiş bir birey her şeydir!

Onlar, Devrim'in maddi itkiler aracını üretkenliği artırma, başarı düzeyini yükseltme aracı olarak kullanmayacağı düşüncesini dile getirdiler, kuşku yok ki, toplumumuzda tüm yurttaşların — hiçbir araçla— bu bilinç düzeyine ulaştığı demek değildir bu; bu düzeye ulaşan çok sayıda insan var, fakat ulaşamayan da çok insan var.

Bunun anlamı şudur: Her gün halkımızın uyanışının komünist mentalite ve davranış yönünde daha da geliştiğine ilişkin inançlarını vurguladılar.

Birçok işçi mesai ödemesinden vazgeçti; buradaki olağanüstülük, çok yüksek ücret almayan işçilerin mesai ödemelerinden vazgeçmiş olmasıdır. Bu işçilerimizin çoğu için gerçek bir özveridir. Şimdi ne yapılmalı? Bunu korumak için ne yapmalıyız? Ah, işçiler mesai ücretlerinden vazgeçiyor; düşük emekli aylığı alanların, bütün yaşamları boyunca çalışan ve şimdi yaşlı olan herkesin emekli aylıklarını artıracağız. (ALKIŞLAR) Birçok işçi mesai ücretlerinden vaz mı geçti? İyi! O halde bunu korumak için bir adım atmalıyız. Sözgelimi hangi adımı? İşçi hastalandığında tüm ücretini almıyor ve bu bilinç gelişimine aykırı; bir insan hastalanınca, ücretine her zamankinden daha çok gereksinimi olduğu varsayılabilir...

Fakat ne oldu? Eski kavramlar, eski zamanların köhne düşünceleri hüküm sürdü. Bizim düşüncemize göre, en adil davranış, işçilerin bu tavrı gösterdikleri bütün iş merkezlerinde, bu işçilerden

biri hastalandığında, süresi ne olursa olsun, ona ücretinin iki katını vermektir. (UZUN SÜRELİ ALKIŞLAR)

Ne yazık ki, birçok işçi şu ya da bu şekilde iş kazalarına uğruyor, bazen yaşamlarını kaybettikleri ya da yapmakta oldukları işi yapamayacak duruma geldikleri oluyor. Ve bu noktada, bu acı anda, devrimci işgünü ve ekstra saatler için ekstra ödemeden vazgeçmeyle temsil edilen siyasal uyanışın yüksek düzeyine ulaşılan bütün bu iş merkezlerinde, işçiler, kaza ya da maluliyet durumunda, kazandıkları ücretin tamamını almalıdır. (ALKIŞLAR) Ve bunlar ölüm halinde, bakmakla sorumlu olduklarına da yaygınlaştırılmalıdır.

Bu örnek, siyasal uyanış gelişmeden komünist olarak hareket edemeyeceğimizi gösteriyor. Eski, bencil kavram —ne kadar çalışırsam, o kadar kazanırım— korunursa, o zaman, böyle bir adam hastalandığında toplum ona daha az para ödemek zorundadır; bu adam iş yapamaz hale geldiğinde, toplum ona daha az para ödemek zorundadır. Ve bu kavramlar, bu teşvikler temelinde, insan sadece kendine dayanır ve toplum onun için çok az şey yapabilir. Kollektif duygu, komünist bilinç aşılanmaz.

Aynı biçimde, şimdi, emekli aylıklarının incelenmesinin ve zam yapılmasının ele alınması gerektiğine, bu bilince sahip, bu öncü iş merkezlerindeki işçilerin emeklilik dönemlerinde, kazandıkları ücretin yüzde yüzünü almaları gerektiğine inanıyoruz (ALKIŞLAR)

Bundan daha adil, daha insani bir şey düşünülebilir miydi? Ve gerekli kaynaklar nereden geliyor? İşçilerimizin komünist ruhlarından. Bu kaynaklar bu komünist ruhtan kaynaklanıyor. Ve bu noktada bir çelişkiyle karşılaşıyoruz; para dağıtımda önemli bir rol oynuyor ve uzun bir süre de oynayacak. Şimdiden parasız sağlanan hizmetlerden söz ettik. Artık kimse kira ödemediğinde —ve halkımızın çoğunluğu zaten kira ödemiyor— bütün çocuklara burs verildiğinde ya da kreşlere veya yatılı okullara konulduklarında,

paranın önemi giderek azalacak. Aileler, yapmak zorunda oldukları ödemelerin çoğunun artık varolmadığını kavramaya başladılar; çocuklarının sağlığı, beslenmesi, çocuklarının ilacı, çocuklarının eğlencesi, çocuklarının eğitimi demek olduğundan, daha önce bağırlarına bastıkları paranın anlamını yitirdiğini öğrenmeye başladılar. Paraya tapıyorlardı, çünkü para, bütün bu şeyleri olası kılan bir araçtı.

Para başka şeyler için kullanılmaya devam ediyor, fakat bu şeyler için para giderek gereksiz hale geliyor. Eğlenmek, yolculuğa çıkmak, bir bira içmek, bütün bunlar için, pekâlâ; ve insanlar bunlara değer veriyor, fakat çocuklarının sağlığına, çocuklarının başları üstündeki çatıya daha çok değer veriyorlar. Başka bir deyişle, tüm gerekli şeyler, en çok değer verdikleri ve eğlenceyi birayı ve geri kalan her şeyi feda ettikleri şeyler artık parayla elde edilmiyor.

Para giderek anlamını yitiriyor. Fakat hâlâ önemli bir rol oynuyor; işçilerin bireysel gereksinimlerinin çoğu hâlâ para aracılığıyla sağlanıyor ve para bu rolü oynadığı sürece, siyasal bilinçlerini kanıtlamış olan bu merkezler, ekstra saatler için ekstra para ödemekten vazgeçen, devrimci işgününü uygulayan bu merkezler, hasta olduklarında, kaza geçirdiklerinde ya da emekli olduklarında cemaatten, toplumdan bu şeyleri ve çalışmalarının karşılığında aldıkları bu kaynakları almalıdırlar.

Ve hepinizin mükemmelce kavradığı, verdiğimiz bu örnekler, komünist bir ruhun anlamını açıklayabilecek kadar açık ve aydınlatıcıdır.

Ve siyasal bilinç yaratmak için parayı ya da serveti kullanmamalıyız. Bir insana görevinden daha fazla şey yapması için daha fazla şey önermek, onun bilincini parayla satın almaktır. Bir insanın, görevini yaptığı ve toplum için daha çok şey üretip daha çok yarattığı için daha kollektif zenginliğe katılımını sağlamak, siyasal bilinci zenginliğe dönüştürmektir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, bol bol zenginlik yaratmazsak, komünizm kuşkusuz kurulamaz. Fakat bizim düşüncemize göre, bunu yapmanın yolu para ya da zenginlikle siyasal bilinç yaratmakla değil, tersine siyasal bilinçle zenginlik ve daha kollektif siyasal bilinçle birlikte daha kollektifleşen zenginlik yaratmakla olur. (ALKIŞLAR)

Bu yol kolay değil. Görev zor ve birçok insan bizi eleştirecek. Bize küçük-burjuvalar, idealistler diyecekler; bize hayalci diyecekler, bizim başarısızlığa yazgılı olduğumuzu söyleyecekler. Ve buna karşın, olgular bizden yana konuşacak, gerçeklikler bizden yana konuşacak ve halkımız bizden yana konuşacak ve hareket edecek, çünkü biz biliyoruz ki, halkımız bu yolları kavrayacak ve izleyecek kapasitededir.

Aynı biçimde, bir gün aynı parayı almak zorunda kalacağız. Neden? Bazıları soracak: Bir şekerkamışı kesicisi bir mühendisle aynı parayı mı kazanacak? Evet. Bu mühendisin daha az para alması mı demektir? Hayır. Fakat bir gün, bir şekerkamışı kesicisi —şekerkamışı kesicisinden sembolik olarak sözediyorum, çünkü gelecekte tek bir şekerkamışı kesicisi kalmayacak— diyelim ki bir hasat kombinesinin ya da bir kamyonun sürücüsü bugün bir mühendis kadar ücret alacak.

Peki neden? Çok açık, çok mantıklı. Devrim'in üniversitelerde binlerce genç öğrencisi var. Devrim'in yurtdışında mühendis, kimyager, farklı alanlarda uzman olmak için kendini okumaya adamış binlerce genç insanı var. Onların harcamalarını kim karşılıyor? Halk.

Devrim birçok genç öğrenciyi Avrupa'da ve diğerlerini üniversitelerde okutmak üzere gönderme gereği duyarsa, pekâlâ; onlardan okumalarını isteriz ve onlar da bunu disiplinli bir şekilde yaparlar, fakat bu, onların ayrıcalıklı olduğu anlamına gelmez. Onların okuması, kendilerini yetiştirmeleri Devrim için önemlidir. Fakat binlerce genç yurtdışına giderken, binlerce başka genç de şe-

kerkamışı ekmek, tohumlamak, ağır iş yapmak için tarlalara gitmek zorunda. Birkaç yıl içinde ülkemizde çok daha fazla zenginlik olacak. Yurtdışındaki öğrenciler üç yıllık, beş yıllık eğitim süreçlerini tamamlayıp teknisyen, mühendis olacaklar; tarladakiler ise bu yıllar zarfında tarlalarda çalışıyor olacaklar ve mühendis olmayacaklar, ama ekonomimizi kalkındıracaklar, ülkemizin geleceğini inşa edecekler. (ALKIŞLAR)

Birkaç yıl sonra; daha refah içinde bir ülkede, çok daha zengin bir ülkede, bu genç insanlara bir mühendisin ücretinin dörtte birini aldığını söylemek bizim için hangi kavram altında ve hangi yolla adilane olabilir? Ülkenin üniversiteye değil de ekonomi savaşını kazanmak için çalışmaya yolladığı, sahip olmadığımız kimya ya da makinalarla değil de ellerimizle, terimizle yapmak zorunda olduğumuz çabayı göstermesini istediği insanlara, dördüncü ya da beşinci sınıf vatandaş muamelesi gelecekte üniversitede olanların, yurtdışında okuyanların toplumdan alacağı önemli bir parçayı almaya layık insanlara karşı adil olur mu, temel olarak adil midir? —ulus onların şimdi yarattığı zenginliklerden ne zaman yararlanmaya başlarsa başlasın, adil olur mu?

Hayır! Kesinlikle olmaz. Komünist bilinç, gelecekte, herkesin gayretiyle yarattığımız zenginliğin herkes tarafından eşit olarak paylaşılması demektir. Komünizm budur, komünist bilinç budur! (ALKIŞLAR) Ve halkımızın savunduğu, Devrim'imizin iddia ettiği ve öğrencilerimizin sloganlaştırdığı ve bu kavramın ne kadar adil olduğunu kavrayamayacak tek bir dürüst yurttaş, tek bir aile reisi, bu ülkedeki tek bir duyarlı insan olmayacaktır.

Ve bunları öne çıkaranın özellikle bizim öğrencilerimiz, yarının mühendisleri, yarının doktorları, yarının profesörleri, yarının teknisyenleri olması teşvik edici bir şeydir. Mantıksal açıdan bakarsak, bu yüzden kendimizi iyimser hissetmeliyiz, coşkulu hissetmeliyiz, ülkemizin parlak geleceğine inanmalıyız. Ülkemizde sınıflar ortadan kalkacak ve sınıflar ortadan kalkınca da, Devrim ile

karşı-devrim arasındaki mücadele yokolacak. Çünkü, gelecekte, geçmişi savunmaya yeltenenleri kim anımsar? bu geçmişi savunmak için işçilerle çiftçilerin kanını dökenleri kim bağışlar; geleceğe doğru yürüyüşü durdurmak, gençliğimizin hayal bile edemeyeceği bu iğrenç, ahlâksız, bencil, utanç verici geçmişi desteklemek için gençlerimizin, işçilerimizin ve çiftçilerimizin kanını döken bu emperyalist sistemi kim bağışlar?

Ve bu yüzden, burada ön sırada duran bu gençlerin —Moncada saldırısı sırasında üç, iki yada bir yaşında olanların, bebek ya da doğmamış olanların— uslamlama, duyarlık, eğitim ve bilinç sayesinde, doğrudan yaşamasalar bile bu geçmiş hakkında fikir sahibi olma, ulaştıkları bu yüksek düzeye varma yeteneğinde olduklarına inanıyorum. Çünkü özveri, gerçek özveri budur; kahramanlık, gerçek kahramanlık budur! Cömertçe yaşamını veren genç insanların, o anki savaşın ya da tehlikenin kahramanlığı, ülkenin geleceği için bu savaşı vermeye gidebilen, terini, ellerini, zamanını sunan genç insanların devrimci, yaratıcı çalışmalarının kahramanlığı var. (ALKIŞLAR)

Şükür ki ne yaptığımızı biliyoruz; ne istediğimizi, nasıl istediğimizi ve neden istediğimizi biliyoruz. Ve halkın bilinci geliştikçe, Devrim yürüyüşünün zafere ulaşma nedeni de budur. Bu ülkede yapacak çok şeyimiz olacak. Çok şey! Diyebiliriz ki bunların büyük bir kısmının hâlâ yapılması gerekiyor; onbinlerce kilometre yol, yüzlerce baraj ve önümüzdeki on yılda binlerce bina, binlerce dükkan, binlerce okul, yüzlerce büyük fabrika, her şey için fabrika.

Birkaç gün önce, pirinç üretimimizdeki hızlı artıştan, 1971'e gelindiğinde pirinç ithal etmeye gereksinimimiz kalmayacağından söz ettik. Fakat ülkenin 1970'de üreteceği tüm pirinci işlemek için bugün sahip olduğumuzdan daha fazla değirmen gerekecek; ülkenin 1970'de üreteceği tüm kahveyi işlemek için bugün sahip olduğumuzdan daha fazla tesis gerekecek ve 1970'de üretilecek sütü işlemek için bugün sahip olduğumuzdan daha fazla pastörize etme

ve şişeleme fabrikaları gerekecek; tıpkı şeker sanayimizin, on milyon ton şekere ulaşabilmek için bu yıllarda hatırı sayılır bir oranda büyümesi gerektiği gibi. 1970'le birlikte, şeker sanayimizin kapasitesindeki bu artış, Matanzas Eyaleti'ndeki ortalama büyüklükte doksan şeker fabrikasının kapasitesine eşit olacaktır. Doksan şeker fabrikası! Yani, tamamen yeniden inşa edilmekte olan şekerkamışı fabrikaları var ve kapasitesini iki katından fazlasına çıkaran şeker fabrikaları var.

Halkımız önümüzdeki birkaç yıl içinde çok sıkı çalışmak zorunda ve kaynaklarımız bu amaca yöneltilmek zorunda...

Ve bu her alan için geçerlidir.. Aynı eyalette Siguaney çimento fabrikası bitmek üzere —umalım ki tam üretime geçmek için yeterli yakıtımız olsun. Muhteşem bir sanayi kompleksi inşa edildi— Santa Clara'daki makina inşa kompleksi. INPUD (ev gereçleri) fabrikası inşa edildi. Fakat yazık ki, hammadde kıtlığından dolayı kapasitesinin çok altında çalışıyor. Cienfuegos'ta çok çağdaş bir gübre fabrikası inşa ediliyor —yıllık üretimi yaklaşık yarım milyon ton gübre olan bir gübre fabrikası. Büyük bir kesme şeker yükleme terminali inşa ediliyor; bu da binlerce işçinin —250 ya da 325 pound çuval yüklemek zorunda olan yükleme işçisinin yorucu, ezici işinin— emeğinden tasarruf edecek, çünkü bu iş gelecekte vinçler ya da diğer aletlerle yapılacak. Yani ülkemiz büyük çabalarda bulunmak zorunda.

Bu eyalette sulama işleri de geliştirilmeli. Yalnızca bu eyalette elli baraj inşa edilmeli, bu eyaletteki tüm sudan yararlanmak için, tarımımızın sulama için üç milyon metre küpten az olmamak üzere suya sahip olması için elli baraj inşa edilmeli.

Siz Las Villas Eyaleti'nde yaşayanlar, kıtlığın ne demek olduğunu biliyorsunuz. Geçen yıl çok ciddi bir kıtlık oldu. Bu yılın ilk aylarında tek bir yağmur damlası düşmedi. Yağmur yağmaya başladığında, çok fazla yağdı— gerçekten çok fazla. Çünkü bu eyalet, Mayıs'tan bu yana en fazla yağış miktarına sahip olanlardan biri.

Aşırı yağışın olduğu dönemler var, sonra beş ya da altı ay sulama olmadan, su olmadan, tarım için yıkıcı sonuçlarla geçiyor.

Bu yüzden, bütün ülkede sulama çalışmalarını ilerletiyoruz. Ve bu projeler için gereken donanım birkaç haftadır bu eyalete ulaşmaya başladı, böylece bu eyaletteki tüm tarımsal arazi sulanacak.

Bunun ülke ekonomisi için ne anlama geldiğini, üretkenlik için ne anlama geldiğini, tarımsal ürünlerde neyi temsil ettiğini, yılı nasıl planlayacağımızı ve tohumlar çıkmak üzereyken herşeyi bir ayda ekmek amacıyla yağmur beklemek zorunda kalmayacağımızı ve bildiğiniz bütün bu sorunların çözüleceğini hayal edebilirsiniz.

Ben yalnızca, önümüzdeki yılların büyük çaba, dev çalışma yılları olacağını vurgulamak istiyorum.

Fakat ülkemiz gerikalmışlığa karşı verdiği savaşı kazanıyor. Neden olduğu tüm zararıyla birlikte suçlu emperyalist ablukayla karşı karşıya olan ülkemiz, ablukanın çeşitli pazarlardan mal almak için, uzaklara mal nakletmek için, zor koşullarda alımlar yapmak için harcamaya zorladığı ek yüz milyonlarca peso yüküyle birlikte —hepsi de bu ülkeye milyonlarca pesoya mal oldu— bütün bunlara karşın, ülkemiz gerikalmışlığa karşı verdiği savaşı kazanıyor; bu ülke ekonomi savaşını kazanıyor; ve en önemlisi, bu ülke devrimci bilinç savaşını kazanıyor. Bu düşünceleri en iyi simgeleştirene, insan bilincinin Devrim'deki gelişmenin aracı olarak en güçlü savunucusu olana, bir gün, kafa tutuşuyla, cesaretiyle ve aklıyla Santa Clara çarpışmasını kazanan bu yoldaşa, sonsuza dek sevgili Yoldaş Ernesto Guevara'ya ne harika bir biçimde haklı bir sadakat, ne harika bir biçimde haklı bir sadakat! (ALKIŞLAR)

Ve öğrencilerimizin bu sloganları kendine malettiği, halkımızın bu sloganları kendine malettiği, gerçek bir onurla ve geleceğe inançla dolu olduğu bu 26 Temmuz'da diyebiliyoruz ki: Che, Devrim'imizin bu onbeşinci yıldönümünü sana adıyoruz!

Patria o Muerte! Venceremos! (ŞİDDETLİ ALKIŞLAR)

"Devrimin Ve Sosyalizmin Bayrağı Savaşmadan El Değiştirmeyecektir"(*)

Yoldaş başkan Jose Eduardo dos Santos ve konuklar;
Şehit yoldaşlarımızın yakınları;
Silahlı Kuvvetler üyeleri;
Vatandaşlarım

Askerlerimizin en gösterişlisi Antonio Maceo ve kıta arkadaşının öldürüldüğü tarih olan 7 Aralık tüm Kübalılar için her zaman çok anlamlı olmuştur. Burada yatıyorlar. Başta Maceo'nun atalarının doğduğu ve çoğumuzun köklerinin bulunduğu Afrika olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinde ölen kahraman enternasyonalist savaşçılarımızın ölülerini toprağa vermek için bugünü seçmekle onu, ülkelerini ve tüm insanlığı savunmak için yaşamlarını veren tüm Kübalıları onurlandırdığımız bir gün yapmış oluyoruz. Böylece insanlığın en yüce iki değeri olan vatanseverlik ve enternasyo-

(*) Fidel Castro'nun 7 Aralık 1989'da devrimin 31. yıldönümünde yaptığı konuşma. El Cacahual'da düzenlenen toplantıda, enternasyonalist mücadele sırasında ölen Kübalılar için de tören yapıldı. Bu törene Angola devlet başkanı Dos Santos da katıldı. *Granma*'nın 17 Aralık 1989 tarihli sayısında yayınlanan yazının çevirisi; *Toplumsal Kurtuluş* dergisinin Mart 1990 tarihli 31. sayısından alıntı. (y.n.)

nalizm sonsuza dek, Küba tarihinde bütünleşmiş olacaktır.

Belki bir gün buradan çok uzak olmayan bir noktada onların anısına bir anıt dikeceğiz.

Şu anda Küba'nın her yanında kendi memleketlerinde, görevlerini yerine getirirken ölmüş olan tüm enternasyonalistler toprağa verilmektedir.

Emperyalistler o karmaşık ve 14 yıllık uzun görev sırasında ölen insanlarımızın sayısını, sanki devrimi onursuzlaştıran ve itibarsızlaştıran birşeymiş gibi, gizli tutacağımızı düşündüler. Uzun bir süre, yitirilen yaşamların bir amaç için olmadığı, sanki haklı bir dava için ölenlerin boşuna ölmüş oldukları rüyasını gördüler. Eğer insanların haklı mücadelelerinde gösterdikleri fedakarlıklarının değerinin ölçüsü muzaffer olmak bile olsa, onlar geriye muzaffer döndüler.

Ispartalılar savaşçılarına kalkanları ile ya da kalkanlarında taşınarak gelmelerini söylerlerdi. Bizim birliklerimiz geriye kendi kalkanlarını kendileri taşıyarak dönüyorlar. Yine de, bu gururlu fakat acılı günümüzde, başarılarımızla övünmek ya da başkalarını, hatta hasımlarımızı dahi aşağılamak gibi bir amacım yok. Ülkemiz ne zafer ne de askeri prestij peşinde değildi. Her zaman amaçlarımızı mümkün olan en az zayiat ile gerçekleştirmek ilkesini uyguladık. Bunu güçlü olarak, duygusallığa kapılmadan ve daima yapabileceğimizin en çoğunu yapma azmine sahip olarak başardık.

Askerlerimizin her biri tüm ülkenin kendilerini desteklediğini ve hepimizin onların sağlığını ve güvenliğini düşündüğümüzü biliyordu.

Siyasi ve diplomatik araçlar nihai amaçları sağlamak için uygun olduğu zaman siyasi ve diplomatik kanalları kullanmaktan geri durmadık ve gerekli olan katılığı kullanmakla birlikte müzakere süreci boyunca hiçbir zaman şımarıklığa ve gurura kapılmadık. Esnekliğin tavsiye edilir ve adil olduğu durumlarda esneklik gösterdik.

Angola'daki savaşın son aşaması en zor bölümüydü. Angolalı kardeşlerimizin desteklenmesi için tüm ülkemizin kararlılığına, cesaretine ve savaşçı ruhuna ihtiyaç vardır.

Devrim sadece Angola için değil aynı zamanda orada zor koşullarda savaşan birliklerimize karşı da bu dayanışma görevini yerine getirmek için herşeyi gözden çıkarmakta bir an bile tereddüt etmedi. Kendi ülkemize karşı emperyalist tehdit çok ciddi bir boyut kazandığı zaman en modern ve gelişmiş askeri malzememizin büyük bir bölümünü Angola Halk Cumhuriyetinin güney cephesine sevketmek konusunda tereddüt geçirmedi. Mesafenin uzunluğuna ve ülkemizin boyut ve kaynaklarına kıyasla gerçekten etkileyici bir rakam olan 50 binden fazla asker o kardeş ülkedeydi. Bu, devrimci silahlı kuvvetlerimiz ve halkımız için gerçek bir başarıydı. Bunun gibi fedakarlık ve uluslararası dayanışma örnekleri çok seyrektir.

Dolayısıyla, Jose Eduardo dos Santos'un bu törene bizzat katılmış olmasının öneminin bilincindeyiz. O tümüyle kendiliğinden bir jestti: "Bu vesile ile sizinle birlikte olmak istiyorum" dedi. Yine Etyopya, SWAPO ve öteki ülkelerle devrimci örgütler, kendiliğinden bu töreni topu topu birkaç gün önce duymuş olmakla birlikte burada bugün Afrika ve başka ülkelerde şehit olan enternasyonalistlerimizin toprağa verilme törenine temsilcilerini göndermek istediklerini bildirdiler.

Hiçbir şeyin ve hiç kimsenin unutturamayacağı tarihi olaylar vardır. Ülkemizde ve dışarda gelecek nesillerin en iyi insanların her zaman hatırlayacağı devrimci örnekleri vardır. Bu da onlardan biridir, yine de bu yargıya varanlar biz olmayacağız; yargıyı tarih verecektir.

Angola silahlı kuvvetlerindeki askerlerin savaşta yoldaşlarımız olduklarını asla unutmayacağız. O ülkenin en iyi oğullarının ve kızlarının onbinlercesi yaşamlarını bu mücadelede yitirdiler. Birliğimiz ve yakın işbirliğimiz zaferi mümkün kıldı.

Biz aynı zamanda Namibya'nın cesur oğulları ve kızları, Gine Bissau'nun yurtseverleri ve eşsiz Etyopya askerleri ile yanyana savaşmanın onurunu taşıdık. Yıllar önce, Cezayir'in bağımsızlığını izleyen zor dönemde enternasyonalist savaşçılarımız onun yanındaydılar, aynen bir başka kardeş arap ülke olan Suriye dış saldırıya uğrayıp bizim işbirliğimizi istediği zaman ona yardım ettikleri gibi. Afrika'daki tüm haklı davalar halkımızın desteğini görmüştür. Che Guevara ve büyük bir Kübalı devrimci grubu, bugün Zaire olan toprakların doğusundaki topraklarda beyaz lejyonerlere karşı savaştı ve şimdi de Saharawi Cumhuriyeti'nde doktor ve öğretmenler, özgürlükleri için çarpışan halka yardım etmekteler.

Tüm bu ülkeler ya o zaman özgürdüler ya da şimdi özgürlüklerine kavuştular ve henüz kavuşmamış olanlar er ya da geç kavuşacaklardır.c

Sadece birkaç yıl içinde savaşçılarımız halkımızın gurur duyacağı bir dayanışma tarihi yazdılar. Bizim kendi bağımsızlık mücadelemizde başka ülke insanları da bizim yanımızda savaştı. Dominik Cumhuriyeti'nde doğmuş olan Maximo Gomez bunların en önde geleniydi ve olağanüstü özellikleri nedeniyle Özgürlük Ordumuz'un başına geçti. Devrimimizden önceki yıllarda ilk komünist parti tarafından örgütlenen bin Kübalı Ispanya'da Cumhuriyet'i korumak için çarpıştı. Onlar orada, erken ölüm yaşamlarına son verinceye kadar, parlak bir devrimci gazeteci olan Pablo de la Torriente Brau tarafından kaydedilen unutulmaz kahramanlık öyküleri yazdılar.

Enternasyonalist ruhumuz işte böyle pekişti. Zirvesine de sosyalist devrimimiz ile ulaştı.

Kübalı enternasyonalistler her nereye gittilerse bu ülkelerin onur ve egemenliklerine saygı örnekleri oluşturdular. Bu ülke insanlarının onlara duydukları güven işte bu leke sürülemez davranışlarından dolayıdır. Onların örnek özverileri ve fedakarlıkları her yerde hatırlanmaktadır.

Tanınmış bir Afrikalı devlet adamının bölge liderlerinin bi toplantısında söylediği gibi, "Küba savaşçıları ülkelerimizin özgür lükleri için yaşamlarını vermeye hazırdırlar. Bizim özgürlüğü müz ve halklarımızın ilerlemesi için yaptıkları yardımlara karşılıl geriye kendileriyle birlikte götürecekleri tek şey özgürlük için sa vaşırken ölmüş olan yoldaşlarının vücutlarıdır. "Asırların sömürü ve yağmasını tanımış olan o kıta bizim enternasyonalist katkımızı özverili doğasının tüm boyutlarını anlamıştır.

Artık bizim savaşta pişmiş birliklerimiz muzaffer olarak ge riye dönmektedirler. Analarımızın, eşlerimizin kardeşlerimizin v çocuklarımızın, kısaca tüm halkımızın, neşe dolu, mutlu ve gurur lu yüzleri onları sevgi ve sıcaklıkla karşılamaktadır. Barış onurlı bir biçimde elde edilmiştir ve onların fedakarlıkları ile çabaları cö mert bir biçimde ödüllendirilmiştir. Artık uykularımız ülkelerin den binlerce kilometre ötelerde çarpışan askerlerimizin kaderlei için duyduğumuz endişe ile bölünmemektedir.

Düşman, birliklerimizin geri dönmesinin, hepsi için iş olanağ bulunmasının imkansızlığı nedeniyle, toplumsal sorunlara yol açа cağını düşündü. Askerliği meslek edinmiş olanların dışında bu in sanların çoğunun burada, Küba'da, işleri vardı ve onlar eski işleri nin başına dönecektir, eğer daha iyileri verilmezse.Birçoğu, gei gelmeden önce bile nerede çalışacak olduklarını zaten biliyordu.

Liseden mezun olduktan kısa bir süre sonra Angola'ya bir en ternasyonalist göreve gitme onuru için gönüllü olan genç askerleri mizin hepsi vakit geçirmeden ya eğitimlerine ya da emekçi halkı mızın saflarına geri dönmüşlerdir.

Görevlerini yerine getirirken şehit olan ya da ağır şekilde yara lananların yakın akrabalarının hiçbiri unutulmamıştır.Sevdikleri ta rafından yapılan fedakarlık kendi inanmış, özverili, cömert, hatta destansı davranışları nedeniyle gerekli bakım ve anlayışı görmüş lerdir, görmektedirler ve görmeye de devam edeceklerdir.

Askeri ve sivil enternasyonalistler görev yüklenmiş yüzbinlerce

Kübalı bugünkü ve gelecekteki nesillerin saygısını kazanmışlardır.Onlar halkımızın parlak mücadelecı ve enternasyonalist geleneğini onurla taşıdılar.

Dönüşlerinde ülkelerini muazzam bir gelişme mücadelesi içinde ve cani emperyalist ablukaya karşı dimdik ayakta buldular.Buna, ülkemiz için sadece olumsuz ekonomik etkilerini görebileceğimiz, sosyalist kamptaki bugünkü bunalımı da eklemeliyim.

Bu ülkelerin çoğundaki insanlar anti-emperyalist mücadele ya da enternasyonalizm ilkelerinden söz etmiyorlar.Bu sözler günlük basınlarda geçmiyor bile.Bu türden kavramlar oradaki siyasi jargondan hemen neredeyse çıkartılmıştır.Aynı zamanda, bu ülkelerde kapitalist değerler bugüne kadar duyulmamış bir güç kazanmaktadır.

Kapitalizm Üçüncü Dünya halkları için eşitsiz ticaret hadleri, bireysel bencilliğin ve milliyetçi şovenizmin azgınlaşması,yatırım ve üretimde irrasyonalitenin ve kaosun egemenliği, kör ve acımasız ekonomik kurallar için halkların amansız feda edilmesi, güçlünün bekası, insanın insan tarafından sömürülmesi ve herkesin sadece kendisi için varolduğu bir düzen demektir. Toplumsal yaşamda kapitalizm çok daha fazlasını ifade eder: Fuhuş, uyuşturucular, kumar, dilencilik, işsizlik, vatandaşlar arasında inanılmaz eşitsizlik, doğal kaynakların ziyanı, havanın, denizlerin, nehir ve ormanların zehirlenmesi ve özellikle de gelişmekte olan ülkelerin endüstrileşmiş kapitalist ülkeler tarafından talan edilmesi. Geçmişte sömürgecilik demekti; şimdi ise, aynı zamada en ucuz, en etkin ve en acımasız da olan, en gelişmiş ekonomik ve siyasi araçların kullanılmasıyla milyarlarca insanın yeni sömürgeciliğe kurban edilmesi demektir.

Kapitalizm,onun piyasa ekonomisi,değerleri kategorileri ve yöntemleri sosyalizmin bugünkü zorluklarını çözemez ya da yapılmış hataları varsa onları düzeltemez.Bu zorlukların birçoğu sadece yapılmış hataların sonucu değildir,aynı zamanda sömürgeleri talan

ederek, işçi sınıfını sömürerek ve gelişmekte olan ülkelerden büyük çaplı beyin göçlerini kışkırtarak dünya nimetlerinin ve ileri teknolojilerin çoğunu tekeline almış olan emperyalizm ve belli başlı kapitalist güçlerin uyguladıkları katı abluka ve tecridin de sonucudur.

İlk sosyalist devlete karşı, milyonlarca yaşama mal olan ve üretim araçlarının çoğunu tahrip eden,yıkıcı savaşlar düzenlenmiştir.Mitolojideki kuş misali, ilk sosyalist ülke birden daha çok kez kendi külleri içinden yeniden doğmuştur. Faşizmi yenerek ve sömürge yönetimi altındaki ülkelerin özgürlük hareketlerini kararlı bir biçimde destekleyerek insanlığa büyük hizmetlerde bulunmuştur.Şimdi tüm bunlar unutuluyor.

SSCB'de bile ne kadar çok insanın o destansı halkın tarih yapan başarılarını ve olağanüstü özelliklerini inkar ve tahrip etmekte oluşları iğrençtir. Çarlık baskısından ve büyük fakat geri ve fakir bir ülkeden çıkmış bir devrimin inkar edilemez hatalarını düzeltmek ve yenmek böyle olmaz. Bugün Lenin'i tarihin en büyük devrimi için Rusya'yı seçmiş olmasından dolayı suçlamamalıyız.

Bundan dolayı, SSCB ve sosyalizme zehir kusan bazı Sovyet yayınlarının ülkemize girmesini yasakladık. Bu yayınların lafzından emperyalizmin, gerici güçlerin ve karşı-devrimin sorumlu olduğunu görebilirsiniz. Bu yayınlardan bazıları daha şimdiden, Küba devrim süreci sırasında kurulan SSCB ve Küba arasındaki adil ve eşitlikçi ticari ilişkilerin sona erdirilmesi talebinde bulunmaktadırlar. Onlar SSCB'nin, aynen Birleşik Devletlerin Üçüncü Dünya ülkeleri ile yaptıkları gibi, Küba ile eşitsiz ticari ilişkilere girmesini, kendi ürünlerini artan fiyatlarla satarken bizim tarımsal ürünlerimizi ve hammaddelerimizi sürekli düşen fiyatlarla almak istiyorlar. Kısaca SSCB'nin Küba'ya karşı ABD ablukasına katılmasını istiyorlar.

Emperyalizmin mayınlanan eylemleri ve sosyalizm değerlerinin sistematik tahribi, yapılmış olan hatalarla da birleşince Doğu

Avrupa'nın sosyalist ülkelerindeki dengesizleştirici süreci hızlandırmıştır. Birleşik Devletler, her ülkeyi değişik yollarla ele alan ve sosyalizmi içinden mayınlayan uzun dönemli bir politikayı oluşturdu ve uyguladı.

Emperyalizm ve kapitalist güçler olagelmekte olan olaylar karşısında duydukları coşkuyu gizleyemiyorlar. Şu noktada, haksız da olmadan, sosyalist bloğun varlığının sona erdiğine inanıyorlar. ABD vatandaşı gruplar, başkanlık danışmanları da dahil olmak üzere, bazı Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalist gelişimi bugünden programlamaktalar. Yeni bir haber bülteni bu "heyecan verici deneyim"den duydukları hayranlığı duyurdu. Onlardan biri, bir ABD hükümet görevlisi Polonya'da, Roosewelt'in kapitalizmin ciddi bunalımını tedavi etmek için önerdiği 'Yeni Düzen' programının uygulanabileceğini belirtti. Böyle bir program 1990'da işsiz kalacak olan 600 bin Polonyalı işçiye ve ülkenin, pazar ekonomisi uygulaması nedeniyle yeniden eğitilecek ve işleri değiştirilecek 17.8 milyon işçisinin yarısına yardım edecekmiş.

Emperyalizm ve NATO'lu kapitalist güçler şu noktada Varşova Paktı'nın sadece isim olarak varolduğuna ve içlerinden çürütülmüş ve mayınlanmış toplumların direnme güçlerinin olamayacağına inanıyorlar; haksız da değiller.

Sosyalizmin geliştirilmesi gerektiği söylenmiştir. Bu ilkeyi kimse inkar edemez; insan çabasının tümünü içermektedir ve daima uygulanacaktır. Fakat, sosyalizm Marksizm-Leninizmin en temel ilkeleri feda edilerek geliştirilebilir mi? Neden reform olarak adlandırılan girişimler kapitalist doğrultuda olsun? Eğer bu görüşler, bazılarının söylediği gibi, gerçekten devrimci ise neden emperyalist liderlerin eksiksiz ve heyecanlı desteğini görüyorlar?

Birleşik Devletler başkanı, inanılmaz bir konuşmasında, kendisini sosyalist bir kampta uygulanan doktrinlerin bir numaralı taraftarı olarak ilan etti.

Tarih asla insanlığın tanıdığı en güçlü, saldırgan ve obur bir

imparatorluğun liderinin gerçekten devrimci bir görüşü heyecan duyarak desteklediğini yazmamıştır.

Yoldaş Gorbaçov'un, kendisiyle içten ve derinlemesine bir fikir teatisinde de bulunduğum ve bu yılın Nisan ayında gerçekleşen Küba gezisi sırasında Ulusal Meclis'te, eğer bir sosyalist ülke kapitalizmi kurmak istiyorsa bunu yapma hakkına saygı duyulması gerektiği, aynen herhangi bir kapitalist ülkenin de sosyalizmi kurma hakkına saygı duyulması gerektiği konusundaki görüşümü açıkça ifade ettim.

Devrimin ithal ya da ihraç edilemeyeceğine inanıyorum; sosyalist bir ülke suni döllenme ya da cenin transplantasyonu ile kurulamaz. Devrim toplumda belli koşulların oluşmasını gerektirir ve bu koşulları ancak her ülkedeki halkın kendisi yaratabilir. Bu görüşler, her devrimcinin birbiri ile dayanışma içinde olabileceği ve olması gerektiği görüşü ile çatışmaz. Bunun da ötesinde, devrim ilerleyebilecek ya da gerileyebilecek, hatta tıkanabilecek bir süreçtir. Fakat hepsinin ötesinde komünistler cesur ve devrimci olmalıdır. Komünistler, koşullar ne denli olumsuz olursa olsun, tüm koşullar altında mücadele etme görevi ile bağlıdırlar. Paris komüncüleri görüşlerinin savunması için mücadele ettiler ve öldüler. Devrimin ve sosyalizmin bayrağı savaşmadan teslim edilmez. Sadece korkaklar ve umutlarını yitirenler teslim olurlar; Komünistler ve öteki devrimciler asla.

Şimdi emperyalizmin Avrupalı sosyalist ülkeleri fazla sermayesini kabul etmeye, kapitalizmi geliştirmeye ve onları Üçüncü Dünya ülkelerinin talanına katılmaya zorluyor.

Çok iyi bilinen bir gerçektir ki, gelişmiş kapitalist ülkelerin servetlerinin büyük bir bölümü onun üçüncü Dünya ülkeleri ile sürdüregeldiği eşitsiz ticaret hadlerinden kaynaklanmaktadır. Asırlarca bu ülkeler sömürgeler olarak yağmalanmıştır. Evlatlarının milyonlarcası köleleştirilmiş, altın, gümüş ve öteki madenleri tükctilmiş, acımasızca sömürülmüş ve geri bıraktırılmışlardır. Azgeliş-

mişlik, sömürgeciliğin en açık ve dolaysız sonucudur. Şimdi böyle ülkeler bir yandan kendi mallarına komik derecede düşük fiyatlar verilirken ve ithal ettikleri sanayi ürünlerine her geçen gün daha yüksek fiyat ödemeleri gerekirken sonu gelmez ve ödenmesi imkansız bir borç yükü altında sadece faizlerini ödeyerek sıkılıp sularını çıkarılmaktadır. Mali ve beşeri kaynaklar bu ülkelerden sermaye kaçışı ve beyin göçü yoluyla sürekli olarak çekilmektedir. Ticaretleri dampingler, yüksek gümrük vergileri, ithal kotaları, ileri teknik süreçler ile üretilmiş sentetik almaşıklar ve rekabet gücüne sahip olmadığı zaman gelişmiş kapitalist ülkelerin kendi mallarını destekleme politikaları sonucu tıkanmaktadır.

Şimdi, emperyalizm Avrupa'daki sosyalist ülkeleri bu muazzam yağmaya, kapitalist reform teorisyenlerinin de rahatsız olmadıkları anlaşılan bir biçimde davet etmektedir. Böylece, bu ülkelerin çoğunda hiç kimse Üçüncü Dünya'nın trajedisinden söz etmemekte ve tatminsiz yığınları kapitalizme ve anti-komünizme, bir ülkede de pancermenizme güdülmektedir. Böyle gelişmeler faşist eğilimlere kadar bile gidebilir. Emperyalizm tarafından vaadedilen ödül, kapitalist tüketim toplumlarının kurulmasının tek yolu olan, halklarımızın sırtından sağlanacak yağmanın bir parçasıdır. Şu anda Birleşik Devletler ve öteki kapitalist güçler dünyanın herhangi başka bir yerinden çok Doğu Avrupa'da yatırım yapmaya ilgi duyuyorlar. İnsanlığa yakışmayan koşullar altında yaşayan milyarlarca insanın barındığı üçüncü Dünya'daki kaynaklar böyle gelişmelerden ne bekleyebilirler?

Bize barış lafı ediyorlar, fakat nasıl bir barış? Belli başlı güçler arasındaki, emperyalizm Üçüncü Dünya ülkelerine açık müdahale ve saldırı hakkını saklı tutan bir barış. Bunun birçok örneği var.

Birleşik Devletler emperyalist hükümeti Salvador'daki devrimcilere kimsenin yardım etmemesini talep ediyor ve SSCB'ye Nikaragua ve Küba'ya yaptığı ekonomik ve askeri yardımı durdurması için şantaj yapıyor. Çünkü biz, egemen ülkelerimiz arasında imza-

lanan anlaşmalar gereği SSCB'den aldığımız silahlara ilişkin taahhütlerimize sıkı sıkıya bağlı kalmamıza karşın Salvador devrimcileri ile dayanışmamızı dile getiriyoruz. Aynı zamanda, Salvador devrimcileri ile dayanışmaya son verilmesini talep eden aynı emperyalist hükümet jenosidçi Salvador Hükümeti'ne yardım ediyor ve El Salvador'a özel savaş birlikleri gönderiyor; Nikaragua'daki karşı-devrimi destekliyor; Panama'da darbeler düzenliyor; Güneybatı Afrika'daki başarılı barış anlaşmasına karşın Angola'da faaliyet gösteren UNITA'ya askeri yardım gönderiyor ve Cenevre Anlaşmasını görmezlikten gelip, Sovyet birliklerinin de geri çekilmiş olmasına karşın Afganistan'daki asi güçleri ikmal etmeyi sürdürüyor.

Sadece birkaç gün önce ABD askeri uçakları küstahça Filipinler'deki bir iç çatışmaya müdahale etti. İsyancıların davalarının haklı olup olmadığından bağımsız olarak ki, bunu yargılamak bize düşmez, ABD'nin bu ülkeye müdahalesi çok ciddi bir olaydır ve günümüz dünya durumunun tam bir yansımasıdır. Birleşik Devletler sadece, her zaman kendi özel alanı olarak gördüğü Latin Amerika'da değil fakat tüm öteki Üçüncü Dünya ülkelerinde kendisine jandarmalık payesini biçmiştir.

Bir büyük güç tarafından evrensel müdahale ilkesinin takdis edilmesi dünyada bağımsızlığın ve egemenliğin sonu demektir. Kendi kahramanlığımızla elde edebilecek olduğumuzdan başka, halklarımız nasıl bir barış ve güvenlik bekleyebilirler?

Nükleer silahların yok edilmesi mükemmel bir fikir. Eğer sadece ütopik olmasa ve bir gün sağlanabilse kuşkusuz yararlı olur ve dünya güvenliğini arttırır; fakat sadece insanlığın bir bölümü için. Üçüncü Dünya ülkelerine barış, güvenlik ya da umut getirmez.

Emperyalizm halklarımıza saldırmak için nükleer silahlara gereksinme duymaz. Dünyanın her yerinde üslenmiş güçlü donanmaları, her yerdeki askeri üsleri ve her geçen gün daha sofistike ve öldürücü olan silahları onun dünyanın ağası ve jandarması olmasını

sağlamaya yeter.

Bununda ötesinde,dünyamızda her gün, kurtarılabilecek olan 40 bin çocuk azgelişmişlikten ve yoksulluktan dolayı ölmektedir. Daha önce de söylediğim gibi ve yinelemeye değer bu durum dünyadaki yoksul çocukların tepesinde her üç günde bir,Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan gibi, bir bombanın düşmesine bedeldir.

Eğer bu gelişmeler bugünkü minval üzerine sürerse ve eğer Birleşik Devletler bu kavramları takbih etmeye zorlanmazsa, nasıl yeni bir biçimden söz edebiliriz? Bu yolun izlenmesi savaş sonrası ortaya çıkan çift kutuplu dünya yerini kaçınılmaz olarak ABD egemenliğinde tek kutuplu dünyaya bırakacaktır.

Küba'da biz bir sağlamlaştırma sürecinden geçiyoruz. Güçlü, disiplinli ve saygı duyulan bir parti olmadan devrim de olmaz, sosyalist sağlamlaştırma da. Böyle bir süreç sosyalizme hakaret ederek, değerlerini yıkarak, partiye küfrederek, öncülerinin şevkini kırarak, partinin öncü rolünü terk ederek, toplumsal düzeni yok ederek ve her yere kaos ve anarşi tohumları serperek sağlanamaz. Bunlar karşı-devrimi besler, devrimci değişimleri değil.

ABD emperyalistleri Küba'nın dayanamayacağını ve sosyalist ülkelerdeki yeni durumun kaçınılmaz olarak devrimimizi dize getireceğini düşünüyor.

Küba sosyalizmin muzaffer Kızıl ordu tümenlerinin ertesinde gelen bir ülke değildir. Küba'da sosyalist toplumu kendi halkımız haklı ve kahramanca bir mücadele sonucu yarattı. Devrimimizi yıkmaya çalışan dünya yüzündeki en güçlü imparatorluğun karşısında 30 yıl boyunca dimdik ayakta duruşumuz, siyasi ve moral gücümüzün kanıtıdır.

Ülkemizin liderliğinde bulunan bizler mevki ve sorumluluklarına acemi bir avuç kekeme mirasyedi değiliz. Mella ve Guiteras izinden giden eski anti-emperyalistlerin saflarından gelen; Moncada'ya saldıran ve Granma ile gelen; Sierra Maestra'da, yeraltı mücadelesinde ve Domuzlar Körfez'i'nde çarpışan; Ekim Füzeleri Bu-

nahmı'ndan sarsılmayan, 30 yıl boyunca emperyalist saldırıya karşı koyan, büyük emek başarıları ortaya koyan ve muzaffer, parlak enternasyonalist görevler yerine getiren biziz. Kübalı üç neslin kadın ve erkekleri savaşta sınanmış partimizin üyesi ve sorumlu mevki sahibidir, harika öncü gençlik örgütlerinin üyesidir, güçlü kitle örgütlerimizin, devrimci silahlı kuvvetlerimizin ve içişleri bakanlığının saflarındadır.

Küba'da devrim, sosyalizm ve özgürlük ayrılmaz biçimde perçinlenmiştir.

Biz bugün ne isek onun tamamını devrime ve sosyalizme borçluyuz. Eğer Küba kapitalizme geri dönse özgürlüğümüz ve egemenliğimiz ebediyyen yok olurdu; Miami'nin bir uzantısı olurduk, ABD emperyalizmine bir yama. 19. yüzyılda bir ABD başkanının, o ülkeye Küba'yı ilhak etmeyi düşünürken, söylediği gibi "adamızın onun ellerine olmuş bir meyva gibi düşeceği" kehaneti gerçekleşmiş olurdu. İnsanlarımız bunu önlemek pahasına hayatlarını vermeye hazırdır ve her zaman da hazır olacaktır. Burada, Maceo'nun mezarı başında onun ölümsüz sözlerini hatırlıyoruz: "Küba'yı kim zaptetmek isterse onun sadece kanla sulanmış toprağını elde edebilecektir, eğer mücadelede ilk yok olan o olmazsa."

Biz, Küba komünistleri ve halkımızın milyonlarca devrimci askeri bize tarih tarafından verilen, sadece Batı yarımküresinin ilk sosyalist ülkesi olmak değil fakat aynı zamanda tüm dünyanın çaresiz ve sömürülen halklarının soylu davalarının yılmaz cephe savunucuları olmak rolünü taşımaktan geri durmayacağız.

Biz hiçbir zaman devrimci mücadelenin destansı ve ilham veren tarihi boyunca savunduğu ilke ve ideallerin emanet edildiği merci olmaya aday olmadık. Fakat, eğer kader bir gün bizi ABD emperyalizminin Hitler'in rüyası olan dünya egemenliği karşısında sosyalizmin son savunucuları arasına koyarsa bu kaleyi kanımızın son damlasına kadar koruruz.

Bugün burda doğdukları topraklara verdiğimiz kadın ve erkek-

lerimiz yaşamlarını tarihimizin en yüksek değerleri ve devrimimiz için verdiler.

Onlar sömürgeciliğe ve yeni sömürgeciliğe karşı savaşarak öldüler.

Irkçılığa ve apartheid'a karşı savaşarak öldüler.

Üçüncü Dünya halklarının maruz kaldığı yağma ve sömürüye karşı savaşarak öldüler.

O insanların özgürlükleri ve egemenlikleri için savaşarak öldüler.

Dünyadaki tüm halkların mutluluk ve gelişme hakları için savaşarak öldüler.

Açlık ve dilenme olmasın; tüm hastalar doktora;tüm çocuklar okula; tüm insanlar işe. barınağa ve yiyeceğe sahip olsunlar diye savaşarak öldüler.

Ezen ve ezilen, sömüren ve sömürülen olmasın diye öldüler.

Tüm insanların onuru ve özgürlüğü için savaşarak öldüler. Tüm ülkelerin gerçek barış ve güvenliğe kavuşması için savaşarak öldüler.

Cespedes ve Maximo Gomez'in ülkülerini savunarak öldüler.

Marti ve Maceo'nun ülkülerini savunarak öldüler.

Marx ve Engels ve Lenin'in ülkülerini savunarak öldüler.

Ekim Devriminin ülkülerini ve dünya için oluşturduğu örneği savunarak öldüler.

Sosyalizm için öldüler.

Mağrur ve devrimci vatan, yani Küba için öldüler.

Örneklerini izleyebiliriz.

Zafer sonsuza dek onlarla olsun.

Ya sosyalizm, ya ölüm!

Ya vatan, ya ölüm!

Venceremos!

Nikaragua Devrimi Yenilmeyecektir (*)

Kısa bir süre önce Nikaragua'da olup bitenlerle,bir başka büyük tarihsel derse tanık olduk.Basınımız bu konuda yazılar yazdı ve bunu hiç beklemeyen emperyalistleri bile şaşırtan, Sandinista Cephesi'nin seçim bozgununun nedenlerinden bazılarını açıkladı. Sürecin başında, emperyalistler, Sandinistaların zaferini kazanacağını, ama bu işten çok zayıflamış olarak çıkacakları için devrim sancağını koruyamayacaklarını düşünüyorlardı.

Sandinistalar, olabilecek en kötü koşullar altında, seçim meydan okumasını kabullenmek zorunda kaldılar; emperyalizmin dayattığı kirli bir savaş ve Honduras'ta üslenmiş binlerce haydutla bu savaşı yeniden başlatma tehditi, bu pis savaşın neden olduğu açlık, savaşın yarattığı ekonomik yıkım ve krizin tüm üçüncü dünya ülkelerinde yaşanan krize eklenmesi bu koşulların başlıcalarını oluşturuyor. Sosyalist kampın çöküşünden birkaç hafta sonra Sandinistalar seçime gitmek zorunda kaldılar. İçinde bulundukları zor durum nedeniyle pek çok ödün vermek zorunda kaldıkları da doğrudur.

Yukarıda belirtilen faktörlerin içinde, en büyük zararı kirli savaş verdi; 50 binden fazla insanın öldüğü bir iç savaş...

(*) *Kıvılcım* gazetesinin Mayıs 1990 tarihli 10. sayısından alınmıştır. Orijinali Granma dergisinde yayınlanan konuşma 8 Mart 1990 tarihinde yapılmıştır.

Paralı İşgalci Askerleri Domuzlar Körfezi'nde Yenenler Gönüllülerdi

Biz iç kavgamızı gönüllülerle, hep gönüllülerle yürüttük.Gönüllülerle! Escambray'da haydutlara karşı yıllarca ülkenin her yerinden gelen gönüllüler çarpıştı; bir seferinde karşıdevrimci çetelere karşı savaşmak üzere Cumhuriyet'in başkentinde 40 bin işçiyi seferber ettik ve sonunda, ağır savaşlardan sonra, çeteler Escambray dağlarının içinden toplanmış, hepsi gönüllü haydutlara karşı savaşmak üzere taburlar halinde örgütlenmiş 10 bin işçi ve köylü tarafından yokediler!

Angola,Etiyopya ya da herhangi başka bir yerde enternasyonalsit görevlere giden savaşçılar gönüllüydü. Angola'ya ya da başka bir yere kıtasına çağrılmış askerler değil, sadece gitmek isteyenler,gönderilmek için başvuranlar yollandı. Bu durum ülkeye bir yabancı saldırısı olmasından farklıdır, çünkü o zaman memleketi savunmak herkesin görevdir.

Sandinistalar, ABD destekli çetelere karşı insanları silah altına alarak savaşmaya zorlandılar ve düşman, analara aralıksız çağrılar yaparak bu durumu kullandı. Çünkü binlerce en yiğit ve en mükemmel askerin öldüğü, emperyalizmin dayatması bu savaş çok zorluydu. Fakat bu savaş için insanların askere alındığı doğruydu ve bu durum Sandinistalara karşı kampanyanın hammaddesini oluşturdu. Kampanya sırasında, oğulları orduda olan ya da askere çağrılabilecek yaşta bulunan, ya da yedek olan analarının kafasında hep bu soru vardı. Kampanyada onlara hep savaşın ve askere alınmanın sona erceceği, ekonomik sorunların böylelikle çözüm bulacağı vaat edildi. Bu sözü yalnız emperyalistler verebilirdi, çünkü ekonomik durumu kötüleştiren kirli savaşı organize ve finanse eden, ülkenin ekonomik gelişimini durduran onlardı. Muhalefet kazanırsa ekonomik sorun kalmayacağını, ambargonun kaldırılacağını, ülkeye büyük miktarda para akacağını anlattılar.Şunu demek istiyorlardı: Sandinistalar krizi çözemez, çünkü ABD'nden yardım

alamazlar. Sandinistalar bir dizi sosyalist ülkeden aldıkları yardımı artık bulamazlar, çünkü onların sözleriyle "Dostlarımız devrildi."

Zaten SSCB dışında fazla bir yardım veren olduğunu sanmayın. Ama yine de bazı ülkelerden diğerlerinden daha fazla yardım gördüler. Bazılarıysa çok az yardım etti, çünkü bazı ülkeler için bu sözcük, yardım, kötü bir sözcüktü. Ama bazı Doğu Avrupa ülkeleri diğerlerinden daha fazla yardım verdiler.

Muhalefetin gönderdiği mesaj şuydu: Sandinistalar krizi hiçbir zaman aşamazlar, çünkü ABD'nden hiçbir yardım alamazlar ve Sandinistaların dostları da çöktü. Bu psikolojik hile iş gördü.

Kampanyanın en son noktaya kadar, belirleyici özelliği geniş orandaki kararsız oylardı. Sonunda ABD ile dost, kontralarla müttefik anti-Sandinista muhalefet bir yanda, Sandinistalar öbür yanda kaldı. Son anda kararsızlar belirleyici duruma geldi ve onların tercihi Sandinistaların seçimlerdeki yenilgisini belirledi.

Bize Düşen Destek: Dostluk, Dayanışma Göstermektir. Tek Yapmamız Gereken Budur.

Sandinistaların seçim sonuçlarını tanımaktan başka alternatifleri yoktu. buna mahkum olmuşlardı. Başka türlü davranmak onları bütün dünyadan tecrit ederdi. Binlerce gözlemci davet etmişlerdi ve oyunun kurallarına uymazsanız böyle bir oyuna giremezsiniz. Böylelikle açıkladıklarını açıklamaktan başka seçenekleri kalmadı.

Şunu da söylemeliyim ki bu kampanyada Sandinistaların işledikleri sübjektif hatalar da oldu; ama Sandinistaların dostu olan bizlere —hele bir geri çekilme anında— bizce hata olan bu noktaları sıralamak düşmez.İşlenmiş hataları inceleyecek özeleştiriler bizim değil, onların işidir. Bize düşen, destek, dostluk, dayanışma göstermektir Tek yapmamız gereken budur. (Alkışlar)

Yine de ekleyelim, Sandinistalarla Doğu Avrupa'da geri çekilmeyi deneyen politik güçler arasında büyük fark vardır; bu fark,

Sandinistaların devrimci olmalarıdır. (Alkışlar) Sandinistalar büyük bir geri çekiliş deneyi yaşamışlardır, ama yine de devrimcidirler ve devrimci gibi davranmışlardır: Sözlerini tutmuşlar ve seçim sonuçlarını tanımışlardır.

Ama diğer yandan, halkın yarıya yakını en militan, en sağlam, en kararlı en bilinçli vatansever, anti-emperyalist insanlar onların yanında yer almış; bu en zor koşullarda bile Sandinistalara oy vermişlerdir.

Şu anda gerçek dışı bir durum ortaya çıkmış ve emperyalizm tam entrikaları ve tuzakları başarıyla sonuçlandı sanırken, ülkedeki durumun aslında çok daha karışık bir hale geldiğini anlamıştır.

Niye gerçek dışı bir durum diyorum? Çünkü, birinci olarak, emperyalistlerin silahlandırdığı ve yetiştirdiği Honduras'ta üslenmiş çeteler sorunu var. Bunların bir bölümü Nikaragua'nın içinde ve birçok birlik sınırı aşıp, Nikaragua içlerinde provokasyon yapıyor. İkinci olarak, yakında ABD'nin desteklediği bir hükümet, karşı-devrimci çetelerin eski liderlerinin de içinde yer aldığı bir koalisyon işbaşına gelecek. Ve üçüncü olarak da, devrimciler, Sandinistalar var ve devrimcilerin elinde de yüzbinlerce silah bulunuyor. Bunun ne kadar gerçek ötesi bir durum olduğunu düşünün.

Küba devriminin zaferinden on yıl sonra, bize şöyle dendiğini varsayın: 'Oralarda bir yerde, ülkenin bir bölümünde ya da ülkenin sınırında, dişlerine kadar silahlanmış Batista güçleri var. Burada, hükümette, ABD ve çeteler tarafından desteklenen bir koalisyon bulunuyor; bu Batista'sız Batista hükümetidir. Ve diğer yandan da silahlı halk var.' Bu sürecin sonucunda, Nikaragua'da ne kadar gerçek ötesi bir durum ortaya çıktığı anlayın.

Sandinistalar Devrimcidir ve Ayın 27'sinde Gerekli Tepkiyi Göstermişlerdir

Bizim işimiz yol göstermek değil, Sandinistaların yol gösterecek birine ihtiyaçları olduğunu da sanmıyorum. Sandinistalar dev-

rimcidir ve ayın 27'sinde, beklemedikleri bir yenilginin yıkıcı darbesinden sonra, gerekli tepkiyi göstermişlerdir.

Bu ülkede garip işler oldu. Seçimlerden sonra, halk neşeli değil, üzgündü. Halk, ortaya çıkan durumu sezgisel olarak kavramış gibi, ezikti. Devrimci kitleler kendiliğinden sokaklara çıktılar ve ayın 27'sinde Sandinistalar bir dizi temel açıklama yaptılar; muhalefetin zaferini tanıyacaklarını, hükümeti teslim edeceklerini belirttiler; ama ülkenin Anayasasına göre Sandinista Halk Ordusu'na dokunulamayacağının, devrimci kanunlara dokunulamayacağının altını çizdiler.

Toprağın büyük toprak sahiplerine, şehirlerde halka verilmiş parsellerin eski sahiplerine geri verilemeyeceğini, devlet memurlarına dokunulamayacağını belirttiler ve gelecekteki politikalarını belirleyen yedi ya da sekiz temel nokta saydılar.

Emperyalistler, Büyük Bir Zafer Kazandıklarını Sandıkları Bu Ülkede, Potansiyel Olarak Daha Şiddetli ve Devrimci Bir Durum Yarattılar

Yani ayın 27'sinde, Sandinistalar devrimci bir biçimde tepkilerini gösterdiler, çünkü düşünün ki kontra çeteleri silah bırakmaya ne istekli ne de eğilimli görünüyorlar. Bu kabadayıların, bu gericilerin mantığını bilmeyen var mı? Kendilerini muhalefetin zaferinin mimarları olarak görüyorlar; onların çabaları ve fedakarlıkları sayesinde muhalefetin zaferi kazandığını düşünüyorlar; Sandinista hükümetini düşüren pis savaşın yaratıcıları olarak görüyorlar kendilerini; kendilerini yeni askere alınmış binlerce gencin ölümünün sorumlusu görüyorlar; ekonominin yıkımından kendilerinin sorumlu olduğunu düşünüyorlar ve şimdi pastadan pay istiyorlar. Hatta muhalif siyasetçilerden küçümseyerek söz ediyorlar. Şimdi yönetime gelecek koalisyonun içinde bazı eski kontra liderleri de var. Bu reislerin çizmelerini hiç kirletmediklerini, hiç dövüşmediklerini iddia ediyorlar. Bunların nasıl davranacağını, neler isteye-

ceklerini ve silahlarıyla dönerlerse nasıl intikam alacaklarını herkes anlayabilir. ABD "silahları bırakın" dese bile, "bırakmayacağız" demeleri mümkündür. Bu şımarık çocuklar kendilerini bu kavganın Olimpiyat şampiyonları olarak görmüyorlar mı? Ülkeye dönünce gösterececkleri intikam arzusunu, hırs ve isteklerini tahmin edebilirsiniz. Ayrıca göç etmiş karşı-devrimciler, geniş toprakların ve fabrikaların eski sahipleri, devrimin etkilediği toprak beyleri ve eski Somoza ordusunun kısa bir süre önce serbest bırakılmış subayları var.

Tüm bu unsurların üzerinde, sadece Nikaragua'yı değil, tüm Orta Amerika'yı istikrarsızlığa sürükleyecek bir iç savaşa yol açabilecek gerçek ötesi, saçma bir durum şekilleniyor. Ve emperyalistler büyük bir zafer kazandıklarını sandıkları bu ülkede, muhalefetin seçimleri kazanmasından öncesine oranla, potansiyel olarak daha şiddetli ve devrimci bir durum yarattılar. Hatta, Nikaragua'da bulunan "önde gelen" ABD gözlemcilerinden birinin hükümetine bir mesaj gönderdiği ve "Umarım beklentilerimiz doğru çıkar! Umarım Sandinistalar yenilmemiştir!" dediği bile kulaktan kulağa fısıldanıyor.

Halk, söylediğim gibi, hüzünlü bir tepki gösterdi. Daha da ötesi —bize ulaşan haberlere göre—şu ya da bu nedenle, belki de küskünlük ve kırgınlıkla muhalefete oy veren birçok Sandinista, sonradan kendi arkadaşlarına, diğer Sandinistalara bunu yapmış olmaktan dolayı ne kadar üzüldüklerini anlattılar. Ama zarar bir kez verilmişti. Kötü sonuç alınmış ve söylediğim gibi gerçek ötesi bir durum yaratılmıştı.

Burada, Kongre delegelerine, tüm Küba halkına, ulusal ve uluslararası komitelere bu analizleri yapmanın benim için kolay olduğunu sanmayın. Ama size açıklayabileceklerim bunlar.ve bu bilgilerle Nikaragua'da ve Orta Amerika'da yaratılan durumu yargılayabilirsiniz.

Daha sonra sözlerine Küba'nın Nikaragua'ya yaptığı yardım ko-

nusunda bilgi vererek devam eden Castro, Nikaragua'da eğitimden tarıma, inşaat sektöründen spora kadar her alanda çalışan Kübalılar olduğunu, en ağırlıklı iki sektörün ise fırtınadan büyük zarar gören "Mavi Tarlalar" bölgesindeki inşaat çalışmaları ile tıp olduğunu söyledi. Nikaragua hükümetine her yıl 90 bin ton petrol verdiklerini belirten Castro, bu petrolün değerinin turizmi geliştirmek için inşa etmeye çalıştıkları altyapı ve otoyol tesislerinin bedeline denk olduğuna işaret etti ve sözlerine şöyle devam etti:

"Tüm bu konularda bir karar vermemiz gerek. Orada olup bitenlere karşı bir misilleme gibi görünecek hiçbir önlem alamayız.

"Yeni durumu, Sandinistaların ve yeni hükümetin görüşlerini hesaba katarak bir karara varmalıyız. Yeni hükümet de bir takım açıklamalar yaptı, ama resmi olarak bir şey söylemediler ve bizim onlarla hiçbir ilişkimiz olmadı.

"Doğal olarak, bu işbirliğinin bir kısmını artık gerçekleştiremeyeceğiz. Daha büyük ekonomik potansiyele sahip bir Sandinista hükümeti de zaferi kazansaydı, belki yine aynı şeyi söylemek zorunda kalacaktık. Çünkü biz de zor durumdayız ve Atlantik sahilinin kuzey bölümüne gönderdiğimiz erzağı ve her yıl verdiğimiz 90 bin ton petrolü artık veremeceğiz. Yineliyorum, çünkü bizim de güçlüklerimiz var. Bu nedenle işbirliğimiz geçmişte olduğu düzeyde süremeyecek."

Daha sonra, yeni hükümet istediği takdirde sivil işbirliği programını, şehir altyapı, tıbbi yardım, eğitim çalışmalarını sürdürebileceklerini belirten Castro, bunun tek koşulunun Kübalıların güvenlik içinde olacakları istikrar ve barış ortamının sürmesi olduğunu söyledikten sonra şöyle devam etti:

"Askeri işbirliğine gelince, her fırsatta Küba devrimine düşmanlığını belirtmiş bir hükümetle bu işbirliğinin sürdürülmesine olanak yoktur. Bu koşullarda askeri işbirliğini sürdürmek saçma olur. Bizim görüşümüz bu ve yeni hükümet göreve gelince, askeri personelimizi geri çekeceğiz. Belki bunu daha önce yapmamız ge-

rekecek, bu durum Sandinistaların kararına bağlı: Tehlike ve çatışma dolu böyle karmaşık bir durumda, ortaya çıkabilecek herhangi bir sorun ya da çatışmadan sorumlu tutulabilecek askeri personel gruplarını orada tutmayacağız.

Orada ne olacak? Çeteler silahsızlandırılacak mı? Silahsız mı gelecekler? Şimdi kime saldıracaklar? Sandinista güçlerine mi, desteklcdikleri hükümete mi? Bu, karmaşık ve saçma bir durum. Bu durumda, bizim görüşümüzce, askeri işbirliği koşulları artık yoktur, bugünkü devrimci orduyla bile.

Durumu böyle görüyoruz ve her halükârda olayları izlemeyi sürdüreceğiz."

Sosyalizmi Kurduğumuz Gibi Savunacağız (*)

Seçkin Davetliler;

Kongre delegesi Yoldaşlar,

Bazıları, kürsüye gelirken coşkulu olup olmadığımı merak ediyor olabilir. Ama öyle değil, çünkü son birkaç gündür hissettiklerimizden daha büyük bir coşkuyu yaşamak neredeyse olanaksız.

Kongrenin tamamının büyük bir canlılık içinde geçtiğini söyleyebilirim, ancak bu canlılık ve coşku dün işçilerin, öğrencilerin ve tüm halkın üniversite merdivenlerinden —hepimizin bildiği gibi— bugün doğum gününü kutladığımız Jose Marti Anıtına kadar ellerinde meşalelerle yaptıkları yürüyüşle doruğa ulaştı. Sakin ve dikkatli bir düşünme biçimini yeğliyorum.

Devrimin zaferle sonuçlanmasından beri tüm işçi kongrelerine katıldım, dolayısıyla değişiklikleri değerlendirebiliyorum ve bu anlamda bu kongrenin devrimin en önemli kilometre taşlarından biri olduğunun farkındayım.

Diğer kongreler normal koşullar altında toplandı ama bu kongrenin toplandığı bugünün koşulları gerçekten alışılagelmişin dışında.

Kongrenin en başından beri dikkatimi çeken olay, delegelerin

(*) *Toplumsal Kurtuluş* dergisinden alınmıştır. (Sayı 33, Mayıs 1990)

olağanüstü militan yaklaşmaları ve tüm kongre boyunca süren yüksek maneviyatıydı. Milis üniformasıyla buraya gelmeniz, sanıyorum ki, mükemmel bir fikirdi.

Çok daha iyi yetiştirilmiş, çok daha iyi eğitilmiş ve daha fazla politik kavrama ve bilinç düzeyine erişmiş bir işçi sınıfını temsil eden ve aynı zamanda tarihimizin herhangi bir dönemindeki delege topluluğu kadar da devrimci bir kadro jenerasyonuna sahip olduğumuz da ayrı bir gerçek.

Dün de söyledim; kongre, evrensel bir karışıklığın ortasıda toplandı; böyle zamanlarda net bir kafa yapısına, net istek ve fikirlere sahip olmanın ne denli önemli olduğunu tasavvur edemezsiniz. Evrensel bir konuşmadan bahsetmenin doğru olup olmadığını tam bilemiyorum; çünkü bu karmaşa ilerici kampta gerçekten demokrat fikirlerde yaşanıyor; çünkü emperyalistler şaşırmış değil, kapitalistler şaşkın değil. Ne yaptıklarını çok iyi biliyorlar; insanlık tarihinin bu aşamasında neyin sözkonusu olduğunu çok biliyorlar.

Dün davetliler gelmeden önce, hatta geldiklerinde bile bunları düşünüyordum, sonra merak ettim: Kongreyi anlayabilecekler mi? Burada neler olduğunu kavrayabilecekler mi? Yoksa, bizlerin burada hep birlikte bir kuklalar grubu, kendi fikirleri olmayan kendi başlarına düşünemeyen bir grup insan, görüş ya da düşüncelerini açıklayamayan veya en doğal hak ve ayrıcalıklar konusunda herhangi bir talepleri olmayan bir korkaklar topluluğu oluşturduğumuzu mu düşünecekler? Kongremizi demokratik yada değil diye mi değerlendirecekler?

Şaşıranlar olmakla birlikte, Politbüro üyelerini bu kongrede görme konusunda takdirlerini ifade edenler de vardı.

Ancak bunu delegelerin kendi adlarına konuşma, fikirlerini açıklama özgürlüğünü kısıtlayıp, kısıtlamadığını merak ettiler. Zira, bunun alışılagelmişin dışında olduğu o kadar açık ki başka bir yerde olmaz, hele davetlilerden bir çoğunun geldiği kapitalist ülkelerde. Kapitalist dünyadan bahsettiğimde, iki tür kapitalizmi kas-

tettiğim akıldan çıkarılmamalı. Kendi çalışan sınıflarının sömürüsüne ek olarak yüzyıllardır dünyayı yağmalayarak zenginleşen tüketim toplumlarının gelişmiş kapitalist dünyası ve yüzyıllardır sömürülmüş ve gelişmelerinin artık gerçekte olanaksız olduğu eski koloni toplumlarının azgelişmiş kapitalist dünyası.

Bu ülkelerde, bakanlar işçilerle karşı karşıya gelemezler, işçi temsilcilerine hesap vermez, her delegenin her sorusunu cevaplamazlar. Kapitalist ülkelerde böyle bir şeyi göremezsiniz, hiçbir zaman da göremeyeceksiniz, ama daha kötüsü de var; hükümetlerin kitlelerden koptuğu sosyalist ülkelerde de böyle bir şey olmadı. İşçi kongrelerinde, iktidar partisi liderlerinin hesap verdiği, delegelerden gelen soruları cevaplandırdığı görülmemiştir.

İşte bu kongreyi alışılagelmişin dışında kılan, bazılarının büyük bir memnuniyetle, bir kısmının şüpheyle, küçük bir azınlığın ise tüm dünyada hüküm sürmekte olan aşırı şüphecilikle dikkatini çeken olgu budur.

Öncelikle, üretimin her detayı ile ilgilenen işçi sınıfı ve temsilcilerini gözlemek gibi diğer olaylar da yaşandı ki, çok basit bir nedene dayanıyorlardı. Bu, kapitalist mülk sahiplerinin bir kongresi değildir.

Bir burjuva cumhuriyetinde, bir özel işletme toplantısında, temsilciler, mal ve hizmet üretiminde herşeyin kapitalist disiplin ve verimlilikle çalışması için her detayı, üretimin teknoloji de dahil tüm problemlerini, hammadde, enerji ve diğer kaynaklardan tasarruf etmek ve yeniden üretimi sağlamak için neler yapılabileceğini tartışacaklardı.

Sosyalist bir cumhuriyetin sahiplerinin toplantılarında ise, temsilciler, kapitalist mülk sahiplerinin toplantılarında olduğu gibi, davranmak zorundadır, çünkü ülke zenginliğinin sahipleri ülkenin gerçek sahipleri işte burda.

Burada hiç kimse Birleşik Meyve Şirketi adına, nikel madenlerinin sahibi şirketlerle telefon ve elektrik şirketi ya da demiryolları

adına konuşmadı; burada hiç kimse şeker fabrikalarına sahip düzinelerce şirket adına ya da birkaç bin ana toprak sahibi, maden ve fabrika sahibi adına konşmadı; böyle bir konuşma hiç olmadı.

Kapitalist ülkelerde, kongrelerde mülk sahipleri de konuşmaz. Konuşmalar, sömürülen, işlerinin her saatinde inanılmaz boyutlarda artık değer ödeyen işçilerdir; konuşanlar; dışlananlar, köleleştirilenler ve sindirilenlerdir. Çünkü, sadece sosyalist bir devrimciden sonra işçilerle mülk sahipleri, işçilerle ulusun zenginliğini kontrol edenler bir ve aynı kişi haline gelir. Bu, kimilerinin sosyalist fikirlere bulaştırmaya çalıştıkları gibi, bir şirket ya da fabrikaya ortaklaşa sahip olma anlamında değil, fakat sosyalist mülkiyetin, olasılıkla, taşıyabileceği en gerçek anlamda, tüm fabrika ve ülke zenginliğinin sahipliği olarak değerlendirilmelidir; çünkü sosyalist mülkiyet, belli üretim araçlarının bir grup işçinin mülkiyetinde olması demek değildir.

Her zaman inandım ve bu inancım devam edecek; halkın üretim araçlarının sahibi olmasından başka bir sosyalizm kavramı olamaz. Böyle kongrelerin toplanabilmesinin tek yolu, tek yolu budur. Çünkü, aksi takdirde, karşılaşacağımız yegane şey; örneğin, ulaşım araçlarına sahip olanlarla fabrika sahipleri arasındaki mücadele ve çıkar çatışmaları olacaktı. Çok önemli bulduğum, liman — ulaştırma— içsel ekonomi zinciri olmayacak; aksine limanlar, ulaşım ve ekonomi arasında sürtüşmeler, problemler ortaya çıkacaktı.

İnancımız odur ki; grup özel mülkiyeti sosyalizm değildir ve asla sosyalizm olmayacaktır. Sosyalizm değişik yorumlayanlara karşı —söylememe gerek yok— saygılıyız; ancak böyle bir olgu sadece bir grup kapitalizmidir; olaya böyle bakıyoruz.

Kongrenin nasıl geliştiğini; ulaştırmanın örneğin, hem tüm ekonominin hem de tüm halkın yararına yeniden nasıl düzenlenmesi gerektiğini enine boyuna tartıştığımız gibi, bazı sektörlerdeki sorun ya da önemli olayları açıklamalarına veya açıklayabilecek olmalarına karşın her delegenin halkın ve tüm toplumun çıkarlarını

nasıl gözettiklerini, bunun için nasıl da çabaladıklarını tüm davetliler gördüler. İnşaat, tarım, bilim ve teknolojide karşılaştığımız problemler ya da diğerleri... Kongre boyunca tartıştığımız her konuyu burada bir kez daha yinelemek niyetinde değilim; ancak, eğer sosyalist bir devrimin ortasında yaşanmıyorsa, burda çok sık tekrarlanan şu sloganı, dünyanın hiçbir yerinde duymak mümkün değildir: "Bir şey istemeye gelmedik."

Hangi garip yerde, hangi gezegende, dünyanın hangi köşesinde; bir işçi kongresinde böyle bir slogan duyulabilir. "Bir şey istemeye gelmedik, katkıda bulunmaya geldik!" Öyleyse kimi davetlilerin uçakla buraya değil de, bir uzay gemisiyle başka bir gezegene geldikleri izlenimini edinmiş olduklarına şaşmamak gerek.

İşte, bizim kongremiz böyledir. Ancak sadece bundan ibaret de değildir; çünkü, enternasyonalizm, devrimci ruh, yurtseverlik, mücadele azmi ve kararlılığından kaynaklanan bir kongre olmuştur; bu, halkımızın her alandaki birlik ve beraberliğinden doğan bir kongre olmuştur. Birlik, birlik, birlik; ne garip bir olgu; bir yığın insan için sanki başka bir gezegene aitmiş gibi görülüyor olmalı.

Bölünmüş ya da bölünme sürecindeki toplumlarda cereyan eden politik olayların batılı kapitalist ideolojilerin batağına saplandığını gazete okuyan herkes görebilir. Bir seçimde 10 parti, 15 parti, 25, 35, 40 parti gören herkes için açık olmalı; bu denli çok parti demek, toplumun bir kargaşa ortamına itilmiş olması demektir.

Sadece tek partisi olan ABD emperyalizmi için ne büyük bir mutluluk; biri, sanıyorum bir katırla, diğeri ise bir fille ya da öyle bir şey, sembolize edilen —konunun uzmanları biliyordur— iki parti olmasına karşın, aslında kapitalizmin, emperyalizmin, tekellerin ve ulusaşırılıkların partisi olan tek bir parti var ve politikaları arasında da herhangi bir fark yok, çünkü ikisi de aynı birliktelikle çok büyük suçların destekçisi oldular; Granada'nın işgali ikisince de alkışlandı; Panama'ya karşı işlenen savaş suçu ikisince de desteklendi. Soğuk savaşa, silahlanma yarışına ve emperyalistlerin

şimdiye dek işledikleri tüm suçlara, kapitalizm ve emperyalizmin bu tek partisince sürekli arka çıkıldı.

Toplumun binbir parçaya bölünmüş olması onlar için ne büyük bir mutluluk olurdu! Bizleri geri kalmış, sindirilmiş, sömürülmüş ve boyunduruk altına alınmış tutabilmek emperyalistler açısından ne kadar sevindirici olurdu!

Birliğe bu denli önem verişimizin nedeni budur, daha geçenlerde bir grup Avrupalı parlamenterle konuşurken "NATO ve Varşova Paktı halklarımızın birlikteliğidir" dememin de nedeni budur. Bu birlik sayesindedir ki, karşısındaki son derece gerici ve saldırgan bir imparatorluğa karşı bu küçük ülke kendini savunuyor, geçmişte de savundu ve savunmaya devam edecek; halkımızın birliğini baltalayan, halkı bölecek hiçbir harekete müsamaha etmeyeceğiz. Bundan kimsenin şüphesi olmasın; devrimci fikirlerin, insanlığın tanıyabildiği en adil sosyal kavram olan sosyalizm ve komünizm etrafında gelişen bu birlik her ne pahasına olursa olsun korunacak ve savunulacaktır.

Sosyalizmden bahsetmenin bir suç hele hele komünizmden konuşmanın bundan da öte ürkütücü sayıldığı, özellikle bugünlerde, bunu açıkça ve yüksek sesle söylemeliyiz; açıkça ve daha yüksek!

Birkaç dakika önce, Ross, delegelerin tamamının komünist olmadığını söylediğinde, ben daha değişik düşünüyordum; delegelerin tümü Komünist Parti ya da Komünist Gençlik Örgütü üyesi değil; bu doğru, ancak, çok azı parti ya da Genç Komünistler Birliği üyesi olmalarına karşın, burada aktif gördüğüm her delege en az halkımız kadar komünisttir.

Bir komünist parti, komünist bir işçi sınıfı olmaksızın ne yapardı? Bir komünist parti komünist bir toplum olmaksızın ne yapardı?

Burada problemleri tartıştık. Eşi görülmemiş bir olaya tanıklık etmek için toplanmadık. İşçilerimizin düşündüklerini, ne hissettiklerini ve istediklerini ve sorunlarımızı çözmek için neler önerdiklerini görmek üzere tüm kongre boyunca burada bulunduk. Burada

sunulan rapordan, önerilen çözümlerden ve yaptığımız müzakerelerden yola çıkarak çalışma programımızı çizmek, gelecek yılların, gelecek ayların hatta günlerin gündemini saptamak üzere buraya geldik —elbette hepsi burada değiller, ancak parti liderlerinin burada olmalarının nedeni bu; işte bu nedenle tüm Ulusal Hükümet burada hazır bulundu; tek bir bakan ya da Yürütme Kurulu Başkan Yardımcısı eksik değil. Böylece, herhangi bir olayda, gerektiğinde, makamlarından çağrılmaları ya da cevap yetiştirme zorunluluğu ortadan kalkmış oldu.

Bu ülkede, bunca önemli olaylar ve önemli kitle örgütleri varken, bizler için bu İşçi Kongresi'nden daha önemli ne olabilirdi?

Problemleri ve çözümleri için alınması gereken önlemleri, sanki olağan koşullar altında yaşıyormuşuz gibi tartıştık. Elbette, olağan koşullar altında da çalışmak, günün her saatinde çalışıp, plan ve programlarımızı oluşturmamız gerek, ama bu demek değildir ki, normal koşullar altında yaşıyoruz. Bir belirsizlik ortamında yaşıyor olduğumuzun bilincindeyiz ve giderek buna daha fazla önem vereceğiz.

Bataryalarımızla ne yapabileceğimizi, yakıttan ve herşeyden nasıl tasarruf edebileceğimizi ve planlarımızı nasıl uygulayacağımızı tartıştık, ancak tüm bu tasarrufların yeterli olup olmayacağını bilemiyoruz. Bugünkü uluslararası durum nedeniyle, ekonomide ve askeri alanda nelerle karşılaşmak zorunda kalabileceğimizi hiç kimse bilmiyor.

Herşeyi doğru yapmak için mümkün olan en büyük çabayı sarfettiğimizden kuşkum yok. Bir yığın şeyi üstünkörü ve kayıtsız bir şekilde düşünmeksizin değil, hele yasak savma kabilinden hiç değil, ülke yaşam ve gelişiminin ana hedeflerini gözeten sağlam adımlarla düzelttiğimizden şüphemiz yok. Bu çabaların her zamankinden fazla olması kaçınılmaz, zira hiç şüphe yok ki, gelecek yılların da, tüm beş yıllık dönemlerinde aynı kalacağı bugünkü uluslararası durumun tekrarı olması halinde, herhangi bir şeyin

çözülmesi pratik olarak mümkün değildir.

Bununla geçmiş yılların verimsiz olduğunu söylemek istemiyorum. Çok basit verilere baktığımızda, örneğin elektrik üretimi, göreceğiz ki, artık halkımızın %90'ı elektriğe kavuşmuştur ve inanıyorum ki bu oran bu yıl aşılacaktır. —Dün tartıştığımız— çimento üretimimiz 100 bin tondan, tamamı ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmesinde kullanılan yılda 4 milyon ton düzeyine çıktı.

Aynı şekilde diğer birçok sektörden ve bu alanlarda neler yapıldığından da söz etmek mümkün; deniz ticaret filomuz üç-beş basit tekneden, herşeye karşın hâlâ gereksinmelerimizi karşılamaktan uzak bulunan, büyük ve hızlı bir filoya dönüştü, karayollarımızın toplam uzunluğu devrimin bu günlerinde 30 bin km ye ulaştı —bunlar ortalama değerlerdir— ya da yaptığımız baraj gölü ve rezervuarlar.. Su toplama kapasitemiz yüz kattan fazla arttı ve her zamankinden daha fazla bir çabayla, daha fazla baraj, kanal ve sulama sistemleri yapıyoruz. Bir zamanlar 1 milyon kişinin okumayazma bilmediği bir ülkede şimdi ana sanayi ya da hizmet sektöründe işe başlayan gençlerin en az on ikinci sınıfa kadar eğitim gördükleri gerçeğine ya da bir zamanlar okul çağı nüfusunun yarısının ne gidebildikleri bir okulu ne de öğretmenlerinin olduğu bir ülkede şimdi üçyüzbin öğretmen ve öğretim üyesi bulunduğu gerçeğine bakarak, şu veya bu şekilde bu yılların kaybedilmiş yıllar olmadığını anlamak mümkün. Ya da insanlarımıza götürülen sağlık hizmetlerine şöyle bir bakmak yeterli. Tüm eyaletlerimizde her 1000 canlı doğum ertesi rastlanan çocuk ölüm oranı 10'dan az hatta Güines'de aile doktorları var ve bebek ölüm oranı sadece binde 5.

Birçok alanda, eksiklik, hata ve olumsuz eğilimlere karşın akıl almaz ilerlemeler kaydettik; ancak bütün bunları bu hata ve olumsuzlukları aşarken, işlerimizi neredeyse el yordamıyla götürürken ve özellikle kendimiz için yorumlarken şimdi daha sağlam ve umut verici devrimci çabaları gerektiren öyle yeni ufuklar açıldı ki devrim tarihinin hiçbir dönemi ile özdeşleştirilemez. Fakat öyle ol-

du ki bulunduğumuz şu durum devrimin bu yıllarında yaşadığımız uluslararası açıdan en belirsiz ve en zor durumlardan biriyle çakıştı. Yıllardır planlarımız, yıllık ve 5 yıllık programlarımız sosyalist bir kampın varlığına, Sovyetler Birliği'nin yanısıra, anlaşmalar yaptığımız ve yakın ekonomik bağlarımızın olduğu Doğu Avrupa'daki sayısız sosyalist ülkelerin varlığına dayandı. Ürettiklerimiz için güvenilir pazarlar ve ihtiyacımız olan önemli ekipman ve ticari eşya kaynaklarımız vardı. Bu alanlarda büyük çabalar harcadık; ekonomimizi tamamlamak ve takdir edilmesini sağlamak için çabalar... Ama şimdi politik açıdan bakıldığında bu sosyalist kamp artık mevcut değil. Kendi kendimizi kandıracak mıyız? Öncülerimize bir sosyalist kampın hâlâ varolduğunu ve bu ülkelerde herşeyin hâlâ fevkalade olduğunu mu söyleyeceğiz?

Şu veya bu şekilde bunlara atıfta bulunmamız lazım. Eğer sosyalist bloğa bağlı ülkeler diye adlandırılacaksak, eğer öyleyse, başka bir kelime kullanmadan daha önceden sosyalist olan bloğun ülkeleri diyeceğiz. Bir sosyalist kamp gerçekten belirli ortak politik benzerlikleri, kalkınma programları ve uzun dönem işbirliği perspektifleri olan ülkeler grubudur.

Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi var. Carlos Rafael Rodriguez'i burda otururken görüyorum, tanrıya çok şükür ki yok demek mümkün değil —evet öyle bir konsey en azından resmi olarak var. Bu kurumu ayakta tutabilmek için hâlâ uğraşıyoruz, mücadele ediyoruz ve ülkemiz bu kurumu, yıllardan beri gelişen ortak çıkarlara ve birileri arasında varolabilecek ortak ekonomik ihtiyaçlara dayanan bir ekonomik koordinasyon işlevini üstlenebilecek en azından bir grup ülke olarak korumak için çaba sarfediyor.

Bu tür bir birliği yaratıp, devam ettirebiliriz ve bunu yapmak zorundayız. Bunu bir ekonomik kuruluş olarak korumak için her türlü çabayı sarfetmek görevimizdir, ancak kişilerin bir zamanlar birbirlerini yoldaş diye çağırdıkları bu kuruluşta, artık bu kelimenin unutularak bazılarının —eğer varsa— birbirlerine bay, bayan (mr, mrs.) şeklinde hitap ettiklerine bakarak, ne tür değişiklikler

yaşandığına artık siz karar verin. Kelimeler de değişiyor.

Bazı Doğu Avrupa ülkelerinin açık amaçları kapitalist bir toplum kurmak, bir kısmı bunu zaten yapıyor. Bu ülkelerin büyük çoğunluğunda çok güçlü kapitalizm-öncesi akımlar var. Özel mülkiyet ve pazar ekonomisi hakkında çok fazla konuşuluyor. Eğer, özel mülkiyete pazar ekonomisi ile birlikte başlarsanız, ya kapitalizme gidersiniz ya da kapitalizmi inşa sürecine. Bazı ülkelerde bu çok açık biçimde ifade edildi. Öyle ki kapitalizmin inşaasını çabuklaştırmak için Amerikan danışmanlar işbaşına getirildi.

Bu ülkelerin bir çoğunda anti-komünist düşünceler giderek gelişiyor. Bu güçlü ve yaygın anti-komünist akımlar, özellikle Sovyetler Birliği için, hayatın tüm alanlarında geçerli. Herşeyden önce, hemen hemen tüm istenen, Komünist Parti'nin öncü rolüne ilişkin maddenin anayasadan çıkartılması.

Bir partinin öncü rolünün anayasada yer alıp almaması bir zorunluluk değil. Şimdi, neo-liberal ve burjuva akımlara karşı ödün mü vermiş oluyorum? Hayır, zira, başlangıçta bizim anayasamızda da bu yoktu, ama bir hareketimiz vardı ve devrimi yaratan bir parti yıllarca devleti yönetti ve daha nice yıllar bunu sürdürecek.

Anayasada yer alabilirdi ya da almazdı, çünkü ona öncü rolü veren olay, tarihin kendisi ve mücadelemizdi, cumhuriyet anayasası değil. Bu ne cumhuriyetin anayasası, ne tarihin anasıdır, ne de devrimin. Bizim sosyalist anayasamız, tarihin ve devrimin kızıdır. İstediğiniz hangi ismi verirseniz verin, istediğiniz hangi elbiseyi giydirirseniz giydirin, anayasa hâlâ devrim ve tarihtir.

Ülkemizde, partiyi sosyalist anayasa yaratmadı, tam tersine, bu sosyalist anayasayı yaratan Komünist Parti'mizdir. Aynı şekilde, böyle bir sosyalizm Küba'da mevcut olmadı, çünkü sosyalist anayasamız var; bu sosyalist anayasa var, çünkü Küba'da önce sosyalizm vardı. Bu bir anayasal, belki de adeta taktik bir sorun. Her neyse partinin öncü rolü şimdi anayasamızda ve kesinlikle orada kalacak.

Tekrar ediyorum, anayasal olabilir ya da olmayabilir, ama şim-

di yazılı olarak var ve Birleşik Devletler, emperyalistler ve gericiler tarafından, sosyalizme karşı mücadelede bir araç, bir silah olarak, anayasadan bunu çıkarmamız istenirse, bunu kesinlikle yapmayacağız, emin olun. Belki, emperyalizmin yok oluşundan sonra, ne derseniz deyin, yıllar geçtikten sonra, gelecek nesiller anayasamızı daha net bir hale getirmeye karar verebilir, bu değişikliklerden bazılarını, doğal olarak uygun olanlarını, anayasaya geçirebilirler. Ama biz yapmayacağız, bu kesin, çünkü geleceği böyle görüyoruz, partinin süresiz liderliğini, hakimiyetini görüyoruz.

Ne Marx, ne Lenin, ne de Engels, partinin bir gün ortadan kalkacağını söylemediler; sadece bir gün, partiden daha önemli olan, devletin yok olacağından bahsettiler. Ancak, görebildiğimiz kadar, devletin yok olacağı gün hâlâ çok uzakta, ve böylece bu araçla mücadelemiz sürecek; başka ne yapabiliriz ki? Herşeyden önce günlük pratikte, devletin ortadan kalkacağı gün ve o günkü dünya konjonktürü teorik olarak biliniyor. İçtenlikle söyleyebilirim ki, bu herhangi birinin bir uzay gemisiyle başka bir dünyaya gidişine benzemeyecek, bunun yerine kendi dünyamızı, tüm dünyayı değiştirmeyi başarmış olacağız.

Karl Marx, o gün geldiğinde, insanlığın bugün yaşadığı tarih öncesi durumdan kurtulacağını söyler. Öyle inanıyorum ki —hep inandım ve bu inancımı sürdüreceğim— insanın insan tarafından sömürülmesinin sona erdiği o gün geldiğinde, tüm insanlığın sosyalist ilkelerle ve hatta daha iyisiyle, komünist ilkelerle yönetildiği o gün geldiğinde, bu tarih öncesi yaşamımız sona ermiş olacak. Çünkü, gerçekten de, insanlığın şimdiye dek yaşadıkları ve her gün gördüğü tarih öncesinden başka bir şey değil... İnsanlık, arıca, emperyalizmi, kapitalizmi ve tüm bir ulusun yokedilmesi de dahil, yüzyıllardır işlenen inanılmaz suçları da biliyor.

Yankiler, Amerika'da Kızılderililerin kökünü kazıdı; şimdi de kalkmışlar tüm ulusları savunduklarını iddia ediyorlar ve bunu Kızılderilileri imha ederek yapmaya başladılar. Onları, hayvanat bah-

çesine konan hayvanlar gibi, koruma alanlarına, kendilerine ayırdıkları özel bölgelere yerleştirdiler. Aslında yok edilen esas nüfusun konulduğu yer burasıydı. Kapitalistler, sömürgeciler ve emperyalistler bir bütün olarak halkları veya henüz ulus aşamasına gelmemiş tüm toplumları toptan yok ettiler. Yüz milyonlarca insan köleleştirildi.

Bunların bugüne dek işledikleri ya da her gün işlendiğine tanık olduğumuz tüm suçları hiç kimse bilmiyor. Daha birkaç hafta önce Panama'da yaptıkları neydi? Bunlar uygar bir toplumun, uygar bir dünyanın yayacağı şeyler değil ve dolayısıyla tarih öncesidir.

Yaşamın, bilimsel sosyalizmin kurucularının ve çağımızın büyük devrimcilerinin bazı yüce amaçlarını ne zaman gerçekleştirebileceğimizi henüz göstermediğini söylememin nedeni budur; bu açıdan bazı araçlar kaçınılmaz olarak vardır ve ne kadar süreceğini kimsenin bilmediği uzunca bir dönemde de varolmaya devam edecektir.

Bazı belli maddelerin anayasadan çıkartılmasını ve hemen ardından da komünist partilerin hemen dağıtılmasını isteyenler var. Bazı yerlerde, parti binalarını zorla kendilerine alıkoyuyorlar; ya müsadere ediyorlar ya da dağıtılmasını emrediyorlar; bunlardan bazıları zaten dağıtılmış durumda, bir kısmı da dağıtılma yolunda... Tüm bunların arkasındaki kötü niyet, aslında, vahşi bir antikomünizmden başka bir şey değil.

Anti-komünizm bayrağını açarak sosyalizm adına konuşmak mümkün mü? Anti-komünizm, tanım gereği sosyalizm karşıtıdır. Çünkü —hemen her yerde, el altında, bir terim olmasına karşın— hiç kimse, bana, bir özel mülkiyet krallığında, sosyalizmden bahsedebileceğini söyleyemez; kapitalizm hakimiyetinde ve üretim araçlarındaki özel kontrol altında hiç kimse sosyalizmden bahsedemez. Hiçbir sosyalizm teorisyeni böyle bir şeyden bahsetmedi. Ancak, sosyalizm tartışmalarının, dünyanın en vahşi kapitalizminin var olduğu ülkelerde bile hâlâ sürüyor olması o kadar şaşırtıcı ki!

Bu bir maske, bir incir yaprağıdır!

Anti-komünizm bayraktarlığı yapan bazı Doğu Avrupa ülkelerinde ve komünizmin, özel mülkiyet sistemini yıkmak istediği için, gerici nefretin boy hedefi haline geldiği bir dönemde, sosyalizmden bahsedilebilir mi? Bu uydurma masallarla kimi kandırmaya çalışıyorlar? Anti-komünist eğilimler giderek artıyor ve belirginleşiyor. Anti-komünizm her zaman faşizmin bayraktarlığı olmuştur.

Sadece bu nedenle bile CMEA (Karşılıklı Ekonomik İşbirliği Konseyi) canlı tutabilmek için mücadele edebiliriz. Karma bir organizasyon olarak, tüzüğünün söylediği gibi —sosyalist ülkelerin sosyalist amaçlar etrafındaki— bir birlik, böyle bir birlik olmaktan artık çıkmıştır. Herşeye rağmen, bu karma yapı sürdürülebilir; bir tüzük değişikliği gerçekleştirilirse ve herhangi bir faydası olacaksa, bu kurumda kalmaya devam edeceğiz, herhangi bir faydası olacaksa! Tekrar ediyorum, herhangi bir anlam ifade edecekse, ki edebilir, çünkü bu ülke ekonomileri arasında kuvvetli çıkar ilişkileri var.

Bugün için, Sovyetler Birliği ile bu ülkeler arasında büyük petrol ve enerji nakil hatları mevcut. Güç talebinin en yoğun olduğu tepe saatler ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğinde, bu ülkeler kendi aralarında, iletim hatları aracılığıyla, elektrik enerjisi transfer edebiliyorlar. Hiç şüphem yok ki, kapitalizme yönelen bu ülkelerin pek çoğunda, belki de başka hiçbir yerden sağlanamayacak olan petrol ve gaz boru hatlarına, haberleşme ve enerji nakil hatlarına ve hammaddeye olağanüstü boyutlarda ihtiyaç var ve olacak. Ve bu nedenle, bir zamanlar sosyalist bloğun ya da söylendiği gibi Avrupa Sosyalist Topluluğu'nun üyesi olan bu ülkeler arasındaki belirli ilişkileri canlı tutabilecek bir temel hâlâ var.

Ama kendimizi kandırmayalım. Bizim bu tür büyük olanaklarımız yok. Biz hammadde, biraz da gıda ihraç ediyoruz. Elbette, sanmıyorum ki, bunlar hiçbir anlamda önemli olmasınlar... Ancak, enerjinin, yakıtın, petrolün, doğal gaz ve elektriğin taşıdığı önemde değiller.

O ülkelerde nasıl bir hükümetin iktidarda olduğunu bilmiyoruz. Oralarda 1990'da kimlerin iktidar olacağını bilmiyoruz. Varolan bazı ticari anlaşmaların 1990'da da önceki planlar çerçevesinde devam edeceğini ve uygulanacağını umuyoruz. Ancak, bunun böyle olacağı ya da bu tür anlaşmalar yapacağımız konusunda herhangi bir garanti de yok. Bu ülkelerden bazılarında, o kadar karışıklık, o kadar çok grev, o kadar çok kaygı ve üretim kaybı oldu ki, tarihsel ya da geleneksel olarak buraya gelen malların bundan sonra da gelmeye devam edip etmeyeceğini bilmiyoruz.

1990'la ilgili olarak, hepsi bu! Ya 1991 ne olacak? 1991-1995 beş yıllık planı düşünebiliyor musunuz? Hangi temelde ve kimlerle bu anlaşmaları imzalayacağız? Hangi ürünler garantiye alınabilir? Ürünlerimiz için pazar olanağı bulabilecek miyiz? Ürettiğimiz şekere ne kadar fiyat verilecek? Şekerimizi, dünyada geçerli olan, sözde dünya piyasa fiyatından, çöpe atma fiyatından mı alacaklar? Dünya şekerinin büyük bölümü anlaşmalarla belirlenen fiyatlardan satılıyor.

Birleşik Devletler'in, üç-beş kaynağından aldığı şeker —çünkü artık bu ülke şekerde kendine yeterli hale geldi— dünya fiyatlarından değişik. Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun Üçüncü Dünya ülkelerinden aldığı ve şu ya da bu şekilde bununla bağlantısı olan şekerin tümü ise bazen piyasa fiyatlarının iki ya da üç katı fiyata ulaşıyor. Şekerin dünya piyasalarındaki fiyatı, çöpe döküş fiyatı, şeker fazlası fiyatı haline geldi. Öyleyse, şekerimizi bu fiyattan satacak mıyız? ("Hayır"! İtirazları) O taktirde sadece biblo alabiliriz. Aldığımız ticari eşyanın hepsinin iyi kalitede olmadığı da bir gerçek. Bu nedenledir ki, arasıra da olsa üç-beş çatlağı çıkmayan makine ve teçhizatı biraraya getirip kullanma konusunda şampiyon olduk. Üretimi rasyonelleştirmemiz bu şekilde oldu. Çünkü, şu veya bu civata uymadığında başka birini kullandık. Böylece bir alet ya da ekipman kullanılabilir bir hale geldi, kullanıldı. Fakat hiçbir zaman çok modern ya da çok kaliteli bir makine olmadı, hiçbir zaman. Ama bir kere aldık ve şimdi kullanmayı biliyoruz.

Sonra bazı kimyasal malzeme de satın aldık —değerli ve kıymetli malzeme, böyle olmadıklarını söylemiyorum— herşeyi aldık. Böyle bir değişimin yararlı olduğunu anlıyorum. Ama yıldan yıla herşey değişiyor. Bu ticaretin 1990'da nasıl olacağı konusunda hiçbir garantimiz yok. Tükettiğimiz ürünlerin çok büyük bir bölümü bu bölgeden geliyor; 1990 için herhangi bir garanti olmadığını düşünürsek, 1991-1995 dönemi tam bir belirsizlik oluyor.

Sovyetler Birliği ile olan ilişkilerimizi ayrı tutuyorum. Bu ülke ile olan ekonomik ilişkilerimiz bu süreçten şimdiye kadar fazla etkilenmedi, tam tersine, büyük bir samimiyetle söylemek gerekirse, Sovyetler, bizle olan ekonomik ilişkilerini sürdürme niyetlerini bu dönem boyunca açıkça ifade etti ve buna devam edecek ve ülkelerimiz arasındaki ticaret aynı ya da benzer esaslar dahilinde gelişecek. Burada, Sovyetler'in oynadığı rol büyük.

Karşılaşmaya başladığımız problemler, tekrar ediyorum, esas olarak, Sovyetler Birliği'nin bugün yaşadığı güçlüklerden kaynaklanıyor. Benzer olarak, Sovyetler için oluşabilecek problemler de bir zamanlar sosyalist topluluğun birer parçası olan diğer Doğu Avrupa ülkelerinde devam etmekte olan bugünkü durumdan kaynaklanıyor olabilir. Ve doğal olarak, Sovyetler'in karşılaşabileceği herhangi bir ciddi zorluk, ülkemize gönderilmek üzere ayrılan ürünleri de etkileyecektir. Bu nedenle, Sovyetler Birliği'nin istikrarının ülkemiz açısından çok önem taşıyan bir sorun olduğunu anlamak zorundayız.

Sovyetler'deki istikrarsızlık haberleri bize ulaştığında, mantıksal olarak son derece ilgileniriz; Sovyetler Birliği'nin bütünlüğüne karşı, şöyle ya da böyle, tehditlerin varlığı haberi bize ulaştığında, doğal olarak ilgileniriz; Sovyetler Birliği'ndeki iç çatışmalar ve ayrılma isteklerine ilişkin haberler bize ulaştığında doğal olarak ilgileniriz. Sovyetler Birliği'nin bütünlüğünün hem bizim için hem de tüm dünya için ne kadar önemli olduğunu biliyoruz, çünkü ne şekilde olursa olsun, ulusal hareketlerin yayılarak Sovyetler'in bütün-

lüğüne karşı bir tehdit oluşturma tehlikesini açıkça görüyoruz. Hepimiz gazetelerden ve basından öğreniyoruz.

Başka bir olay daha var; bizzat Sovyetler'de Sovyetler Birliği ile Küba arasında varolan ekonomik ilişkinin biçimine karşı bazı eğilimler gelişiyor. Yazılı basından görülebilir; Sovyetlerle Küba arasındaki ilişkilere karşı bir kampanya başlatma girişiminde bulunan son derece haksız bazı yazılar yayımlanmakta.

Burada, bütün şerefim ve içtenliğimle söylüyorum ki, Sovyetler Birliği ile Küba arasındaki ekonomik ilişkiler bizim için her zaman önemli olmuştur; devrim yıllarında, Sovyet politikası en çok Küba'ya karşı cömert davranmıştır. Ancak, biz hiçbir zaman bir dilenciler ülkesi, hediye kabul eden bir ülke olmadık. Evet, bizler de, ama tıpkı önemli petrol ihracatçısı ülkeleri, en zenginleri de içeren, tüm Üçüncü Dünya ülkeleri gibi kredi aldık. Örneğin, Latin Amerika'nın en büyük petrol ihracatçısı Venezuella bile 30 milyar dolardan fazla kredi kullandı.

Dünyanın hangi ülkesi, belli bazı ürünlere sahip olmanın avantajıyla yarattığı gelire karşın, kredi almamıştır? Nasıl, Üçüncü Dünya ülkeleri, değişik ülkelerden kredi aldılarsa, biz de Sovyetler'den kredi aldık. Bazı gelişmiş ülkeler bile kredi alıyor. Bir örnek vermek gerekirse, en çok kredi alan ülkelerden biri de, dünyanın en borçlu ülkelerinden biri olan Birleşik Devletler'dir. Yani, eğer gelişmiş ülkeler bile kredi alıyorlarsa, Küba'nın bir dostundan, bir müttefikinden kredi alıyor olmasında yanlış olan nedir? Her zaman dostumuzdu. Şimdi de dostumuz; dostane ve yakın ilişkilerimizin olduğu ülkeleri de belirtme anlamında, konuyu daha iyi açıklayabilmek için, önce "dostumuzdu" dedim.

Sovyetler'de bir ton şeker üretmenin maliyeti nedir? Bizse, Sovyetler Birliği'ne, üretme maliyetinin üstünde olmayan bir fiyattan milyonlarca ton şeker satıyoruz. Bu ülkede, nikel ya da kobalt üretmenin maliyeti nedir? Hem Sovyetlere hem de diğer Doğu Avrupa ülkelerine on binlerce ton nikel ve kobalt ihraç ediyoruz ve

bu ticaret karşılıklı olarak kârlı olmaya devam ediyor.

Şekerden başka, narenciye gibi tarım ürünü de yetiştiriyoruz ve birkaç yıldan beri başka ürünler de ihraç etmeye başladık. Bu yıl, 1990'da, Sovyetlere 200 milyon rubleden daha fazla tutan eczacılık ve biyoteknoloji ürünleri, tıbbi alet ve mobilya ihraç edeceğiz. Bu ülkeye ihraç amacıyla, artık ülkemizde diğer önemli ürünler de ortaya çıkmaya başladı.

Hiçbir şey hediye değildir; aldıklarımızın hep parasını ödedik. Şekerimize çöplük fiyatından fazla bir değer istiyorsak, bu da sadece bir fiyattır, hiçbir şekilde adil olmayan ticaret hadlerinin varlığına son verildiğindendir. İlk yıllarda, Küba'ya kendisinin ihraç ettiği sanayi ürünlerinin fiyatı giderek artarken, Küba'nın ihraç ettiği ürünlerin fiyatının, genellikle tüm Üçüncü Dünya ürünlerinde olduğu gibi —ki bu hırsızlık ve talanla aynı anlama geliyor— sözde dünya fiyatına düşmeye devam ettiğini bizzat kendisi farkedene dek. Sovyetler bize dünya fiyatlarıyla aşağı-yukarı aynı fiyatı ödedi. Çoğu zaman, iki ülke arasındaki adil ekonomik ilişkiyi hatırlattık.

Ama şimdi Sovyetler Birliği'nde —hükümette değil, partide değil, ama yazılı basın ve parlamentoda— bu tür ekonomik ilişkinin kaldırılmasını isteyenler var. Burada iki tehlike görüyoruz: Bunlardan biri, Sovyetlerin bugün yaptığı gibi yükümlülüklerini mümkün olduğu kadar yerine getirmeye çalışmasına karşın, bunu gerçekten istiyor olmasına karşın, bu yükümlülükleri yerine getirmesini engelleyen bugün karşılaştığı sorunlardan kaynaklanan tehlike; diğeri ise bu ilişkilere son verilmesini açıkça savunan gericilik ve emperyalizmle kuşkusuz bağlantısı olan akımların yarattığı tehlike. Bir belirsizlik ortamında yaşıyoruz dememin nedeni bu.

Bazı belli sektörlerde yaygın demagojilerin ortaya çıkışının Sovyetler'de giderek güçlendiğini görüyoruz. Eğer bu tür olaylar olumsuz olarak gelişirse, mantıksal olarak, ülkemizin aldığı mallar ve tüm ekonomimiz üzerindeki olumsuz etkilerin hayli büyük ola-

cağı açık... Amerikan hükümeti, özellikle bu zafer sarhoşluğu ve refah döneminde bunu biliyor ve karşılaştığımız, sosyalist toplumlarda süregelen olaylar nedeniyle karşılaşmamız kaçınılmaz olan, bugün olanlar yüzünden ortaya çıkacak, çok daha büyük zorluklara güveniyor. Sovyetlerin kendi problemlerinin üstesinden gelemeyeceği ya da bu sorunların Sovyetler Birliği ile Küba arasındaki ekonomik ilişkileri doğrudan etkileyecek boyutlara ulaşacağı konusunda sonsuz beklentileri var.

Ve Birleşik Devletler açıkça söylemekten de çekinmiyor, uluslararası yasalara karşı çirkin bir suç olmanın yanısıra, özellikle Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere, tüm uluslararası kamuoyunda son derece aşağılık bir politik suç olarak da ifşa edilen Panama olayında olduğu gibi canavarlıklara yolaçan kibir ve zorbalıklarından, eski saldırgan planlarından bağımsız olarak bunu da yeni planlarına aldılar. Gerçeğin tam anlamıyla, tüm bunlar mutlaka kavramamız ve aklımızda tutmamız gereken şeyler.

Gericiler ve emperyalistler, tüm dünyada başka şeylere de inanıyorlar. Örneğin; çıkabilecek sorunları çözemeyeceğimize inanıyorlar, umdukları bu. Halkımızın kendi bağrından doğan ve sadece bizim olan bu devrimi, özel uluslararası olay ve durumlardan çok fazla etkilenen diğer devrim ya da politik süreçlerle karıştırıyorlar; herşeyi birbirine karıştırıyorlar. Belki de sanıyorlar ki, birileri, başka bir gezegene giderek tüm bu problemlere karşı direnecek başkalarını bulmak zorunda. Büyük bir rahatlıkla, soyutlanacağımızı, yalnız kalacağımızı ve çok büyük problemlerle karşılaşacağımızı söylüyor; direnemeyeceğimizden o denli eminler ki...

Sadece düşmanlarımız değil, dünyada, bu durumdan kaygılanan, Küba'nın karşılaşabileceği problemlerden gerçekten kaygılanan bir çok dostumuz da var ve şaşırıyorlar; "Buna nasıl karşı koyabilirler?" diyorlar. 'Direnebilmemizi gerçekten isteyenler kendilerine bu soruyu soruyorlar. Ama öyle bazıları da var ki sanki bizler ölmüşüz gibi yas tutuyorlar ve hatta başsağlığı diliyorlar.

Bir kısmı ise bu devrimin de, son birkaç ay içinde çöken bazı politik süreçler gibi çökeceğine inanıyorlar.

Düşmanlarımız elbette gece ve gündüz bu rüyayı görüyorlar. Düşünüyorum da, günler geçtikçe ve Küba Devrimini hâlâ dimdik ayakta ve canlı gördükçe, gündüz gözüyle bir kabus görmüş gibi oluyorlar. Ama söylediğim gibi, tüm bu problemlere kafa yoranlar, Küba'nın bugünkü durumundan kaygı duyanlar var; ancak bu sadece bir dayanışma sorunu değil. Geleneksel olarak dostumuz olmayanlar, sosyalizm ve komünizm için hiçbir şey yapmamış olanlar da var. Demokrat ve ilericilerle, hatta demokrat ve ilerici olmayanları da kastediyorum; ama elbette dünyanın tüm demokrat ve ilerici halkları ve insanları Küba'yla ilgileniyor ve başka neden ve faktörlerle, tüm bu olayların Üçüncü Dünya'yı nasıl etkileyeceğini düşünüyorlar.

Aralık'ta, eğer bu olumsuz eğilimler gelişmeye devam ederse, dünya bu ikili yapıdan uzaklaşacak ve doğrudan ABD'nin kontrolü altında tek kutupluluğa düşecek dedim. Eminim, bu söylediklerim şimdi Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük ilgisini çekti. ABD'nin dünyanın tek hakimi olma tehlikesini şimdi çok ciddi olarak düşünüyorlar.

Bazı yüzsüz müdahale biçimlerinden bahsettim ve hatta kendi iç problemi olmasına karşın, Amerikan uçaklarının olaya müdahale amacıyla havalandığı Filipinler örneğini verdim; Salvador devriyelerinin başlattığı savunma sırasında Birleşik Devletlerin özel birlikler indirdiği Salvador örneğini verdim ve Panama'ya karşı tehditlerinden bahsettim. Bu yorumlarımdan yaklaşık iki hafta sonra öne sürdüğüm bu tezleri kaçınılmaz şekilde doğrulayan vahşi Panama saldırısı, Panama halkına karşı kıyıma yönelik hücumlar başladı. Birkaç gün sonra Amerikan Hükümeti, uyuşturucu trafiği ile mücadele bahanesiyle donanma ve uçak gemilerine Kolombiya'yı ablukaya alma emri verdi.

Latin Amerikalılar çok kaygılı, gerçekten çok kaygılı ve Kü-

ba'ya gösterdikleri ilgide gerçekten samimiler. Objektif olarak söylemek gerekirse, Küba, Latin Amerika'nın bağımsızlığı için bir kaledir. Küba, Latin Amerika'nın bağımsızlığı için kazanılmış bir siperdir.

Küba 30 yılı aşkın bir süreden beri aklınıza gelebilecek herşeye karşı sağlamlığını korudu. Latin Amerika'ya her bakımdan yardım etti. Başlangıçta, Küba'ya karşı Amerikan ambargosuna katılmak kârlı idi, çünkü milyonlarca tona varan şeker kotamız paylaştırıldı. Birleşik Devletler, daha sonra bu ambargoyu kaldırdı. Ancak büyük bir kazanç kaynağını kontrol eden Küba'ya karşı saldırılarla birlikte, kutlamalar uzun süre devam etti.

Latin Amerika'nın varolduğunu hatırlayan Birleşik Devletlerde yaşayan Kübalılara ve milyarlarca dolara ulaşan bağış ve kredilerinden oluşan ilerleme ittifakını oluşturan yöneticilere teşekkürler. Küba'ya teşekkürler. Emperyalistler, Latin Amerika'yı bundan böyle nasıl değerlendirececkleri konusunda çok daha dikkatli olmaya başladılar ve diğer Latin Amerika ülkelerinde de Küba gibi devrimlerin patlak vereceği korkusuyla, tercihlerini belirleyip kredi musluklarını açtılar.

Latin Amerika'nın devrimimizden sağladığı en büyük kazanç bu olmuştur. Bunlardan başka, Latin Amerika daha saygın bir hale gelmiştir. Söylediğim gibi, Küba devriminin Latin Amerika halklarını daha özgür ve bağımsız kılmasının nedeni budur ve uluslararası arenada daha fazla özgürlük ve haysiyetle değişik davranmaya başlamaları da bundandır. Geçmiş yıllarda, emperyalistlerin, Cenevre'de gündeme getirip empoze etmeye çalıştıkları ve kabul ettirmek için büyük baskı uyguladıkları insan hakları konusunda bu görüldü. En son, Küba'nın iki yıllık bir dönem için Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine aday gösterilmesinde de yaşandı, bu Latin Amerika'nın birlik ve bağımsızlığını kanıtladı.

Tüm Latin Amerika hükümetleri biliyor ki, eğer Birleşik Devletler, Küba Devriminin yıkılması rüyasını gerçekleştirirse, bu tüm

Latin Amerika halklarının bağımsızlıklarına vurulan korkunç bir darbe olacaktır, çünkü bu ülkelerde, bizim birlik ve beraberliğimiz ve savunma gücümüz maalesef mevcut değil halkımızın tümü birlik ve beraberlik içinde kendilerini savunmaya hazır.

Eğer Küba Devrimi ortadan kalkarsa, ABD'nin bu yarıkürede durdurulamaz bir güç haline geleceğini, emperyalist kontrolün birkaç kat daha artacağını ve Birleşik Devletlerin refah ve kibirinin sınır tanımaz boyutlara varacağını anlamak için, Latin Amerika halk ve politikacılarının sol sempatizan ya da ilerici olmaları gerekmiyor. Bunu ve ülkemizin kazanılmış ilk kale olduğunu biliyorlar.

Bu Marti'den beri biliniyor. Yeni değil yaklaşık bir yüzyıldır, ABD'nin bu kadar güçlü olmadığı, bugünün güçlü imparatorluğu haline gelmediği dönemlerden beri biliniyor. Ölümünün arifesinde Marti yaptığı ve yapacağı herşeyin, ABD'nin Latin Amerika üzerine çok daha fazla bir ağırlıkla çökmesini önlemek amacıyla, Küba'nın zaman içinde bağımsızlığını kazanması için olduğunu yazdı. Marti bunu yaklaşık bir asır önce gördü. Ne inanılmaz bir ileri görüşlülük! Bu şimdi her zamankinden daha fazla gerçek. Çünkü, Küba sadece bir Amerikan müstemlekesi olmaya son vermedi, aynı zamanda ABD'nin emperyalist kontrol ve yayılmacılığına karşı bir direnme noktası haline geldi. Elbette bir yüzyıl önce doğru olan şey şimdi on, yirmi veya otuz kat daha doğru ve tüm Latin Amerika ülkeleri bunu anlıyorlar.

Çok uzun bir süre Birleşik Devletler, onları komünizm korkusuyla kandırdı, aptal yerine koydu. Şimdi ise, komünizmin yıkılmakta olduğunu ve yeryüzünden tamamen silineceğini söylüyor. Ancak artık bu tür umacılarla bu işi yürütemez. Bu yarı kürede başka bir gerçeklik daha var. Çünkü, şayet emperyalizm Küba Devrimini silip süpürür ya da yıkarsa, diğer ülkelerin devlet başkanlarını sadece basit birer belediye başkanıymış gibi değerlendirecek ya da belki de daha kötüsü, kendi belediye başkanlarından

daha az özerk birer belediye başkanı olarak değerlendirecek. Latin Amerika'nın egemen ülkelerini birer şehirmiş gibi görecek, onlara telefonla emirler verecek.

Bu halkların kaderlerine boyun eğmiş oldukları anlamına gelmiyor, çünkü hiçbir halk böyle bir kadere mahkum olmayacak. Ancak, buna karşın, Panama'nın işgalinin nasıl olup da çakması gereken kıvılcımı çakmadığına bir bakın. Bir nefret vardı, ama enerjik ve kesin bir direnme olmadı, çünkü Latin Amerika ülkeleri ekonomik açıdan Birleşik Devletlere son derece bağımlıdırlar.

Eğer, Küba çökerse, bu ülkelerin bugün uluslararası düzeyde ulaştıkları bir hayli yüksek politik bağımsızlık ve özgürlüğe güle güle demek gerekecek. Çünkü, herhangi bir ABD saldırısı karşısında çok kolay birer kurban olabilirler. Küba'nın kaderi ile bu denli ilgilenmelerinin nedeni budur.

Tüm bunların düşünülmeye değer konular olduklarına inanıyorum.

Halkımız yıllardır belli tehlikelere karşı hazırlıklarını sürdürüyor. Son on yıldan beri bütün halkın katılacağı bir savaş kavramını gündemde tutup, savunmamızı güçlendiriyoruz ve hazırlanıyoruz. On yıldır bunu yapıyor olmak ne şans.Ülkemizin neredeyse bir tek mermi bile alamayacak düzeyde topyekün bir askeri abluka altında kalabileceği ihtimalinden hareketle, bütün sonuçları da hesaba katan planlar yaptık. Amerikan imparatorluğunun, ülkeye bir mermi bile sokulmasını olanaksız hale getiren bu bölgedeki, özellikle hava ve denizdeki konvansiyonel silah üstünlüğü nedeniyle, bu olasılığı bugünkü problemlerden çok daha önce görebildik.

Birleşik Devletler, total bir ablukaya zorlayabilir, askeri rahatsızlıklar verebilecek ya da ülkemize karşı bir yıpratma savaşıyla birlikte gelişebilecek böyle bir ablukaya karşı ya da en son olarak ülkemizin işgaliyle sonuçlanacak herhangi bir eyleme karşı direnebilecek tüm planlarımızı tamamladık. Tüm bu olasılıklara karşı kendimizi ve planlarımızı öyle hazırladık ki, ABD hangi alternatifi

seçerse seçsin ve bu seçenek bize neye malolursa olsun hatta ve hatta, bu seçeneklerin en kötüsü, isterse ülkemizin işgali gündeme gelsin, er ya da geç bunu savuşturacağız buna inanın.

Ülkeyi, savunma bölgeleri düzeyinde yeniden düzenledik. Erkekler, kadınlar, küçük ya da yetişkin çocuklar örgütlendi. Tüm ülke, saldırganlara bu saldırının bedelini ağır ödetmek ve onları geri çekilmeye zorlayacak ve en fazla kaybı verdirmek üzere yeniden örgütlendi.

Tüm olasılıklara karşı hazırlanarak, çok ciddi çalıştık.

Partimizin esas görüşü ve tüm enerjimizi bu yıllarda bu denli iyi kullanmamızın nedeni, mücadeleye tüm halkın katılması temeli üzerinde çalışmamızdır. Bunun yanında; hazırlanmak zorunda başka alternatifler de çıkabilir. Bu total abluka dönemine savaş zamanının özel bir dönemi diyoruz; ancak barış dönemindeki özel bir zaman dilimi içindeki bu tür problemlere hazırlanmak ve hatta planlar yapmak zorundayız.

Barış dönemindeki bu özel zaman dilimi ne anlama geliyor? Doğu Avrupa ülkeleri ile olan ilişkilerimiz veya Sovyetler Birliği'ndeki bazı özel süreçler ve faktörler nedeniyle son derece ciddi donanım eksikliği ile karşı karşıya kalabileceğimiz çok ciddi problemler demek. Hatırdan hiç çıkarılmamalı ki bütün yakıtınız Sovyetler'den geliyor ve bu ülkenin problemleri yüzünden üçte bire, hatta yarıya düşebilir veya savaş zamanının özel dönemi dediğimiz durumla eşanlamlı olmak üzere tamamen kesilebilir de. Elbette, barış döneminde ve ihracat için hâlâ bazı olasılıklar varolabilir. Ancak, barış dönemindeki bu özel zaman diliminde ülkemizin karşı karşıya kalabileceği en kötü olasılığı mutlaka önceden görmeliyiz ve ne yapmamız gerektiğini planlamalıyız. Bunun için çok çalışıyoruz.

Son günlerde, sosyalist kampı vuran yıkıcı problemlerden hiçbirini önceden göremedik. Sağlam ekonomik ilişkilerimizin olduğu bu ülkelerde bugün olanlar, kendimizi emperyalist ablukaya

karşı savunmamıza yardım ettiler ve ülkemizin kalkınmasının temelini oluşturuyorlar.

Çok önemli fakat o denli ciddi olmayan bazı ara dönemler yaşanabilir. 1990'da, hangi problemlerle karşılaşacağımızı bilmiyorz. Tahmin etmeye çalışıyoruz; ancak bazı şeyler kontrolümüz dışında. Daha ileri bakarsak, 1990'dan sonra nelerin geleceği bilmiyoruz. Her ne olursa olsun herşeye hazırlıklı olmalıyız. Sadece yaşamak için, problemlerle uğraşmayı kasdetmiyorum. Sadece ilgilenmekle kalmayıp, gelişmeliyiz de.

Üzerinde çalışmayı sürdürmek zorunda olduğumuz stratejik olayların neler olduğunu biliyoruz. Gıda programları ertelenmez; çünkü stratejik. Su tasarrufunu geliştirmeye çalışmalı, yeni su kanalları bulmalı, su kanallarını açmalı, sulama sistemleri inşa etmeliyiz. Ne olursa olsun, bu da ertelenemez, 3 milyon, 5 milyon ton petrolümüz kalsa bile, şu veya bu şekilde bu programlara devam etmek zorundayız. Bu programlar yerine, başka herhangi birini ertelemek daha uygun olabilir. Eczacılık sektörünü ve biyoteknolojiyi geliştirecek, bu sektörlerde büyük gelecek vaadeden programları ertelemeliyiz. Büyük döviz getirebilecek sektörlerden, örneğin turizmdeki, büyük programlar ertelenemez. Bu demektir ki, barış zamanının özel döneminde almaya zorlanabileceğimiz kısıtlamalar ya da bu problemlerden doğan çok zor bir barış dönemi durumu ne olursa olsun, ulusal meclis ve tüm halkımız için çok büyük stratejik önem taşıyan bu programların hiçbirini erteleme olası değildir. Çok uzun zaman alabilir ve çok zor sınavlarla karşılaşabilir, ancak sadece yaşamı sürdürme ilkesini değil, aynı zamanda gelişmeyi de sağlamalıyız. Halkımızın bunu başaracağına inanıyorum. Bundan kesinlikle eminim.

Sizler ("Evet! bağırışları), halk, temsil ettiğiniz tüm insanlarımız!

Emperyalistler ve gericiler şunu iyici anlamalıdırlar, devrim, yenilmeyecektir. Dünyadaki tüm dostlarımızm şunu iyice bilmeli-

dirler, şartlar ne olursa olsun halkımız buna karşı çıkacaktır. Ne devrim, ne de Sosyalizm Küba'da yıkılmayacaktır. Bunu herkes böyle bilsin.

Hatırlıyorum, bağımsızlık savaşında, Batista ordusu Sierra Maestra'yı kuşattığında ve her gün sürekli bombaladığında, ne tuz, ne de domuzyağı, ne giyecek, ne de ilaç bulmak mümkündü. Binlerce çiftçi orda bizle beraber oldular; ne Sierra Maestra'yı terkettiler, ne de teslim oldular. Bu durum çok uzun sürdü. Kimse, daha ne kadar uzayacağını bilmiyordu; bunlar bizim için yeni olmayan çok zor şartlardı. Kimileri bu zorluklara alışıktı. Bazıları ise, bunları yeni görüyorlardı. Ama hepimiz aynı ulusun parçalarıydık. İnanıyorum ki, ne zaman ve nerede olursa olsun halk yine aynı şekilde tepki gösterirdi.

Şimdi çok büyük bir sorumluluk taşıyoruz, bunu dün Central Park'ta gençlere anlattım. Yaşadığımız dönem bir belirsizlik ve tehdit dönemi. Tehditler her zamankinden daha büyük, hem askeri hem de ekonomik gördüğünüz gibi, Birleşik Devletler bize karşı düşmanlığını sürdürmeye kararlı görünüyor ve bize karşı zorla bir televizyon kanalı oluşturmaya çalışıyor, bunu yapmaya kimsenin hakkı yok. Bunlar birer provokasyon girişimleridir. ABD' nin neler planladığını kimse bilemez.

Daha geçen gün Amerikan askerleri ateş açtı. Guantanama üssü yakınlarındaki muhafızlardan birinin ölmemesi gerçekten bir mucizedir. Amerikan donanması ve uçak gemileri ülkemiz etrafında dolanmaya devam ediyor. Amerikan yöneticileri kibirli ve çılgına dönmüş durumdalar. Şımarık ve rahatlar. Sanıyorlar ki artık sosyalizm yok bu onları daha saldırgan, daha tehlikeli yapıyor. Bu yeni bir çağın, yeni bir dönemin başlangıcı. Bu dönem, halkımızın zor bir sınavdan geçeceği bir dönem olabilir. Genç insanlarla konuştuğum zaman, dün bunları düşünüyordum. Tarihimizi ve on yıl savaşlarını hatırladım. Hiçbir yerde buna benzer bir kahramanlık yoktur. Hiçbir şey insanlarımızın on yıl boyunca yaptıklarıyla, sa-

dece güçlü İspanyol Ordusuna karşı değil, burda doğmalarına rağmen İspanyolları destekleyen bir yığın insana karşı verdiği savaşla karşılaştırılamaz —on yıl boyunca çıplak ayakla ve çıplak olarak,yiyeceksiz ve silahsız savaştılar. O dönemde de ülkemiz ayakta kalmayı başardı; ne kadar hayranlık verici! O zor şartlar altında bir yığın insan mücadeleye devam edemeyecekleri kararına vardıklarında —hatta daha sonra— Antonio Maceo, Zanjon Paktına karşı halkımızın demir irade ve kahramanlığını yansıtan bir konuşma yaptı ve Baragua'da savaşa devam etme kararını açıkladı.

Bu zor şartlar altında Zanjon Paktı varken Baragua gösterisi de yaşandı. İşte, önce İspanyol ordusuna, sonra da Birleşik Devletler ordusuna rağmen ülkemizin bağımsızlığını kazandığı tarihsel dönem Baragua'da yaşanmıştır. Zanjon'da değil.

Miras aldığımız ana ders budur. En zor şartlarda bile halkın devrimci ruhu ve militan geleneği işte böyle gelişti. 10 Mart 1952'de -Marti onuruna meşallerle geçit resmi yaptığımız o geçmiş gün ve ayları hatırlayın- tüfek ve mermimiz yoktu ama mücadeleden vazgeçmedik. Daha sonra Granma çıkarmasını takip eden dönemlerde de sadece birkaç tüfek ve bir avuç dolusu insandık. Ama mücadeleden asla düşmemek başarıyı mümkün kıldı. Devrimi, sosyalizmi ve Domuzlar Körfezindeki zaferimizi yarattı. Ekim krizinin halkımızca cesaretle karşılanmasını sağladı ve şimdi bile, aynı kararlılıkla üstelik nükleer silahlar üzerimize her an ateşe hazır beklerken bile sağlam durmamızı mümkün kılıyor. Bir santimetre bile gerilemedik ve eğer bize kalsaydı, füzeler hâlâ burada olurdu, bundan şüphem yok.

Ablukaya karşı direnebilmeyi, sağlam uluslararası ilişkiler geliştirmeyi, uluslararası görevleri sürdürerek Angola'daki zaferi kazanmayı ne mümkün kıldı? Azim, sağlamlılık ve mücadele azmi —Baragua ruhu— buradaki zaferi yarattı. Halkımıza bırakılan ruh ve vasiyet bu idi.

Düşünüyorum ki genç insanlarımız ve öğrencilerimiz, genç işçilerimiz — bütün halk— imtiyazlı bir nesil, çünkü tarihin bu dö-

neminde yaşamak gerçekten bir ayrıcalık. Dünyada bir yığın insanın —birçok devrimcinin, yığınlarca devrimcinin—açıkladığım bu nedenlerle gözlerini Küba'ya çevirmiş olduklarını izlemek gerçek bir ayrıcalık ve tarihtir. Karmaşa bittikçe herşey daha da berraklaşacak ve Küba'nın rolü açıkça ortaya çıkacaktır Küba, sadece Latin Amerika için değil , bütün 3. Dünya ülkeleri için bir siper, tüm dünyadaki doğru ilerici ve devrimci fikirleri koruyan bir kale haline gelmiştir.

Burada Lenin'den konuşmaktan ve onu övmekten utanmadık. Diğerlerinin parklardan ve caddelerden Lenin'in ismini kaldırmaya çalıştıkları, Lenin Marx ve Engels'in heykellerini yıktıkları bir dönemde, biz, mermerden , bronzdan ya da çelikten değil, devrimci bir yönelişle, kahramanlığımızla, bugünkü şerefli konumumuzla ve derin inancımızla Marksizm-Leninizm, sosyalizm ve komünizm bayrağını daha da yükselterek yenilerini bile yapmaya devam ediyoruz. Marti, Maceo, Cespedes, Agramonte ve bağımsızlığımızın diğer bütün kahramanlarının ortaya koyduğu örnekleri her zamankinden daha fazla yüceltmeliyiz. Vatanperverlerimizin —özellikle Marti'nin —başlarını kaldırıp da genç insanların; şimdi gazetelerinde "Herşeyim arkadaşımındır" sloganı ile yaptıkları işte, bizim gerçek zenginliğimiz olan, Jose Marti'nin düşüncesinde varolan devrimci fikir zenginliği içindeki çabalarında örnek alındıklarını görmeleri ne kadar mutluluk verici olurdu. Elbetteki dünyanın başka ülkelerinde doğan müthiş insanların zenginlikleri de bizim. ne müthiş bir devrimci düşünce zenginliği ve ne kadar kalıcı idealler! Ne mükemmel bir önderlik ve dönemlerinin geçtiğini düşünenler için bile ne büyük bir ders.

Bazı aptallar, kahramanlık dönemlerinin geçtiğine inanıyor ve bununla övünüyorlar. Tekrar etmeye değmez, Palmero olsaydı, "Yazık! ne fakir ruhlar" derdi. Bunlar ve diğerleri gibi aptallar devrimin yıkılabileceği rüyasındalar. İşler biraz kötü gitmeye başladığında, aptallar ve bozguncular hemen başlıyorlar: "Reform

mu? Bir devrim, tarihin kaydettiği en büyük en mükemmel reformdur, çünkü herşeyi toptan değiştirir.

Kapitalist reformlar mı? ("Hayır") Burjuva reformlar mı? ("Hayır") Neo-liberal reformlar mı? ("Hayır") Asla! Herkes bilmeli ki bu devrim bir milim bile gerilemeyecek.

Dün açıkladığım gibi, bunun nasıl bir ders olduğunu buyrun görün: Bazıları bazı ödünlerle sosyalizmi korumayı denediler. Emperyalizm ve gericiliğin çirkin ve doymak bilmez doğası hakkında o denli az şey biliyorlar ki! Parmağımızı verseniz, elinizi; elinizi verseniz kolunuzu kurtaramazsınız. Kolunuzu verseniz, bu sefer de kellenizi isterler.

Bir kolunuzu ya da bacağınızı kaybetmeye başladığınızda, bu ne biçim bir sosyalizm savunuculuğu olacak? Bu nasıl bir savunma yoludur ki, elinizi, kolunuzu ve herşeyinizi örneğin, —yüreğinizi ve ruhunuzu—kaybederek, sosyalizm ve devrimci idealleri koruyacaksınız? İşte bu nedenle, Küba Devrimi bir inç bile gerilemeyecektir.

Ülke dışında yaşayan ve gerçekten kaygılanarak; bir şeyler, bazı değişiklikler yapmamızı öneren herkese teşekkürler. Evet, bazı devrimci şeyler, bazı devrimci değişiklikler yapacağız. Her zamankinden daha devrimci olacağız, çünkü henüz istediğimiz düzeyde devrimci değiliz.

Çok olmamakla birlikte yine de serap gören ve emperyalizm, hizmetinde bir beşinci kolun ve amaçlarının Küba'da gelişebileceğini sanan bazı aptallar var. Bu insanlara çok yakından bakın —gözleyin— göreceksiniz ki birçoğu gericilik ve emperyalizm bayrağını açıkça kaldıramıyor; aksine, aynen Birleşik Devletlerin "geliştirmek" istediği gibi, değişiklikler ve sosyalizmi "geliştirecek" reformlar maskesi altında başlattıkları inanılmaz boyutlarda bir karşı-devrimcilik dalgası yayarak sosyalizmi burada da "geliştirmek" istediği gibi, onlar da "sadece devrimi geliştirmek" istediklerini söylüyor.

Burada, onlarlayız. Böyle bir şeyin olabileceğini görmek için başka bir gezegene gitmeleri gerekecek. Bunu sözlük anlamında söylemiyorum, kastettiğim, böyle bir yolculuk yaparlarsa ölecek olmaları; çünkü başka bir gezegende ya da gezegenler ötesinde, cennet ya da cehennem olup olmadığını bilmiyoruz, ancak bildiğimiz gördükleri rüyanın burada, bizim ülkemizde gerçekleşmeyeceği.

Burada, Küba'da, emperyalizmin beşinci kolunu örgütleyebileceğini düşünenler, diğer ülkelerde olan eski bildiğimiz hikayeyi burada tekrarlayabileceklerini sananlar ve burada karşı-devrimcilik oynayabileceklerini sananlar, kitlelerin, halkın hışmına uğrayacaklardır. Doğrudur, kitleleri var —ancak kendilerine 180 derece ters kitleler. Tarihin bu en kararlı döneminde, herşeyleri tehlikedeyken, emperyalizmle oynamak isteyenler, bu rüyalarından vazgeçseler iyi olur. Çünkü Küba'da inceden inceye düşünülmüş ve artık bir gerçek haline gelmiştir ki; devrim, sosyalizm ve ulusal bağımsızlık birbirlerine ayrılmaz bir biçimde bağlıdır. Eğer, emperyalizm Küba Devrimini yıkma düşünü gerçeğe dönüştürürse, bugünkü Porto Rico'dan, bugünkü Panama'dan daha az bağımsız hale geliriz. Ülkemiz hiçbir zaman elden gitmeyecektir —hiçbir zaman!— Şunu biliniz ki, böyle bir durumda, ulus olarak yok oluruz.

Kimse burada böyle bir oyun oynayamaz; burada kimseye böyle bir oyun oynatmayacağız. Hiçbir zaman. Onları ezen biz olmayacağız, zaten hamam böceklerini topla yok edemezsiniz. Onlar halk tarafından—Devrim Koruma Komitelerince, fabrikalarımızın işçilerince, tüm işçilerce, okullarımızdaki öğrencilerimizce, genç insanlarımızca, dedelerimizce ve hatta önderlerimizce ezilecekler.

Böyle hayaller kurmalarına izin vermeyin, çünkü halkımız hayatları için herşeyi vermeye, kutsal bildikleri değerler için ölümüne savaşmaya hazır. Küba'yı Latin Amerika ile tüm Üçüncü Dünya'nın ve tüm dünyanın devrimci ve ahlaki değerlerinin çıkarlarını savunacak ilk kale olmanın sorumluluğu ile değerlendiren insan-

larla oyun oynayamazsınız. Biz istemedik; ancak kader bu sorumluluğu bize verdi: Yüzyıllardır dünyayı sömüren ve bu sömürüye hâlâ devam etmek isteyen gericilik, emperyalizm ve bütün sömürenleri durdurmak için bir siper görevi. Eğer bir halk böyle bir sorumluluk taşıyorsa, bununla oynanamaz, halkımızın aldığı sorumluluk budur.

Buradan ayrıldıktan sonra, giderek daha iyi anlayacağımız amaçlarımıza döneceğiz. Her zamankinden daha çok çalışacağız, savunmada ve işlerimizde görev ve sorumluluklarımızı yerine getirirken, —her zaman yaptığımız gibi— gelecek için çalışırken daha çok sıkıntılarımız olacak; ancak, aradığımız geleceği, amaç ve ideallerimizi; şeref ve bağımsızlığımızı; özgürlük ve anayurdumuzu savunmak için daima hazırlıklı olacağız.

Kendimizi işe ve savunmaya, problemlerimizi —bugünküler, yarın ortaya çıkacak olanlar, daha sonrakiler, hepsini— anlamaya ve çözmeye adayacağız. Problem çıkmasa bile aynı şevkle çalışmaya devam edeceğiz. Eğer gerçekleşirse, saniye saniye, dakika dakika, gün gün barışın tadını çıkaracağız. Tarihi yapan bu kongreden ayrılırken, belki de çok önemli sınavların arifesinde, çok önemli bir anda toplanan bu gerçekten tarihe geçecek kongreden ayrılırken duyduğumuz, hissettiğimiz ruh hali bu.

Bu sınavlar gelip dayatırsa, Marti'ye şimdi düşünce, ideal ve faziletlerine her zamankinden daha çok ihtiyacımız var diyeceğiz. Marti'ye, Maceo ve diğerlerine diyeceğiz ki, takipçileriniz olmaktan, yoldaşlarınız olmaktan her zamankinden daha fazla gurur duyuyoruz. Marx, Engels ve Lenin'i; Marti, Maceo, Céspedes ve bağımsızlık ve özgürlüğümüzün diğer tüm kahramanlarına bağlayan şu ikimiz ölümsüz sloganı haykıracağız.

Ya Sosyalizm ya ölüm!

Ya vatan ya ölüm!

Venceremos!

İÇİNDEKİLER

Öndeyiş 5

BÖLÜM I HAPİSHANE NOTLARI

Julius Cesar ve Fransız İhtilali 8
Marx ve Hugo 9
Kültür ve Halk 10
Ölenlerin Anısı 12
Yaşlanmak 13
Sınıf Arkadaşlarım 14

BÖLÜM II GERÇEK DEVRİMCİ YOL

Küba'da Sosyalist Demokrasi 17
Marksist Leninistlerin Görevi 34
Gerçek Devrimci Yol 36
Geleceğin Dalgaları (Olas Kongresi Kapanış Konuşması) 39
Bir Devrimcinin Görevi Devrimi Yapmaktır 82
Satürn Yasası 88
Bölünmez Bir Partiye Sahibiz (KPK I. Kongresi Kapanış Konuşması) 90

BÖLÜM III SOSYALİZMİ KURACAĞIZ

İnsanların Aklında ve Yüreğinde Dolar İşareti Oldukça Asla Komünist Bir Bilinç İnşa Edemeyiz 107
Komünizm Bencillik Olmadan Zenginleşecektir. 128
Para Ya Da Zenginlikle Siyasal Uyanış Yaratma Değil, Siyasal Uyanışla Zenginlik Yaratma 140
Devrimin ve Sosyalizmin Bayrağı Savaşmadan El Değiştirmeyecektir 160
Nikaragua Devrimi Yenilmeyecektir 174
Sosyalizmi Kurduğumuz Gibi Savunacağız 182

YAŞAM VE ANILAR (Memories and Biographies)

Dışardakiler / *Helmut Oberdiek*
Silâhlı Mücadele İçinde Kadınlar / *Ingrid Strobl*
DENİZ bir İsyancının İzleri / *Turan Feyizoğlu*
Özgürleşmiş Bir Kadın Komünistin Otobiyografisi / *Alexandra Kollontai*
Mavi Gözlü Dev (Nazım Hikmet'in Hayatı ve Eserleri) / *M. Zekeriya Sertel*
Uzak Yakın Anılar (Fotoğraflı) / *Vedat Günyol*
OLGA Yürekli Bir Kadının Yaşamı / *F. Morais*
Bolivya Günlüğü / *Ernesto Che Guevara*
Konuşmak İstiyorum / *Domitila* (çıkıyor)
Roman Gibi / *Sabiha Sertel*
Nizamiye Kapısında / *Sacide Çekmeci*
Dağdan Kopan Ateş / *Omar Cabezas*
İRAN Soluyor Çiçekler *Bahman Nirumand*
Filistin Kazanacak / *Ceylan Göllücü*
1968 İsyancı Bir Öğrenci Kuşağı / *Ronald Fraser*
Ben Bir İnsanım / *Memduh Mahmut Uyan*
Kırmızı Gül ve Kasket / *Zihni Anadol*
Çocukluğumdan Öyküler / *İzak Babel*
Mektuplar ve Kişiler / *Che Guevara*
Ateşi Tutmak - Bir Tupamaro Geçmişe Bakıyor / *Ernesto Gonzales Bermejo*
Çocuklarıma Mektuplar / *A. Gramsci* (çıkıyor)

YENİ SESLER (Resistance Literature From Turkey)

Orkestra Yeni Ezgiler Çalacak / *Sedat Yurtdaş*
Dağlar Tanıktır / *Hüseyin Erdem*
Dersimli Memik Ağa / *Haydar Işık* (Roman)
Hapiste Doğanlar / *Huseyin Şimşek* (Röportaj)
Yurduna Dönen Gılgamış / *Halil Güçlü* (Şiir)
Yürü Direncim / *Nur Bulum* (Şiir)
Lavrion Öyküleri / *Ahmet Sefa* (Öykü)
Kurt Ağzında Kuzu / *Sait Efe* (Öykü)
Albatroslar / *Birol Keskin* (Öykü)
Suyu Uyandırın Sesim Olsun / *Fadıl Öztürk* (Şiir)
Biri Yitik İki Ülke / *Soysal Ekinci* (Şiir)



"Henüz hiçbir insan toplumu komünizme ulaşmadı. İnsanı daha üst bir toplum biçimine ulaştıran yollar çok zor. Komünist toplum insanın, durmadan ilerleyen sosyal bilincin en yüksek düzeyine ulaştığı bir toplumdur. Komünist toplumda insan, tıpkı ailesinin dar sınırları içinde olduğu gibi, işte o kadar büyük bir anlayışa, yakınlığa ve kardeşliğe ulaşacaktır. Komünist toplumda yaşamak, bireyci olmadan, halk arasında ve halkla, sanki yurttaşlarımızın hepsi, gerçekten en sevgili kardeşimizmiş gibi yaşamaktır...

Ve herşeyden önce, belirli bir bilinç yaratmak için para ya da servet kullanmamalıyız. Tersine zenginlik yaratmak için bilinci kullanmalıyız. Kendisinden beklenenden biraz daha fazla yapması için bir insana daha fazla şeyler sunmak, onun bilincini parayla satın almak olur... Daha önce belirttiğimiz gibi, son derece bol bir zenginlik yaratmazsak, komünizm kesinlikle kurulamaz. Ama bunu sağlamanın yolu, bence, para ya da servetle bilinç yaratmak değil, tersine bilinçle zenginlik yaratmaktır.

Fidel Castro (1968)

ISBN 975-344-021-9